

Republika Hrvatska
Županijski sud u Splitu
Centar sudske prakse
i
Odjel za praćenje i proučavanje sudske prakse

ZBIRKA SENTENCI
s nomenklaturom prava

1

2021.

Sadržaj

Kazala	VIII
Abecedno stvarno kazalo	IX
Građansko i trgovačko pravo	IX
Kazneno pravo	XIV
Abecedno zakonsko kazalo	XV
Građansko i trgovačko pravo	XV
Kazneno pravo	XXVIVI
Sentence	XXVXXVII
<u>0 > Stvarno pravo</u>	11
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Oblici prava vlasništva > Suvlasništvo > Dioba > Razvrgnuće suvlasničke zajednice putem suda	11
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Oblici prava vlasništva > Suvlasništvo > Dioba > Razvrgnuće suvlasničke zajednice putem suda > Pretpostavke za provođenje	13
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Oblici prava vlasništva > Vlasništvo posebnog dijela zgrade (etažno vlasništvo) > Izvršavanje ovlasti glede cijele nekretnine > Zajednička pričuva	14
Stvarno pravo > Pravo vlasništva > Stjecanje prava vlasništva > Stjecanje odlukom suda ili druge vlasti > Odlukom suda > Odluka sudova u agrarnim stvarima	15
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Uknjižba > Tabularna isprava > Pretpostavke zahtjeva	17
Stvarno pravo > Zemljišnoknjižno pravo > Vrste i predmet upisa > Zabilježba	18
Stvarno pravo > Ostalo > Društveno vlasništvo > Pretvorba, privatizacija ..	18
<u>1 > Obvezno pravo</u>	49
Obvezno pravo > Vrste obveza > Novčane obveze > Valuta obaveze	49
Obvezno pravo > Učinci obveza > Pobijanje dužnikovih pravnih radnji > pretpostavke pobijanja	21
Obvezno pravo > Promjena vjerovnika ili dužnika > Promjena vjerovnika > Ustupanje potraživanja ugovorom (cesija) > Posebni slučajevi ustupanja tražbine	23
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Vrijeme potrebno za zastaru > Jednogodišnji rok zastare > Tražbine pošte, telegrafa i telefona	24
Obvezno pravo > Prestanak obveza > Zastara > Vrijeme potrebno za zastaru > Ostalo > Rokovi zastare kod ugovora o osiguranju	25
Obvezno Pravo > Ugovori > Ugovori o prijenosu stvari i prava > Ugovor o darovanju > Opoziv darovanja	26
Obvezno pravo > Ugovori > Ugovori o uporabi i korištenju stvari > Ugovor o leasingu > Subjekti	27

Obvezno pravo > Ugovori > Ugovor o osiguranju > Obvezno osiguranje > Osiguranje vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete trećim osobama > Odgovornost za štetu od nepoznatog vozila	28
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Pretpostavke odgovornosti	59
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Pretpostavke odgovornosti > Šteta > Neimovinska šteta	31
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > odgovornost za drugoga > Odgovornost u slučaju nezgode izazvane motornim vozilom u pogonu.....	33
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Odgovornost za drugoga > Posebni slučajevi odgovornosti > Odgovornost za obavljanje poslova u ostalim slučajevima > Odgovornost punomoćnika.....	34
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Odgovornost za drugoga > Posebni slučajevi odgovornosti > Odgovornost za štetu od životinja > Šteta koju uzrokuje divljač.....	35
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Popravljanje imovinske i neimovinske štete > Popravljanje štete > Popravljanje neimovinske štete > Pravična novčana naknada > Zbog povrede prava osobnosti.....	36
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Popravljanje imovinske i neimovinske štete > Popravljanje štete > Ostalo > Doprinos oštećenika vlastitoj šteti	68
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Popravljanje imovinske i neimovinske štete > Popravljanje štete > Ostalo > Dospjelost.....	41
Obvezno pravo > Prouzročenje štete > Odgovornost po osnovi krivnje > Popravljanje imovinske i neimovinske štete > Ostale izvanugovorne obveze > Stjecanje bez osnove > Opće pravilo	43
<u>4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo</u>	<u>44</u>
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Zaštita prava i dobrobiti djeteta > Odluke suda	44
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Zaštita prava i dobrobiti djeteta > Odluke suda	46
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Odnosi roditelja i djece > Prava i dužnosti u odnosima roditelja i djece > Zaštita prava i dobrobiti djeteta > Oduzimanje i vraćanje prava na roditeljsku skrb	76
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Skrbništvo > Skrbništvo i roditeljska skrb za punoljetne osobe > Skrbništvo za punoljetne osobe > Lišenje punoljetne osobe poslovne sposobnosti > Djelomično	78
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika > Uzdržavanje maloljetne djece	51

Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje djece, roditelja i drugih srodnika > Uzdržavanje punoljetne djece	51
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Uzdržavanje bračnog druga > Pretpostavke > Nesposobnost za rad	53
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Određivanje uzdržavanja > Promjena iznosa ili načina uzdržavanja te prestanak uzdržavanja	54
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Uzdržavanje > Određivanje uzdržavanja > Promjena iznosa ili načina uzdržavanja te prestanak uzdržavanja	55
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Općenito > Podredna primjena drugih postupovnih pravila	56
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Općenito > Odluka o troškovima postupka u statusnim stvarima ..	88
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni parnični postupci > Postupak radi rješavanja pitanja s kojim će roditeljem dijete živjeti i o roditeljskoj skrbi (o roditeljskoj skrbi, ostvarivanju osobnih odnosa i uzdržavanju djeteta) > Određivanje načina održavanja susreta i druženja djeteta s roditeljima	89
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni postupci ovrhe i osiguranja > Ovrha radi predaje djeteta roditelju s kojim će dijete živjeti	61
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Obiteljsko pravo > Postupak pred sudom > Posebni postupci ovrhe i osiguranja > Ovrha radi ostvarivanja susreta i druženja roditelja s djetetom	62
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Nasljeđivanje na temelju oporuke > Pretpostavke za valjanost oporuke > Ništavost i poništenje oporuke zbog oporučiteljeve nesposobnosti i zbog mane volje > Rokovi	63
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Nasljednopravni ugovori > Ugovor o doživotnom uzdržavanju > Raskid	64
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Postupak u nasljednim stvarima > Postupak za ostavinsku raspravu > Ostavinska rasprava > Određivanje prekida > Trajanje prekida postupka	66
Obiteljsko pravo i nasljedno pravo > Nasljedno pravo > Postupak u nasljednim stvarima > Postupak za ostavinsku raspravu > Nasljednopravni zahtjevi nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju > Naknadno pronađena imovina	96
<u>5 > Radno pravo</u>	97
Radno pravo > Radno vrijeme te odmori i dopusti > Odmori > Vrste odmora > Godišnji odmor > Korištenje godišnjeg odmora > Prenošenje godišnjeg odmora u sljedeću kalendarsku godinu	97
Radno pravo > Plaće > Naknada plaće > Naknade po drugim osnovama	98
Radno pravo > Plaće > Naknada plaće > Naknade po drugim osnovama	99
Radno pravo > Naknada štete > Odgovornost poslodavca za štetu uzrokovanu radniku > Primjena propisa	72

Radno pravo > Ugovaranje uvjeta rada > Sudjelovanje radnika u odlučivanju > Radničko vijeće > Odnos radničkog vijeća i poslodavca > Suodlučivanje > Sudska odluka koja nadomješta suglasnost radničkog vijeća.....	73
Radno pravo > Ugovaranje uvjeta rada > Kolektivni ugovori > Stranke kolektivnog ugovora	74
<u>6 > Ustavno pravo i upravno pravo.....</u>	75
Ustavno pravo i upravno pravo > Upravno pravo > Porezi, pristojbe, trošarine, carine, doprinosi i naknade > Pristojbe i tošarine > Pristojbe > Sudske	75
<u>7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji.....</u>	77
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni pravo > Posebni dio kaznenog zakona > Kaznena djela protiv zdravlja ljudi	78
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Općenito > Nezakoniti dokazi.....	78
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Podnesci, zapisnici, rokovi i troškovi kaznenog postupka > Troškovi kaznenog postupka.....	79
Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji > Kazneno pravo i kazneni postupak > Kazneni postupak > Postupak po pravnim lijekovima > Redoviti pravni lijekovi > Bitne povrede odredaba kaznenog postupka > Apsolutno bitna povreda	79
<u>8 > Građansko procesno pravo.....</u>	81
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Sudovi > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Posebna mjesna nadležnost > Izberiva nadležnost.....	81
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Posebna mjesna nadležnost > Mjesna nadležnost za pojedine vrste sporova > Nadležnost u sporovima o nekretninama i zbog smetanja posjeda.....	82
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Posebna mjesna nadležnost > Mjesna nadležnost za pojedine vrste sporova > Mjesna nadležnost u ostalim sporovima	83
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Sporazum o mjesnoj nadležnosti.....	84
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Sporazum o mjesnoj nadležnosti.....	86
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Nadležnost sudova > Mjesna nadležnost > Ispitivanje mjesne nadležnosti.....	87

Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Stranke > Suparničari > Nužni.....	88
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Stranke > Suparničari > Nužni.....	90
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Stranke > Stvarna legitimacija	91
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnične radnje > Parnične radnje suda > Dostavljanje > Način dostavljanja > Elektroničkim putem	93
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Koji se parnični troškovi naknađuju.....	95
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Naknada parničnih troškova prema uspjehu u parnici.....	95
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Općenito o parničnom postupku > Parnični troškovi > Odlučivanje o naknadi parničnih troškova..	96
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > Vrste tužbi > Stupnjevita tužba.....	98
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Tužba > Povlačenje tužbe	99
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Sudjelovanje trećih osoba u parnici > Sudjelovanje umješaa.....	100
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Sudjelovanje trećih osoba u parnici > Sudjelovanje umješaa.....	102
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Prekid postupka.....	103
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Prekid postupka > Po sili zakona	104
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Prekid postupka > Nastavak prekinutog postupka.....	105
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Prekid, zastoj, obustava i mirovanje postupka > Prekid postupka > Nastavak prekinutog postupka.....	106
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Presuda > Vrste presuda > Nekontradiktorne presude > Presuda zbog ogluhe.....	107
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak pred prvostupanjskim sudom > Presuda > Pravomoćnost presude > Učinci.....	108
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak po pravnim lijekovima > Redovni pravni lijekovi > Žalba protiv presude > Razlozi za žalbu > Vrste > Bitne povrede odredaba parničnog postupka > Apsolutno	

bitne povrede > Protuzakonito oduzimanje mogućnosti raspravljanja pred sudom.....	110
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak po pravnim lijekovima > Redovni pravni lijekovi > Žalba protiv presude > Razlozi za žalbu > Vrste > Bitne povrede odredaba parničnog postupka > Apsolutno bitne povrede > Ostale apsolutno bitne povrede.....	111
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Postupak po pravnim lijekovima > Redovni pravni lijekovi > Žalba protiv presude > Postupak po žalbi > Postupak kod drugostupanjskog suda > Odluke drugostupanjskog suda o žalbi > Odbacivanje žalbe kao nepravovremene, nepotpune ili nedopuštene.....	112
Građansko procesno pravo > Parnični Postupak > Postupak po pravnim lijekovima > Redovni pravni lijekovi > Žalba protiv presude > Rok za žalbu > Žalba protiv rješenja > Kad je žalba dopuštena.....	113
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Posebni postupci > Izdavanje platnog naloga > Postupak u svezi s izdavanjem platnog naloga > Prigovor protiv platnog naloga > Odluke o prigovoru.....	114
Građansko procesno pravo > Parnični postupak > Posebni postupci > Postupak u sporovima male vrijednosti > Posebnosti u postupku pred prvostupanjskim sudom	115
Građansko procesno pravo > Izvanparnični postupak > Općenito > Postupanje po službenoj dužnosti odnosno na prijedlog stranke.....	116
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Općenito o ovršnom postupku i postupku osiguranja > Određena postupovna pitanja > Troškovi postupka.....	118
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Ovršna i vjerodostojna isprava > Prijenos tražbine ili obveza	119
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Odgoda, obustava i dovršetak ovrhe > Odgoda ovrhe > Nastavljanje odgođenoga postupka.....	120
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Odgoda, obustava i dovršetak ovrhe > Obustava ovrhe	121
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Općenito > Odgoda, obustava i dovršetak ovrhe > Obustava ovrhe	122
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na nekretnini	124
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na nekretnini > Izuzimanje od ovrhe.....	125
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na novčanim sredstvima ovršenika > Ovrha na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima > Odgovornost poslodavca.....	126
Građansko procesno pravo > Ovršni postupak i postupak osiguranja > Ovrha > Ovrha radi naplate novčane tražbine > Ovrha na novčanim sredstvima	

ovršenika > Ovrha na plaći i drugim stalnim novčanim primanjima > Zapljena po pristanku ovršenika	127
Građansko procesno pravo > Stečajni postupak > Općenito > Predstečajna nagodba	128

Kazala

ABECEDNO STVARNO KAZALO

GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO

D

DISKRIMINACIJA

- dodjela izvanuličnog parkirališta isključivo jednom sindikatu predstavlja diskriminaciju taksista koji nisu članovi tog sindikata - 62

I

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- o utvrđivanju identiteta osobe nadležan je odlučivati sud u izvanparničnom postupku - 83

L

LIŠENJE/VRAĆANJE POSLOVNE SPOSOBNOSTI

- mjera ograničavanja u raspolaganju primanjima dobnosi se samo u mjeri koja je nužna - 28

- sud nije kršio načelo jednakosti oružja kada nije prihvatio prijedlog skrbnika predloženika za miješanje u postupku radi vraćanja poslovne sposobnosti - 69

LOVSTVO

- odgovornost lovoovlaštenika za štetu kada se štetni događaj dogodio na prometnici - 20

N

NASLJEDNO PRAVO

- rok za poništenje oporuke iz članka 82. stavak 1. ZN je prekluzivni rok - 39

- za ocjenu postojanja razloga za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju uzimaju se u obzir sve okolnosti stranačkih odnosa - 40

- ostvareni su uvjeti za nastavak prekinutog ostavinskog postupka odmah po pravomoćnosti odluke bez obzira na podnošenje izvanrednog pravnog lijeka - 41

- osnovan je prekid postupka u svezi naknadno pronađene imovine do okončanja postupka lišenja poslovne sposobnosti nasljednika - 42

O

OBITELJSKO PRAVO

- privremena mjera s kojim će roditeljem dijete stanovati može se donijeti i bez saslušanja roditelja u cilju žurne zaštite mal. djeteta - 25
- mogućnost donošenja privremene mjere neovisno o sadržaju prijedloga kako bi se spriječio povratak djeteta u primarnu obitelj u cilju zaštite mal. djeteta - 26
- lišenje prava na roditeljsku skrb nije sankcija roditelju već mjera kojom se štiti najbolji interes i dobrobit djeteta - 27
- stipendija nije prihod s kojim bi dijete trebalo sudjelovati u vlastitom uzdržavanju - 29
- gubitak prava na uzdržavanje od roditelja zapošljavanjem - 30
- zdravstvene tegobe bračnog druga mogu se uzeti u obzir kod određivanja obveze uzdržavanja samo ako su postojale u vrijeme trajanja braka stranaka - 31
- treća osoba ima pravni interes tražiti prestanak uzdržavanja ako se ne može naplatiti iz primanja ovršenika zbog opterećenja istih obvezom uzdržavanja - 32
- dječji doplatnik nije prihod koji bi utjecao na obvezu roditelja na uzdržavanje - 33
- nadležnost hrvatskih sudova u postupku razvoda braka - 34
- roditelj mal. djeteta kao stranka u postupku nije oslobođen obveze plaćanja sudskih pristojbi - 35
- prekid postupka radi ostvarivanja kontakata mal. djeteta dok traje zabrana približavanja - 36
- imenovanje posebnog skrbnika djetetu u postupku radi predaje djeteta - 37
- prijedlog za izricanje kazne roditelju zbog onemogućavanja kontakata s djetetom predstavlja prijedlog za ovrhu - 38
- neostavljanje stranci roka za očitovanje na mišljenje Centra za socijalnu skrb predstavlja onemogućavanje raspravljanja istoj - 77

OBVEZNI ODNOSI

- tražbina naknade neimovinske štete može biti predmetom ustupa tražbine - 10
- tražbina za pružene telekomunikacijske usluge zastarijeva u roku od 1 godine - 11
- forma opoziva darovanja - 13
- pretpostavke za ugovaranje u korist trećeg kod ugovora o leasingu - 14
- donošenjem ukidne odluke VSRH ukinute su i sve posljedice koje je ukinuta presuda proizvela - 24

ODGOVORNOST DRŽAVE ZA ŠTETU

- odgovornost države za neimovinsku štetu javnim ovršiteljima - 17

ODGOVORNOST ZA ŠTETU

- regresni zahtjev HZMO naspram HUO - 15
- uvođenje u posjed u ovršnom postupku ne predstavlja protupravnu štetnu radnju - 16

- odgovornost odvjetnika za štetu klijentu je ugovorna ali može biti i deliktna - 19
- odgovornost zastupnika za štetu zbog iznošenja neistinitih tvrdnji u Hrvatskom saboru - 21
- doprinos oštećenika vlastitoj šteti i prekvalifikacija - 22

OSIGURANJE

- ugovor od posljedica nesretnog slučaja spada u neživotna osiguranja - 12
- odgovornost štetnika i osiguravatelja - 18
- obveza osiguratelja na naknadu nastale i predvidive neimovinske štete dospijeva danom podnošenja zahtjeva - 23

OVRŠNI POSTUPAK

- rok za podnošenje zahtjeva za naknadu troškova ovršnog postupka je prekluzivni rok - 84
- dopuštena je promjena ovrhovoditelja bez suglasnosti ovršenika kada je to izričito propisano - 85
- nastavljanje odgođenog ovršnog postupka nakon donošenja odluke Suda EU broj C-630/17 - 86
- sud nije ovlašten obustaviti ovrhu ako je ovrhovoditelj predložio nastavak prekinutog postupka u odnosu na pravnog sljednika ovršenika prije nego što je sud donio rješenje o obustavi ovrhe - 87
- okolnost da je nakon zabilježbe ovrhe treća osoba stekla suvlasnički dio temeljem presude ne sprječava nastavak ovrhe protiv novih vlasnika - 88
- prigovor prava na dom u ovršnom postupku - 89
- ocjena ravnoteže interesa ovrhovoditelja i ovršenika u situaciji kada je ovršenik onkološki bolesnik a predmet je ovrhe njegova jedina nekretnina - 90
- nije dopušten prijedlog za ovrhu protiv poslodavca kao novog ovršenika nakon bezuspješne izvansudske ovrhe - 91
- dopuštena je temeljem suglasnosti o zapljeni, provedba ovrhe i na drugim sredstvima ovrhe - 92

P

PARNIČNI POSTUPAK

- kod izberive nadležnosti uvažavaju se specifični interesi predlagatelja - 54
- u sporu radi predaje u (su)posjed ne postoji isključiva nadležnost suda na području kojega se nalazi nekretnina - 55
- pravodobnost isticanja prigovora mjesne nenadležnosti u odgovoru na tužbu - 59
- suvlasnici zgrade su nužni i jedinstveni suparničari u postupku radi naknade štete nastale trećima na zajedničkim dijelovima zgrade - 60
- suvlasnici zgrade su nužni i jedinstveni suparničari u postupku radi utvrđenja prava vlasništva dosjelošću na etažnom dijelu s neodređenim omjerom suvlasničkih dijelova - 61
- u sumnji je li pismeno dostavljeno putem e-komunikacije elektronički potpisano ili ne valja poći od predmnjeve da jeste - 63

- tražbina poslodavca prema radniku s naslova stečenog bez osnove nije tražbina iz radnog odnosa pa radnik nije oslobođen obveze plaćanja sudskih pristojbi - 64
- tužitelj je u obvezi naknaditi trošak tuženiku osim ako je do povlačenja tužbe došlo odmah po udovoljenju tužbenom zahtjevu - 65
- udovoljenje tužbenom zahtjevu i povlačenje tužbe - 66
- nedopustivost stupnjevite tužbe u sporu radi isplate tražbina iz kolektivnog ugovora - 67
- propust tužitelja da u tužbi označi vrijednost predmeta spora ne čini tužbu nepodobnom za raspravljanje - 68
- Republika Hrvatska, s obzirom da se sredstva za plaće radnika osiguravaju u državnom proračunu ima tek ekonomski ali ne i pravni interes za miješanje - 70
- davatelj uzdržavanja ovlašten je preuzeti parnicu samom činjenicom smrti primatelja uzdržavanja kada se spor vodi o nekretninama koje su predmet ugovora o doživotnom uzdržavanju - 73
- za pozivanje nasljednika na preuzimanje parnice ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju - 74
- dostava pismena tuženicima koji ne poznaju hrvatski jezik - 75
- vezanost suda u sporu radi utvrđenja ništetnosti pravnog posla za utvrđenja suda u drugom postupku u kojemu se o tom pitanju raspravljalo kao o prethodnom pitanju - 76
- bez prethodnog zaključenja glavne rasprave nije moguće donijeti presudu o osnovanosti tužbenog zahtjeva - 78
- odbačaj žalbe kao nedopuštene zbog sklapanja sudske nagodbe - 79
- nije dopuštena žalba protiv rješenja o isključenju javnosti s glavne rasprave - 80
- platni nalog ne može biti preinačen izuzev u situaciji kada se pored već postojećeg istakne novi zahtjev - 81
- prekluzija iznošenja činjenica u postupku po prigovoru protiv platnog naloga nakon zakonskog upozorenja - 82
- postupak predstečajne nagodbe ne utječe na prioritetne tražbine - 93

POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI

- potvrda FINA-e o nemogućnosti izvršenja osnove za plaćanje zbog nedostatka novčanih sredstava predstavlja razlog za pobijanje dužnikovih pravnih radnji - 9

POTROŠAČKO KREDITIRANJE

- nadležnost suda u Republici Hrvatskoj po tužbi potrošača koji ima prebivalište u RH protiv banke koja ima sjedište u inozemstvu - 56
- korisnik operativnog leasinga nema svojstvo potrošača u smislu ZPK - 57
- ništetnost prorogacijske klauzule o mjesnoj nadležnosti u ugovoru o kreditu - 58

R

RADNO PRAVO

- poslodavac utvrđuje raspored korištenja godišnjih odmora - 43
- ne može se pripadajuća naknada plaće zbog nedopuštenog otkaza ugovora o radu umanjivati za iznos naknade po osnovu nezaposlenosti - 44

- rješenja o pravu na naknadu putnih troškova su upravni akti - 45
- potraživanje naknade štete zbog ozljede na radu zastarijeva u roku predviđenom u Zakonu o radu a ne u ZOO - 46
- zahtjev za nadomještanje suglasnosti za otkaz radniku koji ima status Hrvatskog branitelja - 47
- sporazum kojim se mijenja TKU mogu sklopiti samo iste ugovorne strane - 48
- potraživanje naknade štete zbog ozljede na radu jest potraživanje iz radnog odnosa pa nema mjesta prekidu postupka zbog pokretanja postupka izvanredne uprave protiv poslodavca - 71

S

SUDSKE PRISTOJBE

- kada rješenje ne podliježe obvezi plaćanja sudskih pristojbi, ne plaća se sudska pristojba niti na žalbu na to rješenje - 49

V

VALUTA OBVEZE

- ispunjenje obveze u stranoj valuti može se tražiti samo u valuti Republike Hrvatske - 8

VLASNIŠTVO

- isključenje iz suvlasničke zajednice - 1
- razvrgnuće suvlasničke zajednice naslijeđenih nekretnina - 2
- obveza plaćanja zajedničke pričuve kod otuđenja nekretnine - 3
- ovlast za parcelaciju nekretnine i ovlast za uknjižbu- 4
- neprocijenjeno turističko zemljište u kampovima vlasništvo je Republike Hrvatske - 7
- suvlasnici zgrade na aktivnoj strani nisu jedinstveni suparničari u postupcima radi naplate zajedničke pričuve od pojedinog suvlasnika - 72

Z

ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO

- upis pomorskog dobra moguć je samo ako je određena granica pomorskog dobra – 5
- zabilježba tužbe radi utvrđenja da 1/2 dijela ostavinske imovine predstavlja bračnu stečevinu - 6

KAZNENO PRAVO

A

APSOLUTNO BITNE POVREDE ODREDABA KAZNENOG POSTUPKA

- pravo na pravično suđenje maloljetniku - 53

K

KAZNENA DJELA

- ostvarena su obilježja kaznenog djela nadriječništva iz članka 184. KZ/11 – 50

KAZNENI POSTUPAK

- snimka kamere koja obuhvaća javno mjesto, ne predstavlja nezakonit dokaz - 51

T

TROŠKOVI

- naknada troškova postupka u situaciji kada je žrtva kaznenog progona odustala od prijedloga - 52

ABECEDNO ZAKONSKO KAZALO

GRAĐANSKO I TRGOVAČKO PRAVO

(Abecedno zakonsko kazalo jedinstveno je za sva područja prava i složeno je po abecedi prema pravnim propisima koji su primjenjivani u pojedinim odlukama. U kazalu su, pored naziva propisa, redovito označeni samo oni članci, odnosno odredbe koje se spominju u odluci, odnosno pravnom stajalištu. Sve sentence označene su brojevima od 1 do 93. Brojevi koji u ovom kazalu slijede iza članka određenog propisa označavaju redni broj sentence.)

D

DIREKTIVE

- *Direktiva 2009/103/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009.*

Sentenca - 22

- *Direktiva 93/13 EEZ Vijeća od 5. travnja 1993.*

Sentenca - 58

DISKRIMINACIJA

- *Zakon o suzbijanju diskriminacije*
(*NN 85/08 i 112/12*)

Članak 1. - 62

Članak 16. - 62

I

IZVANPARNIČNI POSTUPAK

- *Zakon o sudskom izvanparničnom postupku*
(*"Službene novine" od 1. kolovoza 1934., broj 175-XV*)

Paragraf 1. - 83

IZVANREDNA UPRAVA

- *Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku*
(*NN 32/17*)

Članak 41. stavak 1., 2. i 3. – 71

K

KOLEKTIVNI UGOVORI

- *Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike*

(NN 93/08)

Članak 59. stavak 2., 11., 13. i 15. - 45

KONVENCIJE

- *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*
(NN – MU broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10)

Članak 8. stavak 1. – 21, 28

Članak 10. stavak 1. i 2. – 21

- *Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*
(NN – MU 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99, 14/02 i 1/06)

Članak 6. - 69

Članak 8. – 27, 28

Članak 9. - 27

- *Konvencija za zaštitu ljudskih prava s protokolima 1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14*
(MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 6. stavak 1. – 76

L

LEASING

- *Zakon o leasingu*

(NN 135/06)

Članak 5. stavak 4. – 14

- *Opći uvjeti poslovanja tuženika*

Članak 24. – 14

LOVSTVO

- *Zakon o lovstvu*

(NN 140/05)

Članak 2. stavak 1. točka 8. - 20

Članak 83. stavak 1. - 20

M

MIROVINSKO OSIGURANJE

- *Zakon o mirovinskom osiguranju*

(NN 102/98, 71/99, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05,
43/07, 79/07, 35/08, 94/09, 40/10, 121/10 i 139/10)

Članak 160. stavak 1. - 15

Članak 163. – 15

N

NASLJEDNO PRAVO

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 52/71, 47/78 i 56/00*)

Članak 69. - 39

Članak 82. stavak 1. - 39

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 48/03, 163/03 i 35/05*)

Članak 119. stavak 3. - 40

- *Zakon o nasljeđivanju*
(*NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 i 33/15*)

Članak 222. – 39

Članak 225. stavak 3. - 41

O

OBITELJSKI ODNOSI

- *Obiteljski zakon*
(*NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 25/13*)

Članak 217. - 31

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15*)

Članak 290. – 32

Članak 348. stavak 3. - 42

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15 i 98/19*)

Članak 4. - 33

Članak 5. - 26

Članak 119. - 36

Članak 158. - 26

Članak 234. stavak 7. - 28

Članak 249. stavak 2. - 30

Članak 285. – 30, 33

Članak 290. – 30

Članak 307. - 33

Članak 310. stavak 1. i 2. - 29

Članak 417. stavak 1. – 38

Članak 436. stavak 3., 4. i 5. - 69

Članak 520.-525. - 38

Članak 536. – 26

Članak 557. stavak 1. - 28

- *Obiteljski zakon*
(*NN 103/15, 98/19 i 47/20*)

Članak 5. - 25

Članak 158. stavak 1. - 27

Članak 170. - 27

Članak 171. - 27
Članak 360. stavak 1. - 25
Članak 497. - 54
Članak 498. stavak 3. - 54
Članak 499. stavak 1. - 54
Članak 531. stavak 1. - 25
Članak 536. stavak 6. – 25

OBVEZNI ODNOSI

- *Zakon o obveznim odnosima*
(*NN 35/05, 41/08 i 125/11*)

Članak 66. - 71. - 9
Članak 80. - 10
Članak 1103. - 23
Članak 1105. stavak 1. – 10

- *Zakon o obveznim odnosima*
(*NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15*)

Članak 19. stavak 2. - 17
Članak 230. stavak 1. - 46
Članak 1046. – 17
Članak 1111. - 24
Članak 1115. - 24

- *Zakon o obveznim odnosima*
(*NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18*)

Članak 22. – 8

- *Zakon o obveznim odnosima*
(*NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18*)

Članak 19. stavak 1. i 2. – 21
Članak 22. - 8
Članak 225. - 11
Članak 232. stavak 1. točka 3. – 11
Članak 234. stavak 1. – 12
Članak 248. - 14
Članak 336. stavak 1. i 2. - 14
Članak 337. - 14
Članak 496. stavak 1. - 13
Članak 498. – 13
Članak 1045. – 16
Članak 1045. stavak 1. i 2. - 21
Članak 1063. – 20, 60
Članak 1064. – 20
Članak 1095. - 22
Članak 1110. stavak 1. i 2. – 21

- *Zakon o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj sa neovlaštenim vjerovnikom*
(*NN 72/17*)

Članak 6. stavak 1. – 86

ODVJETNIŠTVO

- *Zakon o odvjetništvu*
(NN 18/11)

Članak 7. stavak 1. - 10
Članak 42. stavak 2. - 10

- *Zakon o odvjetništvu*
(NN 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11)

Članak 7. – 19
Članak 33. - 19

- *Kodeks odyjetničke etike*
(NN 64/18)

Članak 14. - 10

OSIGURANJE

- *Zakon o osiguranju*
(NN 151/05, 87/08 i 82/09)

Članak 3. stavak 2. točka 1. - 12

- *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*
(NN 151/05, 36/09 i 75/09)

Članak 44. stavak 5. - 15

- *Zakon o obveznim osiguranjima u prometu*
(NN 151/05, 36/09, i 75/09, 76/13 i 152/14)

Sentenca – 18
Članak 12. – 23

OVRŠNI POSTUPAK

- *Ovršni zakon*
(NN 57/96, 29/99 i 42/00)

Članak 178. stavak 1. – 92

- *Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona*
(NN 88/05)

Članak 82. - 92

- *Ovršni zakon*
(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Članak 66. stavak 2. i 3. - 86
Članak 67. stavak 2. – 88, 90
Članak 79. stavak 1. i 6. – 88, 90

- *Ovršni zakon*
(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 21. - 37
Članak 21. stavak 1. - 87
Članak 50. - 32
Članak 60. – 32

Članak 201. stavak 1., 2. i 3. - 91

Članak 240. stavka 1. - 37

Članak 517. – 37

- *Ovršni zakon*

(*NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20*)

Članak 14. stavak 6. – 84

Članak 80.b stavak 2. i 3. - 90

- *Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona*

(*NN 93/14*)

Članak 32. – 85, 89

P

PARNIČNI POSTUPAK

- *Zakon o parničnom postupku*

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14*)

Članak 16. stavak 1. i 2. - 83

Članak 20. stavak 2. - 55

Članak 47. - 55

Članak 56. stavak 1. - 55

Članak 158. – 66

Članak 186.b - 67

Članak 206. stavak 1. - 70

Članak 212. stavak 1. točka 1. - 73

Članak 215. stavak 1. - 73

Članak 249. – 8

Članak 307. stavak 2. - 80

Članak 309. - 80

Članak 325.a – 67

Članak 331.b stavak 1. točka 1. – 75

Članak 358. - 80

Članak 367. - 80

Članak 378. - 80

- *Zakon o parničnom postupku*

(*NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19*)

Članak 12. - 76

Članak 16. stavak 1. - 13

Članak 16. stavak 3. - 34

Članak 20. stavak 1. i 2. - 59

Članak 35. stavak 1. - 68

Članak 40. stavak 4. i 5. - 68

Članak 46. – 58

Članak 47. stavak 1. i 3. - 54

Članak 48. - 58

Članak 109. stavak 4. - 68

Članak 158. stavak 1. - 65

Članak 187. – 32
Članak 109. - 60
Članak 201. – 60, 61, 72
Članak 206. - 69
Članak 207. - 69
Članak 212. točka 4. - 72
Članak 213. stavak 1. točka 1. - 36
Članak 215. stavak 1. - 72
Članak 215. stavak 1. i 5. - 74
Članak 282. stavak 1. - 13
Članak 283. – 13
Članak 311. stavak 5. - 78
Članak 321. stavak 8. - 79
Članak 330. stavak 2. - 78
Članak 334. stavak 1. - 78
Članak 354. stavak 2. točka 6. – 77, 78, 79
Članak 367. - 79
Članak 380. točka 2. – 71
Članak 454. stavak 4. – 81
Članak 461.a stavak 3. – 82

- *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku*
(NN 25/13)

Članak 5. -59

- *Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku*
(NN 70/19)

Članak 117. – 66

Članak 119. stavak 1. - 87

POTROŠAČKO KREDITIRANJE

- *Zakon o potrošačkom kreditiranju*
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16)

Članak 3. stavak 1. točka b) – 57

Članak 19.1. stavak 1. – 56, 58

PREDSTEČAJNI POSTUPAK

- *Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi*
(NN 108/12, 144/12, 81/13 i 112/13)

Članak 3. točka 13. - 93

Članak 51. stavak 8. - 93

Članak 71. stavak 3. – 93

PRAVILNICI

- *Pravilnik o elektroničkoj komunikaciji*
(NN 5/20)

Članak 5. točka 4. - 63

Članak 10. - 63

- *Pravilnik o pružanju i korištenju usluga povjerenja*
(NN 60/19)

Sentenca – 63

- *Pravilnik o radu u sustavu eSpis*
(NN 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 112/17, 119/18, 39/20, 138/20 i 147/20)

Sentenca – 63

- *Pravilnik o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika*
(NN 5/14, 75/14, 5/15, 28/15 i 103/15)

Sentenca – 84

PRIVATIZACIJA

- *Zakon o privatizaciji društvenih poduzeća*
(NN 19/91)

Sentenca – 7

- *Zakon o privatizaciji*
(NN 21/96, 71/97, 16/98 i 73/00)

Sentenca - 7

R

RADNO PRAVO

- *Zakon o radu*
(NN 137/04)

Članak 195. stavak 1., 2. i 6. - 48

- *Zakon o radu*
(NN 93/14)

Članak 95. stavak 5. – 44

Članak 139. – 46

Članak 232. stavak 1. - 46

- *Zakon o radu*
(NN 93/14 i 127/17)

Članak 84. stavak 4. - 43

Članak 116. – 43

- *Zakon o radu*
(NN 93/14, 127/17 i 98/19)

Članak 151. stavak 4. i 6. - 47

- *Zakon o reprezentativnosti udruge poslodavaca i sindikata*
(NN 93/14)

Članak 25. stavak 1. - 48

- *Zakon o tržištu rada*
(NN 118/15)

Članak 75. stavak 5. – 44

- *Sporazum o pravima branitelja Domovinskog rata - radnika I. d.d.*
Članak 11. – 47

S

SUDSKE PRISTOJBE

- *Zakon o sudskim pristojbama*
(NN 118/18)

Članak 11. stavak 1. točka 11. - 35

- *Zakon o sudskim pristojbama*
(NN 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15)

Članak 16. točka 3. – 64

- *Tarifa sudskih pristojbi*
(NN 53/19)

Tbr. 3. stavak 3. u vezi sa Tbr. 2. - 49

- *Uredba o Tarifi sudskih pristojbi*
(NN 53/19)

Članak 2. – 49

SUDOVI

- *Zakon o sudovima*
(NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19 i 130/20)

Članak 40. stavak 2. – 71

U

UREDBE

- *Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.*

Članak 18. - 56

Članak 19. - 56

- *Uredba (EU) broj 910/14*

Članak 25.- članak 27. - 63

Članak 28.-članak 34. - 63

- *Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima*

Članak 7. stavak 1. - 75

Članak 8. – 75

- *Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003. (Službeni list Europske unije L338/1, Uredba Bruxelles II bis)*

Članak 3. – 34

USTAVNO PRAVO

- *Ustav Republike Hrvatske*

(*NN 56/90, 135/97, 0/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14*)

Članak 35. – 21, 27, 69

Članak 38. stavak 1. i 2 - 21

VLASNIŠTVO I DRUGA STVARNA PRAVA

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*

(*NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14*)

Članak 47. - 2

Članak 47. stavak 1. - 1

Članak 48. - 1

Članak 48. stavak 1. i 2. - 2

Članak 49. stavak 4. - 1

Članak 50. - 1

Članak 52. - 1

Članak 55. - 1

Članak 56. stavak 1. - 1

Članak 62. stavak 2. - 72

Članak 89. stavak 2. - 3

Članak 90. stavak 1. - 72

Članak 97.-99. – 1

Članak 128. - 2

Članak 129. - 7

Članak 130. - 7

Članak 130. stavak 1. – 4

Članak 380. stavak 1. - 3

Članak 390. – 7

- *Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima*

(*NN 91/96 - 94/17*)

Članak 66. stavak 1. - 61

Članak 367. - 61

Članak 369. – 61

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(*NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15 – proč. tekst*)

Članak 57. - 60

Članak 90. - 60

- *Zakon o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije, Službene novine od 4. prosinca 1930.*

§ 3. stavak 2. - 4

- *Zakon o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja*

(NN, SL NRH 138/46 od 22. studenog 1946.)

Članak 3. stavak 2. - 4

- Zakon o turističkom zemljištu i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije

(NN 92/10)

Članak 6. – 7

Z

ZAŠTITA POTROŠAČA

- Zakon o zaštiti potrošača

(NN 41/14, 110/15 i 14/19)

Članak 49. stavak 1. i 2. - 58

ZEMLJIŠNE KNJIGE

- Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Članak 117. stavak 2. - 4

- Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 108. – 5

- Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 63/19)

Članak 86. stavak 1. - 6

KAZNENO PRAVO

K

KAZNENI POSTUPAK

- *Zakon o kaznenom postupku*

(*NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19*)

Članak 10. – 51

Članak 148. stavak 6. - 52

Članak 149. stavak 4. – 52

Članak 468 .stavak 2. - 53

KAZNENO PRAVO

- *Kazneni zakon*

(*NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19*)

Članak 184. stavak 1. – 50

S

SUDOVI

- *Zakon o sudovima za mladež*

(*NN 84/11, 143/12, 148/13, 56/15 i 126/19*)

Članak 65. KZ/11 – 53

Sentence

Sentence

0 > Stvarno pravo

1

024.285

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > SUVLASNIŠTVO > DIOBA > RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 47. stavak 1.

Članak 48.

Članak 49. stavak 4.

Članak 50.

Članak 52.

Članak 55.

Članak 56. stavak 1.

Članak 97.-99.

Kada se tužbenim zahtjevom traži razvrgnuće suvlasničke zajednice na nekretnini na način da 1. tuženici pripadne u isključivo vlasništvo materijalno određeni i opisani dio, a ostatak nekretnine da ostane u suvlasništvu ostalih stranaka, radi se o isključenju 1. tuženice iz suvlasničke zajednice, a ne o razvrgnuću suvlasničke zajednice.

„Predmet spora je razvrgnuće suvlasničke zajednice na nekretnini označenoj kao čest. zem. 3740/1, upisana u z.k.ul. br. 2674 k.o. K. između tužitelja 1. i 2, tuženika 2., 3., 4., i 5., s jedne strane i tužene 1. s druge strane, geometrijskom diobom, tako da tuženoj 1. pripada u isključivo vlasništvo fizički određeni i od ostatka predmetne nekretnine odijeljeni dio, i to baš dio koji je u skici lica mjesta (dopuna i ispravak) iz ožujka 2017. izrađenoj od N. K., dipl.ing.geod., prikazan slovima F-G-C-D-E-F u površini od 187 m², dok tužiteljima 1. i 2. te tuženicima 2., 3., 4. i 5. ostaje u suvlasništvu ostatak čest. zem. 3740/1 k.o. K., koji se u naravi koristi kao put.

Na temelju dokaza izvedenih tijekom postupka prvostupanjski sud zaključuje da su tužitelji dokazali da su suvlasnici predmetne nekretnine što im tuženica 1. nije osporila. Prema odredbi članka 47. stavka 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, dalje u tekstu: ZV), suvlasnik ima pravo na razvrgnuće suvlasništva, ako je moguće i popušteno, a to pravo mu ne zastarijeva. Stavkom 2. navedenog članka je određeno da suvlasnik može zahtijevati razvrgnuće u bilo koje doba, osim kad bi to bilo na štetu ostalih.

Odredbom članka 48. ZV-a je propisano da suvlasnik može svoje pravo na razvrgnuće ostvarivati zahtijevajući ga potpuno ili pak samo djelomično, i to što se tiče suvlasnika s kojima se dijeli ili pak što se tiče stvari i prava glede kojih se suvlasništvo razvrgava. Pravo na razvrgnuće ostvarivat će suvlasnik u sporazumu sa svim suvlasnicima s kojima razvrgava suvlasništvo (dobrovoljno razvrgnuće) ili putem suda (sudsko razvrgnuće), ako nije što drugo zakonom određeno.

Prema odredbi članka 49. stavka 4. ZV-a ako se suvlasnici ne mogu sporazumjeti o bilo kojem pitanju razvrgnuća, svaki može zahtijevati da o tome odluči sud.

Odredbom članka 50. ZV-a je predviđeno da kad razvrgnuće provodi sud, vezan je u prvom redu strogim zakonskim odredbama, a podredno valjanim sporazumom stranaka o načinu razvrgnuća, ako takav postoji, a moguć je i dopušten, a i pravom na razvrgnuće isplatom koje bi imao pojedini suvlasnik na temelju pravnoga posla ili zakona. Ako sud nije glede načina razvrgnuća vezan u smislu stavka 1. ovoga članka, sud će djeljive pokretne stvari dijeliti fizički, a nekretnine geometrijski. Prigodom geometrijske diobe nekretnine sud može osnovati služnost i stvarni teret na ostalim njezinim dijelovima, ako je to nužno za uporabu ili iskorištavanje dijela koji se diobom odvaja.

Što se tiče razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnine prvostupanjski sud je izveo dokaz očevitom na licu mjesta uz nazočnost vještaka geodetske struke N. K., koji je dao prijedloge razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnine te je prvostupanjski sud prihvatio prijedlog razvrgnuća suvlasničke zajednice nekretnine prema skici lica mjesta od ožujka 2017. osim u odnosu na površinu predmetne nekretnine od 13 m² te je razvrgnuo suvlasničku zajednicu nekretnine odbivši dio tužbenog zahtjeva u odnosu na 13 m² ostatka površine nekretnine.

Kad suvlasnici razvrgavaju suvlasništvo na nekoliko stvari istodobno, sud može na zahtjev svakoga od njih odlučiti da, umjesto da se dijeli svaka pojedina, svakom od njih pripadne određena stvar ili skupina stvari, razmjerno suvlasničkim dijelovima, uzimajući u obzir njihove potrebe. Sud će udovoljiti onom zahtjevu za razvrgnuće iz stavka 1. ovoga članka koji je s obzirom na okolnosti opravdan. Ako stvari koje ovakvim razvrgnućem pripadnu pojedinom suvlasniku prelaze vrijednost njegova suvlasničkoga dijela, taj suvlasnik dužan je nadoplatiti razliku ostalim suvlasnicima prema članku 52. ZV-a.

Što se tiče pravnih učinaka razvrgnuća, prema odredbi članka 55. ZV-a svaki suvlasnik koji je sudjelovao u razvrgnuću stječe na temelju sporazuma o razvrgnuću ili pravomoćne odluke suda o razvrgnuću, a na zakonom određeni način, pravo vlasništva ili/i neko drugo pravo, izvodeći ga iz onoga svoga suvlasničkoga dijela s kojim je sudjelovao u tom razvrgnuću, a koji mu istodobno prestaje. Zakonom određeni način stjecanja i prestanka prava vlasništva, odnosno suvlasništva i drugih stvarnih prava na temelju sporazuma, odnosno odluke suda iz stavka 1. ovoga članka jest predaja pokretnina u samostalan posjed, odnosno uknjižba prava na nekretninama u zemljišnim knjigama, ako nije što posebno propisano. U slučaju sudskoga razvrgnuća, izvršenje odluke o razvrgnuću moći će zahtijevati svaki od suvlasnika koji je sudjelovao u tom razvrgnuću, bez obzira na to na čiji je zahtjev sud odlučivao. Nakon razvrgnuća svi suvlasnici koji su sudjelovali u razvrgnuću solidarno odgovaraju za materijalne i pravne nedostatke onoga što je svaki pojedini od njih stekao, odnosno trebao steći na temelju iz stavka 1. ovoga članka.

Prema odredbi članka 56. stavka 1. ZV-a razvrgnuće ne može biti na štetu prava trećih osoba, prava suvlasnika koji nisu sudjelovali u razvrgnuću, a kad razvrgnuće nije bilo potpuno – ni onih stvari i prava s kojima sudionici nisu sudjelovali u razvrgnuću.

Uzimajući u obzir sve naprijed navedeno s obzirom na to kako je postavljen tužbeni zahtjev u konkretnom slučaju se ne radi o razvrgnuću suvlasničke zajednice već o isključenju tuženice 1. iz suvlasničke zajednice što nije osnovano u smislu članka 97.-99. ZV-a.

Radi toga je prihvaćena žalba tuženice 1. jer su navodi tuženice 1. u pogledu pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava osnovani i, temeljem odredbe članka 373. ZPP-a, preinačena je prvostupanjska presuda u pobijanom dijelu pod točkom I. izreke na način da je tužbeni zahtjev odbijen kao neosnovan.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-195/2021-3 od 25. veljače 2021.

2

024.285.1

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > SUVLASNIŠTVO > DIOBA > RAZVRGNUĆE SUVLASNIČKE ZAJEDNICE PUTEM SUDA > PRETPOSTAVKE ZA PROVOĐENJE

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 47.

Članak 48. stavak 1. i 2.

Članak 128.

Okolnost što protustranke nisu upisane u zemljišnoj knjizi kao suvlasnici predmetne nekretnine, a iz priloženog rješenja o nasljeđivanju je vidljivo da su iste vlasništvo nekretnine stekle nasljeđivanjem, nije zapreka za vođenje postupka za razvrgnuće suvlasništva odnosno razlog za odbijanje prijedloga za razvrgnuće suvlasništva, jer su oni kao izvanknjižni suvlasnici ovlašteni sudjelovati u postupku diobe suvlasništva.

„U ovom izvanparničnom postupku predlagateljica je podnijela prijedlog za razvrgnuće suvlasništva na nekretnini označenoj kao kč.br. 6323 upisanoj u zk. ul. 1018 k.o. Z. površine 625 m², u naravi kuća i dvorište, geometrijskom diobom, podredno uspostavom etažnog vlasništva odnosno civilnom diobom prodajom nekretnine na javnoj dražbi.

Prvostupanjski je sud, pozivom na odredbu članka 47. i 48. stavka 2. ZVDSP-a, navodeći i citirajući niz odluka viših sudova koje bi, prema stavu toga suda bile u primjeni u ovoj pravnoj stvari, odbio prijedlog.

Iz stanja spisa proizlazi da je predlagateljica u prijedlogu točno označila predmet diobe i to nekretninu označenu kao kč.br. 6323 zk. ul. 1018 k.o. Z. u naravi zgrada i dvorište, površine 625 m² upisanu u zk. ul. 1018 k.o. Z., naveo je suvlasnike navedene nekretnine te uz napomenu da su predlagateljica i protustranke nasljednici iza pok. A. Z. A. S., te priložio izvadak iz kojeg je vidljiv upis prava vlasništva na ime pravne prednice stranaka. Dakle, predlagateljica je postupila u skladu sa pravnim pravilom iz paragrafa 269. ZSVP-a.

Odredbom članka 128. ZVDSP-a je propisano da nasljednik stječe vlasništvo naslijeđenih stvari u času otvaranja nasljedstva, ako zakonom nije drukčije određeno, a prema stavku 2. istog članka nasljednik je ovlašten ishoditi upis svoga prava vlasništva nekretnine u zemljišnoj knjizi.

Prema tome, okolnost da protustranka koja je u prijedlogu za razvrgnuće naznačena kao suvlasnik nije u zemljišnoj knjizi upisana kao suvlasnik nekretnine koja je predmet razvrgnuća nije sama za sebe razlog za odbijanje prijedloga za razvrgnuće suvlasništva, a kod činjenice da samo onda kada je u pitanju stjecanje suvlasništva na temelju pravnog posla upis u zemljišnu knjigu ima konstitutivno značenje.

To u konkretnom slučaju znači da okolnost što protustranke, koje su prema priloženom rješenju o nasljeđivanju Općinskog suda u Zadru poslovni broj O-521/1999 od 15. siječnja 2013. nasljednici predmetnih nekretnina, nisu upisane u zemljišnoj knjizi kao suvlasnici predmetne nekretnine, nije zapreka za vođenje ovog postupka za razvrgnuće suvlasništva odnosno razlog za odbijanje prijedloga za razvrgnuće suvlasništva, jer su oni kao izvan knjižni suvlasnici ovlašteni sudjelovati u postupku suvlasništva (tako i GŽ-2875/17 od 13. kolovoza 2018. ovoga suda).“

Županijski sud u Splitu, GŽ-192/2021-2 od 2. ožujka 2021.

3

024.474

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > OBLICI PRAVA VLASNIŠTVA > VLASNIŠTVO POSEBNOG DIJELA ZGRADE (ETAŽNO VLASNIŠTVO) > IZVRŠAVANJE OVLAŠTI GLEDE CIJELE NEKRETNINE > ZAJEDNIČKA PRIČUVA

*Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima
(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)*

Članak 89. stavak 2.

Članak 380. stavak 1.

Da bi se upisani zemljišnoknjižni vlasnik oslobodio plaćanja pričuve za stan, dužan je dokazati da je odmah po otuđenju stana novom stjecatelju o istom izvjestio zajedničkog upravitelja.

„Predmet spora je potraživanje na ime neplaćenog doprinosa sredstvima zajedničke pričuve za stan u Z., H. p., za mjesec veljaču 2017.

Tijekom prvostupanjskog postupka nije bilo sporno da je stambeni prostor za koji tužitelj potražuje plaćanje pričuve bio u vlasništvu tuženice i da nije plaćena pričuva za veljaču 2017.

Sporno je bilo da li je tužena u obvezi platiti pričuvu za veljaču 2017., s obzirom da je dana 10. veljače 2017. svoj suvlasnički dio otuđila i o tome, kako je ona iskazivala, obavijestila zajedničkog upravitelja prije dospijeca plaćanja pričuve.

Iz utvrđenja prvostupanjskog suda proizlazi kako je uvidom u izvadak iz knjige položenih ugovora utvrdio da bi tuženica bila upisana kao vlasnica stana u stambenoj zgradi ... Z. - stan broj 21 na drugom katu površine 93,11 čm, i to u razdoblju od 30. travnja 2008. do 21. lipnja 2017. kada je pravo vlasništva preneseno na M. S. temeljem Ugovora o kupoprodaji od 10. veljače 2017.

Na navedeno utvrđeno činjenično stanje, čiju pravilnost i potpunost ovaj sud nije ovlašten provjeravati, budući se radi o sporu male vrijednosti, prvostupanjski sud je pravilno primijenio materijalno pravo, kada je održao na snazi citirani platni nalog te obvezao tuženu na isplatu utuženog iznosa.

Naime, prema odredbama članka 89. stavka 2. i članka 380. stavka 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14, dalje u tekstu: ZV) zajednička pričuva predstavlja potraživanje koje tereti vlasnike odnosno suvlasnike nekretnine.

Nadalje, tuženoj se ukazuje kako je točno da bi danom potpisa kupoprodajnog ugovora predmnjevani vlasnik stana (u smislu odredbi ZV-a) postala osoba kojoj je otuđila stan. Međutim, budući da novi stjecatelj svoje pravo nije uknjižio u zemljišnim knjigama (odnosno u ovom konkretnom slučaju u knjigu položenih ugovora nije bila položena ovjerovljena isprava sposobna za uknjižbu) – koje istinito i potpuno održavaju činjenično i pravno stanje nekretnine, tužena se na tu činjenicu ne može s uspjehom pozvati. Pritom nije niti odlučno to što je Ugovorom o kupoprodaji novi stjecatelj stana na sebe preuzeo obvezu plaćanja naknade zajedničke pričuve od dana potpisa ugovora, jer spomenuti ugovor nema nikakvog učinka prema ostalim suvlasnicima predmetne zgrade.

Naime, da bi njen prigovor promašene pasivne legitimacije bio osnovan, tužena je, uz činjenicu otuđenja stana za kojeg se plaćanje pričuve traži trebala i dokazati kako je tužitelj znao ili morao znati da je predmetni stan otuđen. Tužena je tijekom postupka tvrdila da bi odmah po potpisivanju ugovora o kupoprodaji o tome obavijestila zajedničkog upravitelja, međutim navedeno nije ničim dokazala (članak 219. stavak 1. ZPP-a i 221.a ZPP-a), a ispis elektronske pošte iz kojeg bi proizlazilo da je zajednički upravitelj obaviješten o otuđenju stana je datiran sa 1. ožujka 2017., a u ovom postupku se traži plaćanje pričuve za mjesec veljaču 2017.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1452/2020-2 od 4. studenog 2020.

4

025.321

STVARNO PRAVO > PRAVO VLASNIŠTVA > STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA > STJECANJE ODLUKOM SUDA ILI DRUGE VLASTI > ODLUKOM SUDA > ODLUKA SUDOVA U AGRARNIM STVARIMA

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 130. stavak 1.

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13 i 60/13)

Članak 117. stavak 2.

Zakon o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije, Službene novine od 4. prosinca 1930.

§ 3. stavak 2.

Zakon o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja

(NN, SL NRH 138/46 od 22. studenog 1946.)

Članak 3. stavak 2.

U izreci presude kojom se utvrđuje da je tužitelj vlasnik posebnog fizičkog dijela nekretnine neophodno je navesti ovlast za parcelaciju kako bi se dala ovlast za uknjižbu na novoformiranim česticama.

„Dakle, sud može u parničnom postupku utvrđivati da li je došlo do stjecanja prava vlasništva na temelju kmetskih prava. Utvrđenje da li je došlo do stjecanja prava vlasništva temeljem kmetskih prava vrši se po propisima o kmetskim pravima, a kasniji prijenos tako stečenih prava prosuđuje se po građanskim pravima.

Za razliku od prve agrarne reforme prema kojoj je težački (kmetski) odnos trebao trajati 30 godina računajući rok od dana stupanja na snagu zakona unatrag - § 3. stavak 2. Zakon o likvidaciji agrarnih odnosa na području ranije pokrajine Dalmacije, Službene novine od 4. prosinca 1930., prema drugog agrarnoj reformi kmetski (težački) odnos trebao je postojati na dan stupanja na snagu tog zakona 22. studenog 1946. – članak 3. stavak 2. Zakona o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja („Narodne novine, Službeni list NRH“ 138/46 od 22. studenog 1946.) koji je propisivao da se smatra da postoje trajni odnosi obrađivanja i onda, kada su oranice, livade i košnice davane na obrađivanje I uživanje iz godine u godinu, ako je obrađivač zemlju priveo kulturi.

Stoga je dakle za stjecanje prava vlasništva temeljem kmetskih prava sukladno odredbi članka 1. Zakona o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja („Narodne novine, Službeni list NRH“ 138/46 od 22. studenog 1946.) bilo potrebno dokazati da je postojao kmetski odnos na dan 22. studenog 1946. i što je bio sadržaj tog kmetskog odnosa.

Slijedom navedenog, na strani pravnog prednika tužitelja, sada pok. A. J., bile su ispunjene sve zakonske pretpostavke za originarno stjecanje prava vlasništva na predmetnim nekretninama, temeljem naprijed citirane odredbe članka 1. Zakona o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja. Na taj je način pok. A. J. stekao pravo vlasništva na spornim nekretninama u suglasju sa odredbom članka 1. Zakona o ukidanju agrarnih odnosa feudalnog karaktera na području Dalmacije i Hrvatskog primorja. Kod stjecanja prava vlasništva na temelju zakona, vlasništvo se stječe ispunjenjem zakonskih pretpostavki, a upis u zemljišnu knjigu je deklarativan, ne konstitutivan. Tako stečeno vlasništvo nasljeđivanjem je preneseno na pok. I. J. (oca tužitelja), a potom na njegovog nasljednika tužitelja B. J. Naime, nasljednik stječe pravo vlasništva u trenutku otvaranja nasljedstva, a upis u zemljišnu knjigu je deklarativan (pravna pravila OGZ-a, čl. 36. Zakona o osnovnim vlasničkopравnim odnosima (SL SFRJ 6/80 i 36/90; „Narodne novine“, broj 53/91), u svezi s odredbom članka 388. stavka 2. članka 128. ZVDSP-a).

Stoga je tužitelj na temelju ove presude kojom je utvrđen vlasnikom realnih dijelova utuženih nekretnina stekao aktivnu legitimaciju za pokretanje postupka parcelacije. Za istaknuti je da sud ovom presudom ne provodi parcelaciju čestica, već samo daje ovlast za parcelaciju. Samu parcelaciju provodi katastar u upravnom postupku u kojem postupku ocjenjuje jesu li ispunjene sve zakonske pretpostavke za parcelaciju. Međutim, u izreci presude kojom se utvrđuje da je tužitelj vlasnik posebnog fizičkog dijela nekretnine neophodno je navesti ovlast za parcelaciju kako bi se dala ovlast za uknjižbu na novoformiranim česticama. U tom smislu za istaknuti je da ako bi se smatralo da nije osnovan tužbeni zahtjev u dijelu u kojem se traži ovlast za parcelaciju nekretnine, onda bi bio neosnovan tužbeni zahtjev i u dijelu u kojem se traži ovlast za uknjižbu. Naime, uknjižba se provodi u izvanparničnom postupku. Međutim, ovom presudom parnični sud ne provodi uknjižbu, već samo sukladno odredbi članka 130. stavka 1. ZVDSP-a, daje ovlast za uknjižbu. Hoće li u konkretnom slučaju doći do uknjižbe odlučit će zemljišnoknjižni sud postupajući po odredbi članka 117. stavka 2. Zakon o zemljišnim knjigama („Narodne novine“, broj 91/96,

68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 126/10, 55/13, 60/13; dalje u tekstu: ZZK). Jednako tako će i nadležni katastar odlučiti o parcelaciji zemljišta izvan granica građevinskog područja.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-591/2019-2 od 10. ožujka 2021.

5

073.113

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > UKNJIŽBA > TABULARNA ISPRAVA > PRETPOSTAVKE ZAHTJEVA

Zakon o zemljišnim knjigama

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 114/01, 100/04, 107/07, 152/08, 55/13, 60/13 i 108/17)

Članak 108.

Postoji zapreka upisu kada predlagatelj upis zahtijeva isključivo temeljem podataka o kulturi (kultura marina), a bez dostave dokaza da bi bila određena granica pomorskog dobra i da bi predlagatelj bio nositelj stvarnih prava na nekretnini.

„Predmet odlučivanja u ovoj zemljišnoknjižnoj stvari i u ovom stadiju postupka je prvostupanjska odluka u dijelu kojim je odbijen prijedlog za upis statusa pomorskog dobra na predmetnim nekretninama položenima u k.o. C., a koji prijedlog se temelji na podacima o kulturi (kultura marina) koji su upisani u zemljišnoj knjizi na tim nekretninama.

Iz priloženih izvadaka iz zemljišne knjige za k.o. C. razvidno je kako je u trenutku podnošenja prijedloga za upis, u zemljišnoj knjizi za predmetne nekretnine bio upisan podatak o kulturi tih nekretnina "marina", kao i da su u vlasničkom listu kao vlasnici nekretnina bili upisani više vlasnika, razlite fizičke i pravne osobe, dok kao (su)vlasnik tih nekretnina nije bila upisana Republika Hrvatska.

Dakle, pomorsko dobro određeno je zakonom i sve nekretnine koji se mogu podvesti pod zakonsku definiciju pomorskog dobra iz članka 3. i članka 4. ZPDML-a su u status pomorskog dobra (more, morska obala, luke i dr.). Međutim, bez obzira što je ono određeno zakonom, ZPDML ipak nalaže njegovo evidentiranje, a pritom za upis u zemljišnoj knjizi moraju biti ispunjeni uvjeti koje propisuje ZZK-a.

Iz sveg navedenoga je vidljivo kako u konkretnom slučaju predlagatelj izrijekom zahtijeva predmetni upis isključivo temeljem podataka o kulturi (kultura marina) koji su upisani u zemljišnoj knjizi na tim nekretninama, a pritom predlagatelj uz prijedlog nije dostavio bilo kakvu dokumentaciju koja bi se odnosila na utvrđivanje granice pomorskog dobra na tim nekretninama, iako su u trenutku podnošenja prijedloga u vlasničkom listu kao vlasnici nekretnina bili upisani više vlasnika, razlite fizičke i pravne osobe, dok u tom trenutku kao (su)vlasnik nije bila upisana Republika Hrvatska.

Slijedom toga, prvostupanjski sud je u bitnom pravilno zaključio kako nije niti ostvarena zakonska pretpostavka za upis iz članka 108. ZZK-a koja se odnosi na to kako iz zemljišne knjige nije vidljivo da bi glede predmeta upisa postojala zaprjeka tom upisu, odnosno pravilno je zaključio kako prema stanju zemljišne knjige postoji zaprjeka zatraženom upisu.

Takav zaključak prvostupanjskoga suda kako postoji zaprjeka zatraženom upisu, odnosno kako predlagatelj upisa nije dokazao da bi bila određena granica pomorskog dobra I da bi predlagatelj bio nositelj stvarnih prava na predmetnoj nekretnini je pravilan te ga u

cijelosti prihvaća i ovaj drugostupanjski sud. U tom smislu, žalbenim navodima nisu dovedena u pitanje činjenična utvrđenja i primjena materijalnog prava.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-13/2020-2 od 4. ožujka 2021.

6

073.3

STVARNO PRAVO > ZEMLJIŠNOKNJIŽNO PRAVO > VRSTE I PREDMET UPISA > ZABILJEŽBA

*Zakon o zemljišnim knjigama
(NN 63/19)*

Članak 86. stavak 1.

Tužitelj je podnio tužbu radi utvrđenja da ostavinsku imovinu iza pok. ostavitelja čine i nekretnine opisane u izreci rješenja (kojim je određena zabilježba spora) i to u 1/2 dijela kao bračna stečevina, pa je riječ o postupku čiji ishod može, iako neizravno, utjecati na opseg prava vlasništva, radi čega valja uzeti da se radi o sporu iz članka 86. stavka 1. ZZK-a, ali je moguće zabilježbu odrediti u 1/2 dijela nekretnina na koje se odnosi zahtjev tužitelja.

„S obzirom na činjenicu da je tužitelj podnio tužbu radi utvrđenja da ostavinsku imovinu iza pok. D. N. čine i nekretnine opisane u izreci prvostupanjskog rješenja, i to u 1/2 dijela kao bračna stečevina, riječ je o postupku čiji ishod može, iako neizravno, utjecati na opseg prava vlasništva, pa valja uzeti da se radi o sporu iz članka 86. stavka 1. ZZK.

Međutim, s pravom žaliteljica u žalbi ističe da je prijedlog za zabilježbu spora na predmetnim nekretninama trebalo odbiti u dijelu preko 1/2 dijela nekretnina odnosno da je bilo moguće dopustiti samo djelomično prijedlog i to stoga što je tužbom zatraženo utvrđenje da ostavinsku imovinu čine predmetne nekretnine samo u 1/2 dijela, a ne u cijelosti.“

Županijski sud u Splitu, Gž-186/2020-2 od 22. veljače 2021.

7

091.2

STVARNO PRAVO > OSTALO > DRUŠTVENO VLASNIŠTVO > PRETVORBA, PRIVATIZACIJA

*Zakon o turističkom zemljištu i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije
(NN 92/10)*

Članak 6.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 52/14)

Članak 129.

Članak 130.

Članak 390.

Zakon o privatizaciji društvenih poduzeća
(NN 19/91)

Zakon o privatizaciji
(NN 21/96, 71/97, 16/98 i 73/00)

Turističko zemljište u kampovima čija vrijednost u cijelosti nije procijenjena u društvenom kapitalu u postupku pretvorbe odnosno privatizacije vlasništvo je Republike Hrvatske, a ovo u suglasju s odredbom članka 6. ZTOGZ-a, pa je prvostupanjski sud pravilno uknjižio Republiku Hrvatsku kao vlasnicu predmetnih nekretnina.

„Pobijanim rješenjem i to u točki I. izreke, odbijen je kao neosnovan prigovor protustranke, protivnika upisa, P. L. d.d. od 24. listopada 2017., te je potvrđeno rješenje Općinskog suda u Puli-Pola, poslovni broj: Z-18168/17 od 19. rujna 2017.

U predmetnom postupku, Općinski je sud u Puli-Pola, po ovlaštenom zemljišnoknjižnom referentu, dana 20. lipnja 2017., pod poslovnim brojem: Z-18168/17 donio rješenje odlučujući o prijedlogu predlagateljice Republike Hrvatske, za uknjižbu prava vlasništva na predmetnim nekretninama. Ovim je rješenjem sud odredio uknjižbu prava vlasništva koje su bile upisane u Z.U. 2470 k.o. P., kao društveno vlasništvo s pravom korištenja L. P. (protivnika upisa), te prijenos tih nekretnina u novi Z.U. 5809 k.o. P., sve na ime predlagateljice upisa Republike Hrvatske. U navedenom rješenju se navodi kako je doneseno na temelju odredbe članka 6. Zakona o turističkom zemljištu i ostalom građevinskom zemljištu neprocijenjenom u postupku pretvorbe i privatizacije („Narodne novine“, broj 92/10., dalje ZTOGZ), u svezi s odredbama članaka 129. i 130. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 52/14; dalje u tekstu: ZVDSP). Također sud se u obrazloženju svog rješenja od 20. lipnja 2017. pozvao na Potvrdu Trgovačkog suda u Rijeci, Stalne službe u Pazinu, poslovni broj: R3-6944/2014 od 22. srpnja 2014., na Očitovanje Centra (dalje u tekstu: Centar), Klasa: 943-01/17-02- 150, Ur. broj: 360-04-0201/03-2017-2 od 31. svibnja 2017., te na Uvjerenje Grada P. - P., Upravnog odjela za prostorno uređenje i gradnju, Klasa: 350-01/17-03/20, Ur. broj: 2167/01-10/04-17-2 od 22. veljače 2017., dalje u tekstu: Uvjerenje.

Odlučujući o prigovoru protivnika upisa protiv navedenog rješenja od 19. rujna 2017., Općinski sud u Puli- Pola, je po sudcu, dana 28. lipnja 2018., pod poslovnim brojem Z-31808/17 (Z-18168/17) donio sada pobijano rješenje kojim je odbio prigovor protustranke kao neosnovan. U obrazloženju ovog rješenja sud navodi kako je u ovom postupku prije svega bilo nužno utvrditi prostorno plansku namjenu predmetnih nekretnina na dan stupanja na snagu ZTZ-a , 1. kolovoza 2010. U tom kontekstu sud ističe kako je iz Uvjerenja razvidno da se predmetne nekretnine nalaze u granicama ugostiteljsko – turističke namjene, -T3 – kamp, iz čega da proizlazi kako predmetne nekretnine sukladno odredbama ZTZ-a predstavljaju neprocijenjeno turističko zemljište u kampovima,

a koje da je vlasništvo Republike Hrvatske. Prvostupanjski sud u obrazloženju sada pobijanog rješenja navodi kako prigovori protustranke na rješenje od 19. rujna 2017. nisu osnovani, a da iz dopisa Centra, nedvojbeno proizlazi kako predmetne nekretnine nisu procijenjene u temeljni kapital protustranke – protivnika upisa.

Pored navedenog za reći je slijedeće. Zakon o privatizaciji društvenih poduzeća („Narodne novine“, broj 19/91, dalje u tekstu: ZPDP) kao ni Zakon o privatizaciji („Narodne novine“, broj 21/96, 71/97, 16/98 i 73/00), a koji se nadovezuju jedan na drugi, nisu riješili pitanje pretvorbe prava upravljanja, korištenja i raspolaganja na svim stvarima koje nisu unesene u društveni kapital pravnih osoba u postupku pretvorbe na temelju ZPDP-a. Ovdje posebno spada pitanje pretvorbe turističkog zemljišta i ostalog građevinskog zemljišta koje nije procijenjeno u vrijednosti društvenog kapitala društvenog poduzeća u postupku pretvorbe. To pitanje nije riješio ni ZVDSP već je odredbom članka 390. ZVDSP-a određeno kako će se to pitanje riješiti posebnim zakonom, a to je ZTGOZ, koji je stupio na snagu 1. kolovoza 2010. Ovim je zakonom provedena pretvorba određenog turističkog zemljišta (kampovi, hoteli i turistička naselja) i ostalog građevinskog zemljišta koje nije procijenjeno u vrijednosti društvenog kapitala društvenog poduzeća u postupku pretvorbe. Turističko zemljište u kampovima čija vrijednost u cijelosti nije procijenjena u društvenom kapitalu u postupku pretvorbe, odnosno privatizacije (o čemu je i riječ u predmetnom slučaju) vlasništvo je Republike Hrvatske, a ovo u suglasju sa odredbom članka 6. ZTOGZ-a.

Dakle, iz pravilno utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da je prvostupanjski sud pravilno uknjižio Republiku Hrvatsku kao vlasnicu predmetnih nekretnina.“

Županijski sud u Splitu, Gž Zk-926/2018-2 od 7. prosinca 2020.

1 > Obvezno pravo

8

121.3

OBVEZNO PRAVO > VRSTE OBVEZA > NOVČANE OBVEZE > VALUTA OBAVEZE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13 i 89/14)

Članak 249.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15, i 29/18)

Članak 22.

Valuta obveze u Republici Hrvatskoj je kuna, stoga u slučaju da obveza glasi u stranoj valuti njeno ispunjenje se može tražiti samo u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja sukladno odredbi članka 22. ZOO-a.

Prvostupanjskim rješenjem je odlučeno:

"Nalaže se tuženicama I. F.-B. iz P., OIB... i H. F. iz P., OIB ..., da svjedoku M. B. iz D., sada s boravištem u Austriji, na ime naknade putnih troškova i izmakle zarade isplate iznos od 5.630,00 kn, u roku od 8 dana."

Prvostupanjski sud je svoju odluku temeljio na odredbi članka 249. ZPP-a, te je u obrazloženju pobijanog rješenja naveo da je svjedok M. B. saslušana je u postupku na dan 13. svibnja 2019., a također je nazočila i raspravama 13. veljače i 11. ožujka 2019. godine, da je potraživala putni trošak javnoga prijevoza iz R. Austrije, i to iz I., za što je pružila dokaz prilažući prijevozne karte, a iz kojih proizlazi da je po jednom dolasku iz I. do Z. cijena koštanja 169,80 Eura, a prijevozna karta iz Z. do N. K. 166,80 kn, stoga da je opravdan je trošak za tri dolaska svjedokinje na rasprave, te je putni trošak ukupno osnovan, preračunato u kune u iznosu od 4.290,00 kn. Prvostupanjski sud je nadalje naveo da je ista dostavila podatak o plaći koju ostvaruje u Austriji, a tražila je izgublenu zaradu po danu od 60 Eura, koje je potraživanje osnovano, a prema dostavljenom podatku o mjesečnoj zaradi, stoga obzirom da je bilo tri dolaska, to iznosi, preračunato u kune, dodatnih 1.340,00 kn, ili sveukupno je osnovan trošak od 5.630,00 kn.

Prvostupanjski sud je na pravilno utvrđeno činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravo.

U odnosu na žalbene navode tuženih da nije obrazloženo po kojem tečaju je izvršeno preračunavanje iznosa iz EUR valute u valutu kuna, istima je za odgovoriti slijedeće.

Naime, valuta obveze u Republici Hrvatskoj je kuna, stoga u slučaju da obveza glasi u stranoj valuti njeno ispunjenje se može tražiti samo u valuti Republike Hrvatske prema prodajnom tečaju koji objavi devizna burza, odnosno Hrvatska narodna banka i koji vrijedi na dan dospelosti, odnosno, po zahtjevu vjerovnika, na dan plaćanja sukladno odredbi članka 22. ZOO-a.

Stoga je razvidno da je prvostupanjski sud pravilno izvršio preračunavanje prema srednjem tečaju HNB-a koji je vrijedio na dan dospelosti obveze, a koja obveza je nastala nakon što je tuženica saslušana na ročištu 13. svibnja 2019., budući je tada postavila zahtjev za naknadu troškova, a sukladno odredbi članka 249. ZPP-a.

Županijski sud u Splitu, Gž-1321/2020-2 od 9. studenog 2020.

9

131.2

OBVEZNO PRAVO > UČINCI OBVEZA > POBIJANJE DUŽNIKOVIH PRAVNIH RADNJI > PRETPOSTAVKE POBIJANJA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08 i 125/11)*

Članak 66. - 71.

Izjava volje na nasljedstvo pozvanih zakonskih nasljednika može predstavljati raspolaganje dužnika kako ga to ima u vidu odredba članka 66. ZOO-a, kojom je reguliran institut pobijanja dužnikovih pravnih radnji poduzetih na štetu vjerovnika, ukoliko se dokažu zakonske pretpostavke za koje zakonodavac veže pravne učinke nedopuštenog dužnikova raspolaganja. Potvrde FINA-e o nemogućnosti izvršenja osnove za plaćanje za tuženika kao ovršenika zbog nedostatka novčanih sredstava, predstavlja razlog za pobijanje dužnikova raspolaganja.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za pobijanje dužnikovih pravnih radnji, koji tužitelj temelji na činjeničnoj i pravnoj osnovi iz koje bi proizlazilo:

- da je 1. tužena darovnim ugovorom od 3. studenog 2014. ovjerenim po javnom bilježniku B. A. iz O. dana 7. studenog 2014. pod br. OV-9002/14 svojoj majci M. R. darovala svoj suvlasnički dio od 1/6 dijela nekretnine u naravi kuća br. 18, zgrada, garaža i dvorište koja se nalazi na k.č.br. 9880/01, površine 387 m², upisano u zk.ul. 1276, k.o. O.,

- da je nakon smrti njezine majke M. R. (umrla ...) u ostavinskom postupku koji se vodio pred javnim bilježnikom L. P. iz O., broj OV-5436/15, UPP/OS-161/15, temeljem svoje nasljedničke izjave, 1. tužena prihvatila nasljedstva koje joj pripada te ga ustupila sunasljedniku (ovdje drugotuženiku) Z. R. time da je isti u njenu korist osnovao pravo doživotnog plodouživanja,

- da je u vrijeme izvršenog darovanja tužitelj imao prema tuženiku 1. tuženoj tražbinu u iznosu od 33.329,57 kuna prema ugovoru o namirenju duga od 14. lipnja 2014., ovjerenom po javnom bilježniku M. P. iz O., broj OV-3771/14, dana 11. srpnja 2014.,

- da je točkom 4. Ugovora 1. Tužena bila u obvezi tužitelju predati u svrhu osiguranja tražbine tužitelja ispunjenu i ovjerenu Zadužnicu u visini od 50.000,00 kn što je ista i učinila te tužitelju predala navedenu Zadužnicu s datumom od 11. srpnja 2014. solemniziranu po javnom bilježniku M. P. iz O., broj OV-3770/14,

- da je tužitelj 4. studenog 2014. pokrenuo ovršni postupak na način da je FINA, Podružnica Z. dostavila na provedbu Zadužnicu od 11. srpnja 2014. koju je prvotuženica u svrhu osiguranja naplate tražbine tužitelja predala istom,

- da je FINA, Podružnica O. je svojim dopisom od 21. listopada 2016. obavijestila tužitelja o nemogućnosti naplate Zadužnice prvotuženice te predmetnu Zadužnicu vratila tužitelju zajedno s očevidnikom o redosljedu plaćanja,

- da je FINA, Podružnica O. 21. ožujka 2019. dostavila potvrdu tužitelju o nemogućnosti izvršenja osnove za plaćanje broj Ov-3770/14 za ovršenika T. R., a 1. tuženicu u ovom postupku zbog nedostatka novčanih sredstava,

- da nakon izvršenog darovanja 1. tužena više nema dovoljno sredstava za ispunjenje tražbine tužitelja.

Prvostupajski sud, pošavši od pretpostavke o postojanju dospjele tražbine tužitelja temeljem ugovora o namirenju duga od 14. lipnja 2014. u iznosu od u iznosu od 33.329,57 kuna i izvršenom darovanju od 3. studenog 2014. nekretnine u naravi kuća br. 18, zgrada, garaža i dvorište koja se nalazi na k.č.br. 9880/01, površine 387 m², upisano u zk.ul. 1276, k.o. O., te sukladno provedenom upisu na temelju predmetnog ugovora u zemljišne knjige tog suda, a nakon smrti obdarenice i utvrđene ostavinske imovine, koju čini i predmetna nekretnina, i nasljedničke izjave 1 tužene kojom svoj suvlasnički udio od 1/2 dijela ustupa svom bratu, a 2. tuženom u ovom postupku, tužbeni zahtjev tužitelja ocjenjuje osnovanim u cijelosti držeći da su u konkretnom slučaju ostvarene pretpostavke za primjenu odredbe članka 66. stavka 1. ZOO-a uz dodatno obrazloženje kako je predmetna tražbina tužitelja dospjela u cijelosti u trenutku podnošenja tužbe.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1879/2019-2 od 9. prosinca 2020.

OBVEZNO PRAVO > PROMJENA VJEROVNICA ILI DUŽNIKA > PROMJENA VJEROVNICA > USTUPANJE POTRAŽIVANJA UGOVOROM (CESIJA) > POSEBNI SLUČAJEVI USTUPANJA TRAŽBINE

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08 i 125/11)*

Članak 80.

Članak 1105. stavak 1.

*Kodeks odvjetničke etike
(NN 64/18)*

Članak 14.

*Zakon o odvjetništvu
(NN 18/11)*

Članak 7. stavak. 1.

Članak 42. stavak 2.

Tražbina neimovinske štete može biti predmetom ustupa, osim u slučaju kada se radi o ustupu odvjetniku kojem je povjereno zastupanje u predmetu iz kojeg je proistekla tražbina neimovinske štete temeljem ugovora o nalogu.

„Predmet spora u ovoj fazi postupka je zahtjev tužitelja za isplatu iznosa na ime naknade neimovinske štete u iznosu od 9.000,00 kuna i to na ime pretrpljenih fizičkih bolova iznos od 5.000,00 kuna, te na ime pretrpljenog straha u iznosu od 4.000,00 kuna, sve sa zakonskom zateznom kamatom koja teče od dana podnošenja tužbe odnosno od 15. rujna 2009.

Prvostupanjski sud je smatrao da nije sporno da je riječ o naknadi neimovinske štete (ozljeda tijela ili narušenje zdravlja koja je po mišljenju tog suda strogo osobno pravo koje se ne može ni zakonski ni oporučno naslijediti, pa ni ustupiti, stoga da je izjava tužitelja " U I., dana 12. studenog 2018.", a budući je protivna citiranim zakonskim odredbama nije proizvela pravne učinke, pa je ista ništetna, budući sud na ništetnost pazi po službenoj dužnosti, stoga da nije došlo do promjene aktivne legitimacije na strani tužitelja ni do primjene članka 195. ZPP-a, te se s procesnog gledišta postupak se može dovršiti među istim inicijalno naznačenim strankama.

Sa takvim stavom prvostupanjskog suda se ovaj sud ne može složiti, ali je pravilnom primjenom materijalnog prava trebalo jednako odlučiti sukladno odredbi članka 368. stavka 2. ZPP-a.

Naime, člankom 80. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08 i 125/11) propisano je da vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga.

Međutim, nije pravilan zaključak prvostupanjskog suda da je naknada neimovinske štete strogo osobno pravo koje se ne može ustupiti.

Naime, sukladno odredbi članka 1105. stavka 1. ZOO-a tražbina naknade neimovinske štete prelazi na nasljednika samo ako je oštećenik podnio pisani zahtjev ili tužbu, dok je stavkom 2. određeno da uz iste pretpostavke ta tražbina može biti predmet ustupa, prijeloja i ovrhe.

Stoga je razvidno da u konkretnom slučaju tražbina naknade neimovinske štete može biti predmetom ustupa.

Međutim, u ovom slučaju se radi o ustupu tražbine odvjetniku odnosno punomoćniku tužitelja.

Naime, sukladno članku 14. Kodeksa odvjetničke etike ("Narodne novine", broj 64/18) odvjetnik ne smije ugovoriti kao nagradu predmet ili dio predmeta iz spora koji mu je povjeren na zastupanje osim kada je to dopušteno Tarifom.

Dok je Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika u Tbr. t 3. određeno da u imovinskopravnim predmetima odvjetnici mogu sa strankom pismeno ugovoriti nagradu za rad i u razmjeru s uspjehom u postupku odnosno u pravnim radnjama, koje će za stranku poduzeti, a gornja granica ugovorenog postotka ne može prijeći 30% od ukupno ostvarenog uspjeha.

Nadalje, člankom 7. stavkom 1. Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine", broj 18/11) je određeno da su odvjetnici su dužni pružati pravnu pomoć savjesno, sukladno Ustavu Republike Hrvatske, zakonima, statutu i drugim općim aktima Komore, te Kodeksu odvjetničke etike, te je odredbom članka 42. stavka 2. propisano da kodeks odvjetničke etike, polazeći od temeljnih vrijednosti društva, utvrđuje skup načela i pravila kojih su se odvjetnici i odvjetnički vježbenici dužni pridržavati pri obavljanju odvjetništva, stoga je kao takav prisilan propis.

Dakle, iz navedenog proizlazi da je na punomoćnika tuženika odnosno odvjetnika prenesen cijeli predmet spora koji mu je povjeren na zastupanje.

Nadalje je za navesti da je također riječ o tražbini koja bi se i po svojoj prirodi protivila prenošenju na drugoga jer se ista temelji na osobnom odnosu između vjerovnika i dužnika koji postoji i kod ugovora o nalogu.

Naime, odnos između stranke i odvjetnika se temelji na ugovoru o nalogu odnosno zastupanju.

Slijedom navedenog razvidno je da je takav ustup tražbine protivan citiranim prisilnim propisima pa je isti ništetan te isti nije proizveo pravne učinke, stoga nije došlo do promjene aktivne legitimacije na strani tužitelja ni do primjene članka 195. ZPP-a, te je pravilan zaključak prvostupanjškog suda u dijelu da se s procesnog gledišta postupak se može dovršiti među istim inicijalno naznačenim strankama.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1183/2020-2 od 27. studenog 2020.

11

155.273

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > JEDNOGODIŠNJI ROK ZASTARE > TRAŽBINE POŠTE, TELEGRAFA I TELEFONA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05.,41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 225.

Članak 232. stavak 1. točka 3.

Potraživanja s osnove neplaćene naknade za pružene telekomunikacijske usluge zastarijeva u jednogodišnjem zastarnom roku iz odredbe članka 232. stavka 1. točke 3. ZOO-a.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja spram tuženika za isplatom iznosa od 4.181,86 kuna sa pripadajućim zakonskim zateznim kamatama na ime ispostavljenih, a neplaćenih računa za pružene telekomunikacijske usluge, za vremensko razdoblje od listopada 2014. do kolovoza 2016.

Sud prvog stupnja je pobijanom presudom održao na snazi platni nalog sadržan u uvodno citiranom rješenju o ovrsi i naložio tuženiku isplatiti tužitelju utuženi iznos, smatrajući da je neosnovan istaknuti prigovor zastare, jer da se u konkretnom slučaju radi o tražbini za koju se primjenjuje opći zastarni rok od pet godina, sukladno odredbi članka 225. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18; dalje u tekstu: ZOO), predmetna tražbina da je dospjela 22. studenoga 2014., a prijedlog za ovrhu da je podnesen dana 25. travnja 2018., dakle unutar zastarnog roka od pet godina.

Izneseni pravni pristup suda prvog stupnja kao pravilan i zakonit ne prihvaća ovaj drugostupanjski sud.

Ppredmet spora predstavlja potraživanje s osnova neplaćenih naknada za pružene telekomunikacijske usluge, za koje se ne primjenjuje opći zastarni rok od pet godina iz odredbe članka 225. ZOO-a, kako je to smatrao sud prvog stupnja, već se primjenjuje jednogodišnji zastarni rok iz odredbe članka 232. stavka 1. točke 3. ZOO-a.

Kratak rok zastare od godine dana predviđen odredbom članka 232. stavka 1. ZOO-a odnosi se na usluge koje se odvijaju neprekidno, pa je nužno što prije ostvariti tražbine koja dopijevaju u jedno, dva ili tromjesečnim rokovima (u konkretnoj pravnoj stvari usluga pružanja telekomunikacijskih usluga). Interesi pravne sigurnosti nalažu da svoje tražbine davatelj i isporučitelj usluga što prije naplati, a i u interesu je korisnika da se na dulji rok ne mora opterećivati čuvanjem uplatnica i drugih dokaznih isprava o uplatama.

Županijski sud u Splitu, Gž-77/2021-2 od 12. veljače 2021.

12

155.282

OBVEZNO PRAVO > PRESTANAK OBVEZA > ZASTARA > VRIJEME POTREBNO ZA ZASTARU > OSTALO > ROKOVI ZASTARE KOD UGOVORA O OSIGURANJU

*Zakon o osiguranju
(NN 151/05, 87/08 i 82/09)*

Članak 3. stavak 2. točka 1.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 234. stavak 1.

Ugovor o osiguranju od posljedica nesretnog slučaja spada u neživotna osiguranja, te potraživanje koje proizlazi iz tog ugovora zastarijeva u roku od tri godine računajući od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je potraživanje nastalo.

„Dakle, Ugovor o osiguranju na temelju kojeg tužiteljica zahtijeva isplatu osigurane svote zbog trajne invalidnosti je, prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, ugovor od posljedica nesretnog slučaja, a koji u smislu odredbe članka 3. stavka 2. točke 1. ZO-a spada u neživotna osiguranja (tako i u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev 1250/14-2 od 10. svibnja 2018.).

Nadalje, u smislu naprijed navedene odredbe članka 234. stavka 1. ZOO-a potraživanja iz ugovora o osiguranju života zastarijevaju za pet godina, dok potraživanja iz ostalih ugovora o osiguranju, dakle ugovora o neživotnom osiguranju, zastarijevaju za tri godine.

Kako se u predmetnom slučaju radi o potraživanju koje proizlazi iz ugovora o neživotnom osiguranju, isto zastarijeva u roku od tri godine računajući od prvog dana poslije proteka kalendarske godine u kojoj je potraživanje nastalo.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1465/2019-2 od 9. studenog 2020.

13

181.42

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O PRIJENOSU STVARI I PRAVA > UGOVOR O DAROVANJU > OPOZIV DAROVANJA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 496. stavak 1.
Članak 498.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)*

Članak 16. stavak 1.
Članak 282. stavak 1.
Članak 283.

Darovanje učinjeno nakon stupanja na snagu novog Zakona o obveznim odnosima valjano se opoziva jedino pisanom izjavom upućenom obdareniku na kojoj potpis mora biti ovjeren od strane javnog bilježnika.

„U ovoj parnici tužitelj traži donošenje presude o opozivu ugovora o darovanju sklopljenog 12. ožujka 2012. zbog osiromašenja, te grube nezahvalnosti obdarenika uz daljnji zahtjev za brisanje prava vlasništva tuženika kao obdarenika na darovanim nekretninama.

Opoziv darovanja bilo zbog osiromašenja darovatelja ili nezahvalnosti obdarenika bit će valjan i stvorit će učinke opoziva iz članka 498. ZOO/05 samo ako je dan u pisanom obliku pri čemu je potpis osobe koja opoziva darovanje na izjavi o opozivu ovjerio javni bilježnik (članak 496. stavak 1. ZOO/05).

Učinci opoziva nastupaju kad obdarenik primi izjavu o opozivu.

Shodno članku 497. ZOO/05 pravo na opoziv darovanja prestaje istekom godine dana od dana kad je osoba koja ima pravo na opoziv saznala za razlog opoziva, ako ovim ili posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

Dakle, ZOO/05 izričito i jasno propisuje da se darovanje opoziva pisanom izjavom upućenoj obdareniku, s time da na toj izjavi potpis mora ovjeriti javni bilježnik.

Slijedom iznesenog, kako se darovanje učinjeno nakon stupanja na snagu novog Zakona o obveznim odnosima (1. siječnja 2006.) valjano opoziva jedino pisanom izjavom upućenom obdareniku na kojoj potpis mora biti ovjeren od strane javnog bilježnika, a tužitelj niti ne tvrdi da bi ugovor opozvao na takav zakonom propisani način, to je sud prvog stupnja pravilno tužbu tužitelja u dijelu kojim se traži donošenje presude o opozivu ugovora o darovanju odbacio (članak 16. stavak 1. ZPP-a u svezi s člankom 282. stavkom 1. i člankom 283. ZPP-a).“

Županijski sud u Splitu, GŽ-779/2020-2 od 21. siječnja 2021.

14

182.53

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVORI O UPORABI I KORIŠTENJU STVARI > UGOVOR O LEASINGU > SUBJEKTI

*Zakon o leasingu
(NN 135/06)*

Članak 5. stavak 4.

Opći uvjeti poslovanja tuženika

Članak 24.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 248.

Članak 336. stavak 1. i 2.

Članak 337.

U konkretnom slučaju ne postoji obveza tuženika (davatelja leasinga) na sklapanje ugovora o kupoprodaji predmeta leasinga sa žaliteljem, jer isti nije ugovorna strana, a ni osoba iz odredbe članka 337. ZOO-a. Naime, tek nakon što bi pružatelj leasinga – tuženik uputio primatelju leasinga ponudu za prodaju predmeta leasinga s odredbom o imenovanju treće osobe, a primateljica leasinga imenovala treću osobu, ostvarile bi se pretpostavke za ugovaranje u korist trećeg.

„Pok. D. Z. je od tuženika najprije zahtijevao sklapanje ugovora o kupoprodaji predmeta leasinga, a nakon što je u postupku utvrđeno da bi automobil bio prodan, isplatu iznosa od 22.000,00 kuna.

Naime, pok. D. Z. je smatrao da bi taj iznos bio iznos za koji mu je predmet leasinga trebao biti ponuđen na prodaju te da zbog ponašanja tuženika (odbijanja sklapanja ugovora o kupoprodaji) trpi štetu jer takvo vozilo ne može kupiti za rečeni iznos.

Odredbom članka 5. stavka 4. Zakona o leasingu ("Narodne novine", broj 135/06) propisano je kako je posao operativnog leasinga pravni posao iz stavka 1. ovoga članka u kojem primatelj leasinga u razdoblju korištenja objekta leasinga plaća davatelju leasinga određenu naknadu koja ne mora uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost objekta leasinga, davatelj leasinga snosi troškove amortizacije tog objekta leasinga i primatelj leasinga nema određenu opciju kupnje, može se prekinuti korištenje uz određene uvjete.

Prema odredbi članka 24. Općih uvjeta poslovanja tuženika (poledina lista 22 spisa) primatelj leasinga je nakon isteka ili pri prijevremenom prestanku Ugovora obvezan vozilo vrati tuženiku u besprijekornom i za promet sigurnom stanju. Pri povratu vozila tuženik po ovlaštenoj osobi na trošak primatelja leasinga sastavlja zapisnik o ispitivanju i pregledu vozila koji služi i kao temelj za utvrđivanje vrijednosti vozila nakon isteka ili prestanka Ugovora. Na temelju procjene vozila primatelj leasinga prima obavijest o mogućoj ponudi trgovca za kupnju. Ako se s ovom ponudom za kupnju suglasi ili ako unutar roka od 8 dana od procjene imenuje trećeg kao kupca uz istodobno plaćanje za cijenu koja mora biti viša od one iz ponude trgovca, tada će se obračun Ugovora izvršiti na temelju takve izvršene prodaje vozila. Treći imenovan od strane primatelja leasinga je obvezan cjelokupnu kupovninu tuženiku platiti unutar 8 dana od procjene vozila, inače tuženiku pristoji pravo odustati od prodaje trećemu.

Dakle, citirana odredba Općih uvjeta tuženika propisuje mogućnost (odluka je na davatelju leasinga – tuženiku) za ponudom prodaje predmeta leasinga trećoj osobi koju primatelj leasinga odredi i to samo pod uvjetom da je leasing u potpunosti isplaćen.

Dakle, jasno je kako nije postojala obveza tuženika, u smislu odredbe članka 248. ZOO-a, na sklapanje ugovora o kupoprodaji predmeta leasinga.

Prema odredbi članka 336. stavka 1. ZOO-a, ugovor stvara prava i obveze za ugovorene strane, dok je odredbom stavka 2. istog članka određeno kako se ugovorom može ustanoviti pravo u korist treće osobe.

Nadalje, odredbom članka 337. ZOO-a, propisana je mogućnost ugovaranja u korist trećeg pa tako stavak 1. propisuje da kad netko ugovori u svoje ime tražbinu u korist trećega, treći stječe vlastito i neposredno pravo prema dužniku ako nije što drugo ugovoreno ili ne proizlazi iz okolnosti posla, dok stavak 2. navodi kako ugovaratelj ima pravo zahtijevati da dužnik ispuni prema trećemu ono što je ugovoreno u korist te treće osobe.

U konkretnom slučaju, žalitelj ne bi bio osoba iz odredbe 337. ZOO-a, ovo jer bi se tek nakon što bi pružatelj leasinga – tuženik, uputio primatelju leasinga ponudu za prodaju predmeta leasinga s odredbom o imenovanju treće osobe, a primateljica leasinga imenovala treću osobu, ostvarile pretpostavke za ugovaranje u korist trećeg.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1924/2020-2 od 9. ožujka 2021.

15

188.425

OBVEZNO PRAVO > UGOVORI > UGOVOR O OSIGURANJU > OBVEZNO OSIGURANJE > OSIGURANJE VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA OD ODGOVORNOSTI ZA ŠTETE TREĆIM OSOBAMA > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD NEPOZNATOG VOZILA

*Zakon o obveznim osiguranjima u prometu
(NN 151/05, 36/09 i 75/09)*

Članak 44. stavak 5.

*Zakon o mirovinskom osiguranju
(NN 102/98, 71/99, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 43/07,
79/07, 35/08, 94/09, 40/10, 121/10 i 139/10)*

Članak 160. stavak 1.

Članak 163.

Smisao i svrha odredaba članka 160. stavka 1. ZOMO-a je da obveže Hrvatski zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje da od Hrvatskog ureda za osiguranje zahtijeva naknadu štete nastale uporabom vozila čiji vlasnik nije poznat, dok je odredbom članka 44. stavka 5. ZOOP-a to pravo oduzeto zavodima za zdravstveno, mirovinsko i invalidsko osiguranje sa subrogacijskim potraživanjima te drugim fizičkim i pravnim osobama koje su na bilo koji način neposredno oštećenoj osobi naknadile štetu ili dio štete nanese uporabom nepoznatog prijevoznog sredstva, pa samo u tom slučaju oni nemaju pravo na naknadu isplaćenih iznosa iz garancijskog fonda.

„Tužitelj tužbeni zahtjev u ovom postupku temelji na činjenici da je osiguranici tužitelja K. T. rješenjem pod brojem 164831 od 3. rujna 2009. zbog posljedica prometne nezgode priznata invalidska mirovine kao ozljeda na radu, koju je skrivio nepoznati vozač motocikla dana 3. rujna 2004.

U ovoj fazi postupka, nije bilo sporno da je osiguranica tužitelja K. T. u predmetnoj prometnoj nezgodi koju je skrivio vozač neosiguranog vozila kao pješak zadobila teške tjelesne povrede, zbog kojih ozljeda je tužiteljici rješenjem tužitelja od 3. rujna 2009. priznato pravo na invalidsku mirovinu kao ozljeda na radu s početkom isplate na dan 12. kolovoza 2009.

Kako su rezultati predmetnog postupka uz suglasnost stranaka korišteni u ovoj pravni stvari u postupku je kao sporno valjalo raspraviti pravno pitanje ima li Zavod, koji je oštećenoj osobi naknadio štetu nastalu uporabom neosiguranog vozila, pravo na naknadu isplaćenih iznosa iz Garancijskog fonda, odnosno je li tužitelj sukladno odredbi članka 44. stavka 5. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu isključen od prava da od H. U. O. zahtijeva ispunjenje obveze po osnovi štete nastale od neosiguranog vozila na teritoriju Republike Hrvatske.

Naime, obzirom na relevantno vrijeme nastanka štete Zavodu, a ne štetnog događaja, u postupku su mjerodavne odredbe Zakona o obveznim osiguranjima u prometu („Narodne novine“, broj 151/05, 36/09 i 75/09; dalje u tekstu: ZOOP), čijim stupanjem na snagu (1. siječnja 2006.) su prestale vrijediti odredbe Zakona o osiguranju („Narodne novine“, broj 46797, 116/99 i 11/02), što je i pravni stav izražen u odlukama Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev-1067/12, Rev-454/08 o Rev-1061/03.

Tako je odredbom članka 44. stavka 1. točka 4. ZOOP-a propisano je da je Garancijski fond imovina H. U. O. namijenjena izvršenju obveza po osnovi, između ostalog, šteta nastalih na teritoriju Republike Hrvatske od nepoznatog motornog vozila.

Sukladno odredbi članka 44. stavka 5. ZOOP-a, koja je u primjeni od 1. siječnja 2006., a koja regulira pitanje Garancijskog fonda H. U. O., Zavodi te društva za osiguranje sa subrogacijskim potraživanjima, kao i druge fizičke i pravne osobe koje su na bilo koji način neposredno oštećenoj osobi nadoknadile štetu ili dio štete nanese uporabom neosiguranog

ili nepoznatog prijevoznog sredstva, nemaju pravo na naknadu isplaćenih iznosa iz Garancijskog fonda.

Također se napominje da je člankom 160. stavkom 1. Zakona o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, broj 102/98, 71/99, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 43/07, 79/07, 35/08, 94/09, 40/10, 121/10 i 139/10; dalje u tekstu: ZOMO), koji je u primjeni od 1. siječnja 1999., koji je na jednak način kao i kasniji Zakon o mirovinskom osiguranja ("Narodne novine", broj 157/13) u primjeni od 1. siječnja 2014. u članku 161. stavku 1., regulira kako Zavod ima pravo zahtijevati naknadu štete u slučajevima predviđenim u ovom Zakonu, a koju štetu predstavljaju novčana davanja na teret mirovinskog osiguranja.

Pri tome je odgovornost tuženika za naknadu ove štete nastalu nepoznatim vozilom propisana člankom 163. ranijeg ZOMO-u od 1. siječnja 1999., isto kao i u ZOMO-u objavljenom u „Narodnim novinama“, broj 157/13, koji je na snazi od 1. siječnja 2014.

U kontekstu iznesenih odredaba, a obzirom na izneseno, pogrešno sud prvog stupnja drži kako je u konkretnom slučaju ispunjen uvjet otklanjanja odgovornosti tuženika sukladno odredbi članka 44. stavka 5. citiranog ZOOP-a, koja isključuje pravo tužitelja zahtijevati regresnu tražbine s osnove priznatog prava na invalidsku mirovinu u svezi s predmetnim štetnim događajem.

Naime, suprotno pravnom stavu suda prvog stupnja, tužitelj nije oštećenoj osobi neposredno naknadio štetu, već je ista nastala plaćanjem iznosa invalidske mirovine koje je njegovoj osiguranici priznato kao direktna posljedica tjelesnog oštećenja u predmetnoj prometnoj nezgodi, pa je na strani tužitelja došlo do štete iz razloga što se radi o troškovima i nastaloj obvezi tužitelja kao Zavoda do kojih ne bi došlo do oštećenica nije stradala u predmetnoj prometnoj nezgodi.

Pri tome je valjalo poći od toga da je smisao i svrha odredaba članka 160. stavka 1. ZOMO-a da obveže Zavod da zahtijeva naknadu štete uporabom vozila čiji vlasnik nije poznat od H. U. O., dok je odredbom članka 44. stavka 5. ZOOP-a to pravo oduzeto Zavodima, kao i društvima za osiguranje sa subrogacijskim potraživanjima te drugim fizičkim i pravnim osobama koje su na bilo koji način neposredno oštećenoj osobi naknadile štetu ili dio štete nanesene uporabom nepoznatog prijevoznog sredstva, pa samo u tom slučaju oni nemaju pravo na naknadu isplaćenih iznosa iz Garancijskog fonda (pravni stav zauzet u presudi Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev-1074/2015- 2 od 30. siječnja 2019.)“

Županijski sud u Splitu, Gž-2132/2018-6 od 11. ožujka 2021.

16

190

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 1045.

S obzirom da je tuženik u posjed nekretnine uveden u ovršnom postupku na temelju pravomoćne odluke (koja je naknadno ukinuta odlukom Ustavnog suda RH), nedostaje protupravnost štetne radnje i tužitelji ne mogu osnovano od tuženika potraživati naknadu štete zbog izmakle koristi.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu na ime izmakle koristi iznosa od 4.400.000,00 kn sa zakonskom zateznom kamatom koja teče od dospijuća svakog mjesečnog iznosa od po 200.000,00 kn pa do konačne isplate, a za razdoblje od 6. ožujka 2007. do 31. siječnja 2009.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja sud prvog stupnja smatra, budući tužitelji svoj zahtjev za isplatu izmakle koristi temelje na činjeničnom osnovu izvanugovorne odgovornosti za nastalu štetu, da nedostaje protupravnost štetne radnje budući da tuženik nije stekao posjed predmetnih nekretnina u vlasništvu tužitelja protupravno već je u posjed uveden u ovršnom postupku na temelju pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u Slavonskom Brodu poslovni broj P-860/02 od 10. listopada 2002., pa je odbio tužbeni zahtjev.

Ovakva činjenična utvrđenja i pravni zaključak suda prvog stupnja su pravilni, a tužitelji ih svojim žalbenim navodima nisu doveli u sumnju.

Onaj tko drugom uzrokuje štetu dužan je naknaditi je ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje (članak 1045. Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18; dalje u tekstu: ZOO).

Obveznopравни odnos izvanugovorne odgovornosti za štetu nastaje tek onda kada su se kumulativno ispunile pretpostavke odgovornosti za štetu, pa odgovornost za štetu nastaje pod pretpostavkom da je osoba odgovorna za štetu počinila protupravnu štetnu radnju zbog koje je nastala šteta osobi koja traži ponavljanje popravljjanje štete i ako postoji uzročna veza između štetne radnje i štete kao posljedice.

Pravomoćnim i ovršnim rješenjem Općinskog suda u Slavonskom Brodu poslovni broj P-860/02 od 10. listopada 2002. tuženiku je pružena posjedovna zaštita i isti je u ovršnom postupku koji je vođen pod poslovnim brojem Ovr-91/05 uveden u posjed predmetnih nekretnina.

Stoga su, a budući da je tuženik uveden u posjed na temelju pravomoćnog i ovršnog rješenja poslovni broj P-860/02 od 10. listopada 2002., dakle na valjanom pravnom osnovu, te imajući u vidu navedenu odluku Ustavnog suda RH, kao i vezanost suda za pravna shvaćanja Ustavnog suda RH, neosnovani žalbeni navodi tužitelja, pa je sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je odbio tužbeni zahtjev.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1810/2020-2 od 18. veljače 2021.

17

190.22

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > PRETPOSTAVKE ODGOVORNOSTI > ŠTETA > NEIMOVINSKA ŠTETA

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)*

Članak 19. stavak 2.
Članak 1046.

Tužiteljica koja je imenovana za javnog ovršitelja i koja je imala očekivanja o postupanju prema Zakonu o javnim ovršiteljima, koji je donesen od strane tužene, te je isti ukinut naglo i bez ikakve najave, zbog čega nije došlo do realizacije javnoovršiteljske službe, ima pravo na naknadu i neimovinske štete zbog pretrpljenih duševnih boli koje su prouzročile povredu njezine časti i ugleda, jer je ista bila izvrgnuta prijehiru, te posebno osjećaju srama i poniženja, u odnosu na tekstove

objavljene tih dana u medijima i portalima koji su se odnosili na obavljanje takve javne službe.

„Predmet prvostupanjskog postupka zahtjev tužiteljice za naknadu imovinske i neimovinske štete koja je trpjela u postupku imenovanja za javnog ovršitelja.

Prvostupanjski sud je djelomično prihvatio postavljeni tužbeni zahtjev nakon što je u provedenom postupku utvrdio:

- da je tužiteljica sukladno tada važećim odredbama Zakona o javnim ovršiteljima i Pravilnika o javnoovršiteljskim uredima i radnom vremenu, rješenjem Ministarstva pravosuđa od 24. listopada 2011. imenovana za javnog ovršitelja, sa službenim sjedištem u Splitu za područje Županijskog suda u Splitu,

- da je nekoliko dana do početka rada došlo do zakonske odgode primjene Zakona o izmjeni Zakona o javnim ovršiteljima, te da je daljnjim Zakonom o izmjenama zakona o javnim ovršiteljima („Narodne novine“, broj 70/12) početak rada bio odgođen do 15. listopada 2012. da bi konačno 28. rujna 2012. Donesen, Zakon o prestanku važenja Zakona o javnim ovršiteljima („Narodne novine“, broj 112/12), čime je definitivno ukinuta javnoovršiteljska služba sa datumom 15. listopada 2012.,

- da je tužiteljica poduzela određene radnje za obavljanje propisane javne dužnosti javnog ovršitelja, položila ispite vezano za edukaciju, pronašla i uredila prostor zbog čega je pretrpjela imovinsku štetu,

- da je tužiteljica trpjela neimovinsku štetu zbog povrede ugleda časti, položaja statusa i moralnog integriteta,

- da je tuženik odgovoran za imovinsku štetu koja je nastala tužiteljici povredom njezinih legitimnih očekivanja u smislu početka rada javne službe prema Zakonu o javnim ovršiteljima.

Sukladno odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske od 23. siječnja 2013. poslovni broj U-I-5612/2011 odbačeni su prijedlozi za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti sukladno Zakonu o javnim ovršiteljima i Zakon o izmjenama Zakona o javnim ovršiteljima, a u dijelu u kojem taj zakon ima izravan neposredan učinak na pravni položaj osoba koje je Ministarstvo pravosuđa imenovalo Javnim ovršiteljima na temelju Zakona o javnim ovršiteljima. U odluci je Ustavni sud odredio da 71 imenovana osoba ima pravo na zadovoljštinu u paušalnom netto iznosu od 18.000,00 kn po osobi, koja je imenovala za javnog ovršitelja. Pored toga, istom odlukom je propisano da svaka od osoba ima pravo potraživati eventualnu štetu nastalu sukladno navedenom postupanju tužene, odnosno zbog ukidanja Zakona o javnim ovršiteljima.

Dakle, vodeći računa o svemu navedenom, sasvim je jasno da je prvostupanjski sud pravilno postupio kada je dosudio tužiteljici imovinsku, pa tako i neimovinsku štetu primjenjujući pravila Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15, dalje u tekstu: ZOO).

Sukladno odredbi članka 1046. ZOO-a, proizlazi da je šteta i povreda prava osobnosti koje posljedice takve povrede se očituju u fizičkoj ili duševnoj boli i iste predstavljaju kvalifikatorne okolnosti koje utječu na visinu pravične novčane naknade (članak 1100. ZOO-a)

Nadalje, članak 19. stavak 2. ZOO-a propisuje da svaka osoba ima pravo na život, tjelesno i duševno zdravlje, ugled, čast, dostojanstvo, ime, privatnost osobnog i obiteljskog života, slobodu i drugo.

Pravilno utvrđuje prvostupanjski sud sve okolnosti prilikom dosuđenja neimovinske štete i pri tome utvrđuje da je tužiteljica u konkretnom slučaju trpjela neimovinsku štetu upravo zbog ponašanja tužene. Naime, sasvim jasno da je tužiteljica imala određen očekivanja u postupanju prema Zakonu o javnim ovršiteljima, koji je donesen od strane

tužene, te je isti ukinut naglo i bez ikakve najave, zbog čega nije došlo do realizacije javnoovršiteljske službe, u odnosu na tužiteljicu.

Nadalje, sasvim je jasno da tužiteljica trpjela određene duševne boli koje su mogle i prouzročiti povredu njezine časti i ugleda, upravo iz razloga jer je ista bila izvrgnuta (kao i ostali javni ovršitelji) prijeziru, te posebno osjećaju srama i poniženja, u odnosu na tekstove objavljene tih dana u medijima i portalima koji su se odnosili na obavljanje takve javne službe, zbog čega je pravilno utvrdio prvostupanjski sud je tužiteljici pripada pravične novčana naknada na ime nastale neimovinske štete zbog duševnih boli koje trpjela ovakvim postupanjem tužene.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1864/2019-2 od 8. listopada 2020.

18

191.16

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > ODGOVORNOST U SLUČAJU NEZGODE IZAZVANE MOTORNIM VOZILOM U POGONU

*Zakon o obveznim osiguranjima u prometu
(NN 151/05, 36/09, i 75/09, 76/13 i 152/14)*

Činjenica da li je stranka dala ili nije dala povoda tužbi vrednuje se jedino kod oslobađanja stranke od troška postupka, a ne i kod odluke o njenoj odgovornosti.

„Nadalje, valja kazati kako je pogrešan pravni pristup prvostupanjskog suda, prema kojem tuženik pod II. ne odgovara za štetu koju je skrivio, već se nadoknada iste nalaže isključivo njegovom osiguratelju.

Naime, sud smatra kako II. tuženik, time što je odmah nakon prometne nezgode i nadalje se izjasnio odgovornim odnosno krivim za prometnu nesreću ne može snositi odgovornost i solidarno odgovarati s ovdje I. tuženikom s obzirom na činjenicu da je upravo I. tuženik taj koji je otklonio odštetni zahtjev tužitelja te zapravo na taj način inicirao predmetni postupak jer nakon otklanjanja odštetnog zahtjeva tužitelju ni nije preostalo ništa drugo nego pokretanje sudskog postupka. Stoga, sud temeljem odredbi Zakona o obveznim osiguranjem u prometu („Narodne novine“, broj 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14) obvezuje tuženika pod I. na isplatu cjelokupne štete tužitelju.

Kao prvo valja istaći kako govora da bi Zakon o obveznim osiguranjima u prometu isključio obvezu štetnika da nadoknadi štetu oštećeniku, a kako to uostalom i predviđa ZOO.

S obzirom da štete koje mogu nastati uporabom prometnih sredstava mogu ujedno biti i visoke vrijednosti, to međunarodno zakonodavstvo, a i zakonodavstvo naše države propisuje obvezna osiguranja, kako bi pored štetnika u dužničku poziciju stupilo i društvo za osiguranje, a sve kako bi se olakšao položaj oštećenika.

Oštećenik je taj koji uživa povlasticu da mu pored štetnika solidarno odgovara osiguravatelj, sve radi jednostavnije naplate odštete.

Uostalom osiguratelj po polici izvan ugovorne odgovornosti ne može biti odgovoran trećoj osobi ukoliko ne postoji odgovornost osiguranika, ovo jer obveza osiguratelja za isplatu po polici osiguranja od odgovornosti postoji tek ako postoji odgovornost osiguranika i u

opsegu osiguranikove odgovornosti. Dakle, ako nema obveze osiguranika, u ovom slučaju tuženika pod II., nema ni obveze osiguratelja, u ovom slučaju tuženika pod I.

Također, ovaj sud se ne može složiti sa argumentima prvostupanjskog suda prema kojima tuženik pod II. nije dao povoda ovoj parnici. Naime, tuženik pod II. ne tvrdi da bi tužitelju nadoknadio nastalu štetu, već iskazuje kako smatra da bi za nesreću bio kriv tužitelj jer ga je prestizao/obilazio sa desne strane.

Uzgredno se napominje kako se činjenica da li je stranka dala ili nije povoda tužbi vrednuje jedino kod oslobađanja stranke od troška postupka, ne i kod odluke o njenoj odgovornosti.

Dakle, kada je sud utvrdio odgovornost tuženika pod II. za nastanak prometne nesreće, istog je, solidarno sa tuženikom pod II., trebao obvezati na nadoknadu štete tužitelju.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1761/2019-2 od 20. studenog 2020.

19

191.176.6

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI > ODGOVORNOST ZA OBAVLJANJE POSLOVA U OSTALIM SLUČAJEVIMA > ODGOVORNOST PUNOMOĆNIKA

*Zakon o odvjetništvu
(NN 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11)*

Članak 7.
Članak 33.

Građansko-pravna odgovornost odvjetnika za štetu određuje se prema pravilima građanskog prava o odgovornosti za štetu odnosno prema pravilima Zakona o obveznim odnosima. Dakle, na povredi ugovora, ali isto tako i na deliktu ako nije riječ o ugovornoj obvezi gdje je odvjetnik svojim ponašanjem nanio štetu trećoj osobi.

„Naime, građansko-pravna odgovornost odvjetnika u hrvatskom pravu nije regulirana posebnim pravilima koja bi vrijedila samo za odvjetnike i odvjetničke vježbenike.

Na to upućuje odredba članka 33. Zakona o odvjetništvu ("Narodne novine", broj 9/94, 117/08, 50/09, 75/09 i 18/11) prema kojoj za pruženu pravnu pomoć strankama odvjetnici odvjetničkim društvima odgovaraju po općim pravilima o odgovornosti.

To znači da se građansko-pravna odgovornost odvjetnika za štetu određuje prema općim pravilima građanskog prava o odgovornosti za štetu, odnosno prema pravilima Zakona o obveznim odnosima.

Odgovornost odvjetnika za štetu stoga se može temeljiti na povredi ugovora, ako je riječ o obvezi koja je obuhvaćena valjanim ugovorom sa strankom, ali isto tako i na deliktu ako nije riječ o ugovornoj obvezi gdje je odvjetnik svojim ponašanjem nanio štetu trećoj osobi.

Međutim, profesionalna odgovornost uopće pa tako i odgovornost odvjetnika bez obzira temelji li se na ugovoru ili deliktu uvijek je subjektivna odgovornost. Stoga odvjetnik može odgovarati za štetu samo ako je skrivljeno povrijedio neko od pravila struke ili profesionalne etike. Dakle, da bi tužitelj imao pravo na naknadu štete od tuženika koji ga

je kao punomoćnik zastupao u postupku pred sudom, mora dokazati da je točno određenim propustom tuženika tužitelju prouzročena konkretna šteta.

Naime, u smislu odredbe članka 7. Zakona o odvjetništvu odvjetnici su dužni pružati pravnu pomoć svjesno, sukladno zakonu, Ustavu Republike Hrvatske, statutu i drugim općim aktima komore te Kodeksu odvjetničke etike pri čemu odvjetnici imaju pravo i dužnost u granicama zakona i dobivenih ovlasti poduzimati sve što prema njihovoj ocjeni može koristiti stranci kojoj pružaju pravnu pomoć.

U tom kontekstu promatrana obveza odvjetnika u pružanju odvjetničkih usluga jest da će upotrijebiti profesionalna znanja i vještine te da će postupati s povećanom pažnjom prema pravilima struke i običajima, dakle, s pažnjom dobrog stručnjaka što od njega klijent očekuje jer je svrha i cilj odvjetništva prije svega zaštita interesa klijenta uz poštivanje načela zakonitosti.

Prva odvjetnikova dužnost, čijom povredom može za klijenta nastati šteta, je da stranci pruži sve potrebne informacije koje se odnose na predmet, procjenu uspjeha i smjerovima kojima premet može krenuti imajući u vidu sve informacije kako bi otklonio svoju pretpostavljenu krivnju (v. odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj Rev 127/08 i Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-3112/2015) koja je vrlo visokog stupnja jer priroda odvjetničke djelatnosti, zbog posebnog društvenog i pravnog statusa, zahtijeva visok stupanj stručnosti i pažnje s ciljem stvaranja povjerenja javnosti u kompetentnost, stručnost i etičnost odvjetničke djelatnosti.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1923/2020-2 od 29. prosinca 2020.

20

191.177.2

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > ODGOVORNOST ZA DRUGOGA > POSEBNI SLUČAJEVI ODGOVORNOSTI > ODGOVORNOST ZA ŠTETU OD ŽIVOTINJA > ŠTETA KOJU UZROKUJE DIVLJAČ

*Zakon o lovstvu
(NN 140/05)*

Članak 2. stavak 1. točka 8.
Članak 83. stavak 1.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 1063.
Članak 1064.

Iako je do štete došlo na prometnici koja nije i ne može biti dio lovišta, odgovornost lovoovlaštenika proizlazi iz činjenice da gospodari divljači, te je dužan poduzeti sve mjere kojima bi spriječio eventualnu štetu koju divljač može prouzročiti drugima, pa tako i spriječiti istrčavanje divljači na cestu.

„Predmet ovog spora je tužiteljev regresni zahtjev da mu tuženik isplati iznos od 36.693,13 kn koji je tužitelj, kao osiguratelj oštećenog vozila, isplatio A. d.o.o. D. B., kao

vlasniku oštećenog vozila. Tužitelj svoj zahtjev temelji na činjenici da je predmetna šteta nastala od divljači, a tuženik je lovoovlaštenik na području nastanka štete.

Odštetna odgovornost osoba koje gospodare lovištem uređena je odredbama Zakona o lovstvu ("Narodne novine", broj 140/05, dalje u tekstu: ZL, koji se u ovom slučaju ima primijeniti s obzirom na vrijeme nastanka predmetne štete) i općim propisima obveznog prava odredbama čl. 1063.-1067. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO).

Sukladno odredbi članku 2. stavku 1. točki 8. ZL-a, lovoovlaštenik ili ovlaštenik prava lova je pravna ili fizička osoba (obrtnik) koja je stekla pravo lova na temelju tog zakona.

Odredbom članka 83. stavka 1. ZL-a propisano je da je za štetu koju počini divljač u lovištu odgovoran lovoovlaštenik lovišta, pod uvjetom da je oštećeni poduzeo propisane mjere za sprječavanje štete od divljači, koje je u smislu toga zakona bio obvezatan poduzeti.

Prema odredbi članka 1063. ZOO-a, šteta nastala u vezi s opasnom stvari, odnosno opasnom djelatnošću smatra se da potječe od te stvari, odnosno djelatnosti, osim ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete.

Za štetu od opasne stvari odgovara njezin vlasnik, a za štetu od opasne djelatnosti odgovara osoba koja se njome bavi (odredba članka 1064. ZOO-a).

Iako ZOO taksativno ne propisuje što je opasna stvar, sigurno se pod tim pojmom podrazumijeva krdo divljači koje iznenada istrčava na cestu (tako i Vrhovni sud Republike Hrvatske u odluci broj Rev-1435/08-2 od 14. listopada 2010.). U slučaju štete nastale od opasne stvari, uzročnost se predmnijeva, pa oštećenik mora dokazati samo da je opasna stvar sudjelovala u štetnom događaju- a to u konkretnom slučaju nije sporno.

Tuženik i u ovoj fazi postupka prigovara promašenoj pasivnoj legitimaciji. Navodi da je do štete došlo na javnoj cesti, koja nije dio lovišta, pa da je slijedom toga za predmetni regresni zahtjev pasivno legitimirana osoba ovlaštena za upravljanje tom cestom.

Tuženiku je odgovoriti da- iako je do štete došlo na prometnici, koja nije i ne može biti dio lovišta, njegova odgovornost proizlazi iz činjenice da gospodari divljači te je dužan poduzeti sve mjere kojima bi spriječio eventualnu štetu koju divljač može prouzročiti drugima, pa tako i spriječiti istrčavanje divljači na cestu. Kako je to u konkretnom slučaju propustio učiniti, tuženik odgovara za predmetnu štetu, pa je i pasivno legitimiran u ovom postupku.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2060/2019-2 od 16. prosinca 2020.

21

191.202.31

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > POPRAVLJANJE NEIMOVINSKE ŠTETE > PRAVIČNA NOVČANA NAKNADA > ZBOG POVREDE PRAVA OSOBNOSTI

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 19. stavak 1. i 2.

Članak 1045. stavak 1. i 2.

Članak 1110. stavak 1. i 2.

Ustav Republike Hrvatske

(NN broj 56/91, 135/97,8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14)

Članak 35.

Članak 38. stavak 1. i 2

Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda

(NN – MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06, 2/10)

Članak 8. stavak 1.

Članak 10. stavak 1. i 2.

Postupanje saborskog zastupnika u iznošenju tvrdnji o nezakonitom i nepravilnom radu pojedinaca koji obnašaju određene uloge u tijelima javne vlasti, zahtijeva odgovoran pristup koji uključuje iznošenje argumentiranih, a ne paušalnih i nepotkrijepljenih tvrdnji, što za posljedicu ima povredu prava osobnosti osobe označene imenom i prezimenom, koje preteže u odnosu na pravo na slobodno izražavanje.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za naknadu neimovinske štete u iznosu od 50.000,00 kuna činjenično utemeljen na tvrdnji tužitelja da mu je tuženik kao saborski zastupnik javno iznijetim neistinitim tvrdnjama u Hrvatskom saboru povrijedio pravo osobnosti na ugled i čast.

U ovom stadiju postupka sporna je odgovornost tuženika kao i pitanje visine štete budući da tužitelj smatra da mu je dosuđen prenizak iznos pravične novčane naknade neimovinske štete, dok tuženik smatra da je tužitelju uopće ne odgovara za štetu zbog navođenja predmetnih informacija.

U postupku je utvrđeno da je tuženik kao zastupnik u Hrvatskom saboru 1. ožujka 2016. u svom govoru pred tim tijelom naveo "... za suce šibenskog općinskog suda postoji opravdana sumnja da nezakonito sude, u prvom redu to je sudac K. K., koji je počinio isti krimen navodno kao i Ž. S. jer je utjecao na izborne rezultate. Kaznena prijava je podnesena no nikom ništa."

Nadalje je utvrđeno da je tuženik protiv tužitelja nadležnom državnim odvjetništvu podnio kaznenu prijavu zbog kaznenog djela iz članka 337. Kaznenog zakona - uništenjem i krivotvorenjem izbornih isprava, koja je kaznena prijava odbačena, dok tuženik u ovom postupku nije dokazao istinitost tvrdnji na kojima su utemeljene predmetne informacije, i to tvrdnje vezane uz čuvanje izbornog materijala nakon izbora provedenih 2013., tvrdnje da je tužitelj odbio zaprimiti kandidaturu tuženikove Nezavisne liste S. P. za načelnika Općine P., kao i da je u postupku zaprimanja kandidature tijekom 2013. protivno utvrđenoj proceduri zaprimao kandidature izvan roka, kao i neuredne kandidature i tako utjecao na izborni rezultat.

Sud je ocijenio da navedene neistinite informacije mogu opravdano izazvati negativnu reakciju okoline u odnosu na osobu tužitelja, umanjiti njegov ugled u javnosti, moralno ga poniziti jer su kao takve podobne povrijediti zaštićeno pravo i interes osobe tužitelja, odnosno pravo osobnosti tužitelja na ugled i čast osobe jer se tom informacijom tužitelja bez utemeljenja optužuje za počinjenje kaznenog djela, a tužitelja je po zanimanju sudac zbog čega se od njega očekuje viši stupanj moralnosti.

Imajući u vidu naprijed navedeno, sud je zaključio da je tuženik odgovoran tužitelju za naknadu neimovinske štete te ga je obvezao naknaditi tužitelju tu štetu u iznosu od 35.000,00

kuna s pripadajućom kamatom, dok je odbio njegov zahtjev za isplatu daljnjeg iznosa od 15.000,00 kuna.

Tuženik ne osporava sadržaj sporne informacije, ali tvrdi da ona nije mogla tužitelju opravdano povrijediti čast i ugled i da tužitelju stoga ne pripada pravo na naknadu neimovinske štete.

Pravilno je sud prvog stupnja utvrdio odgovornost tuženika za naknadu neimovinske štete tužitelju.

Naime, odgovornost tuženika je utemeljena na odredbi članka 1045. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje: ZOO), kojom je propisano tko drugome prouzroči štetu, dužan je naknaditi je ako ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivnje, što znači da tuženik odgovara po principu pretpostavljene krivnje. Kada štetnik odgovara po načelu pretpostavljene krivnje, oštećenik mora dokazati štetnu radnju, uzročnu vezu između štetne radnje i nastale štete s time da se krivnja, a predmnijeva se krivnja u stupnju obične nepažnje (stavak 2. članak 1045. ZOO-a) pretpostavlja, i da je teret dokaza o nepostojanju krivnje na štetniku koji mora dokazati da nije kriv za nastanak štetnog događaja i štete.

Svaka osoba ima pravo na zaštitu svojih prava osobnosti u koje spadaju čast i ugled (članak 19. stavci 1. i 2. ZOO-a), što ujedno predstavlja i Ustavom zaštićeno pravo tužitelja (odredba članka 35. Ustava Republike Hrvatske - "Narodne novine", broj 56/91, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14, dalje u tekstu: Ustav), dok je u isto vrijeme riječ i o konvencijskom pravu (odredba članka 8. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: EKLJP).

Nasuprot ovom pravu tužitelja stoji i pravo tuženika na slobodu izražavanja koje mu jamči odredba članka 38. stavaka 1. i 2. Ustava (pravo na slobodu mišljenja i izražavanja misli) i odredba članka 10. stavka 1. EKLJP-a. Međutim, ta prava tuženika nisu bez ograničenja, već su podvrgnuta ograničenjima koja su nužna, među ostalim, i radi zaštite ugleda ili prava drugih (stavak 2. članka 10. EKLJP), a u konkretnom je slučaju ograničeno općom zabranom uzdržavanja od postupka kojim se može drugome prouzročiti šteta (članak 8. ZOO-a).

U ovom se slučaju upravo i radi o sukobu između tuženikova prava na slobodu izražavanja s jedne strane i tužiteljeva prava na zaštitu prava osobnosti na čast i ugled s druge koji je sukob potrebno razriješiti uspostavljenjem pravične ravnoteže između suprotstavljenih prava. Pri razrješenju tog sukoba potrebno je imati na umu jedno od temeljnih pravnih načela, a to je da se upotrebom jednog prava ili slobode ne smije ugroziti ili ukinuti neko drugo pravo i sloboda, nego se svako pravo i sloboda u određenoj mjeri ograničuje kako bi opstalo i ono drugo pravo ili sloboda.

Pravilno je sud prvog stupnja ocijenio kako je tuženik činjeničnom tvrdnjom da je tužitelj K. K. kao sudac i predsjednik jednog od tijela za provođenje parlamentarnih zbora (konkretno Općinskog izbornog povjerenstva općine P.) počinio isti krimen kao i Ž. S. jer je utjecao na izborne rezultate, u javnom govoru pred najvišim državnim zakonodavnim tijelom koje su brojeni javni mediji prenijeli i time učinili dostupnim javnosti, povrijedio tužiteljevo pravo osobnosti zato što je iznio paušalnu tvrdnju čiju istinitost nije dokazao, a koja je tvrdnja podobna opravdano povrijediti pravo osobnosti na čast i ugled. To posebno stoga što utjecanje na izborne rezultate uništenjem i krivotvorenjem izbornih isprava predstavlja i kazneno djelo, što je upravo spornom informacijom tužitelju i stavljeno na teret. Kada je tuženik tužitelja usporedio s osobom koja je zbog sličnog ponašanja kazneno odgovarala, tada takva tvrdnja može opravdano ugroziti dobar glas tužitelja u javnosti i uvažavanje drugih prema njemu kao čovjeku.

Nema sumnje da tuženiku ni inače, pa tako ni u obnašanju uloge saborskog zastupnika, nije zabranjeno kritizirati rad javnih tijela niti ukazivati na nepravilnosti u njihovu radu, jednako kao što nije zabranjeno ukazivati i na nepravilnosti u radu pojedinaca koji obnašaju određene uloge u tim tijelima uključujući i suce u radu tijela za provođenje parlamentarnih izbora, isto kao što nije zabranjeno podnositi kaznene prijave protiv tih osoba. Međutim, takvo postupanje zahtijeva odgovoran pristup koji uključuje iznošenje argumentiranih, a ne paušalnih i nepotkrijepljenih tvrdnji koje sadrže ozbiljne optužbe protiv određene osobe označene imenom i prezimenom.

Imajući na umu gore navedeno ovaj sud smatra da je u okolnostima konkretnog slučaja pravo na zaštitu prava osobnosti tužitelja pretežnije od prava na slobodu izražavanja tuženika, pa je tuženik odgovoran tužitelju za štetu koju on trpi zbog povrede prava osobnosti na čast i ugled u skladu s odredbom članka 1045. stavaka 1. i 2. ZOO-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-834/2019-6 od 27. travnja 2020.

22

191.203.3

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > OSTALO > DOPRINOS OŠTEĆENIKA VLASTITIM ŠTETI

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)*

Članak 1095.

Direktiva 2009/103/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009.

Kada bi tužitelj prema preostaloj radnoj sposobnosti mogao obavljati samo poslove za koje je nužna njegova prekvalifikacija odnosno dodatna izobrazba, stavljanje na teret oštećeniku dodatnih obveza kako bi vlastitim angažmanom umanjio štetu koju potražuje te time ostvario pravo na naknadu pripadajuće štete, radilo bi se o prekomjernom teretu na strani oštećenika, čime bi se u znatnoj mjeri narušila ravnoteža u pravima i obvezama oštećenika i osiguravajućih društava, čija se odgovornost za naknadu štete zbog gubitka u primanjima kao posljedica ozljeđivanja u prometnoj nezgodi ravna prema krivnji sudionika predmetne nezgode.

„Predmet spora predstavlja tužbeni zahtjev tužitelja s osnove naknade imovinske štete zbog izgubljene zarade koju trpi kao posljedicu ozljeđivanja u prometnoj nezgodi do koje je došlo dana 2. srpnja 2009. u mjestu S. S., u kojoj su sudjelovali osiguranica tuženika i tužitelj.

Dakle, radi se o zahtjevu utemeljenom na odredbi članka 1095. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18; dalje u tekstu: ZOO), kojom zakonodavac priznaje pravo oštećeniku na naknadu za sve oblike gubitka zarade, koju je tužitelj ostvarivao ili mogao ostvarivati, a koja se odražava kao gubitak u imovini oštećenika.

Na okolnost visine štete koju tužitelj trpi u postupku sud je proveo dokaz saslušanjem tužitelja prema čijim navodima je tužitelj ostvarivao zaradu radom „na crno“ prodajom ulova

ribe obiteljskim brodićem, što potvrđuju kazivanja saslušanih svjedoka R. A., I. B. i I. L., te angažmanom bagera u osobnom vlasništvu, o čemu govori kazivanje tijekom postupka saslušanog direktora tvrtke komunalno poduzeće B. Š.

Prilikom ocjene radne sposobnosti tužitelja prema principima struke medicine rada, koja se donosi na temelju procjene oštećenja funkcije ozlijeđenog organa ili organskog sustava, a koju procjenjuju doktori kliničkih medicinskih specijalnosti, vještakinja ukazuje kako specijalisti medicine rada stječu znanja vezana za zanimanja, radna mjesta, uvjete rada, tehnološki procese i slično te donose konačnu ocjenu radne sposobnosti. Vještakinja spec. medicine rada nalazi da kod tužitelja nema preostale radne sposobnosti za poslove kojima se prije nezgode bavio i on je za rad na tim poslovima trajno nesposoban pri čemu je razlog utvrđene invalidnosti u rješenju HZMO-a od 28. siječnja 2011. isključivo vezan za navedene ozljede. Naime, prema ocjeni vještaka medicine rade kod tužitelja postoji profesionalna nesposobnost za rad vezano isključivo za posljedice predmetne nezgode u kojoj je tužitelju amputirana noga uz preostalu radnu sposobnost, koja isključuje poslove koji obuhvaćaju stajanje, hodanje, čučanje, klečanje, dizanje i nošenje tereta, rad na visini, hodanje uz i niz stepenice, teške tjelesne poslove, odnosno tužitelj je u mogućnosti obavljati samo sedentalna (sjedeca) zanimanja, što obzirom na njegovu profesiju iziskuje stjecanje odgovarajućeg zvanja.

Sud je prihvaćajući nalaz i mišljenje sudskog vještaka spec. medicine rada kao stručno, logično i uvjerljivo, sukladno odredbi članka 260. ZPP-a, u kontekstu naprijed iznesenih utvrđenja, koja tuženik žalbenim navodima nije doveo u sumnju, s pravom smatrao osnovanim zahtjev tužitelja za naknadu imovinske štete radi izgubljene zarade koja se manifestira u razlici između onog što bi zarađivao mjesečno od rukovanja bagerom i ulovom ribe i onoga što na ime invalidske mirovine sada prima mjesečno.

U utvrđenim okolnostima kada se kod tužitelja preostala radna sposobnost nakon posljedice ozljeđivanja u predmetnoj nezgodi, odnosno gubitka noge, ogleda tek u mogućnosti obavljanja isključivo tzv. sjedećih poslova, na konkretni slučaj nije prihvatljiv pravni stav izražen u brojnim odluka Vrhovnog suda Republike Hrvatske, pa tako i u odluci od 14. prosinca 2011. pod poslovnim brojem Rev-x 713/11-2, na koju se poziva tuženik, o dužnosti oštećenika da pokuša pronaći zaposlenje prema utvrđenoj djelomičnoj radnoj sposobnosti. Naime, tužitelj je po zanimanju strojar, te je ovaj zanat završio pri Veleučilištu, S., jer prije toga nije imao završenu srednju školu. Stoga bi i djelokrug poslova koje bi tužitelj mogao obavljati prema preostaloj radnoj sposobnosti, koji po ocjeni vještaka medicine rada seže unutar tzv. sjedećih poslova, obzirom na zanimanje tužitelja nedvojbeno iziskivao potrebu prekvalifikacije odnosno dodatne izobrazbe. Po ocjeni ovoga suda to bi predstavljalo prekomjeran teret na strani oštećenika i time u znatnoj mjeri narušilo ravnotežu u pravima i obvezama oštećenika i osiguravajućih društava čija se odgovornost ravna prema krivnji osiguranika kao sudionika u prometnoj nezgodi. Naime, u smislu Direktive 2009/103/EZ Europskog parlamenta i vijeća od 16. rujna 2009. u odnosu na osiguranje od građanskopravne odgovornosti u pogledu upotrebe motornih vozila i izvršenje obveze osiguranja od takve odgovornosti, stavljanjem na teret oštećeniku dodatnih obveza kako bi vlastitim angažmanom umanjio štetu koju potražuje te time zapravo i ostvario pravo na naknadu pripadajuće štete, predstavlja znatnu neravnotežu u pravima i obvezama osiguratelja i oštećenika u prometnim nezgodama nastalim uporabom motornih vozila. Naime, načelo usklađenog tumačenja europskog prava zahtjeva, uzimajući u obzir cjelokupno nacionalno pravo i primjenjujući metode tumačenja koje to pravo poznaje, ukoliko je potrebno ustaljenu praksu izmijene ako se ona temelji na temelju nacionalnog prava koje nije u skladu s ciljevima direktive (SEU, C-407/18, Kuhar).“

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > POPRAVLJANJE ŠTETE > OSTALO > DOSPJELOST

*Zakon o obveznim osiguranjima u prometu
(NN 151/05, 36/09, 75/09, 76/13 i 152/14)*

Članak 12.

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08 i 125/11)*

Članak 1103.

Pitanje dospijeca obveze osiguratelja na isplatu pravične novčane naknade za neimovinsku štetu potrebno je promatrati s aspekta odredbe članka 12. stavka 4. ZOOP-a, a ne članka 1103. ZOO-a, jer je ZOOP *lex specialis* u odnosu na ZOO u svim pitanjima kojima se uređuje odgovornost osiguratelja u sporovima u kojima ovaj odgovara temeljem police obveznog osiguranja od odgovornosti za štete nastale uporabom motornog vozila. Stoga obvezu po članku 12. ZOOP-a osiguratelj ne može niti odgoditi, nego je dužan u propisanom roku donijeti odluku o odštetnom zahtjevu i o toj odluci u formi obrazložene ponude, odnosno utemeljenog odgovora pisano obavijestiti oštećenu osobu. Međutim, dovršetak liječenja obzirom na prihvaćeni stav sa sastanka Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova radi razmatranja spornih pitanja koja se odnose na drugostupanjsko sudovanje u svrhu ujednačavanja sudske prakse u Solarisu od 11. i 12. travnja 2016., ne utječe na dospijeca tuženikove obveze na isplatu pripadajuće novčane naknade na neimovinsku štetu. Naime, oštećeniku pripadaju zatezne kamate na iznos pripadajuće naknade neimovinske štete od dana podnošenja zahtjeva tuženiku kao odgovornom osiguratelju, kako za štetu koja je u tom trenutku nastala, tako i onu koja ju tom trenutku po redovnom tijeku bila predvidiva.

„Na konkretni slučaj je u odnosu na dospijeca obveze tuženika kao odgovornog osiguratelja primijeniti odredbe članka 12. ZOOP-a. Naime, prema odredbi članka 1103. novog ZOO/2005 obveza pravične novčane naknade dospijeva danom podnošenja pisanog zahtjeva ili tužbe, osim ako je šteta nastala nakon toga, time da se ova odredba, naravno, odnosi samo na tijek kamata na neimovinsku štetu. U smislu odredaba članka 1103. ZOO/2005, kao opće odredbe o dospijecu neimovinske štete, ta šteta načelno dospijeva onog dana kada oštećenik osobi odgovornoj za štetu (štetniku ili odgovornom osiguratelju) podnese pisani odštetni zahtjev ili tužbu, pri čemu jedinu iznimku predstavlja situacija kada se zahtjeva naknada neimovinske štete koja je nastala kasnije.

Međutim, odredbama članka 12. ZOOP-a i članka 1103. ZOO-a na različit način je uređeno dospijeće naknade neimovinske štete, pa s tim u svezi i tijekom zateznih kamata. Naime, odredba članka 1103. ZOO-a, za razliku od ZOOP-a, predviđa iznimku u slučajevima kada je neimovinska šteta nastupila naknadno. Ovo nas dovodi do pravne situacije u kojoj je moguće da jedna šteta prema ZOO-u ili ZOOP-u ima posve drugačiji trenutak dospijeća obveze naknade štete, a time i početak tijeka zateznih kamata koje u slučaju zakašnjenja isplate pripadaju oštećeniku.

Tako bi proizlazilo primjenom odredbi ZOO-a, neovisno o trenutku podnošenja zahtjeva odnosno tužbe, ukoliko je neimovinska šteta nastala naknadno odnosno po završetku liječenja, da bi i kamate na pripadajuću naknadu neimovinske štete mogle početi teći tek slijedeći dan od utvrđenog dovršetka liječenja i to rješenje je u skladu s odredbom članka 1103. ZOO, i to je jedina iznimka kada se zahtijeva naknada neimovinske štete koja je nastala kasnije, što u praktičnoj primjeni pred sudovima izazivalo podosta prijepora (vidi Rev-655/09-2 od 23.10.2013.).

Pitanje dospijeća obveze osiguratelja na isplatu pravične novčane naknade za neimovinsku štetu potrebno je promatrati s aspekta odredbe članka 12. stavka 4. ZOOP-a, a ne članka 1103. ZOO-a, jer je ZOOP *lex specialis* u odnosu na ZOO u svim pitanjima kojima se uređuje odgovornost osiguratelja u sporovima u kojima ovaj odgovara temeljem police obveznog osiguranja od odgovornosti za štete nastale uporabom motornog vozila. Stoga obvezu po članku 12. ZOOP-a osiguratelj ne može niti odgoditi, nego je dužan u propisanom roku donijeti odluku o odštetnom zahtjevu i o toj odluci u formi obrazložene ponude, odnosno utemeljenog odgovora pisano obavijestiti oštećenu osobu. Međutim, dovršetak liječenja obzirom na prihvaćeni stav sa sastanka Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova radi razmatranja spornih pitanja koja se odnose na drugostupanjsko sudovanje u svrhu ujednačavanja sudske prakse u Solarisu od 11. i 12. travnja 2016., ne utječe na dospijeće tuženikove obveze na isplatu pripadajuće novčane naknade na neimovinsku štetu. Naime, oštećeniku pripadaju zatezne kamate na iznos pripadajuće naknade neimovinske štete od dana podnošenja zahtjeva tuženiku kao odgovornom osiguratelju, kako za štetu koja je u tom trenutku nastala, tako i onu koja ju tom trenutku po redovnom tijeku bila predvidiva.

Stoga tužiteljici, u skladu s citiranom odredbom članka 12. ZOOP-a, pripada pravo na isplatu zatezne kamate od dana podnošenja zahtjeva za isplatu te štete, pa je sud prvog stupnja pravilno priznao tužiteljici pravo na zateznu kamate kako je to zatraženo od dana dovršetka liječenja iako bi istoj ovo pravo pripadalo od dana podnošenja zahtjeva obzirom na postojeću medicinsku dokumentaciju neovisno o trenutku dovršetka liječenja i to kako na dosuđenu razliku naknade na ime neimovinske štete u visini od 5.800,00 kuna do isplate to i na zakašnjelu isplatu glavnice od 4.000,00 za razdoblje od 19. rujna 2017. do 17. lipnja 2019., ali i tuđu njegu i pomoć od utvrđenih 945,00 kuna.

Naime, kao što je ranije ukazano liječenje obzirom na prihvaćeni stav sa sastanka Vrhovnog suda Republike Hrvatske s predsjednicima građanskih odjela županijskih sudova radi razmatranja spornih pitanja koja se odnose na drugostupanjsko sudovanje u svrhu ujednačavanja sudske prakse u Solarisu od 11. i 12. travnja 2016., ne utječe na dospijeće tuženikove obveze na isplatu pripadajuće novčane naknade na neimovinsku štetu.

Zatezne kamate, pak, prema ZOOP-u na naknadu neimovinske i imovinske štete teku od dana podnošenja odštetnog zahtjeva u smislu članka 12. stavka 4. jer je kao što je rečeno u konkretnom slučaju Zakon o obveznim osiguranjima u prometu *lex specialis* u odnosu na ZOO te uređuje tijek kamata u odnosu na cjelokupni odštetni zahtjev koji u sebi sadržava kako neimovinsku tako i imovinsku štetu.“

Županijski sud u Splitu, Gž-442/2020-2 od 28. prosinca 2020.

OBVEZNO PRAVO > PROUZROČENJE ŠTETE > ODGOVORNOST PO OSNOVI KRIVNJE > POPRAVLJANJE IMOVINSKE I NEIMOVINSKE ŠTETE > OSTALE IZVANUGOVORNE OBVEZE > STJECANJE BEZ OSNOVE > OPĆE PRAVILO

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05, 41/08, 125/11 i 78/15)*

*Članak 1111.
Članak 1115.*

U trenutku kada je Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem ukinuo drugostupanjsku odluku i predmet vratio na ponovno suđenje drugostupanjskom sudu, otpala je pravna osnova po kojoj je tuženicima isplaćen dosuđeni iznos, te su zaprimanjem revizijske odluke tuženici sporni iznos trebali vratiti tužitelju odnosno tužitelj ga je imao pravo tražiti natrag.

„Prvostupanjski sud je donio pobijanu presudu pozivom na odredbu članka 1111. i 1115. Zakona o obveznim odnosima ("Narodne novine", broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18; dalje u tekstu: ZOO), te je naložio tuženicima da tužitelju isplati zahtijevani novčani iznos od 28.980,55 kuna sa traženim kamatama, obrazlažući da je tužitelj isplatio troškove postupka tuženicima u vrijeme kada je postojala valjana pravna osnova za stjecanje na strani tuženika, ali je ista donošenjem revizijske odluke i vraćanjem predmeta na ponovno suđenje drugostupanjskom sudu otpala, radi čega je za tuženike nastala obveza vraćanja navedenog iznosa.

Na temelju citiranih činjeničnih utvrđenja prvostupanjski sud je, protivno paušalnim žalbenim prigovorima tuženika, pravilno zaključio da je ukupni iznos od 28.980,55 kuna tužitelj isplatio tadašnjem punomoćniku tuženika, odvjetniku M. B. koji ih je zastupao temeljem valjane punomoći, ali kako je pravni osnov temeljem kojeg je izvršena navedena uplata otpao donošenjem revizijske odluke Vrhovnog suda poslovni broj Rev-x 50/14 od 5.ožujka 2014., tuženici su u obvezi tužitelju vratiti navedeni iznos.

Naime, u trenutku kada je Vrhovni sud Republike Hrvatske rješenjem poslovni broj Rev-x 50/14 od 5.ožujka 2014. ukinuo drugostupanjsku odluku i predmet vratio na ponovno suđenje drugostupanjskom sudu, otpala je pravna osnova po kojoj je tuženicima isplaćen dosuđeni iznos, te su zaprimanjem navedene revizijske odluke tuženici sporni iznos trebali vratiti tužitelju, odnosno tužitelj ga je imao pravo tražiti natrag.

Drugim riječima, donošenjem ukidne odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske Rev-x 50/14 od 5.ožujka 2014. kojom je ukinuta drugostupanjska presuda te predmet vraćen na ponovno suđenje drugostupanjskom sudu, ukinute su i sve posljedice koje je navedena presuda proizvela (pravno stajalište izraženo u odluci Vrhovnog suda Republike Hrvatske broj: Rev-109/2019-2 od 23. siječnja 2019.).“

Županijski sud u Splitu, Gž-139/2020-2 od 8. travnja 2021.

4 > Obiteljsko pravo i nasljedno pravo

25

412.240

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA > ODLUKE SUDA

*Obiteljski zakon
(NN 3/15, 98/19 i 47/20)*

Članak 5.
Članak 360. stavak 1.
Članak 531. stavak 1.
Članak 536. stavak 6.

U postupku radi određivanja privremene mjere s kojim će roditelj djeteta stanovati, u cilju zaštite maloljetnog djeteta od obiteljskog nasilja počinjenog u nazočnosti djeteta, privremena mjera može se odrediti bez održavanja rasprave, a time, i bez saslušavanja roditelja, kao i prethodnog omogućavanja djetetu da izrazi vlastito mišljenje o tome.

„U konkretnom se slučaju radi o posebnom postupku osiguranja radi određivanja privremene mjere o tome s kojim će roditeljem maloljetno djeteta stranaka B. D. stanovati donesene za vrijeme trajanja postupka radi izmjene odluke o tome s kojim će roditeljem djeteta stanovati, a prijedlog je utemeljen na odredbi članka 529. stavka 1. ObZ.

Neutemeljeno žaliteljica ukazuje na bitnu postupovnu povredu iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP u vezi s člankom 346. ObZ koja uvijek postoji ako kojoj stranci nezakonitim postupanjem nije dana mogućnost da raspravlja pred sudom. Žaliteljica smatra da je sud počinio ovu bitnu povredu zbog toga što je odredio privremenu mjeru bez saslušanja stranaka, a i bez održavanja ročišta za glavnu raspravu.

Točno je da je odredbom članka 536. stavka 6. ObZ određeno da će sud u postupku određivanja privremene mjere s kojim će roditeljem djeteta stanovati i o ostvarivanju osobnih odnosa s djetetom saslušati roditelje. Međutim, odredbom je članka 531. stavka 1. ObZ propisano da sud može o privremenoj mjeri o tome s kojim će roditeljem djeteta stanovati i o ostvarivanju osobnih odnosa odlučiti bez rasprave. Cijeneći naprijed navedeno, žalbeni sud ocjenjuje da je odlučivanje o privremenoj mjeri bez rasprave, a što onda posljedično znači i bez saslušanja roditelja, opravdano ukoliko je u skladu s djetetovom dobrobiti jer je načelo prvenstvene zaštite dobrobiti i prava djeteta ne samo konvencijsko pravo djeteta utemeljeno na odredbi članka 1. stavka 3. Konvencije o ostvarivanju dječjih prava ("Narodne novine" - Međunarodni ugovori, broj 1/10), već i pravo koje je sadržano u jednom od temeljnih načela obiteljskoppravne zaštite u domaćem pravnom sustavu (članak 5. ObZ).

S druge strane, zahtjev pravičnosti suđenja u smislu odredbe članka 6. Europske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori broj 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99 - ispravak, 14/02, 1/06, 2/10, dalje: EKLJP), kao i načelo jednakosti oružja koje izvire iz ovog zahtjeva, načelno obuhvaća razumnu mogućnost obiju stranaka da izlože činjenice i potkrijepe ih dokazima, i to u takvim uvjetima koji u pravilu ni jednu stranku ne stavljaju u bitno lošiji položaj u odnosu na suprotnu stranku. Pritom je ocjena o tome hoće li sud održati ročište u postupku određivanja predmetne privremene mjere doista diskrecijska, jer ObZ u odredbi članka 531. stavka 1. daje tu mogućnost, ali ne propisuje takvu obvezu. Zato je ta diskrecijska ocjena ograničena upravo načelom pravičnog i poštenog suđenja te procesne ravnopravnosti koja u načelu podrazumijeva jednak ili približno jednak tretman stranaka u postupku.

No kada je riječ o postupku radi određivanja privremene mjere o tome s kojim će roditeljem dijete stanovati utemeljenog na potrebi zaštite maloljetnog djeteta od obiteljskog nasilja počinjenog u nazočnosti djeteta, tada, po ocjeni žalbenog suda, a u skladu s dobrobiti maloljetnog djeteta može biti da se privremena mjera odredi bez rasprave, a to znači i bez saslušanja stranaka. To stoga što su razlozi žurne zaštite maloljetnog djeteta od obiteljskog nasilja pretežniji od prava roditelja kao stranke na saslušanje u tom postupku i što je sud kao tijelo koje vodi postupak u kojem se odlučuje o pravima djeteta u obvezi najprije štititi prava djeteta i njegovu dobrobit (članak 5. ObZ), a tek onda prava ostalih stranaka. Ovakvo je tumačenje nadalje u skladu i s funkcijom privremene mjere kao sredstva osiguranja koja se ogleda u brzom i privremenom uređenju odnosa među strankama u sporu radi uspostave pravnog mira od kojeg se pravnog sredstva u tom smislu s pravom očekuje učinkovitost u slučajevima kada je potrebno spriječiti nasilje.

Predmetni je prijedlog za određivanje privremene mjere podnesen u vrijeme kada je protivnici osiguranja u prekršajnom postupku određena mjera opreza zabrane približavanja i uspostave te održavanja izravne i neizravne veze sa svojom majkom, te sa svojom maloljetnom djecom S. Z. rođenom ... i maloljetnim B. D. kao žrtvama, a koja se sastojala u zabrani približavanja, uspostavljanja i održavanja izravne i neizravne veze na odaljenosti manjoj od 50 metara koja je trajala od 1. kolovoza 2020. do 1. listopada 2020., i to zbog toga što je protiv protivnice osiguranja kao okrivljenice podnesen optužni prijedlog zbog prekršaja iz članka 22. stavka 5. Zakona o zaštiti od nasilja u obitelji počinjenog u alkoholiziranom stanju s koncentracijom od 2,01 g/kg alkohola.

Stoga je sud prvog stupnja pravilno ocijenio da je u interesu maloljetnog djeteta bilo odrediti ovu privremenu mjeru bez saslušanja stranaka, pri čemu nije nevažno da je prijedlog za određivanje ove mjere podnesen u vrijeme pripreme maloljetnog djeteta za polazak u prvi razred osnovne škole u koji je krenuo početkom rujna 2020., dakle u posebno osjetljivom i važnom trenutku života školskog djeteta u kojem je djetetu potrebna posebna potpora roditelja koja mu pruža potrebnu stabilnost.

Što se, pak, tiče okolnosti da sud nije omogućio djetetu izraziti svoje mišljenje, točno je da je odredbom članka 360. stavka 1. ObZ propisano da će u postupcima u kojima se odlučuje o osobnim i imovinskim pravima i interesima djeteta sud omogućiti djetetu da izrazi svoje mišljenje, osim ako se dijete tome ne protivi, time da je stavkom 4. istog članka propisano da sud koji vodi postupak nije dužan utvrđivati mišljenje djeteta kada za to postoje posebno opravdani razlozi koji se u odluci moraju obrazložiti.

Sud prvog stupnja, istina, nije utvrdio mišljenje djeteta niti je to posebno obrazložio. No žalbeni sud ima na umu da se u ovom postupku odlučuje o žurnoj mjeri osiguranja u specifičnim okolnostima kada je roditelju s kojim dijete inače stanuje određena mjera opreza u vidu zabrane približavanja djetetu zbog obiteljskog nasilja počinjenog od strane tog roditelja, time da je prijedlog za određivanje privremene mjere opravdan

medicinskom dokumentacijom koja ukazuje da je drugi roditelj upravo u tim okolnostima zatražio za dijete pomoć stručnjaka, i to psihologa i psihijatra, a iz tako pribavljene medicinske dokumentacije i to nalaza liječnika specijaliste psihijatra proizlazi da dijete jasno izražava želju da ne želi biti s majkom, te i tijekom psihijatrijskog pregleda liječnik evidentira privrženost djeteta ocu i verbalizira da se uz nazočnost oca dijete osjeća sigurnijim.

Stoga u takvim specifičnim okolnostima, za potrebe određivanja mjere osiguranja koja je privremenog karaktera, sud ipak nije postupio nepravilno kada nije utvrđivao mišljenje djeteta. To zato što navedeni razlozi predstavljaju iznimne i posebno opravdane razloge zbog kojih sud nije bio dužan postupiti u skladu s odredbom članka 360. ObZ. Okolnost što sud nije posebno obrazložio zašto nije uzeo u obzir mišljenje djeteta doista jest propust, ali je taj propust sanirao sud drugog stupnja u žalbenom postupku koristeći se ovlaštenjem iz članka 373.a stavka 1. točke 2. ZPP.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-112/2021-3 od 26. veljače 2021.

26

412.240

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA > ODLUKE SUDA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 5.
Članak 158.
Članak 536.

U postupku radi određivanja mjere za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta sud je ovlašten, neovisno o prijedlogu za određivanje privremene mjere, donijeti privremenu mjeru kojom bi se spriječio povratak djeteta u primarnu obitelj, vodeći računa o najboljem interesu maloljetnog djeteta.

„Predmet postupka u kojem je određena pobijana privremena mjera je izricanje mjere oduzimanja prava protustrankama K. Z. i D. T. da kao roditelji stanuju sa svojim djetetom, mlt. L. T. Z., te povjeravanje svakodnevne skrbi o mlt. djetetu djedu po majci J. Z.

Predlagatelj je taj postupak pokrenuo jer se, kako proizlazi iz prijedloga, nisu dogodile planirane promjene u obitelji iz prethodno određenih mjera za zaštitu mlt. djeteta, dok na temelju obiteljske procjene proizlazi kako djetetu, koje je ranije izrečenim mjerama već privremeno povjereno djedu po majci J. Z., povratkom u obitelj prijeti opasnost za život, zdravlje i razvoj.

Već navedene okolnosti, prema stajalištu ovog suda opravdavaju izricanje privremene mjere kojom bi se spriječio povratak djeteta u primarnu obitelj, dok se ne ispituju sve okolnosti na kojima predlagatelj temelji svoj prijedlog, ali je tu privremenu mjeru moguće izreći samo u okvirima koje ima u vidu odredba članka 536. ObZ-a.

Naime, imajući u vidu da se ovaj postupak vodi radi određivanja mjere za zaštitu osobnih prava i dobrobiti djeteta čije je trajanje ograničeno po odredbi članka 158. ObZ-a,

pogrešno je prvostupanjski sud točkom 1. izreke o toj mjeri "privremeno" odlučio, s važenjem te mjere do pravomoćnog okončanja ovog postupka.

Prema stajalištu ovog suda, prvostupanjskom je sudu, a vodeći računa o najboljem interesu mlt. L. T. Z. kao prioritetu iz članka 5. ObZ-a, stajala na raspolaganju isključivo mjera iz članka 536. ObZ-a, po kojoj bi se odredilo kako će do pravomoćnog okončanja ovog postupka mlt. L. nastaviti stanovati s djedom J. Z.

Suprotno stavu žaliteljice pravilno je prvostupanjski sud o toj mjeri odlučio bez rasprave po odredbi članka 531. ObZ-a, dajući prednost pravu djeteta na zaštitu njegove dobrobiti, a čija ugroženost proizlazi iz dokumentacije koju je dostavio predlagatelj, uz uputu da, ukoliko se u međuvremenu promjene okolnosti koje opravdavaju da se majci omogući duže viđanje s djetetom ili ukidanje ove privremene mjere, ista može biti izmijenjena ili ukinuta po odredbi članka 534. ObZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-847/2020-2 od 11. prosinca 2020.

27

412.241

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > ODNOSI RODITELJA I DJECE > PRAVA I DUŽNOSTI U ODNOSIMA RODITELJA I DJECE > ZAŠTITA PRAVA I DOBROBITI DJETETA > ODUZIMANJE I VRAĆANJE PRAVA NA RODITELJSKU SKRB

*Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN – MU 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99, 14/02 i 1/06)*

Članak 8.

Članak 9.

*Ustav Republike Hrvatske
(NN 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14)*

Članak 35.

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19 i 47/20)*

Članak 158. stavak 1.

Članak 170.

Članak 171.

Lišenje prava na roditeljsku skrb određuje se u slučajevima u kojima aktivnosti i mjere svih nadležnih tijela prema roditelju nisu polučile rezultat koji bi zadovoljio zahtjeve najboljeg interesa djeteta, jer određivanje ove mjere znači da roditelji doista ne izvršavaju sadržaj roditeljske skrbi na način na koji su dužni to činiti. U tom smislu lišenje prava na roditeljsku skrb nije sankcija roditelju nego mjera kojom se štiti najbolji interes i dobrobit djeteta.

„Predmet je postupka prijedlog prema 1. protustranci P. B. radi lišenja prava na roditeljsku skrb u odnosu na maloljetno dijete I. B.

1. predlagateljica kao majka izražava želju da maloljetno dijete živi s njom jer smatra da je to njeno pravo kao biološkog roditelja, usmjerena je na ostvarenje svog prava da dobije u najam gradski stan, ali kod nje izostaje objektivna procjena o potrebama djeteta i nema jasnu ideju kako bi brinula o djetetu da joj i bude povjereno. Majka zanemaruje emocionalnu reakciju djeteta, koje se više ne želi s njom viđati i naziva je drugom mamom, a zanemaruje i činjenicu da je dijete prilikom organiziranih osobnih odnosa pod nadzorom bilo u interakciji s udomiteljima i voditeljem mjere nadzora, dok je 1. protustranka samo pasivno promatrala što se događa.

Iz sadržaja spisa nadalje proizlazi da je Centar po službenoj dužnosti pokrenuo postupak radi utvrđivanja očinstva maloljetne I. B., u tom je postupku iz sredstava državnog proračuna platio vještačenje DNA metodom utvrđivanja očinstva nakon čega je pravomoćno utvrđeno da muškarac kojeg je 1. protustranka imenovala kao mogućeg oca nije otac (presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P2-780/12-11 od 3. travnja 2013.). Njoj je također omogućeno da prima informacije o djetetu i dok je bila hospitalizirana zbog duševne bolesti. Pored toga, u postupku je utvrđeno da 1. protustranka ima još jednu kći A. K. koja je rođena ... i koja stanuje s ocem, dok je majci oduzeto pravo da stanuje s njom.

Posebna skrbnica djeteta je podržala predmetni prijedlog radi lišenja prava na roditeljsku skrb imajući na umu da dijete od desetog mjeseca života odrasta u udomiteljskoj obitelji, s udomiteljima ima uspostavljenu čvrstu emocionalnu vezu koju nema s biološkom majkom i ne iskazuje želju za susretima s majkom. Prijedlog je podržan i zbog toga što majka nema riješene stambene uvjete, nezaposlena je, često se nalazi na liječenju u psihijatrijskim bolnicama, dijete nikada nije stanovalo s majkom, a njihovi kontakti su samo povremeni i majka nije uspjela ostvariti emocionalnu povezanost s djetetom.

U opisanim je okolnostima sud procijenio da bi za psihološki razvoj djeteta i njezinu emocionalnu stabilnost osobni odnosi s majkom predstavljali značajan rizik jer se dobro uklopila u udomiteljsku obitelj, a osim toga i sama protustranka iskazuje da udomitelji o maloljetnoj I. dobro brinu te je majku lišio prava na roditeljsku skrb. Pritom je sud imao na umu interes i dobrobit djeteta, ali i načelo razmjernosti vodeći računa i o zadiranju u pravo roditelja.

Za sada se, međutim, još uvijek ne mogu prihvatiti razlozi suda prvog stupnja o osnovanosti prijedloga za lišenje prava na roditeljsku skrb.

Naime, postupak radi lišenja prava na roditeljsku skrb je složen i posebno osjetljiv s aspekta prava na poštivanje obiteljskog života podnositeljice kao majke zajamčenog odredbom članka 8. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine - Međunarodni ugovori", broj 18/97, 6/99 - pročišćeni tekst, 8/99, 14/02 i 1/06, dalje u tekstu: EKLJP) i članka 35. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10 i 5/14, dalje u tekstu: Ustav), ali i s aspekta obveze države da u okolnostima konkretnog slučaja osigura ostvarivanje najboljih interesa djeteta u skladu s odredbom članka 3. Konvencije o pravima djeteta ("Narodne novine - Međunarodni ugovori", broj 12/92, dalje u tekstu: Konvencija) imajući na umu i načelnu zabranu odvajanja djeteta od roditelja u skladu s odredbom članka 9. Konvencije koje je dopušteno samo iznimno, i to uz uvažavanje najboljih od interesa djeteta.

Lišenjem prava na roditeljsku skrb sud se kao tijelo javne vlasti na sasvim izravan i vrlo ozbiljan način miješa u pravo podnositeljice na njezin obiteljski život jer je smisao ove mjere potpuno onemogućiti roditelja u njegovoj skrbi za dijete kada je njegovo postupanje štetno za dijete i kada je to nužno za zaštitu djetetovih najboljih interesa jer je najbolji interes djeteta temeljno načelo u pitanju odlučivanja o pravima djeteta. Određivanje takve mjere je, međutim, prihvatljivo jedino ukoliko je nužno, pa je u tom smislu u ovom postupku potrebno

naći pravičnu ravnotežu između pojedinačnog interesa podnositeljice kao majke, s jedne strane i interesa države da zaštiti najbolji interes djeteta, s druge.

Pritom valja imati na umu da se ova krajnja mjera ograničavanja roditelja na ostvarivanje prava na roditeljsku skrb određuje u slučajevima u kojima aktivnosti i mjere svih nadležnih tijela prema roditelju nisu poručile rezultat koji bi zadovoljio zahtjeve najboljeg interesa djeteta jer određivanje ove mjere znači da roditelji doista ne izvršavaju sadržaj roditeljske skrbi na način na koji su dužni to činiti. U tom smislu lišenje prava na roditeljsku skrb nije sankcija roditelju nego mjera kojom se štiti najbolji interes i dobrobit djeteta.

Kod činjenice da je sud prije donošenja pobijane odluke o lišenju prava na roditeljsku skrb, donio citirano rješenje kojim se 1. predlagateljici oduzima pravo na stanovanje s maloljetnim djetetom, a brigu o svakodnevnoj skrbi o maloljetnom djetetu povjerava udomiteljskoj obitelji u trajanju do godine dana (članak 158. stavak 1. ObZ) koju je moguće i produljiti prema stavku 2. istoga članka, u postupku je nužno utvrditi je li izrečena blaža mjera (oduzimanja prava na stanovanje s maloljetnim djetetom i povjeravanja brige o svakodnevnoj skrbi djeteta udomiteljskoj obitelji) polučila rezultate koji bi zadovoljili zahtjeve najboljeg interesa djeteta ili ne. Tek ukoliko ova blaža mjere za zaštitu prava i interesa djeteta ne poluči rezultate kojima bi se mogli zaštititi prava i dobrobit maloljetnog djeteta, određivanje strože mjere bi moglo biti opravdano.

Stoga će sud u postupku utvrditi jesu li se kroz provedbu spomenute blaže mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta dogodile planirane promjene u obitelji u kojem će smislu utvrditi kakve su bile emocionalne reakcije djeteta prema majci nakon donošenja ove mjere i je li se između majke i djeteta razvio odnos međusobne privrženosti. Tek ukoliko se utvrdi da ni ova mjera nije polučila željene rezultate koji bi bili u skladu s najboljim interesom djeteta, moglo bi se utvrđivati jesu li ispunjene pretpostavke za određivanje predmetne najstrože mjere za zaštitu prava i dobrobiti djeteta u skladu s odredbama članaka 170. i 171. ObZ i je li ova najstroža mjera kojom se zadire u obiteljski život nužna za zaštitu najboljeg interesa djeteta.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-45/2021-2 od 1. veljače 2021.

28

414.411.1

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > SKRBNIŠTVO > SKRBNIŠTVO I RODITELJSKA SKRB ZA PUNOLJETNE OSOBE > SKRBNIŠTVO ZA PUNOLJETNE OSOBE > LIŠENJE PUNOLJETNE OSOBE POSLOVNE SPOSOBNOSTI > DJELOMIČNO

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 234. stavak 7.
Članak 557. stavak 1.

*Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN – MU, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)*

Članak 8.

Ukoliko mjera kojom se protustranku ograničava u raspolaganju njegovim redovnim i stalnim primanjima preko točno određenog iznosa nije bila nužna da bi se postigao legitiman cilj zaštite prava i interesa protustranke zato što se taj cilj može postići i blažom mjerom, primjereno je mjeru odrediti bez ograničenja raspolaganja primanjima, naznakom novčanog iznosa.

„Ovaj je postupak pokrenut temeljem odredbe članka 557. stavka 1. ObZ jer je protustranka već po prijašnjim propisima potpuno lišena poslovne sposobnosti pa je, u skladu s ovom zakonskom odredbom, odluku o lišenju poslovne sposobnosti donesenu prema prijašnjim propisima potrebno preispitati u izvanparničnom postupku radi vraćanja poslovne sposobnosti iz članka 502. i 503. ovoga Zakona.

U postupku je utvrđeno da je rješenjem Općinskog suda u Zagrebu poslovni broj 1-R1 I-59/99 od 18. travnja 2000. protustranka N. K., rođen ... lišen u potpunosti poslovne sposobnosti.

Postupak lišenja poslovne sposobnosti ulazi u područje prava na poštivanje privatnog života koje regulira odredba članka 8. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava I temeljnih sloboda ("Narodne novine" - Međunarodni ugovori, broj 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: EKLJP) koja se kao međunarodni ugovor primjenjuje u Republici Hrvatskoj od 5. studenoga 1997. Lišenje poslovne sposobnosti osobe, bilo potpuno ili djelomično, predstavlja miješanje države u privatni život pojedinca budući da se osobi lišenoj poslovne sposobnosti ograničava njezina mogućnost da svojim postupcima, izjavama ili radnjama proizvodi pravne učinke.

Stoga je u postupku radi vraćanja poslovne sposobnosti osobe koja je u potpunosti lišena te sposobnosti potrebno postići pravičnu ravnotežu između prava osobe na poštivanje privatnog života u vidu pune poslovne sposobnosti zajamčenog Konvencijom, s jedne strane, i legitimnog prava države na zaštitu prava i interesa osobe koja se djelomično lišava poslovne sposobnosti i drugih osoba, s druge strane, imajući na umu da je ta mjera po vrsti i opsegu nužna da bi se postigao navedeni legitimni cilj.

Prema ocjeni žalbenog suda, u okolnostima konkretnog slučaja ograničavanje protustranke u raspolaganju plaćom ili drugim stalnim novčanim primanjima predstavlja ograničenje veće od potrebnog za postizanje legitimnog cilja zaštite prava i interesa protustranke kao osobe koju je potrebno djelomično lišiti poslovne sposobnosti zbog duševne bolesti jer se njegova zaštita može postići i na blaži način, i to bez ograničenja u raspolaganju plaćom ili drugim stalnim novčanim primanjima. Navođenje novčanog iznosa preko kojeg se ograničava raspolaganje plaćom ili drugim stalnim primanjima kao što je to učinio sud prvog stupnja onemogućilo bi protustranci raspolaganje stalnim i redovnim primanjima i u slučaju njihova povećanja.

Istina, odredba članka 234. stavka 7. ObZ propisuje da će se rješenjem o lišenju poslovne sposobnosti odrediti točan iznos stalnog novčanog primanja preko kojega štitićenik ne može samostalno raspolagati, ali samo ako je to prikladno.

U okolnostima konkretnog slučaja, prema ocjeni žalbenog suda, to nije prikladno jer za ograničenje protustranke u raspolaganju novčanim sredstvima koji se odnose na plaću ili druga stalna novčana primanja nema uporišta u sadržaju prvostupanjskog spisa i pravilno utvrđenim činjenicama prema kojima je protustranka sposobna samostalno raspolagati i upravljati plaćom ili drugim stalnim novčanim primanjima bez obzira na njihov iznos. To upravo proizlazi iz nalaza i mišljenja vještakinje psihijatrijske struke prema kojem je protustranka sposobna samostalno poduzimati radnje i poslove koji se odnose na raspolaganje plaćom ili drugim stalnim novčanim primanjima, a proizlazi i iz iskaza protustranke prema kojem on već samostalno raspolaže tim svojim primanjima dugi niz godina koji je iskaz sud prvog stupnja pravilno cijenio kako samog za sebe, tako

posebno i u povezanosti s drugim dokazima, posebno nalazom i mišljenjem vještakinje psihijatrijske struke i medicinskom dokumentacijom protustranke.

U tom smislu mjera kojom se protustranku ograničava u raspolaganju njegovim redovnim i stalnim primanjima nije bila nužna da bi se postigao legitiman cilj zaštite prava i interesa protustranke zato što se taj cilj može postići i blažom mjerom tj. bez ograničenja u raspolaganju ovim novčanim sredstvima. Unutar skrbničke zaštite protustranke ta blaža mjera predstavlja mjeru primjerenu potrebi zaštite protustranke imajući na umu poštivanje njegovih temeljnih ljudskih prava.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-2/2021-2 od 12. siječnja 2021.

29

415.11

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNIKA > UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 310. stavak 1. i 2.

Stipendija koju ostvaruje dijete ne predstavlja prihod s kojim bi dijete trebalo sudjelovati u vlastitom uzdržavanju i zbog čega bi trebalo umanjiti obvezu uzdržavanja onog roditelja koji s djetetom ne živi.

„Što se tiče mogućnosti majke da doprinosi za uzdržavanje, valja navesti da se u postupku radi uzdržavanja ne utvrđuju primanja roditelja koji stanuje s djetetom jer, sukladno odredbi članka 310. stavka 1. ObZ-a roditelj s kojim dijete stanuje svoj udio u obvezi uzdržavanja djeteta ispunjava kroz svakodnevnu skrb o djetetu, a roditelj koji ne stanuje s djetetom obvezu uzdržavanja djeteta ispunjava zadovoljavanjem materijalnih potreba djeteta u obliku novčanog uzdržavanja. Pri tom se, u skladu sa odredbom članka 310. stavak 2. ObZ-a, svakodnevna skrb o djetetu smatra jednako vrijednom zadovoljavanju materijalnih potreba djeteta u obliku novčanog uzdržavanja.

Nadalje, navesti je da stipendija djeteta ne predstavlja prihod djeteta i ne može ga se smatrati prihodom s kojim bi dijete trebalo sudjelovati u vlastitom uzdržavanju i da bi zbog toga valjalo umanjiti obvezu uzdržavanja onog roditelja koji s djetetom ne živi i koji je dužan novčano sudjelovati u njegovom uzdržavanju.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-75/2021-2 od 11. veljače 2021.

30

415.12

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > UZDRŽAVANJE DJECE, RODITELJA I DRUGIH SRODNIKA > UZDRŽAVANJE PUNOLJETNE DJECE

Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)

Članak 249. stavak 2.
Članak 285.
Članak 290.

U okolnostima kada je tužiteljica, nakon završetka redovnog školovanja, bila zaposlena u nepunom radnom vremenu u trajanju od 6 mjeseci, neovisno što to nije bilo zaposlenje “u struci”, ista je izgubila pravo na uzdržavanje od tuženika, odnosno, to pravo je prestalo danom podnošenja tužbe.

“Predmet spora u ovoj pravnoj stvari čini zahtjev tužitelja radi prestanka obveze uzdržavanja tuženice, određene presudom Općinskog suda u Makarskoj, poslovni broj P-1168/05 od 9. siječnja 2007. te isplatu neosnovano ustegnutih iznosa uzdržavanja u ukupnom iznosu od 7.000,00 kuna.

Tužitelj u bitnom tvrdi da je prestala njegova obveza uzdržavanja tuženice jer je ista u mjesecu studenom 2019. završila svoje školovanje.

Navedenom tužena suprotstavlja tvrdnju da je 13. studenog 2019. prestala biti redovni student fakulteta u M., ali da je ista trenutno nezaposlena i čeka početak studiranja, a rođena je ..., pa da 26 godina puni Stoga tužena smatra da je tužitelj u obvezi istu uzdržavati još godinu dana od dana završenog redovnog školovanja tj. do 13. studenog 2020.

Prema odredbi članka 285. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15, 98/19, dalje u tekstu ObZ), osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promijeni način uzdržavanja određenog prijašnjom ovršnom ispravom ako su se okolnosti promijenile.

Odredbom članka 290. ObZ-a, roditelji su dužni uzdržavati punoljetno dijete koje se školuje u srednjoj školi, odnosno polazi sveučilišni ili stručni studij u skladu s posebnim propisima, odnosno program za osnovno obrazovanje ili program srednjoškolskog obrazovanja odraslih te redovito i uredno ispunjava svoje obveze, a najdulje do navršene dvadeset šeste godine života djeteta. Punoljetno dijete koje je završilo obrazovanje iz stavka 1. ovog članka, a ne može se zaposliti, roditelji su dužni uzdržavati godinu dana nakon prestanka obrazovanja ako dijete nije navršilo dvadeset šest godina. Obveza uzdržavanja punoljetnog djeteta iz stavka 2. ovog članka prestat će i prije isteka godine dana od prestanka obrazovanja u trenutku kad dijete navrši dvadeset šest godina. Roditelji djeteta iz stavka 1. ovog članka imaju pravo od djeteta, nadležnih tijela i pravnih osoba tražiti i dobiti podatke o djetetovu obrazovanju, odnosno zaposlenju.

Prema odredbi članka 429. stavka 2. ObZ-a, u presudi kojom prihvaća tužbeni zahtjev sud će kao dan prestanka prava na uzdržavanje utvrditi dan podnošenja tužbe ili koji drugi dan nakon tog dana, ako nađe da je ona prestala tog dana.

U konkretnoj situaciji iz spisa predmeta proizlazi da se tužena nakon završetka redovitog školovanja - 13. studenog 2019. zaposlila i to 26. studenog 2019. te je u radnom odnosu bila do 20. svibnja 2020., a što jasno proizlazi iz potvrde HZMO, Područni ured u D., Ispostava u P. od 6. listopada 2020.

Radi iznesenog, pravilan je zaključak prvostupanjskog suda da nije smisao odredbe članka 290. stavka 2. ObZ-a, da se uzdržavano punoljetno dijete treba zaposliti u struci, što bi za posljedicu imalo prestanak uzdržavanja.

Po stajalištu ovog žalbenog suda, u konkretnom slučaju, s obzirom na činjenicu da je tužena bila zaposlena od 26. studenog 2019.–20. svibnja 2020. doduše, na drugim poslovima, a ne onima za koje se školovala na sveučilištu, ima se smatrati da je ista zasnivanjem radnog

odnosa (pa i na određeno radno vrijeme) doprinosila svojem uzdržavanju pa ista ne može od tužitelja osnovano tražiti uzdržavanje.”

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-19/2021-2 od 28. siječnja 2021.

31

415.213

*OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE
> UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA > PRETPOSTAVKE > NESPOSOBNOST ZA RAD*

Obiteljski zakon

(NN 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 25/13)

Članak 217.

Zdravstvene tegobe koje tužiteljicu (bivšu suprugu) čine nesposobnom za rad, mogu se uzeti u obzir kod utvrđivanja pretpostavki za uzdržavanje iz članka 217. Obiteljskog zakona samo ako su postojale u vrijeme trajanja braka stranaka.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za uzdržavanje od strane tuženika kao sada već bivšeg bračnog druga, a o kojem zahtjevu je potrebno odlučiti primjenom odredbe članka 217. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 116/03, 17/04, 136/04, 107/07, 57/11 i 25/13; dalje u tekstu: ObZ), koji se primjenjuje obzirom na vrijeme pokretanja ovog postupka.

Iz pisanog vještva stalne sudske vještakinje K. L. L., dr. med. spec. med. rada od 4. listopada 2016. (list 42 do 43 spisa), proizlazi kako se tužiteljica sve do prestanka bračne zajednice bavila poljoprivrednim poslovima u kućanstvu te kako ista boluje od tipičnih bolnih sindroma povezanih s degenerativnim promjenama kralježnice koji za sada nisu liječeni fizikalnom terapijom, niti je provedena dijagnostika, a uslijed čega je njena radna sposobnost umanjena za poslove koji iziskuju veća fizička naprezanja, dizanje, nošenje i prenašanje tereta većih od 12 kilograma, te rad u prisilnim položajima tijela, dok je sposobna za lakša do srednje teška fizička naprezanja. Prema tom nalazu, tužiteljica je sposobna za poljoprivredne aktivnosti s ranije navedenim ograničenjima, uz izbjegavanje rada u prašini ili u nepovoljnim makro klimatskim uvjetima, slobodnim ritmom i organizacijom rada. Na taj način umanjene radne sposobnosti tužiteljice procijenjeno je za 30%.

Tužiteljica u svom iskazu također potvrđuje da je do prestanka bračne zajednice odnosno do podnošenja tužbe u ovom predmetu radila na zajedničkom poljoprivrednom domaćinstvu stranaka, hranila krave i kokoši, te prodavala jaja, dok od podnošenja tužbe nije radila jer joj tuženik nije dao pristup poljoprivrednim strojevima. Nadalje, tvrdi da nije ni pokušala naći neki posao nakon odlaska iz zajedničke kuće (list 91 spisa).

U svjetlu gornjih činjenica potrebno je kritički ocijeniti dopunsko vještačenje radne sposobnosti tužiteljice (list 135 do 137 spisa), a koje je utemeljeno na nalazima nastalim nakon prestanka faktične zajednice života stranaka, odnosno nakon razvoda braka stranaka i ukidnog rješenja ovog suda od 26. travnja 2018., a po kojem proizlazi da se preostala radna sposobnost tužiteljice utvrđena vještačenjem u iznosu od 70% može smatrati zanemarivom obzirom na verificirana značajna odstupanja u psihičkom funkcioniranju tužiteljice.

Prema stajalištu ovog suda, sve da se i prihvati da su kod tužiteljice nakon razvoda stranaka nastupile takve zdravstvene tegobe koje istu čine nesposobnom za rad, iste se ne mogu uzeti u obzir kod utvrđivanja postojanja pretpostavki iz već citiranog članka 217. ObZ.

Za ocjenu postojanja obveze drugog bračnog druga na uzdržavanje, prema stajalištu ovog suda, mjerodavne su samo okolnosti koje su postojale u vrijeme trajanja braka stranaka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-591/2019-2 od 27. studenog 2020.

32

415.47

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA > PROMJENA IZNOSA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 187.

Obiteljski zakon

(NN 103/15)

Članak 290.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)ovrš

Članak 50.

Članak 60.

Tužitelj koji ima novčanu tražbinu utvrđenu pravomoćnom presudom, kao treća osoba ima pravni interes utvrditi prestanak obveze uzdržavanja, ako se u ovršnom postupku ne može naplatiti iz mirovine ovršenika opterećene tražbinom uzdržavanja.

„Po provedenom postupku, sud prvog stupnja je utvrdio kako slijedi:

- da je uvidom u ovršni spis br. Ovr-2172/16 utvrđeno da je po prijedlogu tužiteljice dana 4. siječnja 2007., izdano rješenje o ovrsi na mirovini tuženika P. P., radi naplate iznosa od 265.883,60 kuna, po pravomoćnoj i potvrđenoj presudi Općinskog suda u Vinkovcima, br. P-21/05 od 4. srpnja 2005.;

- da je podneskom od 16. studenog 2017. Zavoda, izvijestio ovršni sud da se od mirovine P. P. usteže iznos od 6.000,00 kuna za uzdržavanje mlt. djece po Nagodbi sklopljenoj kod Centra ... od 7. veljače 2010., a obzirom da se radi o uzdržavanju mlt. djece, da je rješenje o ovrsi br. Ovr- 2172/06 stavljeno na čekanje, te da do 16.11.2017. nije stavljen zahtjev da je prestala obveza uzdržavanja;

- da iz podneska Zavoda od 21. studenog 2019. proistječe da je Đ. P. zasnovala radni odnos na određeno, puno radno vrijeme dana 2. rujna 2019., da je K. P. zasnovala radni odnos na određeno, puno radno vrijeme dana 6. lipnja 2016, te da je dana 1. rujna 2017., zasnovala radni odnos na neodređeno puno radno vrijeme, dok je K. P. zasnovao pravi radni odnos 1. lipnja 2011. te bio zaposlen s kraćim prekidima sve do 31. srpnja 2018..

Temeljem ovih činjeničnih utvrđenja, a cijeneći i stav ovoga suda izražen u ukidnoj odluci Gž Ob-623/2018-2 od 10. siječnja 2019. sud prvog stupnja je zaključio da se u

konkretnoj pravnoj stvari radi o deklaratornoj tužbi, kojom tužiteljica može tražiti da se utvrdi kako je s danom podnošenja tužbe prestala obveza uzdržavanja tuženika ad. 1. u odnosu na tuženike 2. – 4. Dakle, da su ispunjene pretpostavke iz članka 187. ZPP-a, kojom odredbom je propisano da tužbom za utvrđenje, tužitelj koji ima pravni interes može od suda tražiti da se utvrdi postojanje, odnosno nepostojanje kakva prava ili pravnog odnosa.

U konkretnom slučaju, tužiteljica da zahtjeva od suda utvrditi prestanak obveze uzdržavanja budući ima tražbinu prema prvotuženiku koja je utvrđena pravomoćnom presudom Općinskog suda u Vinkovcima, a koju zbog činjenice da je mirovina prvotuženika opterećena po osnovi uzdržavanja u korist tuženika ad. 2.-4. se ne može naplatiti, niti nastaviti ovrhu određenu rješenjem o ovrsi na mirovini prvotuženika.

S obzirom na činjenicu da je drugotuženik postao punoljetan 28. rujna 2010., trećetužena 1. svibnja 2015., a četvrtetužena 29. travnja 2002., sud prvog stupnja zaključuje da su ispunjene zakonske pretpostavke iz članka 290. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, dalje u tekstu: ObZ), prema kojima je istima prestalo pravo na uzdržavanje, a slijedom činjenice što su zasnovali radni odnos, te se dalje ne školuju.

Radi iznesenog, prihvaćen je tužbeni zahtjev u cijelosti.

Gore navedeni zaključak prvostupanjskog suda prihvaća u cijelosti i ovaj žalbeni sud.

Dakle, i po shvaćanju ovog suda, tužiteljica ima pravni interes utvrditi prestanak obveze uzdržavanja budući ima tražbinu prvotuženiku, koja je utvrđena pravomoćnom presudom Općinskog suda u Vinkovcima, a koju zbog činjenice da je mirovina prvotuženika opterećena tražbinom uzdržavanja u korist tuženika ad. 2.-4. se ne može naplatiti, niti nastaviti ovrhu određenu rješenjem o ovrsi na mirovini prvotuženika.

Nadalje, po stavu ovog žalbenog suda predmetna tužba jest deklaratorna tužba iz članka 187. ZPP-a, jer tek nakon što presuda kojom se utvrđuje prestanak obveze uzdržavanja postane pravomoćna, tužiteljica kao treća osoba ima mogućnost u ovršnom postupku, temeljem kojega se obustavljaju iznosi za uzdržavanje s mirovine prvotuženika, istaknuti prigovor, sukladno odredbi članka 50. i 60. Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 12/12, 70/12, 112/12, 93/14 i 73/17, dalje u tekstu: OZ), kako bi ovršenikov dužnik prestao postupati po Nagodbi kojom je utvrđena obveza prvotuženika za uzdržavanje ostalih tuženika.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-172/2020-2 od 21. travnja 2020.

33

415.47

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > UZDRŽAVANJE > ODREĐIVANJE UZDRŽAVANJA > PROMJENA IZNOSA ILI NAČINA UZDRŽAVANJA TE PRESTANAK UZDRŽAVANJA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 4.
Članak 285.
Članak 307.

Primanje maloljetnog djeteta po osnovi dječjeg doplatka predstavlja prihod djeteta te ne utječe na obvezu roditelja za uzdržavanjem svoga djeteta

„Spomenutom je zakonskom odredbom propisano da osoba koja prima i osoba koja daje uzdržavanje može tražiti da sud povisi ili snizi iznos uzdržavanja, odluči o prestanku uzdržavanja ili promijeni način uzdržavanja određen prijašnjom ovršnom ispravom ako su se okolnosti promijenile.

Tužbeni je zahtjev odbijen zbog toga što je sud ocijenio da se ukupan iznos sredstava potreban za uzdržavanje maloljetne tužiteljice može namiriti dosuđenim iznosom uzdržavanja od 1.500,00 kuna te iznosom kojeg ona prima izravno na ime dječjeg doplatka kojeg ostvaruje na temelju prijave oca u Njemačkoj. Na taj se način, prema ocjeni suda prvog stupnja, pokrivaju procijenjeni troškovi uzdržavanja maloljetne tužiteljice i nema potrebe za promjenom dosuđenog iznosa uzdržavanja.

Žaliteljica ne osporava da ona izravno prima iznos od 200,00 € mjesečno po osnovi dječjeg doplatka, ali smatra da to ne utječe na tuženikovu obvezu uzdržavanja jer to plaćaju "određene državne institucije" i da stoga ta primanja ne predstavljaju iznos uzdržavanja u smislu odredaba Obiteljskog zakona.

Pravilno žaliteljica ukazuje na neprihvatljivost stajališta suda prvog stupnja o uračunavanju doplatka za djecu u zadovoljavanje prosječnih mjesečnih potreba maloljetnog djeteta prije određivanja mogućnosti i obveze zadovoljavanja uzdržavanja maloljetne tužiteljice od tuženika kao roditelja s kojim ona ne stanuje, a o neprihvatljivosti ovakvog stajališta izjasnio se i Ustavni sud RH u odluci broj U-III-2490/2018 od 14. studenoga 2019.

Slijedeći pravno shvaćanje Ustavnog suda, i ovaj žalbeni sud smatra da roditelji snose najveću odgovornost za osiguranje životnih uvjeta potrebnih za djetetov razvoj što proizlazi iz odredbe članka 63. stavka 1. Ustava RH ("Narodne novine" broj 56/90, 135/97, 113/00, 28/01, 76/10, 5/14 - pročišćeni tekst,) i članka 27. stavka 2. Konvencije o pravima djeteta kojoj je RH pristupila na temelju notifikacije o sukcesiji ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori", broj 12/93). Njihova obveza uzdržavanja nije samo materijalna (financijska), već i moralna jer izvire ne samo iz konvencijskog i ustavnih prava, već i iz načela solidarnosti, uzajamnoga poštovanja i pomaganja svih članova obitelji na kojem se načelu, među ostalima, temelji i ObZ (članak 4. ObZ).

Stoga su roditelji prvi pozvani i dužni uzdržavati svoju djecu, a država je obvezna davati materijalnu potporu tek po načelu supsidijarnosti, što se odnosi i na pravni institut doplatka za djecu koji u načelu predstavlja novčano primanje roditelja radi potpore uzdržavanja i goja djece.

U tom smislu sud nije pravilno postupio kada je zapravo uračunao doplatka koji prima maloljetna tužiteljica u zadovoljavanje njezinih prosječnih mjesečnih potreba prije određivanje mogućnosti i obveze zadovoljavanja uzdržavanja maloljetne tužiteljice od tuženika kao roditelja s kojim dijete ne stanuje.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-857/2020-2 od 17. prosinca 2020.

34

417.02

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > OPĆENITO > PODREDNA PRIMJENA DRUGIH POSTUPOVNIH PRAVILA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08,123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19

Članak 16. stavak 3.

*Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003.
(Službeni list Europske unije L338/1, Uredba Bruxelles II bis)*

Članak 3.

Za suđenje u postupku razvoda braka kada tužena ima prebivalište u Njemačkoj, a tužitelj u Republici Hrvatskoj, čiji je državljanin u smislu Uredba vijeća (EZ) broj 2001/2003 od 27. studenog 2003. (Službeni list Europske unije L338/1, Uredba Bruxelles II bis) nadležan je (I) sud Republike Hrvatske gdje tužitelj (stranka koja pokreće postupak) ima uobičajeno boravište, a stranke nisu dokazale da su postigle pravno valjani pisani sporazum o mjesnoj nadležnosti suda u Saveznoj Republici Njemačkoj.

„Predmet odlučivanja u ovom žalbenom stadiju postupka je prvostupanjska odluka kojom se Općinski sud u Puli oglasio nenadležnim, ukinuo provedene radnje i odbacio predmetnu tužbu radi razvoda braka stranaka.

Iz spisa predmeta proizlaze sljedeća utvrđenja:

- kako su tužitelj i tužena sklopili brak ... u SR Njemačkoj, pred Generalnim konzulatom tadašnje SFRJ u gradu F. na M. te da je u braku stranaka rođeno dvoje zajedničke djece, sin D. B. rođen ... i kćerka A. M. B. rođena ..., koja djeca su sada punoljetna,

- kako je tužitelj W. V. B. podnio prvostupanjskom sudu 9. travnja 2018. tužbu protiv tužene I. B. radi razvoda braka navodeći da su bračni odnosi stranaka teško i trajno poremećeni zbog različitosti naravi i nemogućnosti dogovora oko zajedničkog života te da zajednički život bračnih drugova ne postoji već duže od dvije godine, kao i da tužitelj živi u P., dok tužena živi u SR Njemačkoj,

- kako tužitelj navodi da su prije pokretanja predmetnog postupka stranke sklopile Bračni ugovor dana 27. ožujka 2018., kojim su u cijelosti podijelili svoju zajedničku imovinu, kako su u cijelosti razriješili sve svoje međusobne odnose, dok je tužena u odgovoru na tužbu navela kako obje stranke imaju još uvijek zajedničko prebivalište na adresi u SR Njemačkoj, da je ona državljanka SR Njemačke te kako ona i tužitelj imaju sporazum da se brak razvede u SR Njemačkoj (Bračni ugovor zaključen kod javnog bilježnika D. K. broj OU-220/18-1), kao i kako je taj sporazum bio uvjet za sklapanje bračnog ugovora,

- kako tužena navodi i da je, u dogovoru s tužiteljem, podnijela tužbu za razvod braka 23. listopada 2017., bez vjenčanog lista koji je bio kod tužitelja, koji nije održao obećanje dostaviti joj ga, već je prekinuo svaki kontakt s tuženom sve do mjeseca ožujka 2018. godine,

- kako tužitelj osporava da bi s tuženom sklopio sporazum prema kojemu će brak razvesti u SR Njemačkoj, kako od 2012. godine on ima prijavljeno prebivalište u P., a što je vidljivo iz osobne iskaznice te da su zbog činjenice što im se imovina nalazi u P., gdje su najviše i boravili, u P. i sklopili u ožujku 2018. Bračni ugovor, ističući i kako postoji izbor nadležnost za podnošenje predmetne tužbe radi razvoda braka prema po Uredbi broj 2001/2003,

- kako iz priložene preslike tužiteljeve osobne iskaznice, koja je izdana 22. kolovoza 2012., proizlazi da tužitelj ima prijavljeno prebivalište u Republici Hrvatskoj u P., na adresi dok iz preslike osobne iskaznice tužene, koja je izdana u SR Njemačkoj,

proizlazi kako tužena ima prijavljeno prebivalište u SR Njemačkoj, u gradu N. I., na adresi ...

- kako iz dokumenta sastavljenoga na njemačkom jeziku, a priloženog u preslici i prijevodu sudskog tumača za njemački jezik S. J. u P., naslovljenoga "Sporazum još uvijek bračnih drugova I. B. rođene K. i W. V. B." od 14. listopada 2017., proizlazi da su tog dana stranke vlastoručno potpisale taj dokument u kojem se navodi i slijedeće: "Razvod braka između još uvijek bračnih drugova I. B. rođene K. i W. V. B. bit će sporazumno zatražen u prosincu 2017. u SR Njemačkoj "

Temeljem navedenih utvrđenja, prvostupanjski sud je zaključio kako je u konkretnom slučaju, Uredbom Vijeća EZ broj 2001/2003 od 27. studenoga 2003., propisana izberiva nadležnost u bračnim sporovima, međutim da je utvrđeno kako su stranke prije sklapanja bračnog ugovora sklopile, dana 14. listopada 2017., sporazum kojim su ugovorile nadležnost suda u SR Njemačkoj, a koju činjenicu je tužitelj prešutio i navedeni sporazum nije dostavio uz bračni ugovor, a kako tužitelj nije osporio da bi navedeni sporazum potpisao pa da za rješavanje ovoga spora, s obzirom na ugovorenu nadležnost suda u SR Njemačkoj, nije nadležan sud u Republici Hrvatskoj te je, temeljem članka 16. stavka 3. ZPP-a oglasio se nenadležnim, ukinuo provedene radnje i odbacio predmetnu tužbu.

Međutim, kako je već i navedeno, prema stajalištu ovog suda, prvostupanjski sud je u konkretnom slučaju pogriješno prihvatio prigovor tužene u pogledu nadležnosti suda Republike Hrvatske za suđenje u postupku radi razvoda braka stranaka jer se radi o sporu u kojemu su parnične stranke bračni drugovi koji se nalaze na području država članica Europske unije, SR Njemačke i Republike Hrvatske, a tužitelj ima i državljanstvo Republike Hrvatske, dakle druge države članice Europske unije. Naime, od 1. srpnja 2013. Republika Hrvatska je članica Europske unije temeljem Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji i sudovi na području Republike Hrvatske primjenjuju odredbe Europskog prava.

Prema stajalištu ovog drugostupanjskog suda, polazeći od stanja u spisu predmeta, u konkretnom slučaju u postupku radi razvoda braka stranaka za suđenje je nadležan i sud u Republici Hrvatskoj, s obzirom da tužitelj (stranka koja pokreće postupak) ima uobičajeno boravište i jer je on tamo (u Republici Hrvatskoj) imao boravište najmanje godinu dana prije pokretanja postupka, a u smislu naprijed citiranih odredaba članka 3. Uredbe koja se ima primijeniti u predmetima koji se odnose na razvod braka. Prvostupanjski sud je pogriješno zaključio kako su stranke prije sklapanja bračnog ugovora, dana 14. listopada 2017., sklopile sporazum kojim su ugovorile nadležnost suda u SR Njemačkoj za razvod njihova braka jer iz sadržaja citiranog dokumenta sastavljenoga na njemačkom jeziku, "Sporazuma još uvijek bračnih drugova I. B. rođene K. i W. V. B." od 14. listopada 2017., proizlazi kako su tog dana stranke potpisale sporazum i navele da "razvod braka između još uvijek bračnih drugova bit će sporazumno zatražen u prosincu 2017. u SR Njemačkoj ", ali nisu izrijekom navele i da se ugovara nadležnost suda u SR Njemačkoj. Sporazum o mjesnoj nadležnosti, sukladno članku 70. ZPP-a, mora biti u pisanom obliku i mora se jasno odnositi na određeni spor, međutim u tom sporazumu mora biti i nedvosmisleno i izrijekom navedeno upravo kako stranke ugovaraju nadležnost određenog suda, što u navedenom Sporazumu stranaka nije slučaj.

Dakle, predmetnim sporazumom dogovoreno je kako će stranke podnijeti sporazumni zahtjev za razvod braka u SR Njemačkoj u mjesecu prosincu 2017., a što se očito nije dogodilo i ispunjenje takvog sporazuma nije predmet ovog postupka, a predmetna tužba podnijeta je 9. travnja 2018. pa ne preostaje drugo nego zaključiti kako stranke nisu sklopile izrijekom sporazum o nadležnosti suda u SR Njemačkoj za razvod njihova braka.

Imajući u vidu sve navedeno, pogriješno je prvostupanjski sud zaključio kako sud Republike Hrvatske nije nadležan za postupanje zbog ugovorene nadležnosti suda u SR

Njemačkoj, već se imaju primijeniti odredbe članka 3. navedene Uredbe budući da se radi o predmetu radi razvoda braka osoba od kojih jedna, tužitelj, ima uobičajeno boravište i jer je on u Republici Hrvatskoj (na području države članice Europske unije) imao boravište najmanje godinu dana prije pokretanja postupka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-7/2021-2 od 19. siječnja 2021.

35

417.09

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > OPĆENITO > ODLUKA O TROŠKOVIMA POSTUPKA U STATUSNIM STVARIMA

*Zakon o sudskim pristojbama
(NN 118/18)*

Članak 11. stavak 1. točka 11.

U postupku radi izvršavanja roditeljske skrbi i uzdržavanja, roditelj maloljetnog djeteta kao stranka u postupku, nije oslobođen plaćanja sudskih pristojbi na temelju odredaba članka 11. stavka 1. točke 11. Zakona o sudskim pristojbama - "Narodne novine", broj 118/18)

„Prvostupanjskim rješenjem odbija se kao neosnovan prigovor tužitelja uložen na rješenje Općinskog suda u Sisku, Stalne službe u Kutini poslovni broj P Ob-53/18 od 16. studenog 2018., te se održava na snazi rješenje Općinskog suda u Sisku, Stalne službe u Kutini poslovni broj P Ob-53/18 od 16. studenog 2018. Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje jer smatra da su stranke postigle sporazum u vezi svojih prava i obveza prema zajedničkom djetetu, te su se u okviru tog sporazuma suglasile da svaka stranka snosi trošak svog punomoćnika, tužiteljska strana snosi troškove sudske pristojbe na tužbu, a tuženik na presudu, te taj sporazum obvezuje stranke kao i sud.

Tužiteljica žalbenim navodima nije dovela u sumnju pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja.

U konkretnom slučaju M. F. je stranka u postupku i to kao samostalna stranka, i kao zakonska zastupnica mlt. tužitelja, zajedničkog djeteta stranaka P. Š., te je ista u obvezi platiti sudsku pristojbu sukladno rješenju Općinskog suda u Sisku poslovni broj P Ob-53/18-10 od 16. studenog 2018.

Naime, od plaćanja pristojbe oslobođena su djeca kao stranke u postupcima radi uzdržavanja ili u postupcima o tražbinama na temelju tog prava (članak 11. stavak 1. točka 11. Zakona o sudskim pristojbama - "Narodne novine", broj 118/18), pa su neosnovani žalbeni navodi tužitelja da je u konkretnom slučaju valjalo osloboditi i drugotužiteljicu M. F. od plaćanja sudske pristojbe.

Naime, prema stajalištu drugostupanjskog suda žaliteljica neosnovano navodi da je po sili zakona oslobođena od plaćanja sudskih pristojbi, pa je stoga sud prvog stupnja pravilno primijenio materijalno pravo kada je istu pozvao na plaćanje sudskih pristojbi u predmetnom postupku.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-22/2021-2 od 21. siječnja 2021.

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI PARNIČNI POSTUPCI > POSTUPAK RADI RJEŠAVANJA PITANJA S KOJIM ĆE RODITELJEM DIJETE ŽIVJETI I O RODITELJSKOJ SKRBI (O RODITELJSKOJ SKRBI, OSTVARIVANJU OSOBNIH ODNOSA I UZDRŽAVANJU DJETETA) > ODREĐIVANJE NAČINA ODRŽAVANJA SUSRETA I DRUŽENJA DJETETA S RODITELJIMA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 119.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 28/13, 89/14 i 70/19)*

Članak 213. stavak 1. točka 1.

Pravilno je sud odredio prekid postupka radi ostvarivanja kontakata mal. djeteta i oca dok traje mjera opreza – zabrana ocu približavanja na udaljenost manju od 100 m i uspostavljanja ili održavanja kontakata s mal. djetetom (mal. sinom, mal. kćeri i njihovom majkom).

„Iz stanja spisa predmeta proizlazi, da je presudom Općinskog suda u Pazinu, Stalne službe u Poreču-Parenzo, pod poslovnim brojem 30 P Ob-290/2019-33 od 23. srpnja 2020., razveden brak tužiteljice i tuženika, odlučeno da će zajednička djeca stranaka, maloljetni S. L., rođen ... i maloljetna A. L., rođena ..., po razvodu braka roditelja, nastaviti stanovati s majkom S. L., odlučeno o načinu ostvarivanja osobnih odnosa maloljetne djece s ocem i naloženo ocu da doprinosi za uzdržavanje maloljetnog sina S. L. iznosom od 1.300,00 kuna mjesečno, a za uzdržavanje maloljetne kćeri A. L. iznosom od 1.100,00 kuna mjesečno, te da je navedena presuda, povodom izjavljene žalbe tužiteljice, u dijelu kojim je odlučeno o načinu ostvarivanja osobnih odnosa maloljetne djece s ocem, ukinuta rješenjem Županijskog suda u Splitu, pod poslovnim brojem Gž Ob-763/2020-2 od 20 listopada 2020. i predmet u tom dijelu vraćen prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.

Odlučujući u nastavku postupka o načinu ostvarivanja osobnih odnosa maloljetne djece s ocem, kao roditeljem s kojim maloljetna djeca ne stanuju, sud prvog stupnja, kada je, a kako to proizlazi iz stanja spisa predmeta i obrazloženja pobijanog rješenja, našao, da je tuženiku rješenjem Općinskog državnog odvjetništva u Puli-Pola izrečena mjera opreza kojom je naložena tuženiku zabrana približavanja i zabrana uspostavljanja ili održavanja veze i to s tužiteljicom, maloljetnim sinom S. L. i maloljetnom kćeri A. L., a kojima da se ne smije približiti na udaljenosti manjoj od 100 metara, niti uspostavljati ili održavati ili pokušati uspostavljati ili održavati bilo kakve izravne ili neizravne kontakte ili veze van prostora suda ili centra za socijalnu skrb, kao i mjera kojom je tuženiku naložena zabrana posjećivanja stana u P., u kojem da žive tužiteljica i maloljetna djeca stranaka, sin S. L. i kćer A. L., a kojem stanu tuženik da se ne smije približiti na udaljenosti manjoj od 100 metra, te da se protiv tuženika pred Općinskim kaznenim sudom u Zagrebu vodi postupak, zbog kaznenog dijela

nasilja u obitelji i kaznenog dijela prijetnje na štetu ovdje tužiteljice, te dva kaznena djela povrede djetetovih prava na štetu djece maloljetnog S. L. i maloljetne A. L., ispravno je sud prvog stupnja zaključio, da je odluku o načinu ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s roditeljem, s kojim dijete ne stanuje, najbolje donijeti prema stanju u trenutku donošenja te odluke, a koja odluka da se donosi za dobrobit i u najboljem interesu na maloljetno dijete, pa da je, u konkretnom slučaju, a imajući u vidu navedenu mjeru opreza izrečenu tuženiku u odnosu na maloljetnu djecu, odluku o načinu ostvarivanja osobnih odnosa maloljetne djece s ocem, potrebno donijeti nakon prestanka trajanja navedene mjera opreza naloženih tuženiku, pa je pravilno postupio, kada je, a pozivom na odredbu članka 213. stavka 2. točke 1. ZPP-a, prekinuo ovaj postupak, rješavajući sve na način, kako je to pobliže opisano kao u točkama I. i II. izreke prvostupanjskog rješenja.

I prema mišljenju ovog drugostupanjskog suda, u okolnostima kada je tuženiku izrečena mjera, kojom mu je, između ostalog, naložena zabrana približavanja i zabrana uspostavljanja ili održavanja veze s maloljetnim sinom S. L. i maloljetnom kćeri A. L., a kojima da se ne smije približiti na udaljenosti manjoj od 100 metara, tada je, a imajući u vidu odredbu članka 119. Obiteljskog zakona („Narodne novine“, broj 103/15 i 98/19 – dalje: ObZ), u tim okolnostima, o načinu ostvarivanja osobnih odnosa maloljetne djece s ocem, kao s roditeljem s kojim maloljetna djeca ne stanuju, najbolje odlučiti kada navedena mjera opreza više ne bude bila na snazi, dakle kada ista mjera prestane trajati, a prema stanju u trenutku donošenja te odluke, imajući u vidu sve okolnosti slučaja u vrijeme donošenja te odluke, uključujući prilikom donošenja te odluke i nadležni centar za socijalnu skrb, a koja odluka se inače donosi za dobrobit i u najboljem interesu za maloljetno dijete, jer, u suprotnom, odlučivanje u navedenim okolnostima o ostvarivanju osobnih odnosa maloljetne djece s ocem, za slučaj kada bi i bila donesena odluka u pravcu ostvarivanja tih osobnih odnosa maloljetne djece s ocem, tada se ista odluka ne bi mogla niti ostvariti za vrijeme trajanja navedene mjere opreza izrečene tuženiku u odnosu na maloljetnu djecu, pa bi u tim okolnostima takva odluka bila bezpredmetna.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-98/2021-2 od 24. veljače 2021.

37

417.41

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA > OVRHA RADI PREDAJE DJETETA RODITELJU S KOJIM ĆE DIJETE ŽIVJETI

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 21.

Članak 240. stavak 1.

Članak 517.

U postupku ovrhe radi predaje djeteta, kao stranke u postupku sudjeluju i maloljetna djeca te je sud dužan maloljetnu djecu uključiti u postupak postavljanjem posebnog skrbnika prema odredbi članka 240. stavka 1. ObZ-a, radi zaštite njihovih osobnih prava i interesa.

"Temeljem ovršne isprave, presude ovog suda, Stalne službe u Sinju br. Pob-346/15 od 12. srpnja 2016., pravomoćne dana 8. kolovoza 2016., a ovršne dana 24. kolovoza 2016. određuje se

o v r h a

tako što se nalaže ovršeniku da u roku od 24 sata od primitka ovog rješenja ovrhovoditeljici preda maloljetnu djecu D. P., OIB: ..., rođenog..., i R. P., OIB:..., rođenog ..., a ukoliko ovršenik ne postupi po ovom rješenju o ovrsi, sud će mu izreći novčanu kaznu u iznosu od 5.000,00 kuna."

u postupku ovrhe radi predaje djeteta, u smislu članka 513. stavka 3. ObZ-a, stranke su dijete, roditelji, druga osoba s kojom će, odnosno tko koje će dijete na temelju odluke suda stanovati i centar za socijalnu skrb.

Stoga, je prvostupanjski sud, kod propusta ovrhovoditeljice da označi mlt. djecu kao stranke u ovom postupku, trebao uključiti djecu u postupak postavljanjem posebnog skrbnika po odredbi članka 240. stavka 1. ObZ-a, radi zaštite njihovih osobnih prava i interesa, a što je prvostupanjski sud propustio učiniti.

Na taj način ostvarena je bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točka 8. ZPP-a na koju ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, pa je pobijano rješenje valjalo ukinuti pozivom na odredbu članka 369. stavka 3. ZPP-a i predmet vratiti prvostupanjskom sudu radi otklanjanja učinjene povrede."

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-4/2020-2 od 28. veljače 2020.

38

417.43

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > OBITELJSKO PRAVO > POSTUPAK PRED SUDOM > POSEBNI POSTUPCI OVRHE I OSIGURANJA > OVRHA RADI OSTVARIVANJA SUSRETA I DRUŽENJA RODITELJA S DJETETOM

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 417. stavak 1.
Članak 520.-525.

Odredba članka 417. stavka 3. ObZ-a ne predstavlja valjanu pravnu osnovu za podnošenje prijedloga parničnom sudu za izricanje zatvorske (ili novčane) kazne roditelju zbog onemogućavanja održavanja osobnih odnosa s drugim roditeljem. Takav prijedlog predstavlja prijedlog za ovrhu u smislu odredaba članka 520.-525. ObZ.

„Predmet ovoga postupka (u ovom stadiju odlučivanja) je prijedlog ovrhovoditeljice A. R., majke mlt. A. T. (rođenog ...), protiv ovršenika S. A. T. (s kojim stanuje mlt. A.) radi izricanja zatvorske kazne u trajanju od 6 mjeseci, podredno, (eventualno kumulirano), novčane kazne u iznosu od 30.000,00 kuna, zbog nepoštivanja obveze omogućavanja ostvarivanja osobnih odnosa mlt. djeteta s majkom.

U činjeničnom i pravnom supstratu prijedloga, ovrhovoditeljica se pozvala na odredbe članka 417. ObZ-a, temeljeći svoj prijedlog na odluci Općinskog suda u Zadru poslovni broj 73 P Ob-172/19 od 10. travnja 2020. kojom je, između ostalog, odlučeno o ostvarivanju osobnih odnosa mlt. djeteta s majkom, koja u obrazloženju sadrži i upozorenje strankama o

pravnim posljedicama nepoštivanja obveze omogućavanja ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, propisano spomenutim odredbama članka 417. stavka 3. ObZ-a.

Protivno pravnom shvaćanju ovrhovoditeljice, koje ista izražava i u izjavljenoj žalbi, pravilno je prvostupanjski sud smatrao da odredbe članka 417. stavka 3. ObZ-a, ne predstavljaju valjanu pravnu osnovu za provođenje (posebnog) parničnog postupka radi izricanja zatvorske, odnosno novčane kazne roditelju koji ne poštuje obvezu omogućavanja ostvarivanja osobnih odnosa djeteta s drugim roditeljem, koja je već određena pravomoćnom sudskom odlukom donesenom u postupku provedenom temeljem odredaba članka 408. i članka 422. ObZ-a.

Naime, odredbe članka 417. ObZ-a propisuju posebne dužnosti i odluku suda o ostvarivanju osobnih odnosa djeteta s roditeljem, a u konkretnom slučaju, takvu odluku, koja pravilno sadrži upozorenje iz stavka 3. navedenog članka, predstavlja upravo pravomoćna odluka Općinskog suda u Zadru poslovni broj 73 P Ob-172/19 od 10. travnja 2020., koju je ovrhovoditeljica priložila prijedlogu i koja je trebala poslužiti kao osnova ovrhe.

Utoliko je prvostupanjski sud pravilno ocijenio da o osnovanosti prijedloga ovrhovoditeljice valja odlučiti primjenom mjerodavnih odredaba članka 520.-članka 525. ObZ-a, kojima je regulirana ovrha radi ostvarivanja osobnih odnosa s djetetom, s obzirom da je sadržajno prijedlog ovrhovoditeljice upravljen na pružanje pravne zaštite određivanjem ovrhe i izricanjem zatvorske kazne, podredno (eventualno kumulirano) novčane kazne ovršeniku kako bi se provela ovrha radi ostvarivanja osobnih odnosa ovrhovoditeljice s mlt. djetetom (sredstva ovrhe iz članka 523. ObZ-a).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr Ob-2/2021-2 od 15. siječnja 2021.

39

422.142

*OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEĐIVANJE
NA TEMELJU OPORUKE > PRETPOSTAVKE ZA VALJANOST OPORUKE > NIŠTAVOST
I PONIŠTENJE OPORUKE ZBOG OPORUČITELJEVE NESPOSOBNOSTI I ZBOG MANE
VOLJE > ROKOVI*

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 i 33/15)*

Članak 222.

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 52/71, 47/78 i 56/00)*

Članak 69.

Članak 82. stavak 1.

Rok za poništenje oporuke iz članka 82. stavka 1. ZN/71 je prekluzivni rok na koji sud pazi po službenoj dužnosti.

„Pobijanim je rješenjem prekinut ostavinski postupak iza pok. ostavitelja pok. P. Ž. te je upućen nasljednik D. K. u roku od trideset dana od pravomoćnosti ovog rješenja pokrenuti parnični postupak protiv M. M., M. M. B., unuka ostavitelja, V. J. i B. J., radi

utvrđenja da pisana oporuka pred svjedocima datirana sa "S., 2. svibnja 1996." nije istinita ni pravno valjana, time da je određeno da će prekid ostavinskog postupka trajati do pravomoćnog okončanja spora. Ujedno je upozoren nasljednik D. K. ukoliko ne pokrene parnicu u ostavljenom roku da će se ostavinski sud postupak nastaviti i dovršiti bez obzira na zahtjeve glede kojih je upućen u parnicu.

S obzirom na to da je među nasljednicima nastao spor oko pravne valjanosti i istinitosti oporuke ostavitelja, sud je temeljem odredbe članka 222. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 48/03, 163/03, 35/05, 127/13 i 33/15, dalje: ZN/03) prekinuo ovaj postupak i uputio nasljednika D. K. kao nasljednika čije je pravo manje vjerojatno na parnicu, s obzirom na utvrđenje da spomenuta oporuka sadrži sve elemente za valjanost sukladno odredbi članka 69. Zakona o nasljeđivanju ("Narodne novine", broj 52/71, 47/78 i 56/00, dalje u tekstu: ZN/71), koji se po ovom pitanju primjenjuje temeljem odredbe članka 353. stavka 1. ZN/03.

Odredbom je članka 82. ZN/71 propisano da poništenje oporuke zbog nedostatka oblika može tražiti poslije otvaranja nasljedstva samo osoba koja ima pravni interes, i to u roku od godine dana od dana kada je saznala za oporuku, a najduže za deset godina od proglašenja oporuke. Stavkom 2. istog članka propisano je da rok od godinu dana ne može početi teći prije proglašenja oporuke.

Sud prvog stupnja kod donošenja pobijanog rješenja, međutim, nije vodio računa o pravnoj prirodi ovog roka kod donošenja pobijanog rješenja, pa tako nije imao na umu da je rok iz članka 82. stavka 1. ZN/71 prekluzivni rok na koji sud pazi po službenoj dužnosti. Na ovakav zaključak upućuje i dosadašnja sudska praksa, i to rješenje VSRH, Rev 2816/99 od 27. svibnja 2003. (IO-1/2004) nakon kojega je i VSRH izrazio ovakvo pravno shvaćanje broj Su-IV-222/04 od 5. ožujka 2004. Na isti zaključak upućuje i domaća pravna doktrina, primjerice Gavela N., Belaj V., Nasljedno pravo, treće izdanje, "Narodne novine" 2008., str. 133., glava IV., točke 24. i 23.

Kako je, dakle, nasljednik D. K. saznao za oporuku na ročištu od 9. rujna 2016., a njezinu valjanost osporio tek podneskom od 27. lipnja 2019., dakle, gotovo tri godine nakon proglašenja oporuke, to je on kao nasljednik koji je sudjelovao u ostavinskoj raspravi, imao priliku tražiti unutar prekluzivnog roka za osporavanje ove oporuke. Protekom prekluzivnog roka od godine dana od dana kada je nasljednik D. K. saznao za oporuku i kada je ona proglašena spomenuti je nasljednik izgubio pravo na pobijanje oporuke jer je to posljedica prekluzivnosti roka.

U takvim okolnostima nije bilo mjesta donošenju pobijanog rješenja, niti prekidu postupka zbog osporavanja sastava ostavine jer je nasljednik oporuku osporio u vrijeme kad je već bio prekludiran u tom pravu, pa ta okolnost ne predstavlja razlog za prekid postupka niti utječe na odluku suda o sastavu ostavine.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1261/2020-2 od 31. kolovoza 2020.

40

423.53

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNOPRAVNI UGOVORI >UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU > RASKID

Zakon o nasljeđivanju

Članak 119. stavak 3.

Za ocjenu jesu li ostvareni razlozi za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju zbog neizvršavanja u smislu odredbe članka 119. stavka 3. ZN-a nije odlučno samo ponašanje tužiteljice kao primatelja uzdržavanja već cjelokupne okolnosti stranačkih odnosa. Stoga, iako tužena nije bila u obvezi održavati svakodnevne osobne kontakte sa tužiteljicom jer nisu ugovorile zajednički život i takvu obvezu, prilikom ocjene jesu li se u konkretnom slučaju ostvarile pretpostavke za jednostrani raskid predmetnog ugovora valja poći i od činjenice da se radi o odnosu majke i kćerke, koji ima drugu dimenziju za razliku od pukog ugovornog odnosa stranaka takve vrste ugovornih obveza.

„Predmet tužbenog zahtjeva tužiteljice predstavlja njen zahtjev za raskidom ugovora o doživotnom uzdržavanju sklopljenog između stranaka 2. lipnja 2005 utemeljen na odredbi članka 119. stavak 3. Zakona o nasljeđivanju (“Narodne novine”, broj 48/03, 163/03 i 35/05; dalje u tekstu: ZN) , kojom je propisano da svaka strana može tražiti raskid ugovora ako druga strana ne izvršava svoje obveze.

Naime iz obrazloženja pobijane presude proizlazi kako sud prvog stupnja drži kako iz svih provedenih dokaza proizlazi da je tuženica zajedno sa svojom obitelji vršila radnje kojima je pomagala tužiteljica kao što su: nabavka drva, donošenje drva u stan, odvoženje kod liječnička i na terapije, čišćenje stana, kupovina kruha i mlijeka, i međusobno uvažavanje unutar obitelji iz čega proizlazi kako je osnovni razlog iz kojeg tužiteljica želi raskinuti ovaj ugovor o doživotnom uzdržavanju njena želja i volja da "osveti" tuženoj za to što se prema njoj u svatovima nisu ponašali onako kako je ona smatrala da trebaju, na što upućuje i činjenica da je nakon tog događaja i prestanka kontakta sa tuženom kontaktirala svoju pastorku M. P. s kojom godinama nije kontaktirala, pa sud nalazi da su međusobni odnosi stranaka sada narušeni, ali ne krivnjom tužene, već krivnjom tužiteljice za koju je sud u ovom postupku temeljem svih dokaza zajedno, smatra da je jedini i isključivi krivac za narušene odnose stranka.

Navedeno činjenično utvrđenje i zauzeto materijalnopravno stajalište da se u konkretnom slučaju nisu stekle pretpostavke za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju nije pravilno iz razloga kako slijedi:

Ugovor o doživotnom uzdržavanju po svojoj prirodi podrazumijeva humane i korektne odnose ugovornih stranaka, odnose u kojima svaka ugovorna stranka ispunjava preuzete obveze- i može se raskinuti ako su takvi odnosi izostali, odnosno ukoliko je došlo do odlučnijeg (a ne sporadično, ili u neznatnom opsegu) zanemarivanja bitnih ugovornih obveza, u vidu jasnog utvrđenja da davatelj uzdržavanja u jednom kontinuitetu (a ne momentalno ili slučajno) nije i ne želi izvršavati ono što je preuzeo- i to bez svoje krivnje ili zbog bitno promijenjenih prilika u odnosu na one u kojima je ugovor zaključak, koje znatno otežavaju ispunjenje ugovora (pravni stav zauzet u presudi VSRH broj 818/10 od 6. ožujka 2012.).

Izmijenjene prilike svakako ne smiju biti izazvane namjernim postupcima primatelja uzdržavanja, u konkretnom slučaju tužiteljice kao primateljice uzdržavanja koja je ustala sa zahtjevom za raskidom predmetnog ugovora.

Pri tome teret dokazivanja da su nastali razlozi za raskid ugovora leži na onome koji se na njih poziva, odnosno na onome koji zbog tih razloga traži raskid.

Kod nesporne činjenice da je između stranaka sklopljen valjani ugovor o doživotnom uzdržavanju od odlučnog značenja za ocjenu zahtjeva tužiteljice u ovom postupku jest okolnost je li ispunjenje obveze iz ugovora o doživotnom uzdržavanju vezano uz potrebe i

zahtjeve uzdržavane osobe u skladu s preuzetim obvezama stipuliranim kroz odrednice predmetnog ugovora.

Naime, citiranim ugovorom kroz odredbu članka 2. između stranaka je ugovorena obveza na strani tužene kao davateljice uzdržavanja u svemu pomagati tužiteljicu dok je u stanju sama se brinuti o vlastitim potreba, pri čemu je ova obveza konkretizirana kada nastupi stanje nemoći na strani tužiteljice.

Upravo u tom kontekstu je i bilo promatrati odnose stranaka, posebice kazivanja tijekom postupka saslušane tužiteljice o izostanku sudjelovanja na strani tužene u njenim svakodnevnim životnim aktivnostima, ali i kazivanje tijekom postupka saslušane svjedokinje L. Ž., koju je za potrebe održavanja stana u kojem živi morala angažirati upravo tužiteljica i osobno podmirivati tako nastale troškove.

Naime, za ocjenu jesu li ostvareni razlozi za raskid ugovora zbog neizvršavanja u smislu odredbe članka 119. stavka 3. ZN-a nije odlučno samo ponašanje tužiteljice kao primatelja uzdržavanja, već cjelokupne okolnosti stranačkih odnosa.

Ovo posebno kad se ima u vidu činjenice da između stranaka već više od pet godina ne postoje nikakvi kontakti te da je tužiteljica u visokoj starosnoj dobi te da kroz cijelo to vrijeme ugovor samo formalno egzistira, onda zbog neizvršavanja obveza preuzetih ugovorom treba dodati mogućnost razrješenja takvih odnosa.

Naime, iako tužena nije bila u obvezi održavati svakodnevne osobne kontakte s tužiteljicom- jer nisu ugovorili zajednički život i takvu obvezu, prilikom ocjene jesu li se u konkretnom slučaju ostvarile pretpostavke za jednostrani raskid predmetnog ugovora valja poći i od činjenice da se u konkretnom slučaju radi o odnosu majke i kćerke, koji ima drugu, dimenziju za razliku od pukog ugovornog odnosa stranaka takve vrste ugovorenih obveza.

Određena razina prisnosti i susretljivosti podrazumijeva su u najraširenijoj tradiciji obiteljskih odnosa majke i kćeri. U tom kontekstu promatrani odnos tužene prema tužiteljici kroz rijetke pozive, bez istinske namjere da se narušeni odnos između stranaka promijeni i iskaže empatija prema stanju bolesne majke, koja se nakon operacijskih zahvata i potpuno onemoćala, sada nalazi u ustanovi za zdravstvenu njegu, svjedoče o zanemarivanju od strane tužene.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1401/2019-2 od 11. ožujka 2021.

41

425.445.1

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > OSTAVINSKA RASPRAVA > ODREĐIVANJE PREKIDA > TRAJANJE PREKIDA POSTUPKA

*Zakon o nasljeđivanju
(NN 48/03, 163/03, 35/05, 27/13 i 33/15)*

Članak 225. stavak 3.

Ostvarili su se uvjeti za nastavak prekinutog ostavinskog postupka sukladno odredbi članka 225. stavka 3. ZN-a, kada se pravomoćno dovrši parnični postupak na koji je stranka upućena bez obzira na izjavljivanje izvanrednog pravnog lijeka protiv odluke kojom je taj parnični postupak dovršen.

„Rješenjem prvostupanjskog suda suđeno je da se nastavlja prekinuti postupak iza pok.

F. B., rođ. P., pok. F., umirovljenice iz S., umrle

Pravilno je sud prvog stupnja postupio kada je odlučio nastaviti prekinuti ostavinski postupak iza smrti ostaviteljice F. B., rođ. P., jer je nedvojbeno utvrđeno da je pravomoćno okončan postupak, radi kojeg su tužitelji bili upućeni na parnicu.

Slijedom iznesenog, neosnovani su žalbeni prigovori S. B., kako je onemogućen u ostvarivanju svojih prava, jer je protiv citirane presude ovoga suda, odnosno presude Općinskog suda u Splitu, izjavio reviziju, odnosno podnio ustavnu tužbu.

Stoga, neosnovana je daljnja tvrdnja kako bi do okončanja ovih postupaka valjalo staviti izvan snage pobijano rješenje.

U odnosu na ove žalbene navode odgovoriti je da, sukladno odredbi članka 225. stavka 3. ZN-a, ako stranka u određenom roku postupi po rješenju suda, prekid postupka trajat će dok parnica ili upravni postupak ne bude pravomoćno završen. U konkretnom slučaju, parnica radi utvrđivanja nevaljanosti oporuke ostaviteljice je pravomoćno okončana pa izjavljivanje izvanrednog pravnog lijeka, odnosno ustavne tužbe ne sprječava sud da nastavi prekinuti postupak i donese odluku u ovom predmetu.“

Županijski sud u Splitu, Gž-224/2021-2 od 23. veljače 2021.

42

425.471

OBITELJSKO PRAVO I NASLJEDNO PRAVO > NASLJEDNO PRAVO > POSTUPAK U NASLJEDNIM STVARIMA > POSTUPAK ZA OSTAVINSKU RASPRAVU > NASLJEDNOPRAVNI ZAHTJEVI NAKON PRAVOMOĆNOSTI RJEŠENJA O NASLJEDIVANJU > NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15)*

Članak 348. stavak 3.

U situaciji kada je u tijeku postupak za lišenje pravne sposobnosti predlagateljice, pravilno je prvostupanjski sud postupio donošenjem rješenja o prekidu postupka povodom njenog prijedloga za rasporedom naknadno pronađene ostavinske imovine a kojim rješenjem je ujedno i odredio da će se postupak nastaviti nakon što se provede postupak lišenja poslovne sposobnosti iste i njoj imenuje skrbnik odnosno kad centar za socijalnu skrb obavijesti sud o obustavi tog postupka.

„Kako je tijekom postupka, na ročištu od 24. svibnja 2018. punomoćnik nasljednika predložio prekid postupak obzirom da je u tijeku postupak lišenja poslovne sposobnosti predlagateljice po prijedlogu Centra za socijalnu skrb B.;

U izloženim okolnostima, pozivom na odredbu članka 348. stavka 3. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15) kojom je propisano da će sud prekinuti postupak dok se ne provede postupak lišenja poslovne sposobnosti i imenuje skrbnik, odnosno dok ga centar za socijalnu skrb ne obavijesti o obustavi tog postupka prvostupanjski je sud donio pobijano rješenje kojim se prekida postupak u predmetnoj pravnoj stvari.

U situaciji kada je u tijeku postupak za lišenje pravne sposobnosti predlagateljice, pravilno je prvostupanjski sud postupio donošenjem rješenja o prekidu postupka povodom njenog prijedloga za rasporedom naknadno pronađene ostavinske imovine a kojim rješenjem

je ujedno i odredio da će se postupak nastaviti nakon što se provede postupak lišenja poslovne sposobnosti iste i njoj imenuje skrbnik odnosno kad centar za socijalnu skrb obavijesti sud o obustavi tog postupka.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1891/2020-2 od 11. siječnja 2021.

5 > Radno pravo

43

542.143.4

RADNO PRAVO > RADNO VRIJEME TE ODMORI I DOPUSTI > ODMORI > VRSTE ODMORA > GODIŠNJI ODMOR > KORIŠTENJE GODIŠNJEG ODMORA > PRENOŠENJE GODIŠNJEG ODMORA U SLJEDEĆU KALENDARSKU GODINU

*Zakon o radu
(NN 93/14 i 127/17)*

Članak 84. stavak 4.

Članak 116.

Prema odredbi članka 84. stavka 4. ZR-a, koja regulira prenošenje godišnjeg odmora u sljedeću kalendarsku godinu, radnik nema pravo jednostrano nastaviti ili početi koristiti godišnji odmor i sam odrediti kada će započeti tu radnju, jer isključivo poslodavac utvrđuje raspored korištenja godišnjeg odmora.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za pružanje radnopravne zaštite u utvrđenju da odluka o izvanrednom otkazu ugovora o radu nije dopuštena te da radni odnos tužitelja nije prestao kao i da ga tužena kao vlasnica obrta B. M., vrati na radno mjesto, kao i da mu nadoknadi troškove parničnog postupka.

Pravilno je sud prvog stupnja donio pobijanu odluku za što je dao valjane i uvjerljive razloge koje kao takve prihvaća i ovaj žalbeni sud i nisu dovedeni u sumnju žalbenim navodima tužitelja.

Iz rezultata provedenog parničnog postupka proizlazi da su tužitelj i tužena imali zaključen ugovor o radu, koji je izvanredno otkazan odlukom tuženika od 10. lipnja 2019., jer je tužitelj izostao s radnog mjesta od 3. lipnja do 10. lipnja 2020., a svoj izostanak nije opravdao.

Nadalje, u postupku je utvrđeno da je tužitelj cijelu godinu dana prije donošenja pobijane odluke bio na bolovanju zbog dugotrajnosti liječenja, te je pregledom e-mail prepiske između stranaka utvrđeno da je tužitelj 3. lipnja 2019. obavijestio poslodavca da uzima godišnji odmor koji nije iskoristio 2018. i razmjerni dio godišnjeg odmora od 2019., premda ga je nakon zaprimljene takve obavijesti poslodavac obavijestio da se je dužan vratiti na posao i da ne može uzeti godišnji odmor.

U žalbi tužitelj ponavlja svoj pravni stav istaknut tijekom prvostupanjskog raspravljanja, pozivajući se na odredbu članka 84. stavka 4. Zakona o radu ("Narodne novine" broj: 93/14 i 127/17, dalje u tekstu: ZR) koji regulira prenošenje godišnjeg odmora u sljedeću kalendarsku godinu, jer je pravo radnika da godišnji odmor ili dio godišnjeg

odmora kojeg je prekinuo ili nije iskoristio u kalendarskoj godini u kojoj je stečen, zbog bolesti, može ga, i ima pravo iskoristiti po povratku na rad, a najkasnije do 30. lipnja slijedeće kalendarske godine.

Ovako citiranom zakonskom odredbom ne stječe se automatski pravo radnika na korištenje godišnjeg odmora kad mu se prohtije, već samo u dogovoru sa poslodavcem. Kako je poslodavac obavezan da regulira proces rada, to isključivo poslodavac utvrđuje raspored korištenja godišnjeg odmora i to uzimajući u obzir potrebe procesa rada i mogućnosti za odmor radnika.

S obzirom na iznijeto tužitelj je morao priskrbiti odobrenje od poslodavca za korištenje godišnjeg odmora, jer radnik nema pravo jednostrano nastaviti ili početi koristiti godišnji odmor i sam odrediti kada će započeti tu radnju.

Imajući u vidu nespornu činjenicu koja nije dovedena u sumnju ni žalbenim navodima tužitelja, da je tužitelj nakon što je zaključeno bolovanje, izostao s posla u vremenskom razdoblju od 3. lipnja do 10. lipnja 2019., a da svoj izostanak nije opravdao na valjan način, pravilno je tuženik utvrdio da je ponašanjem tužitelja ostvarena teška povreda radne obveze.

Naime, tužitelj je svojim ponašanjem počinio težu povredu radne obveze izostanak s posla, u vremenskom trajanju od 3. lipnja do 10. lipnja 2019., koji izostanak tuženik je okarakterizirao kao osobito tešku povredu obveze iz radnog odnosa te u zakonskom roku sukladno odredbi članka 116. ZR donio pobijanu odluku o otkazu ugovora o radu. Naime, poslodavac je izgubio povjerenje u radnika, na čemu se i temelji svaki ugovor o radu, a osim toga poslodavac je izgubio i lojalnost radnika kao savjesnu, odgovornu osobu, zbog čega nastavak radnog odnosa više nije moguć.

Županijski sud u Splitu, Gž R-703/2020-2 od 10. rujna 2020.

44

555.1

RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA

*Zakon o radu
(NN 93/14)*

Članak 95. stavak 5.

*Zakon o tržištu rada
(NN 118/15)*

Članak 75. stavak 5.

Pravilna je ocjena prvostupanjskog suda da se od iznosa pripadajuće naknade s osnova plaće zbog neosnovanog otkaza ne može odbijati naknada po osnovi nezaposlenosti jer će po pravomoćnosti presude u ovom predmetu isplaćena naknada po toj osnovi postati isplata za koju je osnova otpala te će je tužitelj biti u obvezi vratiti zavodu za zapošljavanje.

„Predmet spora predstavlja zahtjev tužitelja s osnove naknade plaće zbog neosnovanog otkaza za razdoblje od 4. svibnja 2015. do 24. srpnja 2016. te od 31. kolovoza 2016. do 5. lipnja 2018.

Naime, tužitelj svoj zahtjev u ovom postupku temelji na tvrdnji da je pravomoćnim presudama suda prvog stupnja utvrđena nedopuštenost otkaza ugovora o radu, kojeg je tužitelj imao sklopljenog sa tuženikom te da radni odnos tužitelja kod tuženika nije prestao s tim da je tuženiku naloženo da tužitelja vrati na rad, u kom kontekstu je valjalo promatrati zahtjev tužitelja s aspekta primjene odredbe članka 95. stavka 5. Zakona o radu („Narodne novine“, broj 93/14, dalje u tekstu: ZR) prema kojoj radnik ima pravo potraživati naknadu plaće u visini prosječne plaće koja mu je isplaćena u prethodna tri mjeseca.

Iz stanja spisa je razvidno kako tužitelj u razdoblju trajanja sporova radio samo u razdoblju od lipnja 2014. do travnja 2015. za koje razdoblje je povučen tužbeni zahtjev, odnosno djelomično tužba tužitelja, dok preostalo razdoblje tužitelj nije radio niti ostvarivao prihode po toj osnovi, a primao je dio razdoblja naknadu po osnovi nezaposlenosti time da je u razdoblju od 31. listopada 2014. do 19. travnja 2015. koristio bolovanje.

Polazeći od navedenih utvrđenja prvostupanjski sud je smatrao kako zbog nezakonitih odluka prestankom radnog odnosa i pravomoćnih presuda kojima je tuženiku naloženo da vrati tužitelja na rad, tužitelju pripada pravo na isplatu izgubljene plaće u visini tri prosječne plaće koje je tužitelj ostvarivao prije otkaza ugovora o radu, a ne naknade koju je isti ostvarivao za vrijeme bolovanja.

S druge strane utvrđujući da je prema evidenciji Zavoda za zapošljavanje tužitelj bio nezaposlen u razdoblju od 11. svibnja 2015. do 24. srpnja 2016. i u razdoblju od 21. rujna 2016. do 27. listopada 2017., za koje razdoblje je primio naknadu u ukupnom iznosu od 43.210,58 kuna, sud prvog stupnja je tužitelju dosudio bruto plaću za sporno razdoblje, a koja ukupno iznosi 210.532,42 kuna bez umanjenja po osnovi naknade za nezaposlenost.

Naime, prema odredbi članka 75 stavka 5. Zakona o tržištu rada („Narodne novine“, broj 118/15) propisano je da ako je na osnovi pravomoćne sudske odluke ili odluke poslodavca radnik vraćen na rad i počeo raditi te su mu uspostavljena prava po osnovi rada za razdoblje u kojem je bio nezaposlen, radnik je dužan vratiti Zavodu iznose isplaćene novčane naknade.

Sukladno navedenoj odredbi pravilno sud prvog stupnja ocjenjuje kako se od iznosa plaća koje je tuženik bio dužan isplatiti tužitelju ne može odbijati naknada po osnovi nezaposlenosti jer će po pravomoćnosti presude u ovom predmetu isplaćena naknada po toj osnovi postati isplata za koju je osnova otpala te će tužitelj biti u obvezi vratiti naknadu Zavodu za zapošljavanje.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-89/2020-2 od 4. studenog 2020.

45

555.1

RADNO PRAVO > PLAĆE > NAKNADA PLAĆE > NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA

*Kolektivni ugovor za državne službenike i namještenike
(NN 93/08)*

Članak 59. stavak 2., 11., 13. i 15.

Predmetna rješenja o pravu na naknadu putnih troškova su upravni akti, o kojima je nadležno tijelo donijelo odluku, pa prvostupanjski sud ne može prejudicijelno riješiti pravno pitanje o kojem je već sud odnosno drugo nadležno tijelo donijelo pravomoćnu odluku.

„Predmet spora u ovoj fazi postupka predstavlja zahtjev tužitelja B. S., S. F., M. B. da im tuženik kao poslodavac isplati razliku između isplaćene naknade troškova prijevoza i one naknade koja im je trebala biti isplaćena temeljem članka 59. Kolektivnog ugovora za državne službenike i namještenike ("Narodne novine", broj 93/08; dalje u tekstu: KU), za razdoblje od siječnja 2010. pa do kolovoza 2012.

Sud prvog stupnja kod navedenog, prije svega polazi od toga da su predmetna rješenja o pravu na naknadu putnih troškova upravni akti, o kojima je dakle nadležno tijelo donijelo odluku, pa stoga prvostupanjski sud da ne može prejudicijelno riješiti pravno pitanje o kojem je već sud ili drugo nadležno tijelo donijelo pravomoćnu odluku, pa suprotna izlaganja u žalbi nisu od značaja.

Kod izloženog, te činjenice da u odnosu na tužitelje 1. i 2. tuženica tijekom postupka nije dokazala da bi njihova rješenja bila preinačena ili pak ukinuta, dok je za tužitelja 3. rješenje postalo pravomoćno donošenjem odluke od 10. siječnja 2013., te imajući u vidu i sadržaj izreke tih rješenja u kojima nije određeno prema visini karte kojeg konkretnog prijevoznika se ima utvrditi visina naknade, što nije navedeno niti u obrazloženju istih, sud prvog stupnja ocijenio je tužbeni zahtjev ovih tužitelja osnovanim, pozivom na odredbu članka 59. stavka 2., 11. i 13 KU.

U odnosu na žalbene navode kazati je kako tuženica sadržajem žalbe ustraje u onim prigovorima koje je isticala i tijekom postupka raspravljanja pred sudom prvog stupnja. U tom smislu pravilno je sud prvog stupnja ocijenio neutemeljenu tvrdnju tužene da o izboru najpovoljnijeg javnog prijevoznika odlučuje poslodavac uvažavajući racionalnost troškova prijevoza, a u žalbenom postupku da je utvrđeno da je to A., Š., obrazlažući da sud u parničnom postupku nije ovlašten ispitivati pravilnost pravomoćne odluke donesene u upravnom postupku, niti drugačije odlučivati, jer je vezan odlukom drugog nadležnog tijela. Tako da je međutim, navedenim upravnim aktima, tj. rješenjima o pravu na naknadu putnih troškova za tužitelje 1. do 3. utvrđeno (samo) pravo na naknadu tih troškova bez da je utvrđeno prema visini karte kojeg konkretnog prijevoznika se ima utvrditi ta naknada, a tuženica, kako je to već navedeno, u odnosu na tužitelje nije dokazala da bi njihova rješenja bila preinačena ili pak ukinuta.

Nastavno navedenom sud prvog stupnja cijenio je i to da je na temelju izvedenih dokaza utvrđeno da javni prijevoznik A., Š., prema čijoj visini mjesečne karte je tužiteljima isplaćen (dio) putni trošak, ne prometuje na ovom području.

Nadalje, ovdje sud prvog stupnja posebno cijeni i to da tuženica, na kojoj je bio teret dokazivanja te činjenice, tijekom postupka nije dokazala da su u konkretnom slučaju ispunjene pretpostavke iz odredbe članka 59. stavka 15. KU, tj. da je postojalo više mogućnosti prijevoza, a s druge pak strane da upravo suprotno slijedi iz citiranih upravnih rješenja donesenih u odnosu na tužitelje 1. do 3. u kojima se izrijekom navodi da u predmetnim slučajevima međumjesni javni prijevoz nije organiziran, stoga da niti nema mjesta primjeni ove odredbe, već da se ima primijeniti odredba stavka 11. istog članka u skladu s kojom je vještak i izradio svoj nalaz i mišljenje kojem je sud prvog stupnja poklonio vjeru kao stručnom i valjano obrazloženom.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-745/2020-2 od 17. ožujka 2021.

*RADNO PRAVO > NAKNADA ŠTETE > ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU
UZROKOVANU RADNIKU > PRIMJENA PROPISA*

*Zakon o obveznim odnosima
(NN 35/05., 41/08, 125/11 i 78/15)*

Članak 230. stavak 1.

*Zakon o radu
(NN 93/14)*

Članak 139.
Članak 232. stavak 1.

Potraživanje s osnove naknade štete iz povrede na radu jest potraživanje iz radnog odnosa, pa s obzirom da zastara od 3 godine po ranijem ZR-u nije nastupila do stupanja na snagu ZR/14 to se primjenjuje zastarni rok po ZR/14 od 5 godina.

„Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu iznosa od 10.500,00 kuna zajedno s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama na ime naknade neimovinske štete koja da mu je nastala uslijed ozljede na radu dana 11. ožujka 2013.

Utvrdivši da je tužiteljevo liječenje završeno 13. svibnja 2013. te navodeći da su u tom trenutku tužitelju postale poznate sve relevantne činjenice za ocjenu opsega neimovinske štete, pa da je od slijedećeg dana (14. svibnja 2013.) počeo teći zastarni rok od 3 godine, prvostupanjski je sud, pozivom na odredbu članka 230. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima (“Narodne novine”, broj 35/05., 41/08., 125/11. i 78/15.; dalje: ZOO-a) odbio tužbeni zahtjev podnesen 13. studenog 2017. zbog nastupanja zastare.

Takvu odluku prvostupanjskog suda ovaj drugostupanjski sud ne prihvaća, a sve iz razloga kako slijedi.

Protivno shvaćanju prvostupanjskog suda, u konkretnom slučaju ne primjenjuju se odredbe o zastari iz ZOO-a, već odredbe o zastari iz Zakona o radu i to Zakona o radu (“Narodne novine”, broj 93/14.; dalje: ZR-a) koji je stupio na snagu 7. kolovoza 2014.

Naime, kada je riječ o potraživanjima iz radnog odnosa ZR predstavlja *lex specialis*, stoga, u skladu s načelom *lex specialis derogat legi generali*, ima prednost u primjeni pred ZOO-om.

Odredbom članka 139. ZR-a propisano je da potraživanja iz radnog odnosa zastarijevaju za pet godina, ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije određeno, dok je završnim i prijelaznim odredbama tog Zakona, točnije člankom 232. stavkom 2., propisano da se odredbe toga Zakona o zastari potraživanja neće primjenjivati samo na potraživanja iz radnog odnosa radnika, kojima je rok zastare od tri godine istekao prije stupanja na snagu toga Zakona.

Dakle, na ona potraživanja radnika koja do 7. kolovoza 2014. nisu bila u zastari, a kakvo je i predmetno potraživanje, primjenjivat će se duži zastarni rok odnosno rok od 5 godina.

Posebno je za istaknuti i da za tražbine iz radnog odnosa postoji samo objektivni rok od pet godina, što znači da nije odlučno kada je radnik saznao za štetu i štetnika već je bitno samo kada je šteta nastala i od tog dana teče zastarni rok.

Naprijed navedeno u skladu je s pravnim shvaćanjem zauzetim na sjednici Građanskog odjela ovog suda održanoj 15. ožujka 2021. po kojem potraživanje s osnove naknade štete iz povrede na radu jest potraživanje iz radnog odnosa, pa s obzirom da zastara od 3 godine po ranijem ZR-u nije nastupila do stupanja na snagu ZR/14 to se primjenjuje zastarni rok po ZR/14 od 5 godina, a navedeno shvaćanje na temelju odredbe članka 40. stavka 2. Zakona o sudovima ("Narodne novine", broj 28/13., 33/15., 82/15., 82/16., 67/18., 126/19., 130/20.) obvezuje sva vijeća i suce pojedince tog suda.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-465/2020-2 od 25. ožujka 2021.

47

571.253.1

RADNO PRAVO > UGOVARANJE UVJETA RADA > SUDJELOVANJE RADNIKA U ODLUČIVANJU > RADNIČKO VIJEĆE > ODNOS RADNIČKOG VIJEĆA I POSLODAVCA > SUODLUČIVANJE > SUDSKA ODLUKA KOJA NADOMJEŠTA SUGLASNOST RADNIČKOG VIJEĆA

*Zakon o radu
(NN 93/14,127/17 i 98/19)*

Članak 151. stavak 4. i 6.

Sporazum o pravima branitelja Domovinskog rata - radnika I. d.d.

Članak 11.

Kako je u ovoj pravnoj stvari tužitelj zatražio suglasnost na otkaz radniku koji ima status hrvatskog branitelja te uživa sudsku zaštitu sukladno članku 11. Sporazuma o pravima branitelja Domovinskog rata - radnika I. d.d. obrazloživši svoj zahtjev a tuženik je tu suglasnost uskratio to je bilo osnove za vođenje sudskog postupka prema članku 151. stavku 4. ZR-a. u svezi s odredbom članka 151. stavka 6. ZR-a.

„Predmet ovog spora predstavlja zahtjev tužitelja za nadomještanje suglasnosti za otkaz ugovora o radu o poslovnom uvjetovanom otkazu broj: 210-609375/16-H od dana 1. srpnja 2016., radniku Š. S. zaposlenom na radnom mjestu "Referent za otpremu 2-SP" sistematiziranom u organizacijskoj jedinici Cestovni terminal S., Sektor Logistike . U konkretnom slučaju je utvrđeno da tužitelj namjerava otkazati ugovor o radu radniku iz razloga što je stvaranjem jednostavnije organizacijske strukture ukinuta organizacijska jedinica kao i radno mjesto u kojoj je radnik obavljao poslove referenta za otpremu 2-SP, te je prestala potreba za obavljanjem posla radnika na ovim poslovima pa su već i time ispunjene pretpostavke za nadomještanje suglasnosti za poslovno uvjetovani otkaz ugovora o radu radniku Š. S. kao osobi kojoj je priznat status hrvatskog branitelja te uživa sudsku zaštitu sukladno članku 11. Sporazuma o pravima branitelja Domovinskog rata - radnika I. d.d.

Na tako utvrđeno činjenično stanje, suprotno navodima žalbe, pravilno je sud prvog stupnja primijenio materijalno pravo kad je ocijenio tužbeni zahtjev tužitelja osnovanim.

Ovo iz razloga što prema članku 151. stavku 4. ZR-a ako sindikat uskrati suglasnost na otkaz, suglasnost može nadomjestiti sudska odluka.

Kako je u ovoj pravnoj stvari tužitelj zatražio suglasnost na otkaz radniku koji ima status hrvatskog branitelja te uživa sudsku zaštitu sukladno članku 11. Sporazuma o pravima branitelja Domovinskog rata- radnika I. d.d. obrazloživši svoj zahtjev a tuženik je tu suglasnost uskratio to je bilo osnove za vođenje sudskog postupka prema članku 151. stavku 4. ZR-a. u svezi s odredbom članka 151. stavka 6. ZR-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-1224/2020-2 od 9. prosinca 2020.

48

573.1

RADNO PRAVO > UGOVARANJE UVJETA RADA > KOLEKTIVNI UGOVORI > STRANKE KOLEKTIVNOG UGOVORA

*Zakon o radu
(NN 137/04)*

Članak 195. stavak 1., 2. i 6.

*Zakon o reprezentativnosti udruge poslodavaca i sindikata
(NN 93/14)*

Članak 25. stavak 1.

Kako sporazum kojim se mijenja temeljni kolektivni ugovor nisu sklopile iste one ugovorne strane koje su sklopile TKU, koje su prema navedenim pravilima jedine ovlaštene zajedno mijenjati, dopunjavati ili ukidati pojedina prava propisana sklopljenim TKU, pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da je takav sporazum kojeg su sklopile pojedine podružnice Z. h. ništetan.

„Predmet ovoga spora je zahtjev tužitelja za utvrđenje ništetnim Sporazuma zaključen 29. kolovoza 2014., sklopljenim između Z. h. d.o.o. – Podružnice Z. e. t. i Sindikata koji djeluje u Z. h. d.o.o. - Podružnici Z. e. t. (dalje u tekstu: Sporazum).

Naime, u razrješenju pitanja valjanosti predmetnog Sporazuma, kako je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud, valja poći od zakonskih odredbi kojima su propisane pretpostavke za sklapanje TKU i njegovih izmjena i dopuna na što upućuje i obveznopravna odredba članka 180. TKU, koja je inter partes i kojom su utvrđena prava, obveze i odgovornosti onih subjekata koji su sklopili TKU, a prema kojima se kolektivni ugovor odnosi kao svaki ugovor, jer regulira njihove međusobne odnose, i to prije svega odredbe o načinu pregovaranja, postupcima sklapanja i mijenjanja kolektivnih ugovora, naknada štete zbog neizvršavanja kolektivnih ugovora i rješavanje kolektivnih sporova.

Pravilima o kolektivnim ugovorima sadržanim u Zakona o radu ("Narodne novine", broj 137/04, - pročišćeni tekst; dalje u tekstu: ZR/04.), koji je bio na snazi u vrijeme sklapanja TKU, odnosno odredbi članka 195. stavak 1., 2. i 6. toga Zakona, (istovjetna je odredba članka 253. i 254. stavak 1. Zakona o radu iz 2009., koji je stupio na snagu 1. siječnja 2010.; dalje u tekstu: ZR/2009., i članka 25. stavak 1. Zakonu o reprezentativnosti udruge

poslodavaca i sindikata "Narodne novine", broj 93/14.; dalje u tekstu: Zakon o reprezentativnosti), propisano je da stranke kolektivnog ugovora mogu biti, na strani poslodavaca, jedan ili više poslodavaca, udruga poslodavaca ili udruga poslodavaca više razine, a na strani radnika, sindikat ili udruga sindikata više razine, koja je spremna i sposobna sredstvima pritiska štititi i zagovarati interese svojih članova u procesu kolektivnog pregovaranja (putem pregovaračkih odbora sastavljenih od zastupnika sindikata o broju i sastavu kojih sindikati odlučuju sporazumno, a koji pregovarački odbor utvrđuje način rada i donošenja odluka (članak 195. stavak 1., 2. i 6. ZR/04., koji je istovjetan članku 253. i 254. stavak 1. ZR/2009., odnosno reprezentativnih sindikata prema članku 25. stavak 1. Zakona o reprezentativnosti), dok je odredbom članka 180. TKU, propisano da se izmjene i dodaci TKU sklapaju na način propisan Zakonom za njegovo sklapanje.

Prema tome, kako sporni Sporazum, kojim se na drugačiji način rješavaju prava samo jedne grupacije zaposlenika Z. h. d.o.o. (Podružnice Z. e. t.), nisu sklopile iste one ugovorne strane koje su sklopile TKU, a koje su prema navedenim pravilima samo ovlaštene zajedno mijenjati, dopunjavati ili ukidati pojedina prava propisana već sklopljenim TKU, to je pravilno prvostupanjski sud u bitnome na nesporne činjenice primijenio materijalno pravo kad je prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-806/2019-2 od 17. studenog 2020.

6 > Ustavno pravo i upravno pravo

49

623.312

USTAVNO PRAVO I UPRAVNO PRAVO > UPRAVNO PRAVO > POREZI, PRISTOJBE, TROŠARINE, CARINE, DOPRINOSI I NAKNADE > PRISTOJBE I TROŠARINE > PRISTOJBE > SUDSKE

*Tarifa sudskih pristojbi
(NN 53/19)*

Tbr. 3. stavak 3. u vezi sa Tbr. 2.

*Uredba o Tarifi sudskih pristojbi
(NN 53/19)*

Članak 2.

Kako rješenje koje je tužitelj pobijao žalbom ne podliježe plaćanju pristojbe, to tužitelj nije u obvezi platiti pristojbu niti na žalbu protiv toga rješenja odnosno na odgovor na žalbu izjavljenu protiv istog rješenja.

„Rješenjem od 8. prosinca 2020., prvostupanjski sud je odbio prigovor tužitelja i potvrdio prvostupanjsko rješenje poslovnim brojem 11 Psp-1/2020-26 od 27. studenog 2020., kojim je tužitelju naloženo plaćanje sudske pristojbe na žalbu protiv rješenja u iznosu od 400,00 kuna te odgovor na žalbu u iznosu od 100,00 kuna, odnosno, ukupno u iznosu od 500,00 kuna.

S pravom tužitelj osporava zakonitost pobijanog rješenja ukazujući na pogrešnu primjenu mjerodavnih odredaba Tarifnog broja 3. stavka 3. u svezi s Tarifnim brojem 2. Napomene broj 3. Tarife sudskih pristojbi sadržane kao prilog članka 2. Uredbe o Tarifi sudskih pristojbi ("Narodne novine", broj 53/19; dalje u tekstu: Tarifa).

Kako je to pravilno konstatirao i prvostupanjski sud u razlozima prvostupanjskog rješenja, sukladno Napomeni broj 3. uz Tarifni broj 2. Tarife, ne plaća se pristojba na novu odluku ukoliko je ranije ta odluka ukinuta od strane višeg suda i predmet vraćen prvostupanjskom sudu na ponovno raspravljanje, kao što je to upravo slučaj u ovome postupku.

U smislu odredaba Tarifnog broja 3. stavka 3. Tarife, na žalbu protiv rješenja prvostupanjskog suda plaća se pristojba samo ako se žalbom pobija rješenje koje podliježe plaćanju pristojbe po Tarifnom broju 2. ili ako se pobija rješenje o troškovima postupka.

U konkretnom slučaju, tužitelju je naloženo plaćanje pristojbe žalbe protiv rješenja kojim je odlučeno o njegovom tužbenom zahtjevu u postupku radi pružanja posjedovne zaštite nakon što je ranije donesena odluka o tužbenom zahtjevu ukinuta u žalbenom postupku.

U citiranim okolnostima, kako rješenje koje je tužitelj pobijao žalbom ne podliježe plaćanju pristojbe, temeljem odredaba Napomene broj 3. uz Tarifni broj 2. Tarife, temeljem citiranih odredaba Tarifnog broja 3. stavka 3. Tarife, tužitelj nije u obvezi platiti pristojbu niti na žalbu protiv toga rješenja, odnosno, na odgovor na žalbu izjavljenu protiv istog rješenja.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-330/2021-2 od 4. ožujka 2021.

7 > Kazneno pravo i kazneni postupak, prekršajno pravo, prekršajni postupak i prekršaji

50

711.49

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENO PRAVO > POSEBNI DIO KAZNENOG ZAKONA > KAZNENA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Kazneni zakon

(NN 125/11, 144/12, 56/15, 61/15, 101/17, 118/18 i 126/19)

Članak 184. stavak 1.

Počinitelj koji nema propisanu stručnu spremu i preuzme ulogu doktora medicine ili druge zdravstvene struke te pruža medicinsku ili drugu zdravstvenu pomoć, trajno i prema većem broju osoba, ostvario je zakonska obilježja kaznenog djela nadriliječništva.

"Naime, smisao kaznenog djela nadriliječništva iz članka 184. KZ/11 jest sprečavanje situacije da osobe koje nemaju propisanu stručnu spremu preuzimaju ulogu doktora medicine ili druge zdravstvene struke i pružaju medicinsku ili drugu zdravstvenu pomoć. Dakle, naglasak kod ovog kaznenog djela je na tome da se mora raditi o liječenju ili drugoj medicinskoj pomoći tako da u kriminalnu zonu kaznenog djela nadriliječništva ne ulaze druge djelatnosti koje se ne mogu podvesti pod liječenje ili drugu medicinsku pomoć. U tom smislu je za istaknuti kako čak i sam državni odvjetnik u svojoj žalbi priznaje da defektolozi nisu zdravstveni djelatnici, premda drži da bi se "širim tumačenjem zakona" njihovo zvanje i usluge koje pružaju zasigurno moglo podvesti pod pružanje druge medicinske pomoći. Međutim, suprotno mišljenju državnog odvjetništva, potpuno pravilno prvostupanjski sud utvrđuje da okrivljena nije davala nikakve usluge koje bi se odnosile na liječenje ili pružanje druge medicinske pomoći, koje bi se mogle podvesti pod zakonski opis kaznenog djela nadriliječništva iz članka 184. stavka 1. KZ/11.

Potpuno pravilno prvostupanjski sud ističe kako je područje djelovanja Rehabilitacijskog centra "N S-udruga za djecu s teškoćama u razvoju", socijalna skrb i poboljšanje kvaliteta života, kako to proizlazi iz Izvatka iz Registra udruga RH te kako zanimanje defektolog ili edukacijski rehabilitator, sukladno odredbi članka 30. i 155. Zakona o zdravstvenoj zaštiti (u pobijanom rješenju je očitom pogreškom navedeno Zakon o

zdravstvenoj djelatnosti), nisu zdravstveni djelatnici pa čak ni onda kada tu djelatnost obavljaju u zdravstvenim ustanovama, stoga je osnovan zaključak prvostupanjskog suda kako se postupanje okrivljene u odnosu na dijete L. P. ni u kom slučaju ne može proglasiti medicinskim tretmanom".

Isto tako, pravilno se u pobijanom rješenju ističe da se činjeničnim opisom kaznenog djela okrivljenoj stavlja na teret samo postupanje prema jednoj osobi, djetetu L. P., a da za počinjenje kaznenog djela iz članka 184. stavak 1. KZ/11 je nužno da se liječenje ili druga medicinska pomoć mora obavljati trajno i prema većem broju osoba, što u konkretnom slučaju nije bilo ispunjeno, pri čemu nije prihvatljiv navod iz žalbe državnog odvjetnika da je okrivljena zasigurno pružala i drugim korisnicima Rehabilitacijskog centra ovakvu i sličnu vrstu pomoći."

Županijski sud u Splitu, Kž-140/2021-5 od 16. ožujka 2021.

51

712.013

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > OPĆENITO > NEZAKONITI DOKAZI

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 10.

Snimka kamere koja obuhvaća javno mjesto kao što je ulica, trg i slično ne predstavlja nezakoniti dokaz jer svatko tko se pojavljuje na javnom prostoru mora računati s time da može biti snimljen nadzornom kamerom koja je postavljena na javnoj površini.

"Suprotno žalbenim navodima prvostupanjski sud pravilno je odbio prijedlog mlađih punoljetnika da se iz spisa predmeta kao nezakoniti dokazi izdvoje snimke nadzorne kamere grad S.-kamera s. F., nadzorne kamere P. C. ... ulica i službena zabilješka PU ..., Interventne policije S. od 24. studenog 2020. s prijenosnim medijem s fotografijama mlađeg punoljetnika S. K.

Naime, zaključak je i ovog suda kako je snimka kamere Grada S.-s. F. snimka nadzornih kamera javnog mjesta, a snimke kamera javnih mjesta kao što su ulice, trgovi i slično, ne predstavljaju nezakoniti dokaz, budući da svaka osoba koja se pojavljuje u javnom prostora mora biti spremna i računati s time da može biti snimljena nadzornom kamerom koja je postavljena na javnoj površini.

Nadalje pravilan je i zaključak prvostupanjskog suda kako se snimkom te nadzorne kamere nije narušila privatnost mlađih punoljetnika, a ne radi se o snimkama nastalim provođenjem posebnih dokaznih radnji, kako to neutemeljeno mlađi punoljetnik Š. u žalbi ističe."

Županijski sud u Splitu, Kžmp-7/2021-5 od 9. ožujka 2021.

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > PODNESCII, ZAPISNICI, ROKOVI I TROŠKOVI KAZNENOG POSTUPKA > TROŠKOVI KAZNENOG POSTUPKA

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 148. stavak 6.

Članak 149. stavak 4.

Žrtva koja je odustala od prijedloga za kazneni progon, uslijed čega je kazneni postupak protiv okrivljenika obustavljen, ne može biti oslobođena obveze plaćanja troškova postupka, osim ako okrivljenik ne izjavi da će ih platiti.

"Osnovano se u žalbi državnog odvjetnika ističe da se na oštećenika ne primjenjuje odredba članka 148. stavak 6. ZKP/08, kojom je propisano da sud može okrivljenika osloboditi obveze da naknadi u cijelosti ili djelomično troškove kaznenog postupka iz članka 145. stavak 2. točka 1. do 6. ovog Zakona te nagradu i nužne izdatke postavljenog branitelja, zbog lošeg imovinskog stanja te ako bi njihovim plaćanjem bilo dovedeno u pitanje uzdržavanje okrivljenika ili osoba koje je on dužan uzdržavati. Ako se te okolnosti utvrde nakon donošenja odluke o troškovima, predsjednik vijeća može posebnim rješenjem osloboditi okrivljenika dužnosti naknade troškova kaznenog postupka.

Dakle, iz citirane odredbe jasno proizlazi da se samo okrivljenik, odnosno osuđenik mogu uz određene uvjete osloboditi u cijelosti ili djelomično obveze da naknadi troškove kaznenog postupka.

U članku 149. stavak 4. ZKP/08 propisano je da žrtva koja je odustala od prijedloga za kazneni progon pa zbog toga bude obustavljen postupak, snosi troškove kaznenog postupka, ako okrivljenik nije izjavio da će ih platiti.

S obzirom na istaknute okolnosti, ukoliko okrivljenik ne izjavi da će platiti troškove kaznenog postupka iste snosi žrtva, odnosno oštećenik u suglasju sa člankom 149. stavak 4.ZKP/08".

Županijski sud u Splitu, Kž-158/2021-5 od 16. ožujka 2021.

KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK, PREKRŠAJNO PRAVO, PREKRŠAJNI POSTUPAK I PREKRŠAJI > KAZNENO PRAVO I KAZNENI POSTUPAK > KAZNENI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVITI PRAVNI LIJEKOVI > BITNE POVREDE ODREDABA KAZNENOG POSTUPKA> APSOLUTNO BITNA POVREDA

Zakon o kaznenom postupku

(NN 152/08, 76/09, 80/11, 91/12 - odluka Ustavnog suda broj 143/12, 56/13, 145/13, 152/14, 70/17 i 126/19)

Članak 468 .stavak 2.

Zakon o sudovima za mladež

(NN 84/11, 143/12, 148/13, 56/15 i 126/19)

Članak 65. KZ/11

Teško je povrijeđeno pravo na pravično suđenje maloljetniku zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda kada na sjednicu vijeća na kojoj se odlučivalo o prijedlogu državnog odvjetnika za određivanje privremene mjere smještaja maloljetnika u ustanovu socijalne skrbi, maloljetnik i njegov branitelj, a niti roditelj ili skrbnik nisu pozvani.

"7.1. Naime, Općinski sud u Splitu 13. svibnja 2021. zaprimio je prijedlog Općinskog državnog odvjetništva u Splitu poslovnog broja KOM-DO-15/21 da se prema maloljetnom A. D. L. izreče odgojna mjera pojačane brige i nadzora zbog kaznenog djela iz članka 331. stavka 1. KZ/11. U navedenom prijedlogu državni odvjetnik također je predložio da se maloljetnik privremeno smjesti u ustanovu socijalne skrbi, u suglasju sa člankom 65. ZSM.

7.2. Vijeće za mladež tog suda održalo je 19. svibnja 2021. sjednicu u kojoj je prihvatilo prijedlog državnog odvjetništva da se maloljetniku odredi privremena mjera smještaja u ustanovu socijalne skrbi prema članku 65. stavku 1. i 2. ZSM, međutim, na tu sjednicu nisu pozvani niti državni odvjetnik, niti maloljetnik i njegova braniteljica, a o sjednici vijeća nisu obaviješteni roditelji maloljetnika i predstavnik Centra za socijalnu skrb u S., uslijed čega mu je teško povrijeđeno pravo na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i sloboda.

7.3. Na ovaj način prvostupanjski sud je počinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08.

8. Naime, na sjednicu vijeća u kojoj se odlučivalo o prijedlogu državnog odvjetnika za određivanje privremene mjere smještaja maloljetnika u ustanovu socijalne skrbi, sud je bio dužan pozvati stranke, dakle državnog odvjetnika, maloljetnika i njegovu braniteljicu, a kako bi se maloljetnik mogao očitovati o prijedlogu državnog odvjetnika te iznijeti svoje prijedloge i eventualno iznijeti okolnosti koje mu idu u prilog, tim više što prema stanju u spisu prijedlog državnog odvjetnika za izricanje odgojne mjere maloljetniku i njegovom branitelju nije niti dostavljen.

9. Također je prvostupanjski sud prema članku 65. stavku 1. ZSM, prije odlučivanja o prijedlogu državnog odvjetništva za određivanje privremene mjere smještaja maloljetnika u ustanovu socijalne skrbi, trebao pribaviti podatke nadležnog centra za socijalnu skrb.

10. Zbog počinjene bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 2. ZKP/08, a na koju maloljetnik s pravom ukazuje u svojoj žalbi, valjalo je ukinuti prvostupanjsko rješenje i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje."

Županijski sud u Splitu, Kžm-7/2021-5 od 16. lipnja 2021.

8 > Građansko procesno pravo

54

810.513.22

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > SUDOVI > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST > IZBERIVA NADLEŽNOST

*Obiteljski zakon
(NN 103/15, 98/19 i 47/20)*

Članak 497.
Članak 498. stavak 3.
Članak 499. stavak 1.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 -
pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19)*

Članak 47. stavak 1. i 3.

Kada je riječ o izberivoj ili elektivnoj nadležnosti, u odredbi o takvoj vrsti mjesne nadležnosti zapravo dolaze do izražaja i interesi predlagatelja jer mu oni omogućuju da bira u pravilu između suda koji je po zakonu općemjesno nadležan za protustranku i još nekog drugog suda kojeg zakon određuje, uvažavajući specifične interese predlagatelja.

„Sud se prvog stupnja oglasio mjesno nenadležnim za postupanje u ovoj pravnoj stvari pozivom na odredbu članka 497. Obiteljskog zakona ("Narodne novine", broj 103/15, 98/19 i 47/20; dalje u tekstu: ObZ) i članka 47. stavka 3. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje u tekstu: ZPP) izražavajući ujedno pravno shvaćanje da je Općinski sud u Splitu, Stalna služba u Trogiru na čijem se području nalazi S. D., općemjesno nadležan i "da je u skladu s načelom ekonomičnosti nesporno da će se pred tim sudom brže i ekonomičnije provesti postupak što je u cilju zaštite prava protustranke obzirom na obvezu suda za saslušanjem stranke po članku 498. stavku 3. ObZ i potrebu provođenja vještačenja po članku 499. stavku 1. ObZ". Osnovano žaliteljica prigovara pravilnosti pobijanog rješenja jer je sud pogrešno primijenio odredbe na koje se pozvao.

Naime, odredbom je članka 497. ObZ propisano da je u postupcima radi lišenja i vraćanja poslovne sposobnosti nadležan sud koji je opće mjesno nadležan za osobu prema kojoj se provodi postupak. Pitanje opće mjesne nadležnosti regulirano je općim procesnim propisom, ZPP, i to odredbom članka 47. stavka 1. prema kojoj je za suđenje općemjesno nadležan sud na čijem području tuženik ima prebivalište. Stavkom 3. istog članka propisano

je ako tuženik pored prebivališta ima i boravište u kojem drugom mjestu, a prema okolnostima može se pretpostaviti da će tu dulje vrijeme boraviti, općemjesno je nadležan i sud boravišta tuženika. Žalbeni sud smatra da se u primjeni ZPP na predmetni izvanparnični postupak pojam tuženika odnosi na stranku na pasivnoj strani u postupku, a to je protustranka.

Iz činjenice da je sud predmetnu odluku utemeljio na odredbi članka 47. stavka 3. ZPP u vezi s člankom 497. ObZ, zaključiti je da je sud smatrao da protustranka ima prebivalište u Š., a boravište u S. D., S. V. gdje je smještena u domu za starije i nemoćne osobe, što je sud naveo i u uvodu rješenja, usprkos tome što je u prijedlogu navedeno da protustranka ima dva prebivališta.

Zaključak suda o tome da protustranka ima prebivalište u Š., a boravište u S. D., S. V., je u skladu sa sadržajem spisa zato što je njezina šibenska adresa navedena u njezinoj osobnoj iskaznici broj ... izdanoj od PU Šibensko-kninske, a što proizlazi iz ovjere javnog bilježnika Lj. M. iz Š. broj: Ov- 8163/17 od 20. listopada 2017. jer osoba, u skladu s odredbom članka 2. stavka 1. i članka 3. stavka 1. Zakona o prebivalištu ("Narodne novine", broj 144/12 i 158/13), može imati samo jedno prebivalište. Okolnost da se ona sada nalazi u domu za starije i nemoćne osobe ne znači njezino drugo prebivalište, već znači boravište, u skladu s odredbom članka 2. stavka 2. i članka 4. stavka 4. spomenutog Zakona o prebivalištu.

Sadržaj odredbe članka 47. stavka 3. ZPP na čiju primjenu upućuje odredba članka 497. ObZ, ukazuje da je nadležnost u konkretnom slučaju izberiva ili elektivna. To znači da ona daje mogućnost predlagatelju da između više sudova koje zakon proglašava mjesno nadležnim odabere onaj koji mu najviše odgovara. Kada je riječ o izberivoj ili elektivnoj nadležnosti, u odredbi o takvoj vrsti mjesne nadležnosti zapravo dolaze do izražaja i interesi predlagatelja jer mu oni omogućuju da bira u pravilu između suda koji je po zakonu općemjesno nadležan za protustranku i još nekog drugog suda kojeg zakon određuje uvažavajući specifične interese predlagatelja.

U konkretnom je slučaju predlagatelj odabrao sud prebivališta protustranke na što je ovlašten upravo stoga što ga na to ovlašćuje odredba članka 47. stavka 3. ObZ propisujući izberivu ili elektivnu nadležnost u slučaju da protustranka, pored prebivališta, ima i boravište.

Stoga je sud pogrešno primijenio odredbu članka 47. stavka 3. ZPP kada se po službenoj dužnosti oglasio mjesno nenadležnim i predmet odlučio ustupiti Općinskom sudu u Splitu, Stalnoj službi u Trogiru.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-114/2021-2 od 26. veljače 2020.

55

810.513.245

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST > MJESNA NADLEŽNOST ZA POJEDINE VRSTE SPOROVA > NADLEŽNOST U SPOROVIMA O NEKRETNINAMA I ZBOG SMETANJA POSJEDA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 20. stavak 2.

Članak 47.

Članak 56. stavak 1.

Kod spora radi predaje u (su)posjed nekretnine ne postoji isključiva nadležnost u smislu članka 56. stavka 1. ZPP-a.

„Prvostupanjski se sud po službenoj dužnosti oglasio mjesno nenadležnim temeljem odredbe članka 20. stavka 2. i članka 56. stavka 1. ZPP- a.

Prvostupanjski sud je u obrazloženju pobijanog rješenja naveo da se u ovom slučaju radi o sporu o nekretnini koja se nalazi u mjestu koje se nalazi na području Općinskog suda u Crikvenici, te je upravo taj sud isključivo mjesno nadležan za postupanje.

Tužbenim zahtjevom tužitelj kao suvlasnik 1/2 idealnog dijela nekretnine zahtijeva od tuženika predaju u suposjed nekretninu navodeći da tuženici drže u posjedu i koriste i suvlasnički dio nekretnine tužitelja nakon što je doneseno rješenje o razvrgnuću. Dakle, spor koji se vodi među strankama radi predaje u posjed stana po pravnoj prirodi nije spor koji se može izjednačiti sa sporom koji se vodi zbog smetanja posjeda ili sa sporom o pravu vlasništva odnosno drugog stvarnog prava na predmetnoj nekretnini. Pored toga je za navesti da je tužitelj postavio uz tužbeni zahtjev za predaju u suposjed i zahtjev za isplatu.

Stoga se u konkretnom slučaju imaju primijeniti odredbe o općoj mjesnoj nadležnosti za tuženika (članak 47. ZPP-a.), te je osnovana žalba tužitelja budući u konkretnom slučaju ne postoji isključiva nadležnost u smislu citirane odredbe članka 56. stavka 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1860/2020-2 od 14. prosinca 2020.

56

810.513.249

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > POSEBNA MJESNA NADLEŽNOST > MJESNA NADLEŽNOST ZA POJEDINE VRSTE SPOROVA > MJESNA NADLEŽNOST U OSTALIM SPOROVIMA

Uredba (EU) br. 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.

Članak 18.

Članak 19.

Zakon o potrošačkom kreditiranju

(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16)

Članak 19.1. stavak 1.

Za suđenje u postupku radi utvrđenja ništetnim ugovora o kreditu po tužbi tužitelja koji ima prebivalište u Republici Hrvatskoj (kao potrošača jer se radi o potrošačkom ugovoru) protiv banke sa sjedištem u Austriji, nadležan je sud u Republici Hrvatskoj, ukoliko stranke sporazumom nisu ugovorile nadležnost drugog suda.

„Sud prvog stupnja je ocijenio osnovanim prigovor apsolutne nenadležnosti suda u Republici Hrvatskoj, obzirom na Ugovorom o kreditu ugovorenu nadležnost Okružnog suda u Klagenfurtu/Celovec, navodeći da osnovanost prigovora apsolutne nenadležnosti proizlazi i iz članka 4. Uredbe Bruxelles 1 BIS.

Navedenim postupanjem prvostupanjski sud je, po ocjeni ovog žalbenog suda, pogrešno primijenio materijalno pravo.

Naime, u konkretnoj procesnoj situaciji potrebno je primijeniti članak 18. i 19. Uredbe (EU) broj 1215/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2012. o nadležnosti, priznavanju i izvršenju sudskih odluka u građanskim i trgovačkim stvarima.

Odredbom članka 18. stavka 1. Uredbe propisano je da potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne stranke bilo pred sudovima države članice u kojoj ta stranka ima domicil, ili, neovisno o domicilu druge stranke, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima domicil.

Stavkom 2. određeno je da druga ugovorna stranka može pokrenuti postupak protiv potrošača samo pred sudovima države članice u kojoj potrošač ima domicil. Stavkom 3. određeno je da ovaj članak ne utječe na pravo podizanja protutužbe pred sudom pred kojim, u skladu s ovim Odjeljkom, teče prvotni postupak.

Članak 19. propisuje:

"Odredaba ovog odjeljka može se odstupiti samo sporazumom:

1. koji je sklopljen nakon nastanka spora;
2. koji omogućuje potrošaču pokretanje postupka pred sudom različitim od suda koji je naveden u ovom odjeljku; ili

3. koji je sklopljen između potrošača i druge ugovorne stranke, od kojih oba u vrijeme sklapanja ugovora imaju domicil ili uobičajeno boravište u istoj državi članici i kojim se prenosi nadležnost na sudove te države članice, pod uvjetom da taj sporazum nije suprotan pravu te države članice."

Primjenom citiranih odredbi članka 18. i 19. Uredbe, sud u Republici Hrvatskoj je nadležan u postupku radi utvrđenja ništetnim ugovora o krediti po tužbi tužitelja koji ima prebivalište u Republici Hrvatskoj (kao potrošača jer se radi o potrošačkom ugovoru) protiv banke sa sjedištem u Austriji, jer stranke nisu ugovorile nadležnost drugog suda sporazumom nakon nastanka spora.

Prema odredbi članka 19. 1. stavka 1. Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16), u sporovima koji nastanu u vezi s ugovorom o kreditu potrošač može pokrenuti postupak protiv druge ugovorne strane bilo pred sudovima države u kojoj druga ugovorna strana ima sjedište, ili, neovisno o sjedištu druge ugovorne strane, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima prebivalište.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1572/2020-2 od 17. prosinca 2020.

57

810.513.4

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > SPORAZUM O MJESNOJ NADLEŽNOSTI

Zakon o potrošačkom kreditiranju

(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16)

Članak 3. stavak 1. točka b)

Ugovorna odredba o mjesnoj nenadležnosti prema sjedištu ugovaratelja kod ugovora o leasingu kojim nije propisana obveza kupnje predmeta ugovora, ne uzrokuje suprotno načelu savjesnosti i poštenja znatnu neravnotežu u pravima i obvezama stranaka na štetu potrošača, jer tužitelj kao korisnik operativnog leasing nije korisnik kredita te nema svojstvo potrošača u smislu Zakona o potrošačkom kreditiranju.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem Općinski sud u Slavanskom Brodu, Stalna služba u Novoj Gradiški proglasio se mjesno nenadležnim i odredio da će se, nakon pravomoćnosti rješenja, predmet ustupiti nadležnom Općinskom građanskom sudu u Zagrebu.

Iz stanja spisa proizlazi:

- da je tužitelj 13. lipnja 2019. podnio tužbu prvostupanjskom sudu koji je sud njegovog prebivališta;

- da je predmet ovog postupka utvrđenje ništetnim odredbi Ugovora o operativnom leasing br. 20259/07 od 11. prosinca 2007. koje se tiču o promjenjive kamatne stope te isplata,

- da je tuženik u odgovoru na tužbu, prije nego li se upustio u raspravljanje, istaknuo prigovor mjesne nenadležnosti prvostupanjskog suda, pozivajući se na odredbu članka 46. i 48. ZPP-a jer su parnične stranke Ugovorom potvrdile zakonske odredbe o općemjesnoj nadležnosti za tuženika (članak 17.11. ugovora) te predložio da se isti oglasi mjesno nenadležnim i predmet ustupiti mjesno nadležnom sudu - Općinskom građanskom sudu u Zagrebu.

Tužitelj naglašava kako odredba o ugovorenoj mjesnoj nadležnosti prema sjedištu tuženika, unaprijed tipiziranog i formuliranog ugovora, uzrokuje suprotno načelu savjesnosti i poštenja znatnu neravnotežu u pravima i obvezama stranaka na štetu potrošača - tužitelja. Stoga da je, sukladno odredbi članka 59. ZPP-a, nadležan sud poslovne jedinice pravne osobe (o čemu da postoji brojna sudska praksa).

U odgovoru na žalbu tuženik je predložio da se ista odbije jer tuženik nije banka nego leasing društvo, da uopće nema poslovnu jedinicu na području prvostupanjskog suda i da je jedino ispravno primijeniti odredbu članka 48. ZPP-a prema kojoj je nadležan sud njegovo sjedišta.

Naime, tužitelj gubi iz vida odredbu članka 3. Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09., 112/12., 143/13., 147/13., 09/15., 78/15., 102/15. i 52/16.; dalje u tekstu: ZPK) kojom su propisane iznimke od primjene tog zakona. Tako je pod st. 1. toč. b) određeno da se isti ne odnosi na ugovore o operativnom leasingu kada u glavnom ili posebnom ugovoru nije propisana obveza kupnje predmeta ugovora. Takva obveza postoji samo onda ako to jednostrano odluči vjerovnik.

Stoga neosnovano tužitelj u žalbi navodi da je navedena ugovorna odredba suprotna načelu savjesnosti i poštenja i da uzrokuje neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu tužitelja, jer on nije korisnika kredita, već operativnog leasinga. Stoga je u konkretnom slučaju isključena primjena odredaba ZPK-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-70/2021-2 od 3. ožujka 2021.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > SPORAZUM O MJESNOJ NADLEŽNOSTI

*Zakon o zaštiti potrošača
(NN 41/14, 110/15 i 14/19)*

Članak 49. stavak 1. i 2.

Direktiva 93/13 EEZ Vijeća od 5. travnja 1993.

*Zakon o potrošačkom kreditiranju
(NN 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16)*

Članak 19.1

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 28/13, 89/14 i 70/19)*

Članak 46.

Članak 48.

Prorogacijska klauzula o mjesnoj nadležnosti u korist registriranog sjedišta banke o kojoj se nije posebno pregovaralo je ništetna ako suprotno načelu savjesnosti i poštenja uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača imajući u vidu vrijednost predmeta spora. Udaljenost između prebivališta tužitelja (potrošača) i sjedišta tuženika (banke), mogućnost dolaska na sud (u mjeri da taj trošak i način dolaska stranku odvraća od bilo kakvog prigovora ili pravnog lijeka ili tužbe), opće imovno stanje potrošača, te ostale relevantne okolnosti koje predstavljaju *questio facti*.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem odbijen je kao neosnovan prigovor mjesne nenadležnosti Općinskog suda u Čakovcu za postupanje u ovoj pravnoj stvari.

Prvostupanjski sud je pobijano rješenje donio nakon što je ocijenio da bi odredba članka 14. stavka 1. Ugovora bila nepoštena u smislu odredbe članka 49. stavka 1. i 2. Zakona o zaštiti potrošača ("Narodne novine", broj 41/14, 110/15 i 14/19; dalje u tekstu: ZZP), ovo jer kao odredba unaprijed formuliranog ugovora uzrokuje, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, znatnu neravnotežu u pravima i obvezama stranaka na štetu tužitelja.

Iz stanja spisa proizlazi da je tužitelj potpisao Ugovor o kreditu, kojim je u čl. 14. st. 1. ugovorena nadležnost suda u mjestu sjedišta Banke.

No, prema stavu ovog suda takva ugovorena klauzula predstavlja nepoštenu odredbu ugovora.

U tom smislu valja upozoriti na Direktivu 93/13 EEZ Vijeća (dalje u tekstu: Direktiva 93/13) od 5. travnja 1993. o nepoštenim odredbama potrošačkih ugovora, koja je u cijelosti implementirana u hrvatski pravni sustav.

Tako je odredbom članka 49. ZZP-a propisano da ugovorna odredba o kojoj se nije pojedinačno pregovaralo smatra se nepoštenom ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje značajnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača, s time da se smatra se da se o pojedinoj ugovornoj odredbi nije pojedinačno pregovaralo ako je ta odredba bila unaprijed formulirana od strane trgovca te zbog toga potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj, poglavito ako se radi o odredbi unaprijed formuliranoga standardnog ugovora trgovca. Pravna posljedica takvih odredbi propisana je odredbom članka 55. stavka 1. istog zakona i to na način da je određeno da je nepoštena ugovorna odredba ništava.

U konkretnom slučaju radi se o ugovornoj klauzuli koja nije bila posebno pregovarana, a koja uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama, budući bi radi ostvarenja svojih prava i obveza tuženik bio u obvezi putovati u R., što bi, obzirom da živi u K., Č. uzrokovalo značajnu financijsku neravnotežu, obzirom na cijenu putovanja tuženika u R. i natrag, kao i obzirom na za to potrebno vrijeme. Također, navedena odredba je bila unaprijed formulirana od strane trgovca, slijedom čega potrošač nije imao utjecaja na njezin sadržaj.

Također, Vrhovni sud Republike Hrvatske je u svojoj oduci poslovnog broja Grl-143/2019-2 od dana 11. prosinca 2019. iznio pravno shvaćanje prema kojem je, za spor u vezi s ugovorom o kreditu, u smislu odredbe članka 19.1 Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 09/15, 78/15, 102/15 i 52/16; dalje: ZPK), mjesno nadležan sud prebivališta potrošača.

Dodatno, potrebno je istaknuti kako je na sjednici Građanskog odjela Županijskog suda u Splitu dana 29. siječnja 2020. zauzeto pravno shvaćanje da je prorogacijska klauzula (o mjesnoj nadležnosti) u korist registriranog sjedišta banke, klauzula o kojoj se nije posebno pregovaralo a ista je ništeta ako, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, uzrokuje znatnu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana na štetu potrošača imajući u vidu vrijednost predmeta spora, udaljenost između prebivališta tužitelja (potrošača) i sjedišta tuženika (banke), mogućnost dolaska na sud (u mjeri da taj trošak i način dolaska stranku odvratiti od bilo kakvog prigovora ili pravnog lijeka ili tužbe), opće imovno stanje potrošača, te ostale relevantne okolnosti koje predstavljaju *questio facti*.

U takvoj situaciji, prilikom ocjene nadležnosti suda, ne može doći do primjene odredbi članka 46. i 48. ZPP-a, već valja primijeniti odredbu članka 19.1 Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine", broj 75/09, 112/12, 143/13, 147/13, 9/15, 78/15, 102/15 i 52/16) koja propisuje da potrošač u sporovima koji nastanu u vezi s ugovorom o kreditu može protiv druge ugovorne strane pokrenuti postupak bilo pred sudovima države u kojoj druga ugovorna strana ima sjedište ili neovisno o tome, pred sudovima mjesta gdje potrošač ima prebivalište“

Županijski sud u Splitu, Gž-1596/2020-2 od 23. ožujka 2021.

59

810.513.6

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > NADLEŽNOST SUDOVA > MJESNA NADLEŽNOST > ISPITIVANJE MJESNE NADLEŽNOSTI

*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku
(NN 25/13)*

Članak 5.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 20. stavak 1. i 2.

Okolnost da tužena svoj kasniji podnesak naziva „dopunom odgovora na tužbu“ ne znači da je ona u odgovoru na tužbu istakla prigovor mjesne nenadležnosti.

„Tužena se detaljnim odgovorom na tužbu 27. studenoga 2017. doista upustila u raspravljanje o glavnoj stvari, ali uz veći broj prigovora koji je u tom podnesku istakla, nije naveden prigovor mjesne nenadležnosti. Pritom okolnost da tužena svoj kasniji podnesak naziva "dopunom odgovora na tužbu" ne znači da je ona u odgovoru na tužbu istakla prigovor mjesne nenadležnosti.

Naime, odredba je članka 20. stavka 1. ZPP novelirana Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 25/13), i to člankom 5. kojim su u članku 20. stavcima 1. i 2. riječi "na pripremnom ročištu ili, ako ono nije održano, do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari na prvom ročištu za glavnu raspravu" zamijenjene riječima "do upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari". To znači da je intencija zakonodavca pri spomenutoj noveli bila priječiti tuženika da ističe prigovor mjesne nenadležnosti nakon što je već dao odgovor na tužbu.

Dakle, sud je pravilno primijenio odredbu članka 20. stavka 1. ZPP kada je odbacio tuženičin prigovor mjesne nenadležnosti kao nepravovremen jer je on istaknut nakon što je tužena dala odgovor na tužbu, a pravovremeno ga je mogla istaći najkasnije do upuštanja u raspravljanje o glavnoj stvari.“

Županijski sud u Splitu, Gž-831/2020-2 od 7. siječnja 2021.

60

810.625

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > STRANKE > SUPARNIČARI > NUŽNI

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15 – proć. tekst)

Članak 57.

Članak 90.

Zakon o obveznim odnosima

(NN 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18)

Članak 1063.

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 109.

Članak 201.

Suvlasnici zgrade su nužni i jedinstveni suparničari u postupku radi naknade štete nastale na zajedničkim dijelovima zgrade.

„Predmet ovog spora predstavlja zahtjev tužitelja za naknadu neimovinske i imovinske štete kao posljedice ozljeđivanja prilikom pada na stepenicama stambene zgrada anagrafske oznake u S., u kojoj živi temeljem ugovora o najmu stana s G. Z. kao vlasnikom predmetnog stana.

Prvostupanjski sud je po provedenom dokaznom postupku djelomično prihvatio tužbeni zahtjev tužitelja držeći utvrđenim kako je tužitelj odnosno prigode zadobio ozljede uslijed pada na napukloj stepenici na stepeništu predmetne stambene zgrade, pozivajući se na primjenu odredaba članka 85. stavka 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14 i 81/15, dalje u tekstu: ZV) o upravljanju suvlasničkom stvari, prema kojoj cijelom nekretninom na kojoj je na jednom ili više suvlasničkih dijelova osnovano vlasništvo određenog posebnog dijela upravljaju suvlasnici po općim pravilima o upravljanju suvlasničkom stvari, smatrajući kako se u konkretnom slučaju radi o solidarnoj obvezi tuženika kao jednog od suvlasnika predmetne zgrade koji su dužni održavati zgradu.

Osnovani su navodi žalbe da su vlasnici posebnih dijelova za štetu nastalu na zajedničkim dijelovima nekretnine, što u smislu članka 67. stavka 6. ZV-a predstavlja stepenište zgrade sagrađene na predmetnoj nekretnine, nužni ali i jedinstveni suparničari u smislu članka 201. ZPP-a, jer se spor može riješiti samo na isti način i u odnosu na sve upisane suvlasnike predmetne nekretnine.

Sukladno odredbi članka 90 stavka 1 i 4 ZV -a, po ocjeni ovoga suda za štetu nastalu zbog neodržavanja zajedničkih dijelova tužitelju pripada pravo na naknadu iz sredstava pričuve. Naime, prema odredbi članka 90 stavka 1. ZV, pričuva je namjenski vezana zajednička imovina svih koji su suvlasnici nekretnine, namijenjena za pokriće troškova održavanja i poboljšavanja nekretnine te za otplaćivanje zajma za pokriće tih troškova. Temeljem navedene odredbe pričuva je zajedničko nepodijeljeno vlasništvo svih suvlasnika zgrade po udjelima koji nisu određeni, ali su određivi (članak 57. ZV-a), a za troškove i terete koji se odnose na zajedničku stvar, zajedničari odgovaraju solidarno.

U konkretnom slučaju radi se o nužnim i jedinstvenim suparničarima koje postoji kada se prema zakonu ili zbog prirode materijalno-pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima. Razlikuju se dvije vrste nužnog suparničarstva: jedinstveno i nužno suparničarstvo u užem smislu. Jedinstveno suparničarstvo postoji u onim situacijama u kojima se sporni odnos može riješiti samo na jedinstven način prema svim suparničarima. Odluka koju sud donosi svojom pravosnažnošću djeluje i prema subjektima spornog materijalno-pravnog odnosa koji nisu učestvovali u parnici. Međutim, nužno suparničarstvo u užem smislu postoji u onim situacijama u kojima se sporni odnos ne samo da mora riješiti na isti način prema svim subjektima spornog odnosa, nego u parnici nužno moraju učestvovati svi učesnici spornog odnosa.

Utoliko s pravom žalitelj ukazuje na nepotpunu pasivnu legitimaciju u odnosu na tužbeni zahtjev tužitelja budući tužitelj nije ovlašten zahtijevati naknadu štete u odnosu na jednog od upisanih vlasnika posebnih dijelova predmetne zgrade za štetu nastalu stanjem na zajedničkim dijelovima nekretnine jer pasivno legitimirani u postupku naknade štete trećim osobama nastale na zajedničkim dijelovima nekretnine odgovaraju svi suvlasnici kao nužni i jedinstveni suparničari.

U navedenom sud je bio dužan pozvati tužitelja na uređenje tužbe sukladno odredbi članka 109. stavka 1. ZPP-a točnim označavanjem svih vlasnika, odnosno suvlasnika predmetne nekretnine jer je pretpostavka za traženjem konkretne pravne zaštite uredna tužba, što je u konkretnom slučaju izostalo.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-370/2019-2 od 27. studenog 2020.

61

810.625

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > STRANKE > SUPARNIČARI > NUŽNI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08,96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 201.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96 - 94/17)

Članak 66. stavak 1.

Članak 367.

Članak 369.

Kada se tužbeni zahtjev odnosi na stjecanje prava vlasništva dosjelošću na nekretnini koja je upisana kao etažno vlasništvo s neodređenim omjerom suvlasničkih dijelova, tada na pasivnoj strani moraju biti obuhvaćeni svi suvlasnici nekretnine jer isti imaju položaj jedinstvenih i nužnih suparničara.

„Prvostupanjskom je djelomičnom presudom na temelju priznanja usvojen tužbeni zahtjev postavljen u tužbi u odnosu na tuženike pod 1., pod 2. i pod 4. te je utvrđeno da je tužitelj vlasnik k.č.br. 5574/66, u naravi zgrada, ... ulica, površine 11 m², koja nekretnina je upisana u zemljišnu knjigu kod zemljišnoknjižnog odjela Općinskog građanskog suda u Zagrebu u zk. ul. 5803 k.o. Grad Z. Uvidom u zemljišnoknjižni izvadak proizlazi:

- da je u Z.U. 5803 k.o. Grad Z., upisana kat. čest. 5574/7 kuća br. 41 i dvorište, ... ulica, površine 155 m²; kat. čest. 5574/65 zgrada ... ulica, površine 11 m²; te kat. čest. 5574/66 zgrada ... ulica, površine 11 m², dok su u vlastovnici upisani suvlasnički dijelovi s neodređenim omjerom ETAŽNO VLASNIŠTVO na E1 do E-9;

- da je u A listu temeljem prijavnog lista sa diobnim nacrtom R. N. br. 240/2000 potvrđenog po Gradskom zavodu za katastar i geodetske poslove pod br. Klasa: 932-06/00-01/3381, Ur. broj: 251-15-02/1-2000-3 dana 6. prosinca 2000., te prijavnog lista sa kopijom katastarskog plana R.N. br. 363/2001 potvrđenog po Gradskom zavodu za katastar i geodetske poslove pod br. Klasa: 932-06/01-01/1171, Ur. broj: 251-15-02/1-2001-4 dana 18. svibnja 2001., mijenjan broj, oblik, površina, izgrađenost, te kućni broj kod čk. br. 5574/7 stambena zgrada u Z., ... ulica br. 45, površine 49,2 čhv. ili 177 m², na: - čk. br. 5574/7 kuća br. 41 i dvorište ... ulica, površine 155 m², - čk. br. 5574/65 zgrada ... ulica, površine 11 m², - čk. br. 5574/66 zgrada ... ulica, površine 11 m²;

- da je etažno vlasništvo upisano temeljem Međuvlasničkog ugovora od 2. svibnja 2017., Ugovora o upravljanju stambenom zgradom od 26. lipnja 2017., Popisa objekata u zgradi od 21. studenog 2017., te na temelju odredbe čl. 15. i 17. Pravilnika o povezivanju zemljišne knjige i knjige položenih ugovora i upisu prava vlasništva posebnog dijela nekretnine („Narodne novine“, broj 121/13 i 61/18; dalje u tekstu: Pravilnik), te odredbe čl. 367. i 370 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima („Narodne novine“, broj 91/96 - 94/17).

Odredbom članka 201. ZPP propisano je da, ako se prema zakonu ili zbog prirode pravnog odnosa spor može riješiti samo na jednak način prema svim suparničarima - jedinstveni suparničari, smatraju se oni kao jedna parnična stranka, tako da se u slučaju ako pojedini suparničari propuste koju parničnu radnju učinak parničnih radnji što su ih poduzeli drugi suparničari proteže i na one koji te radnje nisu poduzeli.

Po mnijenju ovog drugostupanjskog suda, a imajući u vidu gore prezentirani sadržaj zemljišnoknjižnog uložka za sada proizlazi da su tuženici jedinstveni (a i nužni) suparničari. Da i sam tužitelj smatra da je tako, razvidno je iz činjeničnih navoda tužbe gdje tužitelj predlaže da ga se, za slučaj da sud smatra da se radi o jedinstvenim suparničarima pozove na uređenje tužbe glede pasivne legitimacije.

Za slučaj različitosti poduzetih radnji jedinstvenih suparničara, primijenit će se pravila o otklanjanju kolizije na način da se uzima najkorisnija radnja, što je najčešće radnja osporavanja zahtjeva odnosno, u konkretnom slučaju žalba tuženika pod 3.

Županijski sud u Splitu, Gž-37/2021-2 od 4. ožujka 2021.

62

810.66

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > STRANKE > STVARNA LEGITIMACIJA

*Zakon o suzbijanju diskriminacije
(NN 85/08 i 112/12)*

*Članak 1.
Članak 16.*

Tuženik je odlukom u dijelu kojim je propisano da se javna površina, izvanulično parkiralište može dodijeliti na korištenje isključivo Sindikatu turizma i usluga Hrvatske – Sindikalnoj podružnici autoprijevoznika D., izravno stavio u povoljniji položaj članove tog Sindikata u odnosu na osobe koje nisu članovi tog sindikata te je na ovakav način diskriminatorno postupio prema takstistima koji nisu članovi tog sindikata, pa isti imaju pravo tražiti antidiskriminacijsku zaštitu.

„Predmet ovoga spora je zahtjev tužitelja kojim traži da se utvrdi da je tuženik povrijedio njihovo pravo na jednako postupanje izravnom diskriminacijom temeljem njihova nečlanstva u sindikatu, i to donošenjem Odluke o izmjenama i dopunama Odluke o organizaciji i načinu naplate i kontrole parkiranja u Gradu D. od 8. svibnja 2019. (dalje u tekstu: Odluka) u dijelu kojim je propisano da se javna površina, javno dobro u općoj uporabi, dio kat. čest. 2779/2, z. ul. 3028, sve k.o. D., izvanulično parkiralište ispod tvrđave M. (Zona D), u naravi autotaksi stajalište kolokvijalno zvano M. M. i P. (dalje u tekstu: izvanulično parkiralište), može na korištenje dodijeliti isključivo Sindikatu–

Sindikalnoj podružnici D. (dalje u tekstu: Sindikat), kao i donošenjem rješenja Upravnog odjela za promet od 4. lipnja 2019. (dalje u tekstu: Rješenje) kojim je tom Sindikatu, odobrena uporaba navedenog parkirališta, zahtjev da se omogući korištenje nečlanovima Sindikata izvanuličnog parkirališta, zahtjev da se ukloni znak rezervirano za Sindikat i ukloni oglasna ploča Sindikata, kao i zahtjev da se utvrđena povreda objavi u medijima, u tiskanim izdanjima tjednika D. v. i D. 1., kao i na internetskim portalima istih, kao i na svojoj službenoj internetskoj stranici i službenoj facebook stranici.

Među strankama je i dalje sporno, je li tuženik donošenjem navedene Odluke i Rješenja kojim je izvanulično parkiralište dao na korištenje samo članovima Sindikata povrijedio pravo tužitelja na jednako postupanje iz odredbe članka 1. Zakon o suzbijanju diskriminacije ("Narodne novine", broj 85/08 i 112/12; dalje u tekstu: ZSD).

Pravilno je prvostupanjski sud i prema stavu ovoga suda smatrao da su tom Odlukom članovi Sindikata u povoljnijem položaju u odnosu na sve ostale, pa tako i u odnosu na tužitelje, bez obzira što su kao taksisti u svojim ponudama tuženiku nudili veći iznos od iznosa koji je za zakup izvanuličnog parkirališta ugovoren sa Sindikatom. Isto tako, pravilno je prvostupanjski sud naveo da u situaciji kada tuženik nije raspisao javni natječaj za korištenje izvanuličnog parkirališta, da ostali taksisti snose nerazmjerni teret, odnosno da trpe veliku štetu s obzirom na atraktivnost navedenog parkirališta iz razloga što se na njemu ne mogu parkirati.

Budući da je člankom 1. stavkom 2. ZSD-a, propisano da se diskriminacijom u smislu ovoga Zakona smatra stavljanje u nepovoljniji položaj bilo koje osobe po osnovi iz stavka 1. ovoga članka, kao i osobe povezane s njom rodbinskim ili drugim vezama, u ovom slučaju nečlanstvom u sindikatu, to je pravilno prvostupanjski sud zaključio da je položaj tužitelja stavljen u nepovoljniji položaj po navedenoj osnovi (nečlanstvom u Sindikatu) i da su ponašanjem tuženika, i to donošenjem Odluke kojom se izvanulično parkiralište daje na korištenje samo članovima Sindikata, kao autotaksi prijevoznici koji nisu u Sindikatu, stavljeni u nepovoljniji položaj u odnosu na članove Sindikata.

Pri tome je prvostupanjski sud naveo da je navedeno parkiralište najatraktivnije parkiralište u samom Gradu D. (što je općepoznato), pa u takvoj situaciji kada su taksisti koji nisu u Sindikatu onemogućeni parkirati na izvanulično parkiralište jer mogu parkirati samo članovi Sindikata, a kako ZSD-u propisuje da je navedeno zabranjeno, to je pravilno taj sud naveo da osporavana Odluka omogućava parkiranje na tom parkiralištu samo jednoj skupini, i to članovima Sindikata, dok je svima ostalima onemogućen pristup. Stoga je pravilno prvostupanjski sud zaključio da se na ovakav način diskriminatorno postupa prema taksistima koji nisu članovi Sindikata i da nije opravdano postavljati razlike korisnicima javnog parkirališta na način kako je to učinjeno osporavanom tuženikovom Odlukom.

Isto tako, u odnosu na prigovor promašene aktivne legitimacije koji tuženik ponavlja u žalbi, ističe se, da je pravilno prvostupanjski sud taj prigovor otklonio pozivajući se odredbu članka 16. ZSD-a, koja propisuje da svatko tko smatra da mu je zbog diskriminacije povrijeđeno neko pravo može tražiti zaštitu tog prava u postupku u kojem se o tom pravu odlučuje. Neosnovano tuženik tvrdi da tužitelji mogu biti samo fizičke osobe, koje mogu biti samo članovi sindikata, kada u navedenom članku 16. ZSD-a jasno stoji da svatko tko smatra da mu je diskriminacijom povrijeđeno neko pravo može tražiti sudsku zaštitu, dakle, ne postoji razlika pravnih i fizičkih osoba.

Za navesti je da su stranke u antidiskriminacijskim parnicama s jedne strane žrtva diskriminacije, kao tužitelj, te s druge strane, kao tuženik, osoba u odnosu na koju se traži antidiskriminacijska zaštita, a koja je u pravilu osoba za koju se tvrdi da svojim djelovanjem krši ustavna i zakonska jamstva jednakog postupanja i da stavlja neku osobu u nepovoljniji položaj po osnovama određenima u odredbi iz članka 1. ZSD-a.

Tužitelj će u pravilu biti fizička osoba s obzirom na to da se većina razlikovnih osobina nabrojenih u odredbi članka 1. ZSD-a (spol, rasa, etnička pripadnost itd.) može odnositi samo na fizičke osobe, međutim, kako je objašnjenje diskriminacije u članku 1. toga Zakona, veoma široko, pa obuhvaća i stavljanje u nepovoljniji položaj osoba povezanih s osobom kod koje postoji neka od značajnih osobina prema stavku 2. toga članka (u ovom slučaju nečlanstvom tužitelja u sindikatu), tako da se ne može isključiti mogućnost da u iznimnim slučajevima aktivno procesno legitimirane budu i pravne osobe, a o čemu je riječ u ovom slučaju. Na to upućuje i tumačenje odredbe članka 16. stavka 1. ZSD-a, koji određuje da ima pravo tražiti antidiskriminacijsku zaštitu „svatko tko smatra da mu je zbog diskriminacije povrijeđeno neko pravo.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-240/2021-3 od 25. ožujka 2021.

63

810.833.26

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNE RADNJE > PARNIČNE RADNJE SUDA > DOSTAVLJANJE > NAČIN DOSTAVLJANJA > ELEKTRONIČKIM PUTEM

*Pravilnik o elektroničkoj komunikaciji
(NN 5/20)*

Članak 5. točka 4.
Članak 10.

Uredba (EU) broj 910/14

Članak 25.-članak 27.
Članak 28.-članak 34.

*Pravilnik o pružanju i korištenju usluga povjerenja
(NN 60/19)*

*Pravilnik o radu u sustavu eSpis
(NN 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 112/17, 119/18, 39/20, 138/20 i 147/20)*

Odredbu članka 10. stavka 2. Pravilnika o elektroničkoj komunikaciji valja tumačiti ekstenzivno i u sumnji je li nešto potpisano ili nije kvalificiranim elektroničkom potpisom uvijek valja polaziti od predmnijeve kako je pismeno potpisano na valjan način.

„U žalbi ovrhovoditelj ponovno ukazuje kako bi njegov podnesak, predan sudu putem sustava za komunikaciju sa sudovima elektronskim putem bio potpisan kvalificiranim elektroničkim potpisom u smislu odredbe članka 106. stavka 2. ZPP-a.

Prema pravilniku o elektroničkoj komunikaciji ("Narodne novine", broj 5/20, dalje u tekstu: Pravilnik) sukladno članku 5. točka 4. kvalificirani elektronički potpis je napredan elektronički potpis koji je izrađen pomoću kvalificiranih sredstava za izradu elektroničkog potpisa i temelji se na kvalificiranom certifikatu za elektroničke potpise,

Ovrhovoditelj Grad. P. je vanjski korisnik informacijskog sustava u smislu odredbe članka 6. citiranog Pravilnika, te po odredbi članka 10. citiranog Pravilnika:

4. Kad se uz podnesak prilažu javne isprave koje već postoje u elektroničkom obliku, one se dostavljaju u izvorniku kao dokument elektronički potpisan od strane izdavatelja isprave.

5. Elektronički podnesci iz stavka 1. ovoga članka trebaju biti u PDF obliku, a prilozi mogu biti u bilo kojem elektroničkom obliku."

Citirani Pravilnik je donesen kako bi Republika Hrvatska kao članica Europske unije ispunila i svoju obvezu jer od 1. srpnja 2017. sve članice Europske Unije dužne su primjenjivati odredbe eIDAS Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća br. 910/2014 o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu

Prije donošenja Pravilnika donesen je Zakon o provedbi Uredbe (EU) br. 910/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. o elektroničkoj identifikaciji i uslugama povjerenja za elektroničke transakcije na unutarnjem tržištu i stavljanju izvan snage Direktive 1999/93/EZ ("Narodne novine", broj 62/17) kojim je stavljen izvan snage Zakon o elektroničkom potpisu ("Narodne novine", broj 10/02, 80/08 i 30/14).

Tako je Kvalificirani elektronički potpis (Qualified Electronic Signature QES) – definiran kao napredni elektronički potpis koji je izrađen pomoću kvalificiranih sredstava za izradu elektroničkog potpisa i temelji se na kvalificiranom certifikatu za elektroničke potpise. Ekvivalentan je vlastoručnom potpisu i ima karakteristiku "ne-odbijanja"; a sve sukladno odredbama članaka 25 do 27 Uredbe (EU) br. 910/2014

Kvalificirani elektronički potpis stvara se prema Pravilniku o pružanju i korištenju usluga povjerenja („Narodne novine“, broj 60/19), kako to predviđa i Pravilnik o radu u sustavu eSpis („Narodne novine“, broj 35/15, 123/15, 45/16, 29/17, 112/17, 119/18, 39/20, 138/20 i 147/20), odnosno u skladu s odredbama članaka 28 do 34 Uredbe (EU) broj 910/2014.

Pored okolnosti kako je zaista odredbom članka 10. stavak 5. Pravilnika o elektroničkoj komunikaciji propisano da se elektronički podnesci podnose u PDF formatu te pored okolnosti da sud može u slučaju opravdanih sumnji u manipulaciju zatražiti od pružatelja usluga certificiranja provjeru valjanosti izdanog certifikata za pojedinu fizičku ili pravnu osobu, u smislu članka 10. stavak 2. citiranog Pravilnika valja ukazati prvostupanjskom sudu na odredbu članka 25 stavak 1. Uredbe (EU) br. 910/2014.

Naime citiranom odredbom je propisano kako se elektroničkom potpisu kao dokazu u sudskim postupcima ne smije uskratiti pravni učinak i dopuštenost samo zbog toga što je on u elektroničkom obliku ili zbog toga što ne ispunjava sve zahtjeve za kvalificirani elektronički potpis.

Ovu odredbu valja tumačiti ekstenzivno, jer je namjera donositelja Uredbe olakšati strankama pristup javnim tijelima, pa tako i sudovima. Dakle, u sumnji je li nešto potpisano ili nije kvalificiranim elektroničkim potpisom uvijek valja polaziti od predmnijeva kako je potpisano pismeno i to na valjan način. Ova predmnijeva je u biti i utemeljena na ranijem pravnom shvaćanju po kojem se nedostaci u formi sudskih pismena ne mogu tumačiti na štetu stranke, odnosno da se ni protivna stranka ne može pozivati na takve nedostatke.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-669/2020-2 od 20. siječnja 2021.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > KOJI SE PARNIČNI TROŠKOVI NAKNAĐUJU

Zakon o sudskim pristojbama

(NN 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13 i 110/15)

Članak 16. točka 3.

Tražbina poslodavca prema tuženiku po osnovi vraćanja stečenog bez osnove nije tražbina iz radnog odnosa pa je radnik dužan platiti sudske pristojbe u postupku pokrenutom po tužbi poslodavca radi naplate predmetne tražbine.

„Prvostupanjski sud je rješenjem od 15. studenog 2018. naložio tuženiku plaćanje pristojbe na reviziju u iznosu od 1.368,00 kn, te dodatnu pristojbu za rješenje kojim je pozvan na plaćanje pristojbe na izjavljenu reviziju u iznosu od 100,00 kn odnosno ukupno 1.468,00 kn, a sve u skladu s odredbom članka 39. Zakona o sudskim pristojbama.

Tuženik u ovom konkretnom slučaju smatra kako se radi o radnom sporu, te da stoga tuženik u smislu odredbe članka 16. točke 3. Zakona o sudskim pristojbama jest oslobođen od plaćanja pristojbi.

Zaista je odredbom članka 16. točke 3. Zakona o sudskim pristojbama propisano kako su od oslobađanja od pristojbi oslobođeni radnici i namještenici u radnim sporovima i službenici u upravnim sporovima u svezi s ostvarivanjem njihovih prava iz službeničkih odnosa.

U ovom konkretnom slučaju tužitelj je zahtjev za isplatom stečenog bez osnove, jer je tužitelj zatražio isplatu s obzirom na tvrdnju da bi se tuženik dva puta naplatio po presudi broj P-445/11, a koji predmet bi inače bio vođen pred Općinskim sudom u Županji.

Zaista je tuženik imao tražbinu naspram tužitelja iz radnog odnosa, i to upravo tražbinu po osnovi naknade štete zbog posljedica nesreće na radu, no u ovom konkretnom slučaju tužitelj je taj koji podnosi zahtjev i ima tražbinu s osnove stjecanja bez osnove.

Upravo se sudska praksa i to Vrhovni sud Republike Hrvatske izjasnio kako eventualna naplata tražbine, s osnove naknade štete, ako je ta osnova otpala i mimo te osnove, predstavlja samostalnu obvezu, odnosno predstavlja samostalno stjecanje bez osnove.

Stoga, suprotno od tuženikovih žalbenih navoda ne radi se o radnom sporu, već o klasičnom obveznopravnom odnosu između stranaka, jer tužitelj tvrdi da mu je tuženik nešto naplatio bez osnove.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1703/2020-2 od 12. studenog 2020.

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > NAKNADA PARNIČNIH TROŠKOVA PREMA USPJEHU U PARNICI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 158. stavak 1.

U situaciji kada postupak završi povlačenjem tužbe, tužitelj je obavezan naknaditi tuženiku parnični trošak uz propisanu iznimku: ako je do povlačenja došlo odmah nakon što je tuženik udovoljio tužbenom zahtjevu.

„U žalbi tužitelj u bitnom navodi kako tuženica ne bi imala pravo na nadoknadu troška postupka, ovo jer je tužitelj, s obzirom da je tražbina podmirena nakon pokretanja postupka, imao opravdani interes za podnošenje tužbe.

Pravo na naknadu troškova postupka u slučaju povlačenja tužbe regulirano je odredbom iz članka 158. stavka 1. ZPP-a.

Navedenom odredbom propisano je da je tužitelj koji povuče tužbu dužan protivnoj stranci nadoknaditi parnične troškove. Ali, ako je tužba povučena odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja, troškove postupka dužan je tužitelju nadoknaditi tuženik.

Ovaj žalbeni sud, suprotno žalbenim navodima, prihvaća stajalište prvostupanjskog suda kao pravilno i zakonito. Naime, kako se ne radi o slučaju povlačenje tužbe odmah po udovoljenju tužbenom zahtjevu, to je valjano prvostupanjski sud obvezao tužitelja na naknadu parničnog troška tuženici.

Naime, svaki tužitelj koji povuče tužbu, neovisno zašto je to učinio i je li njegov tužbeni zahtjev inače bio osnovan (osim ako je povlačenje tužbe uslijedilo odmah nakon udovoljavanja tužbenom zahtjevu), snosi rizik da će protivnoj stranci morati naknaditi trošak.

Pritom se žalitelju napominje kako za primjenu odredbe članka 158. ZPP-a nije od utjecaja da li je tužitelj imao opravdani interes za podnošenje tužbe. Naime, ista izričito propisuje kako je, u situaciji kada postupak završi povlačenjem tužbe, tužitelj obavezan nadoknaditi tuženiku parnični trošak, uz propisanu iznimku: ako je do povlačenja došlo odmah nakon što je tuženik udovoljio tužbenom zahtjevu.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-288/2021-2 od 15. ožujka 2021.

66

810.98

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO O PARNIČNOM POSTUPKU > PARNIČNI TROŠKOVI > ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/12 i 89/14)

Članak 158.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku

(NN 70/19)

Članak 117.

Imajući u vidu sadržaj tužbenog zahtjeva tužiteljice (proglašenje izvršenja nedopuštenim) te neaktivnost tuženice kao vjerovnice u postupku izvršenja koja je izravno posljedično rezultirala obustavom toga postupka i ukidanjem svih provedenih radnji (osobito u okolnostima kada je pravna prednica tužiteljice pravomoćnom presudom utvrđena vlasnicom (dijela) nekretnina na kojima je bilo određeno izvršenje), može se zaključiti da je tuženica na navedeni način posredno udovoljila zahtjevu tužiteljice, kako to tužiteljica i tvrdi u žalbi, pa je utoliko pogrešno prvostupanjski sud smatrao da tužiteljica nije povukla tužbu iz razloga što je tuženica udovoljila njezinom tužbenom zahtjevu.

„Donoseći pobijano rješenje kojim je odlučeno o zahtjevima stranaka za naknadu parničnih troškova, prvostupanjski sud je pogrešno primijenio odredbe članka 158. Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/12 i 89/14; dalje u tekstu: ZPP), koje se u navedenom dijelu glede odredaba kojima je propisana naknada parničnih troškova primjenjuju temeljem odredaba članka 117. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 70/19; dalje u tekstu: ZID ZPP), koje reguliraju naknadu troškova postupka u situaciji kada tužitelj povuče tužbu, te time počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 1. u svezi s člankom 158. ZPP-a, na koju opisno u žalbi upozorava tužiteljica, a što je dovelo do donošenja nezakonitog rješenja.

Dakle, postupak izvršenja, na koji je bio upravljen zahtjev tužiteljice kojim je tražila izvršenje proglašiti nedopuštenim, pravomoćno je obustavljen nakon što tuženica nije podnijela prijedlog na temelju kojeg bi se izvršni postupak mogao nastaviti.

U smislu odredaba članka 158. stavka 1. ZPP-a, tužitelj koji povuče tužbu dužan je protivnoj stranci nadoknaditi parnične troškove, ali, ako je tužba povučena odmah nakon što je tuženik udovoljio zahtjevu tužitelja, troškove postupka dužan je tužitelju naknaditi tuženik.

Imajući u vidu sadržaj tužbenog zahtjeva tužiteljice (proglašenje izvršenja nedopuštenim) te neaktivnost tuženice kao vjerovnice u postupku izvršenja koja je izravno posljedično rezultirala obustavom toga postupka i ukidanjem svih provedenih radnji (osobito u okolnostima kada je pravna prednica tužiteljice pravomoćnom presudom utvrđena vlasnicom (dijela) nekretnina na kojima je bilo određeno izvršenje), može se zaključiti da je tuženica na navedeni način posredno udovoljila zahtjevu tužiteljice, kako to tužiteljica i tvrdi u žalbi.

Naime, razlog obustave izvršnog postupka je propust tuženice da kao vjerovnica u Zakonom propisanom roku podnese sudu prijedlog za nastavak postupka izvršenja, a eventualno prihvaćanje tužbenog zahtjeva tužiteljice u ovome postupku radi proglašenja izvršenja nedopuštenim u dijelu nekretnina vlasništvo tužiteljice, za tužiteljicu bi proizvelo identičan učinak, točnije, spriječilo nastavak postupka i provedbu izvršenja na tužiteljičinim nekretninama. Pri tome, treba imati na umu da prijedlog tuženice za nastavak postupka izvršenja, sukladno mjerodavnim odredbama OZ-a, nije morao biti obrazložen niti je iziskivao posebne troškove za tuženicu kao vjerovnicu.

Utoliko je pogrešno prvostupanjski sud smatrao da tužiteljica nije povukla tužbu iz razloga što je tuženica udovoljila njezinom tužbenom zahtjevu.“

Županijski sud u Splitu, Gž-479/2021-2 od 22. ožujka 2021.

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > VRSTE TUŽBI > STUPNJEVITA TUŽBA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 186.b

Članak 325.a

U okolnostima kada je tužiteljica svaki mjesec primala plaću, kao i obračunske liste iz kojih proizlazi koliko je sati prekovremenog rada ostvarila, radi se o matematičkoj operaciji izračuna visine tužbenog traženja, a kako tužiteljica ne tvrdi da joj tuženik nije dostavljao obračunske liste niti je pak osporila narav odrađenih sati kako su isti specificirani u tim platnim listama, to nisu ispunjene pretpostavke za dopustivost stupnjevite tužbe.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu razlike plaće za razdoblje od svibnja 2013. do ožujka 2018. na ime neisplaćenog dodatka na plaću zbog posebnih uvjeta rada, temeljem odredaba članka 66. Kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 126/11; dalje: KU 126/11), članka 57. Kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 143/13, dalje u tekstu: KU 143/13), te članka 55. Kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 29/18; dalje u tekstu: KU 29/18).

Iz stanja spisa proizlazi da je tužiteljica podnijela stupnjevitu tužbu te je podneskom od 11. svibnja 2018. (listovi 16-17 spisa) označila kao vrijednost predmeta spora iznos od 11.000,00 kn, dok je podneskom od 10. veljače 2020. (listovi 99-101 spisa) uredila tužbeni zahtjev na novčanu svotu od 2.769,13 kn.

Međutim, ovdje je za istaći kako u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za dopustivost stupnjevite tužbe, a sve iz razloga kako će biti obrazloženo u nastavku.

Takva tužba predstavlja slučaj objektivne kumulacije tužbenih zahtjeva za koju je potrebno da su manifestacijski zahtjev i nespecificirani kondemnatorni zahtjev u međusobnoj vezi (članak 186.b ZPP) na način da je prihvat manifestacijskoga zahtjeva (članak 325.a ZPP) i njegovo eventualno prisilno ostvarenje, pretpostavka za postavljanje određenog zahtjeva za isplatu, isporuku, predaju i sl.

Dopuštenost stupnjevite tužbe zasniva se na postojanju specifičnog imovinskopravnog interesa da se preciziranje prvotno neodređenog zahtjeva, može uvjetovati prethodnim polaganjem računa ili pružanja pregleda imovine i obveza. Ako bi se iz činjenica navedenih u tužbi moglo zaključiti da te uvjetovanosti nema, sud bi trebao odmah pozvati tužitelja da postavi određeni tužbeni zahtjev (članak 109. ZPP).

Tužiteljica je u ovoj pravnoj stvari podnijela tužbu sa zahtjevom za isplatu razlike plaće s naslova dodatka na plaću zbog posebnih uvjeta rada, navodeći da će točan iznos odrediti nakon što tuženik položi obračunske platne liste i evidenciju radnog vremena, odnosno nakon što bude provedeno financijsko-knjigovodstveno vještačenje.

Prema shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za podnošenje stupnjevite tužbe niti se tužba tužiteljice može smatrati stupnjevitom tužbom.

Ovo stoga jer nije ispunjena pretpostavka postojanja tražbine tužiteljice čija točna visina istoj nije poznata. Naime, tužiteljica je svaki mjesec primala plaću, kao i obračunske liste iz kojih proizlazi koliko je sati prekovremenog rada ostvarila, a postotak dodataka razvidan je iz KU 143/13 i KU 29/18, pa se tako samo radi o matematičkoj operaciji izračuna visine tužbenog traženja.

S druge strane, nije ispunjena ni pretpostavka postojanja obveze tuženika u vidu građanskopravne obveze polaganja računa ili predaje pregleda imovine i obveza koju tuženik ne ispunjava. Naime, tužiteljica nije ni tvrdila da joj tuženik nije dostavljao obračunske liste niti je pak osporila narav odrađenih sati kako su isti specificirani u tim platnim listama.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-974/2020-2 od 6. listopada 2020.

68

811.16

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > TUŽBA > POVLAČENJE TUŽBE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 35. stavak 1.

Članak 40. stavak 4. i 5.

Članak 109. stavak 4.

Propust tužitelja da u tužbi označi vrijednost predmeta spora ne čini tužbu nepodobnom za raspravljanje, pa u tom slučaju, nije bilo mjesta primjeni odredaba članka 109. ZPP-a u okolnostima primjene odredaba članka 40. stavka 4. i 5. ZPP-a, koja propisuju vrijednost predmeta spora te reguliranju podnošenja revizije po dopuštenju revizijskog suda neovisno o vrijednosti predmeta spora.

Prvostupanjskim rješenjem suđeno je:

"Smatra se da je tužba povučena".

Protiv tog rješenja žali se tužiteljica zbog žalbenih razloga iz odredbe članka 353. stavka 1. točke 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19; dalje u tekstu: ZPP), predlažući da drugostupanjski sud uvaži žalbu i predmet vrati sudu prvog stupnja na ponovni postupak.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba nije osnovana.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizlazi da je sud rješenjem, poslovni broj P Ob-452/2020-4 od 25.06.2020., tužiteljicu pozvao da u roku od 8 dana po primitku istog, dopuni tužbu tako da navede vrijednost predmeta spora. Istim rješenjem tužiteljica da je upozorena da će se, ako tužba bude dopunjena u roku određenom za dopunu, smatrati da je podnesena onog dana kad je prvi put bila podnesena, a ako ne bude vraćena sudu u određenom roku, smatrati će se da je tužba povučena, te ako bude vraćena bez dopune, odbacit će se (članak 109. stavak 2-4 ZPP. Tužiteljica da je 06.07.2020., primila rješenje od 25.06.2020., a nije udovoljila istom, pa da je na temelju članka 109. stavka 4. ZPP riješeno kao u izreci.

Sa zaključkom prvostupanjskog suda nije suglasan ovaj sud drugog stupnja, a i žalbenim navodima tužiteljice doveden je u sumnju.

U smislu odredbe članka 109. ZPP sud će rješenjem pozvati tužitelja da tužbu ispravi ili dopuni ukoliko tužba nije razumljiva ili ne sadržava sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupati.

U konkretnom slučaju po stavu ovog suda ne označavanje vrijednosti predmeta spora u tužbi ne čini tužbu nepodobnom za raspravljanje.

Naime, odredbom članka 40. stavka 4. ZPP određeno je da ako se nakon upuštanja tuženika u raspravljanje o glavnoj stvari utvrdi da je tužitelj propustio odrediti vrijednost predmeta spora, sud prvog stupnja će brzo i na prikladan način, nakon što strankama omogući da se o tome izjasne, odrediti vrijednost predmeta spora rješenjem protiv kojeg nije dopuštena posebna žalba, dok je stavkom 5. propisano da ako prvostupanjski sud u slučaju iz stavka 4. ovog članka ne utvrdi vrijednost predmeta spora u tom stavku najkasnije do zaključenja glavne rasprave, smatrat će se da je vrijednost predmeta spora 50.000,00 kuna.

Dakle, imajući u vidu sadržaj odredbe članka 40. stavka 4. i 5. ZPP, kao i sadržaj odredbe članka 35. stavka 1. ZPP, te nove odredbe ZPP za izjavljivanje revizije, kada više vrijednost spora nije zapreka za izjavljivanje iste to po stavu ovog drugostupanjskog suda nije bilo mjesta donošenju pobijanog rješenja.

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-809/2020-6 od 4. siječnja 2021.

69

811.21

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > SUDJELOVANJE TREĆIH OSOBA U PARNICI > SUDJELOVANJE UMJEŠAČA

*Obiteljski zakon
(NN 103/15 i 98/19)*

Članak 436. stavak 3., 4. i 5.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 70/19)*

Članak 206.

Članak 207.

*Konvencija za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda
(NN – MU 18/97 - 1/06)*

Članak 6.

*Ustav Republike Hrvatske
(NN 56/90, 135/97, 0/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14)*

Članak 35.

Sud ne krši načelo jednakosti sredstava u smislu pravične ravnoteže između stranaka, kada ne prihvaća zahtjev skrbnika predloženika, koji je istom postavljen u postupku oduzimanja poslovne sposobnosti, da kao umješać stupi u postupak koji je pokrenut od strane Centra za socijalnu skrb za vraćanje poslovne sposobnosti predloženika.

„Prvostupanjski sud odbio je dopustiti sudjelovanje K. V. u svojstvu umješaća na predlagateljevoj strani. U ovom konkretnom slučaju Centar kao predlagatelj podnio je prijedlog radi donošenja rješenja o vraćanju poslovne sposobnosti, s obzirom da je predloženik M. V. ranije pravomoćnim rješenjem Općinskog suda u Puli od 4. svibnja 2020. djelomično lišen poslovne sposobnosti, a predlagatelj je predloženika kasnije stavio pod skrbništvo njegove supruge (umješaća) K. V.

I predlagatelj, kao i predloženik protivili su se zahtjevu umješaća da stupio u postupak predlagatelja, jer je predloženik izjavio kako on i K. V. ne žive zajedno oko 2 mjeseca, te je motiv K. V. isključivo ekonomski s namjerom da upravlja imovinom predloženika.

Predlagatelj se također usprotivio sudjelovanju K. V. u svojstvu umješaća.

S obzirom da su se i predlagatelj i predloženik protivili sudjelovanju umješaća, te imajući u vidu da K. V. nije učinila vjerojatnim postojanje pravnog interesa za miješanje na strani predlagatelja sud je odbio njen zahtjev na temelju odredbe članka 207. stavka 1. ZPP-a u svezi odredbe članka 436. stavka 5. ObZ-a.

Odredbom članka 436. stavka 3. ObZ-a propisano je kako osoba koja ima pravni interes da određena pravna stvar bude u izvanparničnom postupku riješena na određeni način može kao stranka pokrenuti taj postupak ili u njemu inače sudjelovati kao stranka samo ako je to zakonom izrijekom određeno.

Odredbom članka 436. stavka 4. ObZ-a propisano je kako se neka osoba i tijelo mogu uključiti u izvanparnični postupak kao umješaći s položajem samostalnog sudionika samo kada je to izrijekom određeno zakonom. Takva osoba i tijelo imaju u postupku u koji su se uključili samostalno pravo iznositi činjenice i predlagati dokaze te izjavljivati pravne lijekove. Nisu ovlašteni povući ili preinačiti podneseni prijedlog, ali mogu predložiti sudu kada je on ovlašten donijeti odluku po službenoj dužnosti, donošenje određene odluke.

Odredbom članka 436. stavka 5. ObZ-a propisano je da ako ObZ-om ili drugim zakonom nije drukčije određeno osoba koja ima pravni interes sudjelovati u postupku može zatražiti sudjelovanje u postupku. Na položaj prava te osobe na odgovarajući se način primjenjuju odredbe ZPP-a o umješaću.

Odredbom članka 206. stavka 1. ZPP-a propisano je kako osoba koja ima pravni interes da u parnici koja teče među drugim osobama jedna od stranaka uspije može se pridružiti toj stranci.

Odredbom članka 207. stavka 1. ZPP-a propisano je kako svaka stranka može osporiti umješaću pravo da sudjeluje u postupku i predložiti da se umješać odbije, a sud može i bez izjašnjenja stranaka odbiti sudjelovanje umješaća ako utvrdi da ne postoji pravni interes umješaća.

Stoga, potpuno suprotno od žalbenih navoda koje ističe umješać ovdje nema govora o tome da se krši neko stranačko pravo, odnosno da se krši članak 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda ("Narodne novine" – Međunarodni ugovori 18/97 i 1/06) odnosno da se krši Ustav i to odredba članka 35. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine" broj 56/90, 135/97, 0/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10 i 5/14), jer su se upravo stranke izjasnile o prijedlogu K. V. za miješanjem na strani predlagatelja.“

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > SUDJELOVANJE TREĆIH OSOBA U PARNICI > SUDJELOVANJE UMJEŠAČA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 206. stavak 1.

Republika Hrvatska, obzirom na činjenicu da se sredstva za plaće zaposlenika tuženika osiguravaju u državnom proračunu, ima tek ekonomski, a ne i pravni interes za sudjelovanje u postupku na strani tuženika, slijedom čega nisu ispunjene pretpostavke za sudjelovanje umješača u smislu odredbe članka 206. stavka 1. ZPP-a.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu razlike plaće za razdoblje od svibnja 2013. do ožujka 2018. na ime neisplaćenog dodatka na plaću zbog posebnih uvjeta rada, temeljem odredaba članka 66. Kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 126/11; dalje: KU 126/11), članka 57. Kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 143/13, dalje u tekstu: KU 143/13), te članka 55. Kolektivnog ugovora za djelatnost zdravstva i zdravstvenog osiguranja ("Narodne novine", broj 29/18; dalje u tekstu: KU 29/18).

Navedenim odredbama određeno je da radniku u djelatnosti zdravstva i zdravstvenog osiguranja na pojedinim radnim mjestima i poslovima kod kojih postoje posebni uvjeti rada pripada pravo na dodatak na plaću, a tužitelj navedeni dodatak potražuje u odnosu na vrijeme prekovremenog rada, jer je isti tužitelju isplaćen za redovni rad.

Odredbom članka 206. stavka 1. ZPP-a određeno je da se osoba koja ima pravni interes da u parnici koja teče među drugim osobama jedna od stranaka uspije, može pridružiti toj stranci, dok je odredbom članka 207. stavka 3. ZPP-a određeno da protiv odluke suda kojom se prihvaća sudjelovanje umješača nije dopuštena posebna žalba.

Nadalje, odredbom članka 378. stavka 2. ZPP-a propisano je da se rješenje prvostupanjskog suda, ako ovaj zakon izričito određuje da posebna žalba nije dopuštena, može pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke.

U smislu citirane odredbe članka 378. stavka 2. ZPP-a, tužiteljica, nezadovoljna odlukom suda kojom je dopušteno sudjelovanje Republike Hrvatske kao umješača na strani tuženika, istu pobija u žalbi protiv konačne odluke.

Prema pravnom shvaćanju ovog drugostupanjskog suda, Republika Hrvatska, obzirom na činjenicu da se sredstva za plaće zaposlenika tuženika osiguravaju u državnom proračunu, ima tek ekonomski, a ne i pravni interes za sudjelovanjem u postupku na strani tuženika, slijedom čega u konkretnom slučaju nisu ispunjene pretpostavke za sudjelovanjem umješača u postupku iz naprijed citirane odredbe članka 206. stavka 1. ZPP-a.

Stoga je valjalo, pozivom na odredbu članka 380. točke 3. ZPP-a, preinačiti pobijano prvostupanjsko rješenje na način da se odbija sudjelovanje Republike Hrvatske kao umješača u ovom postupku, odnosno odlučiti kao u izreci ovog drugostupanjskog rješenja.“

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA

*Zakon o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku
(NN 32/17)*

Članak 41. stavak 1., 2. i 3.

*Zakon o sudovima
(NN 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19 i 130/20)*

Članak 40. stavak 2.

*Zakon o parničnom postupku
(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)*

Članak 380. točka 2.

Potraživanje s osnova naknade štete iz povrede na radu jest potraživanje iz radnog odnosa, pa u konkretnom slučaju gdje je tužitelj ustao tužbom radi naknade neimovinske i imovinske štete kao posljedice ozljeđivanja u nezgodi koju je doživio na radnom mjestu, nije bilo mjesta utvrđenju prekida postupka u smislu članka 41. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je prekinuo postupka u ovoj pravnoj stvari pozivom na odredbu članka 41. stavka 2. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku ("Narodne novine", broj 32/17), kojom je propisano da se prekidaju parnični postupci koji su u tijeku u trenutku otvaranja postupka izvanredne uprave i odredio da će se postupak nastaviti na prijedlog vjerovnika nakon pravomoćnosti rješenja o završetku postupka izvanredne uprave, ako se nagodba ne odnosi na tražbinu tog vjerovnika (članak 41. stavak 3. citiranog Zakona).

Iz stanja spisa je razvidno kako je uvidom u e-Izvadak sudskog registara Ministarstva pravosuđa sud prvog stupnja utvrdio da je rješenjem Trgovačkog suda u Zagrebu broj: 47 St-1138/17 od 10. travnja 2017. otvoren postupak izvanredne uprave nad tuženikom A. k. za upravljanje društvima, proizvodnju i trgovinu poljoprivrednim proizvodima, dioničko društvo Z. (G. Z.), OIB:..., te nad tuženikom kao povezanim i ovisnim društvom.

Odredbom članka 41. stavka 1. Zakona o postupku izvanredne uprave u trgovačkim društvima od sistemskog značaja za Republiku Hrvatsku propisano je kako od dana otvaranja

postupka izvanredne uprave do njegova završetka nije dopušteno pokretanje parničnih, ovršnih i postupka osiguranja kao niti postupaka izvansudske naplate, protiv dužnika i njegovih ovisnih i povezanih društava, osim postupka koji se odnose na sporove iz radnih odnosa dok je odredbom stavka 2. ovog članka određeno kako se postupci iz stavka 1., koji su u tijeku prekidaju s danom otvaranja postupka izvanredne uprave.

U konkretnom slučaju tužitelj je ustao tužbom radi naknade neimovinske i imovinske štete kao posljedice ozljeđivanja u nezgodi, koju je doživio na radnom mjestu kao radnik tuženika, prilikom obavljanja redovitog posla utovara robe dana 16. srpnja 2010.

U skladu s pravnim shvaćanjem zauzetim na sjednici Građanskog odjela ovog suda održanoj 15. ožujka 2021. po kojem potraživanje s osnove naknade štete iz povrede na radu jest potraživanje iz radnog odnosa, pa navedeno shvaćanje na temelju odredbe članka 40. stavka 2. Zakona o sudovima ("Narodne novine", broj 28/13, 33/15, 82/15, 82/16, 67/18, 126/19 i 130/20) obvezuje sva vijeća i suce pojedince tog suda.

Slijedom navedenoga u konkretnom slučaju nije bilo mjesta utvrđenju prekida postupka pa je, na temelju odredbe članka 380. točke 2. ZPP-a, pobijano rješenje valjalo ukinuti te predmet vratiti sudu prvog stupnja na ponovnu odluku.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-982/2020-2 od 23. ožujka 2021.

72

811.311

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > PO SILI ZAKONA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 201.

Članak 212. točka 4.

Članak 215. stavak 1.

Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima

(NN 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14)

Članak 62. stavak 2.

Članak 90. stavak 1.

U postupcima naplate zajedničke pričuve od pojedinog suvlasnika ne radi se o jedinstvenim suparničarima na aktivnoj strani pa nema mjesta primjeni odredaba članka 201. ZPP-a kada je jedan od više tužitelja prestao postojati.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je utvrdio prekid postupka u ovoj pravnoj stvari pozivom na odredbu članka 201., članka 212. točke 4. i članka 215. stavka 1. ZPP-a, obrazlažući da je uvidom u podatke iz Sudskog registra Trgovačkog suda u Zagrebu od 27. studenog 2020. utvrdio da su tužitelji pod 24) G. d.d. u stečaju i pod 34) I. s. d.o.o. u stečaju prestali postojati.

Tužitelji u žalbi u bitnome navode kako je u predmetnom postupku, kao I općenito u postupcima naplate zajedničke pričuve od pojedinog suvlasnika, svaki od zajedničara odnosno svaki od suvlasnika nekretnine, ovlašten postavljati zahtjeve protiv osobe koja pravovremeno ne uplaćuje sredstva u zajedničku pričuvu.

U odnosu na pravnu ocjenu prvostupanjskog suda da je zbog prestanka postojanja jednog, odnosno, u konkretnom slučaju dva tužitelja, potrebno prekinuti postupak u odnosu na sve tužitelje jer da se radi o jedinstvenim suparničarima, valja odgovoriti slijedeće:

Odredbom članka 90. st. 1. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima ("Narodne novine", broj 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00, 129/00, 114/01, 79/06, 141/06, 146/08, 38/09, 153/09, 143/12 i 152/14; dalje u tekstu: ZV) propisano je da je zajednička pričuva namjenski vezana zajednička imovina svih koji su suvlasnici nekretnine, namijenjena za pokriće troškova održavanja i poboljšavanja nekretnine te za otplaćivanje zajma za pokriće tih troškova.

Nadalje, odredbom članka 62. stavka 2. ZV-a propisano je da svaki zajedničar (suvlasnik nekretnine) ima pravo glede cijele stvari postavljati protiv svakoga one zahtjeve koje može postaviti vlasnik stvari.

Iz sadržaja naprijed navedenih odredbi proizlazi kako je dovoljno da u postupcima naplate zajedničke pričuve od pojedinog suvlasnika kao tužitelj nastupi I samo jedan suvlasnik.

Stoga je neosnovan zaključak suda prvog stupnja da se parnični postupak prekida kada je jedan od više tužitelja prestao postojati.

Upravo suprotno, parnični postupak prekida se isključivo u odnosu na toga tužitelja, a ne i u odnosu na preostale tužitelje koji i dalje nastavljaju biti aktivno legitimirani, što znači da se u ovom postupku ne radi o jedinstvenim suparničarima na aktivnoj strani pa nema mjesta primjeni odredaba članka 201. ZPP-a, na koje se neosnovano pozvao prvostupanjski sud.“

Županijski sud u Splitu, Gž-389/2021-2 od 13. travnja 2021.

73

811.314

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 – pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14)

Članak 212. stavak 1. točka 1.

Članak 215. stavak 1.

Davatelj uzdržavanja kao singularni sukcesor primatelja uzdržavanja, ovlašten je samom činjenicom smrti davatelja uzdržavanja preuzeti parnicu predmetom koje su nekretnine iz ugovora o doživotnom uzdržavanju.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem postupak prekinut rješenjem od dana 13. travnja 2016. zbog smrti tužitelja Ž. V., nastavljen je u odnosu na njegove pravne sljednike i to: J. V. iz B. i J. V. iz G. H.

Dakle, citirano rješenje o prekidu je deklaratorno kojim se u smislu odredbe članka 212. stavak 1. točka 1. ZPP utvrđuje prekid postupka.

Sukladno odredbama članka 215. stavak 1. ZPP, postupak koji je prekinut iz razloga navedenih u članku 212. stavak 1. točka 1. nastavit će se kada nasljednik ili staratelj ostavine preuzme postupak ili kad ih sud na prijedlog protivne stranke ili po službenoj dužnosti pozove da to učine.

Prvostupanjski sud je pobijanim rješenjem nastavio postupak iza smrti Ž. V., smatrajući da su slijednici istog J. V. i J. V. temeljem ugovora o doživotnom uzdržavanju zaključenim između K. V., Ž. V., kao primatelja uzdržavanja te J. V. i J. V., kao davatelja uzdržavanja, a kojim ugovorom da su obuhvaćene i predmetne nekretnine.

U odnosu na žalbene navode navesti je da je nasljednik onaj koji je naslijedio umrlu osobu. Davatelj uzdržavanja nije nasljednik, već singularni sukcesor primatelja uzdržavanja, koji kao takav ulazi u prava i obveze sada pok. Ž. V., samom činjenicom njegove smrti, bez prihvata nasljedstva i provođenja ostavinske rasprave, pa je prvostupanjski sud pravilno pozvao J. V. i J. V. da preuzmu postupak u ovoj parnici.

S obzirom da je upravo glede predmetnih nekretnina i zaključen citirani ugovor o doživotnom uzdržavanju, davatelji uzdržavanja su upravo osobe koje su pozvane na nasljedstvo kao presumirani nasljednici, pa kao takvi su ovlašteni preuzeti parnicu neovisno o tome što nije doneseno rješenje o nasljeđivanju. Naime, za istaknuti je kako je na sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanog 27. studenog 2019. usvojen zaključak kako za pozivanje nasljednika da preuzmu parnični postupak ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza prednika nasljednika.“

Županijski sud u Splitu, Gž-2297/2019-7 od 20. studenog 2020.

74

811.314

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PREKID, ZASTOJ, OBUSTAVA I MIROVANJE POSTUPKA > PREKID POSTUPKA > NASTAVAK PREKINUTOG POSTUPKA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 215. stavak 1. i 5.

Za pozivanje nasljednika da preuzmu parnični postupak ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza prednika nasljednika.

„Nadalje, da prema podacima iz tog ostavinskog spisa proizlazi da su zakonski nasljednici pok. J. B. – U. B., N. K., A. Đ. i D. B., koje sud prvog stupnja smatra nasljednicima protustranke pa je sukladno odredbi članka 215. stavka 1. i 5. ZPP-a, sudio kao u izreci.

Po shvaćanju ovog žalbenog suda, pravilno je sud prvog stupnja postupio kada je, sukladno odredbi članka 215. stavka 1. i 5. ZPP-a, pozvao N. K., A. Đ. i D. B. na preuzimanje postupka.

Naime, rješenje o nasljeđivanju je deklaratorne prirode pa je sud valjano postupio kada je pozvao osobe navedene u smrtovnici na preuzimanje postupka, budući je doneseno rješenje o obustavi ostavinskog postupka zbog nedostatka nepokretne imovine.

U odnosu na žalbene navode, odgovoriti je da za pozivanje nasljednika da preuzmu parnični postupak ne mora postojati pravomoćno rješenje o nasljeđivanju iza prednika nasljednika (takav stav zauzet je na sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda RH od 27. studenog 2019.).“

Županijski sud u Splitu, GŽ-1682/2020-4 od 23. prosinca 2020.

75

811.818.3

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRESUDA > VRSTE PRESUDA > NEKONTRADIKTORNE PRESUDE > PRESUDA ZBOG OGLUHE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13 i 89/14)

Članak 331.b stavak 1. točka 1.

Uredba (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima

Članak 7. stavak 1.

Članak 8.

U činjeničnim okolnostima kada tuženici osporavaju u tužbi navedenu, ali nedokazanu, činjeničnu tvrdnju tužitelja da tuženici ne poznaju hrvatski jezik, kada pri dostavi tužbe s priložima i pozivu tuženicima na davanje odgovora na tužbu sud nije koristio Prilog II Uredbe (EZ) broj 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima, opisani propust za posljedicu ima neurednu dostavu tužbe, čime nisu ostvarene pretpostavke za donošenje presude zbog ogluhe sukladno odredbi članka 331. b stavka 1. točke 1. ZPP-a.

„Pobijanom je djelomičnom presudom zbog ogluhe utvrđeno da su tuženici uznemiravali tužitelja u pravu vlasništva na k.č.br. 569/4 z.k.ul. 6486 k.o. D., na način da su postavili žičanu ogradu dužine cca 20 m, okupiravši cca 60 m² zemljišta u vlasništvu tužitelja i pripojili je svom posjedu, pa su obvezani ukloniti postavljenu ogradu i vratiti u posjed opisanu površinu.

Tuženici u žalbi tvrde da nisu zaprimili tužbu i da ne razumiju hrvatski jezik te da im je za prijevod i saznanje o čemu se uopće u predmetu radi bilo potrebno dulje vrijeme jer se nalaze u Republici Austriji.

Iako se to izrijeком ne navodi u spisu, iz sadržaja tužbe i odgovora na tužbu kojima se ukazuje na poznavanje (tužitelj) odnosno nepoznavanje (tuženik) hrvatskog jezika tuženika, dade se neizravno razabrati da su tuženici austrijski državljani što znači da je pitanje pravilnosti dostave odgovora na tužbu valjalo ispitati s aspekta primjene Uredbe (EZ) br. 1393/2007 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o dostavi, u državama članicama, sudskih i izvansudskih pismena u građanskim ili trgovačkim stvarima ("dostava pismena"), i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1348/2000 (dalje: Uredba).

Ova Uredba, sukladno njezinu članku 20. stavku 1., u predmetima u kojima se primjenjuje (u građanskim i trgovačkim stvarima kada sudsko ili izvansudsko pismo mora biti poslano iz jedne države članice u drugu radi njegove dostave - članak 1. Uredbe) ima prednost u primjeni pred drugim odredbama bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili dogovora koje su države članice sklopile, a posebno odredbama članka IV. Protokola uz Konvenciju iz Bruxellesa iz 1968. i Haške konvencije od 15. studenoga 1965.

Dostava pismena se, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Uredbe, obavlja na način da sud kao tijelo koje je zaprimilo pismo za dostavu, pismo samo dostavlja bilo u skladu s propisima države članice primateljice ili na poseban način koji zahtijeva tijelo za slanje, osim ako takav način nije sukladan pravu države članice. Kako Uredba u Republici Hrvatskoj predstavlja propis koji regulira poseban način dostave u građanskim stvarima s prekograničnim elementom koji način nije protivan austrijskim propisima jer se Uredba primjenjuje i u Austriji kao državi članici (članak 1. stavak 3. Uredbe), to je sud pravilno postupio kada je sam (izravno) izvršio dostavu tuženicama.

Međutim, odredbom je članka 8. Uredbe propisana obveza suda kao "tijela za zaprimanje", korištenjem standardnog obrasca iz Priloga II., obavijestiti adresata (u konkretnom slučaju tuženike) da može odbiti primitak pismena koje se dostavlja u vrijeme dostave ili njegovim vraćanjem sudu ("tijelu za zaprimanje") u roku od tjedan dana, ako pismo nije napisano, ili se u njegovu prilogu ne nalazi prijevod, na jeziku koji adresat razumije ili službenom jeziku države članice primateljice.

Iz sadržaja spisa, međutim, ne proizlazi da je sud pri dostavi tužbe s priložima i poziva tuženicama na davanje odgovora na tužbu koristio Prilog II. Uredbe ni da je obavijestio tuženike o mogućnosti odbijanja primitka navedenih pismena, u smislu odredbe članka 8. Uredbe.

S druge strane, iz sadržaja spisa proizlazi da sud nije postupio ni prema odredbi članka 5. Uredbe jer nije upozorio tužitelja da tuženici mogu odbiti primitak pismena koje se dostavlja ako nije napisano na jednome od jezika iz članka 8.

Kako tuženici osporavaju u tužbi navedenu, ali nedokazanu, činjeničnu tvrdnju tužitelja da tuženici poznaju hrvatski jezik, opisani propusti suda imaju za posljedicu neurednost dostave tužbe s priložima i poziva na davanje odgovora na tužbu slijedom čega žalbeni sud ocjenjuje da je djelomična presuda zbog ogluhe donesena protivno odredbi članka 331.b stavka 1. točke 1. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1914/2018-2 od 6. veljače 2020.

76

811.822

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM > PRESUDA > PRAVOMOĆNOST PRESUDE > UČINCI

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 12.

Konvencija za zaštitu ljudskih prava s protokolima 1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14 (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10)

Članak 6. stavak 1.

U okolnostima kada je pitanje ništivosti pravnog posla raspravljeno u pravomoćno okončanom postupku kao prethodno pitanje, ponovno raspravljanje o istom pitanju u drugom postupku ugrozilo bi načelo pravne sigurnosti zajamčeno odredbama članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, radi čega sadržaj pravne ocjene suda, u kontekstu istog činjeničnog supstrata u odnosu na pravnu valjanost pravnih odnosa stranaka, vezuje sud i u kasnijoj parnici u kojoj je istaknut zahtjev radi utvrđenja ništivosti tog pravnog posla.

„Predmet spora predstavlja zahtjev tužiteljice za utvrđenje ništivosti članka 3. Sporazuma o prestanku ugovora o radu sklopljenog između stranaka 18.1.2008., te njen zahtjev za naknadu neimovinske štete i imovinske štete s osnove izgubljene zarade kao posljedice profesionalnog oboljenja nastalog radom kod tuženika.

Iz stanja spisa je razvidno kako je tužiteljici radni odnos kod tuženika prestao na temelju Sporazuma od 18. siječnja 2008, koji je bio predmetom prethodnog raspravljanja u postupku vođenom pred Općinskim sudom u Makarskoj pod poslovnim br. IP-364/08, u kojem je tužiteljica zahtijevala od tuženika isplatu otpremnine, regresa, božićnice, solidarne pomoći i naknadu umanjene plaće i u kojem je tužbeni zahtjev odbijen, a koja presuda je potvrđena presudom Županijskog suda u Splitu pod poslovnim brojem Gžri-166/09 od 4. veljače 2010.

U obrazloženju drugostupanjske odluke kojom je potvrđena citirana prvostupanjska presuda navedeno da je radni odnos među strankama prestao sporazumom na temelju članka 110. točke 5. Zakona o radu („Narodne novine“, broj 137/04, dalje u tekstu: ZR/04)., a kojim sporazumom se tužiteljica odrekla svojih prava koja su nastala u radnom odnosu do trenutka potpisivanja Sporazuma od 18. siječnja 2008. , čija pravna valjanost nije dovedena u sumnju tvrdnjom tužiteljice da bi se radilo o ništavom sporazumu obzirom na postojanje zablude na strani tužiteljice prilikom njegovog zaključenja.

U navedenom pogrešno sud prvog stupnja smatra kako je u ovom postupku moguće ponovno ocjenjivati pravnu valjanost spornog sporazuma, unatoč tomu što isti nije bio predmetom posebnog zahtjeva u navedenom postupku. Iako valjanost spornog Sporazuma u predmetnom postupku nije bila predmetom posebnog zahtjeva tužiteljice o pravnoj prirodi samog Sporazuma u navedenom postupku raspravljalo se kao o prethodnom pitanju o kojem je ovisila i osnovanost zahtjeva tužiteljice za isplatu utuženih iznosa.

Naime, odredba članka 327. stavka 1. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“, broj 35/05, 41/08, 125/11, 78/15 i 29/18, dalje u tekstu: ZOO-a) ne daje ovlaštenje sudu da suprotno članku 2. stavku 1. ZPP-a odlučuje o onome što nije u granicama tužbenog zahtjeva koji je stranka postavila u parničnom postupku. To međutim ne znači da sud nije ovlašten u smislu odredbe članka 327. stavak 1. ZOO-a po službenoj dužnosti ocjenjivati je li pravno valjan ili ništav sporni pravni posao, odnosno ugovor, ali razmatrajući sve to samo kao prethodno pravno pitanje o čijem rješenju, odnosno zauzimanju stava u vezi s njim ovisi meritorna odluka suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva.“ (VSRH, Rev-116/86. od 16.8.1988.)

Iz ove odluke vidljiva je sudska ovlast da na nišetnost pravnog posla, odnosno ugovora sud obraća pozornost po službenoj dužnosti kao o prethodnom pitanju u smislu odredbe članka 12. stavka 1. i 2. ZPP-a).

Utoliko u konkretnom slučaju nije bilo mjesta ponovnoj ocjeni pravne valjanosti predmetnog Sporazuma neovisno o činjenici što ista nije bila predmetom posebnog zahtjeva tužiteljice ako je o istom raspravljeno u pravomoćno okončanom postupku u kojem je valjanost navedenog sporazuma predstavljala prethodno pitanje za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužiteljice prema tuženiku.

U tom smislu je ukazati na presudu Europskog suda za ljudska prava u predmetu B. protiv Hrvatske od 16. siječnja 2014. (Zahtjev broj 42009/10) prema kojoj se sklop postupka, i pod pretpostavkom da se ne radi o istovjetnom zahtjevu prema mjerodavnom domaćem pravu, a koji obuhvaća iste stranke i odnosi na iste pravne odnose i iste okolnosti, spada pod isti materijalni opseg te bi ponovno raspravljanje po navedenom ugrozilo načelo pravne sigurnosti svojstvene članku 6. stavku 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava s protokolima 1, 4, 6, 7, 11, 12, 13, 14 (MU 18/97, 6/99, 14/02, 13/03, 9/05, 1/06 i 2/10, dalje u tekstu: Konvencija).

Stoga unatoč odredbi članka 12. stavak 2. ZPP-a, koja propisuje da odluka o prethodnom pitanju vezuje sud samo u predmetu u kojem je o istom odlučeno, po ocjeni ovoga suda doseg pravomoćnosti razriješenog pravnog odnosa između istih stranaka promatrati je kroz praksu Europskog suda za ljudska prava u kontekstu tumačenja pojma pravne sigurnosti sudionika u postupcima pred sudom. Time je zapravo onemogućeno zauzimanje različitih stavova suda o istom pravnom pitanju ali i osigurano načelo pravne sigurnosti sukladno odredbi članka 6. stavka 1. Konvencije. Sud, međutim, neće u ovoj parnici odbaciti tužbu, jer o tužbenom zahtjevu postavljenom u ovom postupku nije odlučeno u ranijem postupku u kojem se pitanje osnovanosti istog javlja kao prethodno za odluku u toj pravnoj stvari. Naime, iako obrazloženje sudske odluke ne stječe svojstvo pravomoćnosti sadržaj pravne ocjene suda u kontekstu istog činjeničnog supstrata u odnosu na pravnu valjanost pravnih odnosa stranaka vezuje sud i u parnici u kojoj je takav zahtjev postavljen.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-447/2020-2 od 16. rujna 2020.

77

812.117.112.4

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > RAZLOZI ZA ŽALBU > VRSTE > BITNE POVREDE ODREDABA PARNIČNOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE > PROTUZAKONITO ODUZIMANJE MOGUĆNOSTI RASPRAVLJANJA PRED SUDOM

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 354. stavak 2. točka 6.

U okolnostima kada tuženiku nije ostavljen rok za očitovanje (i proučavanje) nalaza i mišljenja centra za socijalnu skrb vezano za donošenje odluke o stanovanju mal. djece s jednim od roditelja, održavanju osobnih odnosa i uzdržavanju mal. djeteta, tuženik je

onemogućen u raspravljanju, te je počinjena povreda odredaba postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a.

„Predmet spora u ovoj fazi postupka je odluka suda s kojim roditeljem će stanovati mlt. djeca stranaka, o susretima i druženjima s drugim roditeljem i o ostvarivanju roditeljske skrbi, kao i o uzdržavanju, te privremena mjera radi uzdržavanja mlt. djece stranaka.

S druge strane, iz obrazloženja pobijane presude proizlazi kako je prvostupanjski sud svoju odluku da mlt. djeca stanuju s majkom i o načinu održavanja osobnih odnosa s ocem, a posljedično tome i odluku o ostvarivanju roditeljske skrbi i o uzdržavanju, utemeljio prvenstveno uvažavajući nalaz i mišljenje nadležnog Centra za socijalnu skrb, a koji nalaz i mišljenje je opširno napisano na sedam stranica i uručeno strankama na ročištu od 17. rujna 2019.

Nadalje, iz spisa proizlazi kako je punomoćnik tuženika na istom ročištu zatražio kraći rok radi očitovanja na dostavljeni nalaz i mišljenje, a kojem traženju prvostupanjski sud nije udovoljio, te je na istom ročištu zaključio glavnu raspravu.

U opisanoj situaciji, prema stajalištu ovog suda, obzirom da nije imao dovoljno vremena za proučavanje dostavljenog mišljenja, tuženik je onemogućen u raspravljanju pred sudom, pa je time ostvarena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP na koju opisno, ali osnovano upućuje tuženik u žalbi.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-15/2020-2 od 21. siječnja 2021.

78

812.117.112.9

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > RAZLOZI ZA ŽALBU > VRSTE > BITNE POVREDE ODREDBA PARNIČNOG POSTUPKA > APSOLUTNO BITNE POVREDE > OSTALE APSOLUTNO BITNE POVREDE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07 - Odluka USRH, 84/08, 96/08 - Odluka USRH, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13. 89/14. - Odluka USRH i 70/19

Članak 311. stavak 5.

Članak 330. stavak 2.

Članak 334. stavak 1.

Članak 354. stavak 2. točka 6.

Kada sud donose presudu o osnovanosti tužbenog zahtijeva bez prethodnog zaključenja glavne rasprave, čini bitnu povredu odredbe parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a.

„Tužitelji su u ovom postupku predložili donošenje međupresude. Institut međupresude reguliran je odredbama članka 330. ZPP-a. U svezi međupresude u bitnome je za istaknuti kako je to odluka o utemeljenosti osnove tužbenog zahtjeva. Kad sud smatra da osnova tužbenog zahtjeva nije utemeljena, nema mjesta donošenju međupresude već u

takvom slučaju sud donosi jednu "potpunu i konačnu presudu" kojom se tužbeni zahtjev odbija kao neosnovan.

Odredbom članka 330. stavka 2. ZPP-a je propisano kako će do pravomoćnosti međupresude sud zastati sa raspravljanjem o iznosu tužbenog zahtjeva.

Protiv rješenja suda o odbijanju prijedloga za donošenje međupresude, iako sud nije dužan donijeti takvu odluku, žalba ne bi bila dopuštena, jer bi to rješenje imalo zapravo značenje odluke o upravljanju postupkom, odnosno ne bi bila dopuštena posebna žalba u smislu odredbe članka 311. stavka 5. ZPP-a. Međupresuda veže sud od njezinog objavljivanja, odnosno ako nije objavljena, otpremanja, a ovo u suglasju sa odredbom članka 334. stavka 1. ZPP-a.

Na ročištu za glavnu raspravu od 28. studenog 2017., u nazočnosti parničnih stranaka, prvostupanjski je sud donio rješenje slijedećeg sadržaja: "Odlučuje se u ovoj pravnoj stvari donijeti međupresuda".

Kako je donošenje međupresude moguće i zakonski dopušteno isključivo onda kad sud smatra da je osnova tužbenog zahtjeva utemeljena to bi se iz sadržaja navedenog rješenja prvostupanjskog suda od 28. studenog 2017. moglo zaključiti kako prvostupanjski sud smatra da je osnova tužbenog zahtjeva utemeljena, odnosno da će tek donijeti međupresudu.

Međutim, neovisno o tumačenju sadržaja označenog rješenja bitno je za primijetiti slijedeće. Nakon donošenja rješenja od 28. studenog 2018., bez da je prethodno uopće zaključio glavnu raspravu, prvostupanjski je sud 9. ožujka 2018. donio, kako sam navodi, "izvan ročišta glavne rasprave" pobijanu presudu kojom je cijelosti odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan.

Prvostupanjski je sud donoseći navedeno rješenje od 28. studenog 2017., a potom izvanraspravno, bez prethodnog zaključenja glavne rasprave, presudu kojom je u cijelosti odbio tužbeni zahtjev kao neosnovan, počinio bitnu povredu odredbe parničnog postupka iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a, na koju povredu, opisno, ukazuju tužitelji u žalbi. Naime donošenjem rješenja od 28. studenog 2017., a potom bez zaključenja glavne rasprave, izvan raspravnog donošenja pobijane presude, prvostupanjski je sud nezakonitim postupanjem onemogućio tužitelje u raspravljanju pred sudom na koji je način počinio bitnu povredu iz članka 354. stavka 2. točke 6. ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž R-560/2018-2 od 4. studenog 2020.

79

812.118.231

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > POSTUPAK PO ŽALBI > POSTUPAK KOD DRUGOSTUPANJSKOG SUDA > ODLUKE DRUGOSTUPANJSKOG SUDA O ŽALBI > ODBACIVANJE ŽALBE KAO NEPRAVOVREMENE, NEPOTPUNE ILI NEDOPUŠTENE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 321. stavak 8.

Članak 367.

Kada stranke zakluče nagodbu nakon donošenja prvostupanjske presude i nakon dostave spisa na rješavanje drugostupanjskom sudu, a prije donošenja odluke o žalbi iz razloga što je prvostupanjski sud ukinuo prvostupanjsku presudu i utvrdio povlačenje tužbe, drugostupanjski sud će rješenjem žalbu odbaciti kao nedopuštenu.

„Prije donošenja odluke o žalbi, prvostupanjski je sud zatražio dostavu spisa uz obrazloženje da stranke namjeravaju sklopiti sudsku nagodbu. Stoga je po dostavi spisa prvostupanjskom sudu, taj sud 15. prosinca 2020. obavijestio ovaj žalbeni sud da je doista među strankama zaključena sudska nagodba te ujedno doneseno rješenje u smislu odredbe članka 321. stavka 8. ZPP-a, odnosno da je ukinuta presuda toga suda od 23. prosinca 2016. i utvrđeno da je tužba povučena.

S obzirom na izneseno, žalba tuženika je nedopuštena jer ne egzistira presuda, protiv koje je ista izjavljena.

Radi iznesenog, sukladno odredbi članka 367. stavka 1. ZPP-a, valjalo je suditi kao u izreci ove drugostupanjske odluke.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ob-453/2020-2 od 15. prosinca 2020.

80

812.121

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSTUPAK PO PRAVNIM LIJEKOVIMA > REDOVNI PRAVNI LIJEKOVI > ŽALBA PROTIV PRESUDE > ROK ZA ŽALBU > ŽALBA PROTIV RJEŠENJA > KAD JE ŽALBA DOPUŠTENA

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14)

Članak 307. stavak 2.

Članak 309.

Članak 358.

Članak 367.

Članak 378.

Posebna žalba protiv rješenja o isključenju javnosti za dio glavne rasprave nije dopuštena niti u situaciji ako je drugačije navedeno u pouci o pravnom lijeku sadržanoj u prvostupanjskom rješenju.

„Predmet odlučivanja u ovom žalbenom stadiju postupka je prvostupanjsko rješenje kojim je odlučeno isključiti javnost za dio glavne rasprave.

U smislu članka 307. ZPP-a, sud može isključiti javnost za cijelu glavnu raspravu ili jedan njezin dio ako to zahtijevaju interesi morala, javnog reda ili državne sigurnosti, ili radi čuvanja vojne, službene ili poslovne tajne, odnosno radi zaštite privatnog života stranaka, ali samo u opsegu koji je po mišljenju suda bezuvjetno potreban u posebnim okolnostima u kojima bi javnost mogla biti štetna za interese pravde.

Člankom 309. ZPP-a propisano je:

"O isključenju javnosti odlučuje sud rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno.

Protiv rješenja o isključenju javnosti nije dopuštena posebna žalba."

Konačno člankom 378. ZPP-a propisano je:

"Protiv rješenja prvostupanjskog suda dopuštena je žalba ako u ovom Zakonu nije određeno da žalba nije dopuštena.

Ako ovaj Zakon izričito određuje da posebna žalba nije dopuštena, rješenje prvostupanjskog suda može se pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke.

U slučajevima u kojima je po ovom Zakonu posebna žalba dopuštena protiv rješenja kojima se postupak pred prvostupanjskim sudom ne završava, prvostupanjski sud umnožit će spis i prijepis spisa zajedno sa žalbom dostaviti drugostupanjskom sudu te će nastaviti postupak radi rješavanja pitanja na koja se žalba ne odnosi."

Prije svega valja navesti kako, sukladno citiranim odredbama članka 309. ZPP-a, o isključenju javnosti odlučuje sud rješenjem, koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno, a protiv rješenja o isključenju javnosti nije dopuštena posebna žalba pa se predmetno rješenje, sukladno članku 378. stavku 2. ZPP-a, može se pobijati samo u žalbi protiv konačne odluke. Naime, zakonom je izričito određeno da posebna žalba protiv tog rješenja nije dopuštena, a radi se o izričitim (*ius cogens*, *ius strictum*) zakonskim odredbama prema kojima protiv određenoga prvostupanjskog rješenja nije dopuštena posebna žalba, a u konkretnom slučaju žalbu protiv rješenja o isključenju javnosti su podnijeli tuženici.

Sukladno članku 367. stavak 1. ZPP-a, drugostupanjski sud će nepravovremenu, nepotpunu ili nedopuštenu žalbu odbaciti rješenjem, ako to nije učinio prvostupanjski sud (članak 358).

Imajući u vidu navedena utvrđenja te polazeći od citiranih izričitih zakonskih odredaba, ovaj drugostupanjski sud je rješenjem odbacio predmetnu žalbu kao nedopuštenu.“

Županijski sud u Splitu, GŽ-487/2020-9 od 25. siječnja 2021.

81

813.222.3

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > IZDAVANJE PLATNOG NALOGA > POSTUPAK U SVEZI S IZDAVANJEM PLATNOG NALOGA > PRIGOVOR PROTIV PLATNOG NALOGA > ODLUKE O PRIGOVORU

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 454. stavak 4.

Platni nalog ne bi mogao biti preinačen nakon što je prihvaćen prijedlog za njegovo izdavanje i započeo postupak povodom prigovora na platni nalog pri čemu treba cijeliti da ne postoji zapreka da se pored zahtjeva koji egzistira u okviru platnog naloga istakne novi.

„Raspravljanje u povodu prigovora na platni nalog ima za neposredni cilj ispitivanje pravilnosti i zakonitost donesenog platnog naloga, te posredno, radi raspravljanja o osnovanosti tužbenog zahtjeva.

Dakle, sud ne sudi o zahtjevu već o pravilnosti odluke donesene o zahtjevu za izdavanje platnog naloga.

Platni nalog je odluka kojom se tužbeni zahtjev može samo prihvatiti. Sud koji raspravlja o osnovanosti prigovora može odlučiti samo održava li se platni nalog u

cjelini ili djelomično na snazi ili se ukida (članak 454. stavak 4. ZPP-a). Ako sud nađe da bi se tužbeni zahtjev trebao odbiti, on će tada prethodno ukinuti platni nalog, a zatim će ga nadomjestiti presudom kojom se zahtjev odbija.

S obzirom na izneseno pravno stajalište platni nalog ne bi mogao biti preinačen nakon što je prihvaćen prijedlog za njegovo izdavanje i započeo postupak povodom prigovora na platni nalog, pri čemu treba cijenit da ne postoji zapreka da se pored zahtjeva koji egzistira u okviru platnog naloga istakne novi.“

Županijski sud u Splitu, Gž-436/2021-2 od 25. ožujka 2021.

82

813.32

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > PARNIČNI POSTUPAK > POSEBNI POSTUPCI > POSTUPAK U SPOROVIMA MALE VRIJEDNOSTI > POSEBNOSTI U POSTUPKU PRED PRVOSTUPANJSKIM SUDOM

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14 i 70/19)

Članak 461.a stavak 3.

Sud neće uzeti u obzir činjenice na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev i predložene dokaze za utvrđivanje iznesenih činjenica, iznijete neposredno pred pripremno ročište, a nakon što je upozoren na sadržaj odredbe članka 461.a stavka 3. ZPP-a u rješenju kojim je ukinut platni nalog ukoliko ne iznose opravdane razloge zbog kojih to nije učinio u za to propisanom zakonskom roku.

„Iz sadržaja spisa, u bitnom, proizlazi:

- predmetni postupak pokrenut je podnošenjem prijedloga za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave po kojem je doneseno rješenje o ovrsi na temelju vjerodostojne isprave javnoga bilježnika M. D. Š. iz R., poslovni broj Ovrhv-1893/19 od 16. rujna 2019., protiv kojeg rješenja je tuženik podnio prigovor pa je rješenjem, poslovni broj Povrv-810/19 od 27. studenog 2019., stavljeno je izvan snage rješenje o ovrsi od 16. rujna 2019. u dijelu u kojem je određena ovrha te su ukinute provedene radnje, a postupak je nastavljen kao u povodu prigovoru protiv platnog naloga.

- rješenjem, poslovni broj Povrv-810/19 od 27. studenog 2019., kojim je stavljeno izvan snage rješenje o ovrsi od 16. rujna 2019. u dijelu u kojem je određena ovrha tužitelj je upozoren da je u postupku u sporovima male vrijednosti u povodu prigovora protiv platnog naloga dužan najkasnije u podnesku predanom sudu u roku od 15 dana od primitka rješenja kojim je ukinut platni nalog, iznijeti sve činjenice na kojima temelji svoj zahtjev i predložiti dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica (članak 461.a stavak 3. ZPP), a navedeno rješenje kojim je ukinut platni nalog tužitelj je uredno zaprimio 29. studenog 2019. (dostavnica na listu 16 spisa).

S obzirom da tužitelj, iako upozoren na sadržaj odredbe članka 461.a stavka 3. ZPP-a, u roku od 15 dana od primitka rješenja kojim je ukinut platni nalog, a koje rješenje je zaprimio 29. studenog 2019., nije iznio činjenice na kojima temelji svoj zahtjev niti je

predložio dokaze potrebne za utvrđivanje iznesenih činjenica, nego je tek podneskom od 27. svibnja 2020. neposredno pred pripremljeno ročište iznio činjenice na kojima temelji svoj zahtjev te predlaže dokaze, ne iznoseći opravdane razloge zbog kojih to nije učinio u za to propisanom zakonskom roku, pravilno je sud prvog stupnja postupio kada činjenice na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev i predložene dokaze za utvrđivanje iznesenih činjenica, iznijete u podnesku od 27. svibnja 2020. nije uzeo u obzir jer su iznijeti protivno odredbi članka 461. a ZPP-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž-1732/2020-2 od 9. prosinca 2020.

83

820.2

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > IZVANPARNIČNI POSTUPAK > OPĆENITO > POSTUPANJE PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI ODNOSNO NA PRIJEDLOG STRANKE

Zakon o parničnom postupku

(NN 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11 - pročišćeni tekst, 25/13, 28/13 i 89/14)

Članak 16. stavak 1. i 2.

Zakon o sudskom vanparničnom postupku

("Službene novine" od 1. kolovoza 1934., broj 175-XV)

Paragraf 1.

O utvrđivanju identiteta osobe nadležan je odlučivati sud u smislu paragrafa 1. Zakona o sudskom izvanparničnom postupku.

„Pobijanim se rješenjem sud prvog stupnja oglasio nenadležnim, ukinuo provedene radnje u postupku i odbacio prijedlog.

Predlagateljica u ovom postupku traži utvrđenje da su P. M. pok. S., S., upisan kao vlasnik nekretnine označene kao čest. zem. 404/2 ZU 1465 k.o. K. pod rednim brojem 2. za 1/4 dijela i P. M. sin S., pomorac iz K., OIB: ..., naveden kao ostavitelj u rješenju o nasljeđivanju javnog bilježnika B. K. iz S. oznake O-3894/10 od 1. veljače 2011., a čija je predlagateljica nasljednica, istovjetne osobe.

Sud je odbacio prijedlog pozivom na odredbu članka 16. stavaka 1. i 2. ZPP smatrajući da nije u sudskoj nadležnosti odlučivati o istovjetnosti osobe jer da to spada u isključivu nadležnost upravnog tijela sukladno odredbama Zakona o državnim maticama ("Narodne novine", broj 96/93 i 76/13) i Zakona o osobnom imenu ("Narodne novine", broj 118/12).

O ovom se pravnom pitanju Vrhovni sud RH nije izjašnjavao, a praksa županijskih sudova nije jedinstvena. Pravno shvaćanje suda prvog stupnja izraženo u pobijanom rješenju podudarno je s pravnim shvaćanjem izraženim u rješenjima nekih županijskih sudova, primjerice rješenju ovog suda broj Gž-1061/17 od 4. listopada 2017. i rješenju Županijskog suda u Velikoj Gorici broj Gž-1031/19 od 4. rujna 2019. koja se rješenja temelje na zaključku da odlučivanje o istovjetnosti osobe spada u isključivu nadležnost upravnog tijela sukladno Zakonu o državnim maticama i Zakonu o osobnom imenu.

Ovaj drugostupanjski sud ocjenjuje da potrebe razvoja prava kroz sudsku praksu zahtijevaju odstupanje od pretežite prakse po pitanju nadležnosti domaćih sudova u vezi s

rješavanjem zahtjeva za utvrđivanjem istovjetnosti osobe u sudskom izvanparničnom postupku, sukladno odredbi članka 40. stavka 1. Zakona o sudovima ("Narodne novine", broj 28/13, 33/15, 82/15, 67/18, 126/19 i 130/20, dalje u tekstu: ZS). To stoga što odstupanje od prakse u ovom slučaju ima za cilj unaprijediti stupanj pružanja pravne zaštite pred sudom kroz osiguranje većeg stupnja pravičnosti postupka u okviru ustavnog prava na pravično suđenje, kao i kroz osiguranje već ostvarenih pojedinačnih prava i predvidivost ostvarivanja tih prava, ali također i kroz ostvarivanje općih ciljeva, konkretno vezanih za pravnu sigurnost putem pružanja većeg stupnja zaštite povjerenja u zemljišne knjige, a time i omogućavanja prometa nekretnina i razvoja gospodarstva.

Naime, pobijano se rješenje temelji na zaključku da nije u sudskoj nadležnosti odlučivati o istovjetnosti osobe jer da to spada u isključivu nadležnost upravnog tijela sukladno odredbama Zakonu o državnim maticama ("Narodne novine", broj 96/93 i 76/13) I Zakona o osobnom imenu ("Narodne novine", broj 118/12). Međutim, ovaj sud, jednako kao i županijski sudovi u Varaždinu i Zadru, nalazi da ni jedan od ova dva zakona ne propisuje nadležnost upravnog tijela za rješavanje pitanja utvrđivanja istovjetnosti osobe. U tom su smislu razlozi pobijanog rješenja nerazumljivi čime je ostvarena bitna postupovna povreda iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP u vezi s pravnim pravilom iz paragrafa 21. Zakona o sudskom vanparničnom postupku, na koju osnovano ukazuje žaliteljica.

To tim više što Zakon o državnim maticama u članku 1. propisuje da su državne matice evidencije o osobnim stanjima građana u koje se upisuju činjenice rođenja, sklapanja braka i smrti i drugi podaci o tim činjenicama utvrđeni zakonom, dakle ne istovjetnost osobe upisane u državnu maticu, dok Zakon o osobnom imenu uređuje postupak određivanja I promjene osobnog imena (članak 1.), ali ne i pitanje utvrđenja istovjetnosti osobe.

U tom smislu pravno shvaćanje prvostupanjskog suda, ne sadrži relevantne i dostatne razloge za zaključak o apsolutnoj nenadležnosti sudova u ovom slučaju zbog čega ne zadovoljava kvalitetu obrazložene sudske odluke koju zahtijeva pravo na pravično suđenje, a u isto vrijeme iznesene razloge pobijanog rješenja čine nerazumljivim čime je ostvarena bitna postupovna povreda iz članka 354. stavka 2. točke 11. ZPP u vezi s pravnim pravilom iz paragrafa 21. Zakona o sudskom vanparničnom postupku, na koju osnovano ukazuje žaliteljica.

U odnosu na pravno shvaćanje izraženo u spomenutom rješenju Gž-1072/2019-2 od 9. srpnja 2019. u vezi s primjenom članka 187. ZPP, ovaj ga žalbeni sud dijeli, ali ocjenjuje da nije mjerodavan za rješavanje predmetnog prijedloga zato što predstavlja primjenu općeg propisa, dok ovaj sud smatra da je predmetni prijedlog potrebno riješiti primjenom posebnog propisa (*lex specialis*). U tom smislu nije prihvatljiv zaključak iz ovog rješenja prema kojem "na nadležnost suda ne upućuju pravna pravila sadržana u paragrafu 1 i 2. (bivšeg) Zakona o sudskom vanparničnom postupku" zato što je izostalo tumačenje sadržaja i pravnog domašaja ovih odredaba koje se primjenjuju kao pravna pravila. U tom se smislu primjećuje da I spomenuto rješenje Gž-207/2020-2 od 1. travnja 2021. također zaobilazi primjenu posebnog propisa.

Naprijed navedeno upravo upućuje na potrebu odstupanja od aktualne sudske prakse.

S druge strane, pravnim pravilom iz paragrafa 1. Zakona o sudskom vanparničnom postupku propisano je da u izvanparničnim pravnim stvarima sudovi imaju postupati, bilo po službenoj dužnosti ili na prijedlog stranaka, samo onda, kad i ukoliko im to zakon naređuje.

U obrazloženju ovog pravnog pravila (Zakon o sudskom vanparničnom postupku i Uvodni Zakon za Zakon o sudskom vanparničnom postupku s tumačem i sudskim rješidbama te stvarnim kazalom, dr. F. Ž. i dr. M. Š., T. d.d. Z., listopad, 1934., str. 108. i 118.) pod točkom III. 5 navodi se da je predmet izvanparničnog postupka, među ostalim, i "pismeno posvjedočenje" izvjesnih pravno relevantnih činjenica te se dodaje: "Dakako da se ovdje ne mogu taksativno nabrojiti svi tipovi vanparnične sudbenosti. No ma kako inače bili po svojoj

svrsi i po svojim uslovima (uvjetima, op.a.) vanparnične (izvanparnične, op.a.) pravne stvari različite to je ipak u svim slučajevima zajednička neka naročita zaštitna djelatnost suda bilo to za opće interese, bilo za pojedine pravne subjekte koji su pod osobitom zaštitom zakona."

U konkretnom slučaju, po ocjeni ovog suda, predmetni postupak spada u pravni doseg sudskog izvanparničnog postupka upravo prema kriterijima izvanparničnog postupka kojeg ima na umu citirana odredba članka 1. Zakona o sudskom vanparničnom postupku i njezino tumačenje zato što odlučivanje o predmetnom prijedlogu zahtijeva postupanje suda kako u općem, tako i u pojedinačnom interesu.

Naime, pravno shvaćanje suda prvog stupnja na kojem je utemeljeno pobijano rješenje, osim što ne sadrži relevantne i dostatne razloge, upućuje ujedno i na pretjerani formalizam koji onemogućuje stranci predvidljivost u ostvarivanju očekivanih legitimnih prava, štoviše već ostvarenih u pravomoćno okončanom sudskom postupku. Osim toga, ukoliko je u zemljišnoj knjizi ime nositelja knjižnog prava pogrešno upisano, tada se odlučivanjem o predmetnom pitanju u sudskom izvanparničnom postupku omogućuje I ostvarivanje općih ciljeva, konkretno vezanih za pravnu sigurnost putem pružanja većeg stupnja zaštite povjerenja u zemljišne knjige, a time i omogućavanja prometa nekretnina, što je ujedno pretpostavka i razvoja gospodarstva.

S obzirom na sve naprijed navedeno, žalbeni sud izražava pravno shvaćanje prema kojem je postupak radi utvrđivanja identiteta osobe izvanparnični postupak kojim se štiti opći interes zaštite povjerenja u pravni promet nekretnina i podiže stupanj pravne sigurnosti, ali I omogućuje ostvarenje individualnih prava koja nije moguće na učinkovit način zaštititi u drugom postupku."

Županijski sud u Splitu, GŽ-1976/2019-3 od 24. ožujka 2021.

84

830.57

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OPĆENITO O OVRŠNOM POSTUPKU I POSTUPKU OSIGURANJA > ODREĐENA POSTUPOVNA PITANJA > TROŠKOVI POSTUPKA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 14. stavak 6.

Pravilnik o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika

(NN 5/14, 75/14, 5/15, 28/15 i 103/15)

Rok iz članka 14. stavka 6. OZ-a je prekluzivan, čijim propuštanjem se gubi pravo naknadnog poduzimanja procesne radnje. Pri tome nije od značaja što se radi o privremenom zastupniku stranke, jer on ne može imati veća prava od stranke koju zastupa, a Pravilnikom o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika nije propisan posebni rok u kojem bi privremeni zastupnik bio ovlašten zahtijevati naplatu troškova postupka.

„Prvostupanjski sud donio je pobijano rješenje pozivom na odredbu članka 14. stavka 6. OZ-a, uz obrazloženje kako je privremeni punomoćnik ovršenice svoj zahtjev za naknadom troškova podnio po isteku roka od 30 dana.

Prema odredbi članka 14. stavka 6. OZ-a, zahtjev za naknadu troškova se podnosi najkasnije u roku od trideset dana od dana završetka postupka.

Žalitelj ne spori da bi zahtjev za naknadu troškova podnio po proteku roka od 30 dana od dana završetka postupka, već smatra kako se na njega, s obzirom da nije stranka u postupku, navedeni rok ne primjenjuje. Naime, smatra kako se na njega valjaju primijeniti odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, odnosno odgovarajući propisi koji reguliraju fakturiranje usluge u smislu finansijskih propisa i obveza za pružatelje usluga, a ne Ovršni zakon.

U odnosu na žalbene navode, žalitelju je za odgovoriti kako se rok propisan odredbom članka 14. stavka 6. OZ-a, zakonski rok (prekluzivni rok), čijim propuštanjem se gubi pravo naknadnog zahtijevanja procesne radnje. Pritom nije od značenja činjenica što bi žalitelj bio privremeni punomoćnik stranke, jer on ne može imati veća prava od stranke koju zastupa, a Pravilnikom o visini iznosa i načinu isplate naknade za skrbnika ("Narodne novine", broj 5/14, 75/14, 5/15, 28/15 i 103/15) nije propisan posebni rok u kojem bi privremeni zastupnik mogao zahtijevati naplatu troškova postupka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-19/2021-2 od 20. siječnja 2021.

85

831.013

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > OVRŠNA I VJERODOSTOJNA ISPRAVA > PRIJENOS TRAŽBINE ILI OBVEZA

*Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona
(NN 93/14)*

Članak 32.

Budući je ovršni postupak pokrenut 15. ožujka 2016. kada je važeći tekst Ovršnog zakona imao izravne odredbe kojima se dozvoljava promjena ovrhovoditelja tijekom trajanja ovršnog postupka to nije bila potrebna suglasnost ovršenika za promjenu ovrhovoditelja.

„Pobijanim rješenjem utvrđeno je da na mjesto dosadašnjeg ovrhovoditelja Z. B. d.d., u ovaj ovršni postupak stupa B. K. d.o.o., Z., kao novi ovrhovoditelj.

U žalbi ovršenik navodi kako nije obaviješten od strane Z. B. d.d. niti od B, K. d.o.o. da je došlo do prijenosa tražbine. nadalje, da mu nije dostavljen podnesak od 5. listopada 2018. kojim se B. K. d.o.o. prijavio kao novi ovrhovoditelj. Smatra da nije dokazano da je uistinu došlo do cesije jer samo pozivanje na ugovor nije dovoljno već je istog trebao dostaviti.

Odredbom članka 32. stavka 1. OZ-a propisane su pretpostavke za određenje ovrhe na prijedlog osobe koja u ovršnoj ispravi nije označena kao dužnik. Međutim, članak 32. dopunjen Zakonom o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj 93/14), a koje izmjene su stupile na snagu 1. rujna 2014. i istima je omogućena subjektivna preinaka u ovršnom postupku i nakon donošenja rješenja o ovrsi i bez pristanka ovršenika.

Žalba ovršenika nije dovela je u sumnju pravilnost i zakonitost pobijanog prvostupanjskog rješenja.

Budući je ovaj ovršni postupak pokrenut 15. ožujka 2016. kada je važeći tekst Ovršnog zakona imao izravne odredbe kojima se dozvoljava promjenu ovrhovoditelja tijekom trajanja ovršnog postupka to nije bila potrebna suglasnosti ovršenika. Prema mišljenju ovog drugostupanjskog prava ni saznanje za izvršenu cesiju nije relevantno u ovoj fazi ovršnog postupka.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-18/2021-2 od 28. siječnja 2021.

86

831.071.7

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > ODGODA OVRHE > NASTAVLJANJE ODGOĐENOGA POSTUPKA

Ovršni zakon

(NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05, 121/05 i 67/08)

Članak 66. stavak 2. i 3.

Zakon o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj sa neovlaštenim vjerovnikom

(NN 72/17)

Članak 6. stavak 1.

Budući da je u konkretnom slučaju ovrha bila odgođena na temelju odredbe članka 6. stavka 1. ZNKMO-a, tumačeći ekstenzivno odredbu članka 66. stavka 2. i 3. OZ-a, za smatrati je da su donošenjem odluke suda Europske unije u Luksemburgu broj C-630/17 od 14. veljače 2019. prestali razlozi za odgodu ovrhe, neovisno što parnični postupak koji se vodi radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu, a do čijeg pravomoćnog okončanja ovrha je bila odgođena, još nije okončan.

„Pobijanim rješenjem nastavljen je postupak u ovoj ovršnoj stvari, odgođen rješenjem prvostupanjskog suda br. Ovr-3328/201-67 od 12. ožujka 2018.

Iz priloženog spisa predmeta razvidno je kako je ovršenik podneskom od 22. siječnja 2018. predložio odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka koji se vodi pred Općinskim sudom u Varaždinu, pod poslovnim brojem P-236/16, radi utvrđenja ništetnosti Ugovora o kreditu, pozivajući se pri tome na odredbe Zakona o ništetnosti ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima sklopljenih u Republici Hrvatskoj sa neovlaštenim vjerovnikom ("Narodne novine", broj 72/17; dalje u tekstu: ZNUKMO) te da je prijedlog ovršenika prihvaćen pa je pravomoćnim rješenjem prvostupanjskog suda od 12. ožujka 2018. ovrha u ovoj stvari bila odgođena do pravomoćnog parničnog postupka koji se vodi pod brojem P-236/16.

Nadalje je razvidno da bi ovrhovoditelj, podneskom od 4. veljače 2020. od suda zatražio nastavak postupka, pozivajući se pri tom na odluku suda Europske unije donesenu 14. veljače 2019. u predmetu broj C-630/17 kojom je utvrđeno da bi ZNUKMO bio protivan pravu Europske unije.

Odredbom članka 66. stavka 2. OZ-a propisano je da na prijedlog ovrhovoditelja sud može nastaviti ovrhu i prije proteka roka za koji je odgođena ako ovrhovoditelj učini vjerojatnim da su prestali razlozi za odgodu ili ako da jamčevinu, a odredba stavka 3. istoga članka OZ-a navodi da će sud, na prijedlog ovrhovoditelja, nastaviti ovrhu i prije pravomoćnosti odnosno konačnosti odluke nadležnoga prvostupanjskog tijela o odbacivanju ili odbijanju pravnog lijeka ili sredstva povodom kojeg je odgođena ovrha.

Suprotno žalbenim navodima ovršenice, ovrha u ovom postupku upravo je i bila odgođena primjenom odredbi članka 6. stavka 1. ZNUKMO-a, koji je propisivao da će sud, ako se radi ostvarenja tražbine iz ugovora o kreditu s međunarodnim obilježjima, u smislu ovog Zakona, vodi ovršni postupak protiv dužnika koji je podigao tužbu radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu ili utvrđenja ništetnosti javnobilježničkog akta utemeljenog na ništetnom govoru, na prijedlog dužnika odgoditi ovrhu do pravomoćnog okončanja postupka radi utvrđenja ništetnosti, ne ispitujući postojanje drugim zakonima propisanih pretpostavki o odgodi ovrhe na prijedlog ovršenika. Upravo je tako bio i koncipiran prijedlog ovršenice za odgodu ovrhe jer je u njemu navela samo činjenicu podnošenja tužbe radi utvrđenja ništetnosti ugovora o kreditu te činjenicu da bi ovrhovoditelj-vjerovnik bio neovlašten u smislu odredbi ZNUKMO-a. Postupajući po takvom prijedlogu ovršenice sud je ovrhu i odgodio, a da pritom nije ispitivao postojanje drugih pretpostavki propisanih odredbom članka 61. stavka 1. OZ-a.

Odlukom suda Europske unije broj C-630/17 stavljene su izvan snage odredbe ZNUKMO-a koje se tiču ovršnog postupka jer je sud zaključio kako iste ne bi bile usklađene sa pravom Europske unije.

Naime, Sud Europske unije je zaključio da se Zakonom o ništetnosti uspostavlja derogativno uređenje za određene financijske usluge s obzirom na okolnost ima li pružatelj sjedište u državi članici različitoj od one u kojoj se pruža usluga, valja zaključiti da se do 30. rujna 2015. hrvatskim pravom provodila izravna diskriminacija prema vjerovnicima s poslovnim nastanom izvan Republike Hrvatske, a nakon toga je datuma ništetnost ugovora o kreditu sklopljenih s neovlaštenim vjerovnikom proširena na ugovore s vjerovnicima s poslovnim nastanom u toj državi članici.

Za slučaj da Sud Europske unije u Luksemburgu utvrdi kroz prethodni postupak neusklađenost nacionalnog prava sa pravom EU-a, sud države članice dužan je u konkretnom predmetu isključiti primjenu nacionalnog prava te izravno i neposredno primijeniti propise EU.

Budući da je, u ovom konkretnom slučaju ovrha bila odgođena na temelju odredbe članka 6. stavka 1. ZNUKMO-a, to i ovaj sud, tumačeći ekstenzivno odredbu članka 66. stavka 2. i 3. OZ-a, smatra da su donošenjem odluke Suda Europske unije u Luksemburgu broj C-630/17 od 14. veljače 2019. prestali razlozi za odgodu ovrhe te nije od utjecaja činjenica što parnični postupak koji se vodi pred Općinskim sudom u Varaždinu, pod brojem P-236/16 nije pravomoćno okončan.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-65/2021-2 od 3. ožujka 2021.

87

831.072

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

*Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku
(NN 70/19)*

Članak 119. stavak 1.

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 21. stavak 1.

U okolnostima kada je ovrhovoditelj predložio nastavak pravomoćno prekinutog postupka u odnosu na pravnog sljednika ovršenika, prije nego što je sud prvog stupnja donio rješenje o obustavi, podnošenjem takvog prijedloga ovrhovoditelj je nedvojbeno manifestirao volju da se postupak nastavi te sud nije bio ovlašten obustaviti ovrhu primjenom odredaba članka 119. stavka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku ("Narodne novine", broj 70/19; dalje u tekstu: ZID ZPP-a).

„Prvostupanjski sud je donio pobijano rješenje pozivom na odredbu članka 119. stavak 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 70/19“, dalje u tekstu: ZID ZPP-a), uz obrazloženje da je rješenje o prekidu zbog razloga navedenih u članku 212. točka 4. ZPP u trenutku stupanja na snagu ZID ZPP-a bilo pravomoćno, a pravni slijednik pravne osobe nije preuzeo postupak, a niti je protivna strana predložila sudu da ga pozove da to učini u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ZID ZPP-a.

Iz stanja spisa, u bitnom, proizlazi da je pravomoćnim prvostupanjskim rješenjem, poslovni broj Ovr-2420/13-28 od 19. travnja 2019., prekinut ovršni postupak u odnosu na ovršenika obzirom je isti brisan iz sudskog registra, te da je ovrhovoditelj podneskom od 10. srpnja 2020. predložio nastavak postupka u odnosu na pravnog slijednika ovršenika T. M. d.o.o., nakon čega je sud prvog stupnja donio pobijano rješenje.

Odredbom članka 119. stavka 1. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 70/19, dalje u tekstu: ZID ZPP-a) propisano je da postupke u kojima u trenutku stupanja na snagu ovog Zakona postoji pravomoćno rješenje o prekidu zbog razloga navedenog u članku 212. točki 4. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“, broj 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13 i 89/14) sud može nastaviti i istodobno obustaviti, ako pravni slijednik pravne osobe ne preuzme postupak ili protivna strana ne predloži da ga sud pozove da to učini u roku od tri mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona.

Potrebno je istaknuti da je ovrhovoditelj predložio nastavak postupka u odnosu na pravnog slijednika ovršenika prije nego što je sud prvog stupnja donio rješenje o obustavi, a podnošenjem takvog prijedloga ovrhovoditelj je nedvojbeno manifestirao volju da se postupak nastavi.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-728/2020-2 od 17. prosinca 2020.

88

831.072

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OPĆENITO > ODGODA, OBUSTAVA I DOVRŠETAK OVRHE > OBUSTAVA OVRHE

Ovršni zakon

Članak 67. stavak 2.

Članak 79. stavak 1. i 6.

U okolnostima kada je izvršena zabilježba ovrhe sukladno odredbi članka 79. stavka 1. OZ-a, to što je treća osoba naknadno stekla vlasništvo suvlasničkog dijela ovršenika u predmetu ovrhe, osnovom sudske presude od 25. svibnja 2012. , ne sprječava nastavak ovrhe na istom predmetu protiv novih vlasnika, pod pretpostavkom da novi vlasnik ishodi uknjižbu svog prava vlasništva u zemljišnu knjigu - u protivnom ovrha se nastavlja protiv ovršenika u odnosu na koje je doneseno rješenje o ovrši.

„Pobijanim prvostupanjskim rješenjem djelomično se obustavlja ovrha određena rješenjem o ovrši Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-634/05 od 2. travnja 2007. i to u odnosu na 1/2 dijela nekretnine upisane u zemljišne knjige Općinskog građanskog suda u Zagrebu u zk.ul. 1837 k.o. G. S., kč.br. 545/3 u naravi kuća br.1 i dvorište u D. ulici, ukupne površine 127 čhv odnosno 455 m² (točka I. izreke).

Točkom II. izreke naloženo je Zemljišnoknjižnom odjelu Općinskog građanskog suda u Zagrebu brisanje zabilježbe ovrhe upisane pod brojem Z-25614/07, na 1/2 dijela nekretnine upisane u zemljišne knjige Općinskog građanskog suda u Zagrebu u zk.ul. 1837 k.o. G. S., kč.br. 545/3 u naravi kuća br.1 i dvorište u D. ulici, ukupne površine 127 čhv odnosno 455 m², po pravomoćnosti ovog rješenja.

Iz stanja spisa u bitnom proizlazi:

- kako je rješenjem o ovrši Trgovačkog suda u Zagrebu poslovni broj Ovr-634/05 od 2. travnja 2007. određena ovrha na nekretnini ovršenika Z. M., a radi namirenja novčane tražbine ovrhovoditelja V. d.d. te da je navedeno rješenje o ovrši dostavljeno na provedbu Općinskom građanskom sudu u Zagrebu (poslovni broj spisa Ovr-2065/07), koji spis je spojen na spis poslovni broj Ovr-1343/04 obzirom se u istom provodila ranija ovrha na predmetnoj nekretnini;

- kako je sud je u tijeku postupka izvršio uvid u spis poslovni broj P-7032/11 te je utvrdio da je presudom Općinskog građanskog suda Zagrebu poslovni broj P-7032/11 od 25. svibnja 2012. točkom I. izreke, koja je u točki I. izreke potvrđena presudom Županijskog suda u Zagrebu poslovni broj Gž-6664/12 od 27. rujna 2016., B. M. utvrđena suvlasnicom u jednoj polovini dijela (1/2 dijela) predmetne nekretnine i to na ime bračne stečevine.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja prvostupanjski sud je, pozivom na odredbu članka 67. stavka 2. OZ-a djelomično obustavio ovrhu.

Ovo jer je zauzeo pravno shvaćanje prema kojem je ovršenica još za vrijeme vođenja ovršnog postupka protiv njezinog supruga B. M. kao ovršenika utvrđena suvlasnicom predmetne nekretnina sudskom odlukom te joj činjenica da je pozvana kao ovršenica preuzeti postupak u ovoj pravnoj stvari kao nasljednica iza pok. ovršenika i da je postupak nastavljen s njom kao ovršenicom u ovoj pravnoj stvari iz smrti pok. ovršenika ne može derogirati njezina prava stečena na ime bračne stečevine i utvrđena pravomoćnom sudskom odlukom, a ovrhovoditelj nije u smislu odredbe članka 79. stavka 4. OZ-a u tijeku postupka stavio prijedlog za nastavak postupka protiv novog vlasnika 1/2 dijela predmetne nekretnine.

Odredbom članka 79. stavka 4. OZ-a je propisano kako promjena vlasnika nekretnine tijekom ovršnoga postupka ne sprječava da se taj postupak nastavi protiv novoga vlasnika kao ovršenika. Sve radnje poduzete prije toga ostaju na snazi i novi vlasnik ne može u postupku poduzimati one radnje koje ne bi mogao poduzeti prijašnji vlasnik da do promjene vlasništva nije došlo, st. 5 istog članka navodi da će na prijedlog ovrhovoditelja sud donijeti rješenje o nastavljanju ovršnoga postupka protiv novoga vlasnika kao ovršenika u tom postupku. Protiv

toga rješenja novi vlasnik nema pravo na žalbu, dok st. 6. istog članka određuje da ovrhovoditelj koji je predložio ovrhu, a nije prije stekao založno pravo, stječe zabilježbom ovrhe pravo da se iz nekretnine namiri prije osobe koja na toj nekretnini kasnije stekne založno pravo ili pravo na namirenje.

Iz stanja spisa proizlazi kako je ovrhovoditelj pravo na namirenje iz predmetne nekretnine stekao prije nego li je donesena presuda Općinskog građanskog suda u Zagrebu, poslovni broj P-7032/11, slijedom čega je ovrhovoditelj ovlašten postupak ovrhe nastaviti i protiv novog vlasnika. Međutim, odreda članka 79. stavka 6. OZ-a, ne propisuje rok u kojem je ovrhovoditelj obavezan sudu podnijeti prijedlog za nastavak postupka protiv novog vlasnika, a pogotovo ne propisuje kako će se u slučaju ne podnošenja takvog prijedloga postupak ovrhe obustaviti primjenom odredbe članka 67. stavka 2. OZ-a. Izneseni stav prvostupanjskog suda bi se mogao održati jedino u situaciji da je ovrhovoditelj zaključkom suda, pod prijetnjom obustave bio pozvan podnijeti prijedlog za nastavak postupka pa da se o takav zaključak ovrhovoditelj oglašio.

Kao što je već navedeno, rješenje o ovrsi je u ovom predmetu doneseno dana 2. travnja 2007., zabilježba ovrhe je, sukladno odredbi članka 79. stavka 1. OZ-a, izvršena 11. travnja 2007. pa okolnost što je treća osoba stekla vlasništvo suvlasničkog dijela ovršenika u predmetu ovrhe osnovom sudske presude od 25. svibnja 2012. ne sprječava nastavak ovrhe na istom predmetu protiv novih vlasnika, pod pretpostavkom da novi vlasnik ishodi uknjižbu svog prava vlasništva u zemljišnu knjigu - u protivnom ovrha se nastavlja protiv ovršenika u odnosu na koje je rješenje o ovrsi od 02. travnja 2007. i doneseno.

Iz zemljišnoknjižnog izvotka za predmetnu nekretninu vidljivo da je kao samovlasnik nekretnine upisan pok. ovršenik Z. M. Zaista iz presude Općinskog građanskog suda u Zagrebu poslovni broj P-7032/11 proizlazi kako je B. M. utvrđena kao suvlasnica ½ dijela predmetne nekretnine, međutim spomenuta presuda nikada nije provedena u zemljišnim knjigama, budući da je ovršenica ujedno i univerzalni sukcesor iza smrti pok. Z. M. upravo u odnosu na nju treba nastaviti ovrhu.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-99/2020-2 od 28. travnja 2020.

89

831.11

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NEKRETNINI

*Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona
(NN 93/14)*

Članak 32.

Potraživanje ovrhovoditeljice zasnovano je na pravomoćnoj i ovršnoj sudskoj odluci, te je predmetni ovršni postupak nužno provesti kako bi se realiziralo pravo ovrhovoditeljice te time postigao cilj zbog kojeg je ovršni postupak pokrenut. Naime, u ovom slučaju radilo se o suprotstavljenim privatnim interesima dvije fizičke osobe, a mehanizmi vaganja suprotstavljenih privatnih interesa stranaka utjelovljeni su kroz pravne propise koji omogućavaju strankama zaštititi njihova prava, pa i pravo na dom, pokretanjem odgovarajućih postupaka i izjavljivanjem dopuštenih pravnih lijekova. Stoga nije nužno u predmetnom ovršnom postupku ispitivati razmjernost i nužnost miješanja.

„Pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odredio provedbu ovrhe na temelju ovršne isprave- pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u Rijeci pod poslovnim brojem Pob-722/08 od 19. rujna 2018., radi prisilne naplate novčane tražbine ovrhovoditeljice u iznosu od 41.000,00 EUR-a u kunskoj protuvrijednosti po srednjem tečaju HNB na dan isplate, sa zakonskim zateznim kamatama koje na navedeni iznos teku od 19. rujna 2018. do isplate, iznosa od 250,00 kuna sa zakonskim zateznim kamatama koje na navedeni iznos teku od 19. rujna 2018. do isplate, iznosa od 77.956,00 kuna sa zakonskim zateznim kamatama koje na navedeni iznos teku od 19. rujna 2018. do isplate, te radi naplate troškova ovršnog postupka u iznosu od 10.448,00 kuna zajedno s zakonskim zateznim kamatama koje teku od dana donošenja rješenja o ovrsi do isplate, očito ocjenjujući da je prijedlog ovrhovoditelja u potpunosti utemeljen na ovršnoj ispravi koja predstavlja osnovu ovrhe.

Ovrha je određena na nekretnini k.č.br. 1509/26-kuća, terasa, dvorište i vinograd, površine 778 m², upisana u z.k.ul. 1257 k.o. S., a koja nekretnina je u vlasništvu ovršenika za 1/2 te na novčanim sredstvima i pokretninama ovršenika.

Prema članku 80. OZ-a ovrha na nekretnini provodi se zabilježbom ovrhe u zemljišnoj knjizi, utvrđenjem vrijednosti nekretnine, prodajom nekretnine i namirenjem ovrhovoditelja iz iznosa dobivenog prodajom, dok je odredbom članka 82. stavak 1. istog Zakona propisano da-uz prijedlog za ovrhu na nekretnini ovrhovoditelj je dužan podnijeti izvadak iz zemljišne knjige kao dokaz o tome da je nekretnina upisana kao vlasništvo ovršenika.

Prvostupanjski sud je pravilno primjenjujući citirane i ostale mjerodavne zakonske odredbe odredio ovrhu na nekretnini koja je u vlasništvu ovršenika za 1/2, a što proizlazi iz priloženog zemljišnoknjižnog izvataka za navedenu nekretninu, temeljem i sukladno ovršnoj ispravi, u kojoj su nedvojbeno naznačeni vjerovnik i dužnik, te predmet, vrsta, opseg i vrijeme ispunjenja obveze, odnosno iz koje proizlazi postojanje novčane tražbine, čije se prisilno ostvarenje traži. Na žalbene razloge ovršenika kojima se ukazuje da nekretnina koja je predmet ovrhe predstavlja njegov jedini dom, ovršeniku valja odgovoriti da je potraživanje ovrhovoditeljice zasnovano na pravomoćnoj i ovršnoj sudskoj odluci te da je predmetni ovršni postupak nužno provesti kako bi se realiziralo pravo ovrhovoditeljice te time postigao cilj zbog kojeg je ovršni postupak pokrenut. U ovom slučaju, radio se o suprotstavljenim privatnim interesima dvije fizičke osobe, a mehanizmi vaganja suprotstavljenih privatnih interesa stranaka utjelovljeni su kroz pravne propise koji omogućavaju strankama zaštititi njihova prava, pa i pravo na dom, pokretanjem odgovarajućih postupaka i izjavljivanjem dopuštenih pravnih lijekova.

Stoga nije nužno u predmetnom ovršnom postupku ispitivati razmjernost i nužnost miješanja (pravno stajalište izraženo u odluci Ustavnog suda Republike Hrvatske U-III-1479/2018 od 29. siječnja 2020.).“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-100/2021-2 od 29. ožujka 2021.

90

831.111

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAJBINE > OVRHA NA NEKRETNINI > IZUZIMANJE OD OVRHE

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16, 73/17 i 131/20)

Članak 80.b stavak 2. i 3.

U okolnostima kada se radi o onkološkom bolesniku, a nekretnina koja je predmet ovrhe predstavlja njegovu jedinu nekretninu, sud je dužan ocijeniti navode ovršenika, te iznijeti razloge je li (ili nije) došlo do narušavanja ravnoteže između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja u smislu odredbe članka 80.b stavka 2. i 3. OZ-a.

„Prvostupanjskim rješenjem o ovrsi, na temelju ovršne isprave – Izjave o zapljeni po pristanku dužnika od 14. listopada 2014., koja je ovjerena po javnom bilježniku M. V. iz Požege, broj OV-5526/14 dana 13. listopada 2014., a radi naplate novčane tražbine ovrhovoditelja u iznosu od 11.049,44 EUR (8.496,34 EUR na ime glavnice zajedno sa zakonskim zateznim kamatama tekućim od 19. veljače 2020. pa do isplate te iznosa od 2.553,10 EUR na ime zatezne kamate)te radi naplate troška ovog ovršnog postupka zajedno sa zakonskim zateznim kamatama tekućim od dana donošenja rješenja o ovrsi pa do isplate, određena je ovrha na nekretnini ovršenika.

Ovršenik u svoj žalbi navodi kako bi nekretnina koja je predmet ovrhe bila njegova jedina nekretnina čime zapravo ukazuje kako bi bila narušena pravična ravnoteža između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja u smislu odredbe članka 80.b stavka 2. i 3. OZ-a.

Pitanje narušene pravične ravnoteže između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja u smislu odredbe članka 80.b stavka 2. i 3. OZ-a bilo je predmetom razmatranja na zajedničkom sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske održanog 5. studenog 2020.

Budući da ovršenik u svojoj žalbi ističe da bi bio onkološki bolesnik te da bi nekretnina koja je predmet ovrhe predstavljala njegovu jedinu nekretninu, a prihvaćajući zaključak donesen na zajedničkom sastanku predsjednika građanskih odjela županijskih sudova i Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske dana 5. studenog 2020., potrebno je ukinuti rješenje o ovrsi.

U ponovljenom postupku prvostupanjski sud će ocijeniti navode ovršenika i dati razloge je li (ili nije) došlo do narušavanja ravnoteže između interesa ovršenika i interesa ovrhovoditelja, u smislu odredbe članka 80.b stavka 2. i 3. OZ-a.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-53/2021-2 od 16. veljače 2021.

91

831.133.5

GRAĐANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA > OVRHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA > ODGOVORNOST POSLODAVCA

Ovršni zakon

(NN 112/12, 25/13, 93/14, 55/16 i 73/17)

Članak 201. stavak 1., 2. i 3.

Nije dopušten prijedlog ovrhovoditelja radi isplate novčane tražbine protiv poslodavca ovršenika kao novog ovršenika nakon bezuspješne izvansudske ovrhe, jer se takav prijedlog ne može podnijeti na temelju odredbe članka 201. stavka 3. OZ-a.

„U konkretnom slučaju ovrhovoditelj je ovršni prijedlog usmjerio prema poslodavcu ovršenika, a podnošenje takvog prijedloga je vremenski ograničeno i ovisno o trajanju ovršnog postupka jer je odredbom članka 201. stavka 2. OZ-a propisano da se takav prijedlog može podnijeti do završetka ovršnog postupka, što podrazumijeva da se vodi sudski ovršni postupak. Postupak na pokretanje kojeg odredba članka 201. OZ-a ovlašćuje ovrhovoditelja je adhezijski postupak.

Obzirom da je ovrhovoditelj zatražio ovrhu protiv poslodavca čime je pokrenuo sudski ovršni postupak nakon bezuspješne izvansudske ovrhe koju je nastojao provesti temeljem pravomoćnog i ovršnog javnobilježničkog rješenja o ovrsi takav prijedlog se treba odbaciti iz razloga što ovrhovoditelj traži namirenje protiv poslodavca ovršenika protiv kojeg ne raspolaže ovršnom ispravom, a niti se radi o postupku sudske ovrhe protiv ovršenika u kojem bi poslodavac propustio postupiti po sudskom rješenju o ovrsi.

Niti jedna odredba Ovršnog zakona koja se odnosi na izvansudsku ovrhu ne određuje da se u slučaju nepostupanja poslodavca ili isplatitelja stalnog novčanog primanja temeljem pravomoćnog i ovršnog javnobilježničkog rješenja o ovrsi primjenjuje odredba o izravnom provođenju ovrhe protiv poslodavca kao u tijeku sudske ovrhe u smislu odredbe članka 201. stavka 1.-3. OZ-a.

Stoga je takav prijedlog ovrhovoditelja nedopušten jer je odredbom članka 201. stavka 3. OZ-a određeno da ovrhovoditelj može tražiti ovrhu protiv poslodavca u istom ovršnom postupku tek ukoliko poslodavac ne postupi po pravomoćnom rješenju kojim mu je naloženo da ovrhovoditelju isplati sve obroke što ih je propustio obustaviti i isplatiti prema rješenju o ovrsi.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-38/2021-2 od 1. veljače 2021.

92

831.133.6

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA > OVRHA > OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAŽBINE > OVRHA NA NOVČANIM SREDSTVIMA OVRŠENIKA > OVRHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA > ZAPLJENA PO PRISTANKU OVRŠENIKA

Ovršni zakon

(NN 57/96, 29/99 i 42/00)

Članak 178. stavak 1.

Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona

(NN 88/05)

Članak 82.

Temeljem suglasnosti o zapljeni propisana je mogućnost provedbe ovrhe i na drugim sredstvima ovrhe, kako protiv dužnika tako i protiv jamca, a takvo zakonsko uređenje propisuje i kasnija Novela Ovršnog zakona („Narodne novine“, broj 67/08), kao i OZ/12.

„Naime, ovršna isprava na temelju koje ovrhovoditelj zahtijeva ovrhu na nekretnini ovršenika je Suglasnosti o zapljeni, ovjerenoj od javnog bilježnika M. G. broj OV-12926/2002, 24. listopada 2002. (list 48 spisa). Iz sadržaja spomenute isprave proizlazi kako je njom ovršenik ovlastio ovrhovoditelja da radi namirenja tražbine iz Ugovora o kreditu zapljeni iznos od 1/3 njegove plaće, mirovine ili drugog stalnog ili povremenog novčanog primanja. Također proizlazi kako isprava ima pravni učinak Rješenja o ovrsi u smislu odredbe članka 178. stavka 1. OZ-a. ”

(1) Dužnik može javnobilježnički ovjerenom ispravom dati suglasnost da se radi naplate tražbine vjerovnika zapljene dio njegove plaće i da se isplati izravno vjerovniku, na način određen u toj ispravi. Takva isprava ima pravni učinak rješenja o ovrsi.

Dakle, Suglasnost o zapljeni, koja bi jedina iz isprava koje prileže spisu mogla predstavljati ovršnu ispravu, sastavljena je za vrijeme važenja odredbi OZ/96, nije predviđao mogućnost ovrhe na drugim sredstvima ovrhe, temeljem zapljene po pristanku.

Člankom 82. Zakon o izmjenama i dopunama Ovršnog zakona ("Narodne novine", broj 88/05; dalje u tekstu: ZIDOZ/05) odredba članka 178. je značajno novelirana na način da je glasila:

Dakle, spomenutom novelom, temeljem suglasnosti o zapljeni, propisana je mogućnost provedbe ovrhe i na drugim sredstvima ovrhe, kako protiv dužnika tako i protiv jamca, a takvo zakonsko uređenje propisuje i kasnija novela Ovršnog zakona ("Narodne novine" broj: 67/08) kao i OZ/12.“

Županijski sud u Splitu, Gž Ovr-34/2021-2 od 3. ožujka 2021.

93

840.5

GRADANSKO PROCESNO PRAVO > STEČAJNI POSTUPAK > OPĆENITO > PREDSTEČAJNA NAGODBA

*Zakon o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi
(NN 108/12, 144/12, 81/13 i 112/13)*

Članak 3. točka 13.

Članak 51. stavak 8.

Članak 71. stavak 3.

Tražbine radnika nastale do otvaranja predstečajne nagodbe su prioritetne tražbine, koje vjerovnici ne prijavljuju u postupak predstečajne nagodbe, te sam postupak predstečajne nagodbe ne utječe na prioritetne tražbine.

„Predmet spora je zahtjev tužiteljice za isplatu bruto iznosa od 16.289,27 kuna na ime jubilarne nagrade za ostvarenih 25 godina rada kod tuženika kao poslodavca. S tim u vezi, posebno je za naglasiti da je pravilan zaključak suda prvog stupnja da su tražbine radnika nastale do dana otvaranja predstečajne nagodbe prioritetne tražbine i to sukladno odredbi članka 3. točke 13. Zakona o financijskom poslovanju i predstečajnoj nagodbi ("Narodne novine", broj 108/12., 144/12., 81/13. i 112/13.) te da sukladno odredbi članka 51. stavka 8. spomenutog Zakona vjerovnici prioritetnih tražbina ne prijavljuju svoje tražbine u postupak predstečajne nagodbe, kao i da sam postupak predstečajne nagodbe ne utječe na prioritetne tražbine (članak 71. stavak 3. istog Zakona).“

Županijski sud u Splitu, Gž R-1244/2020-2 od 10. ožujka 2021.